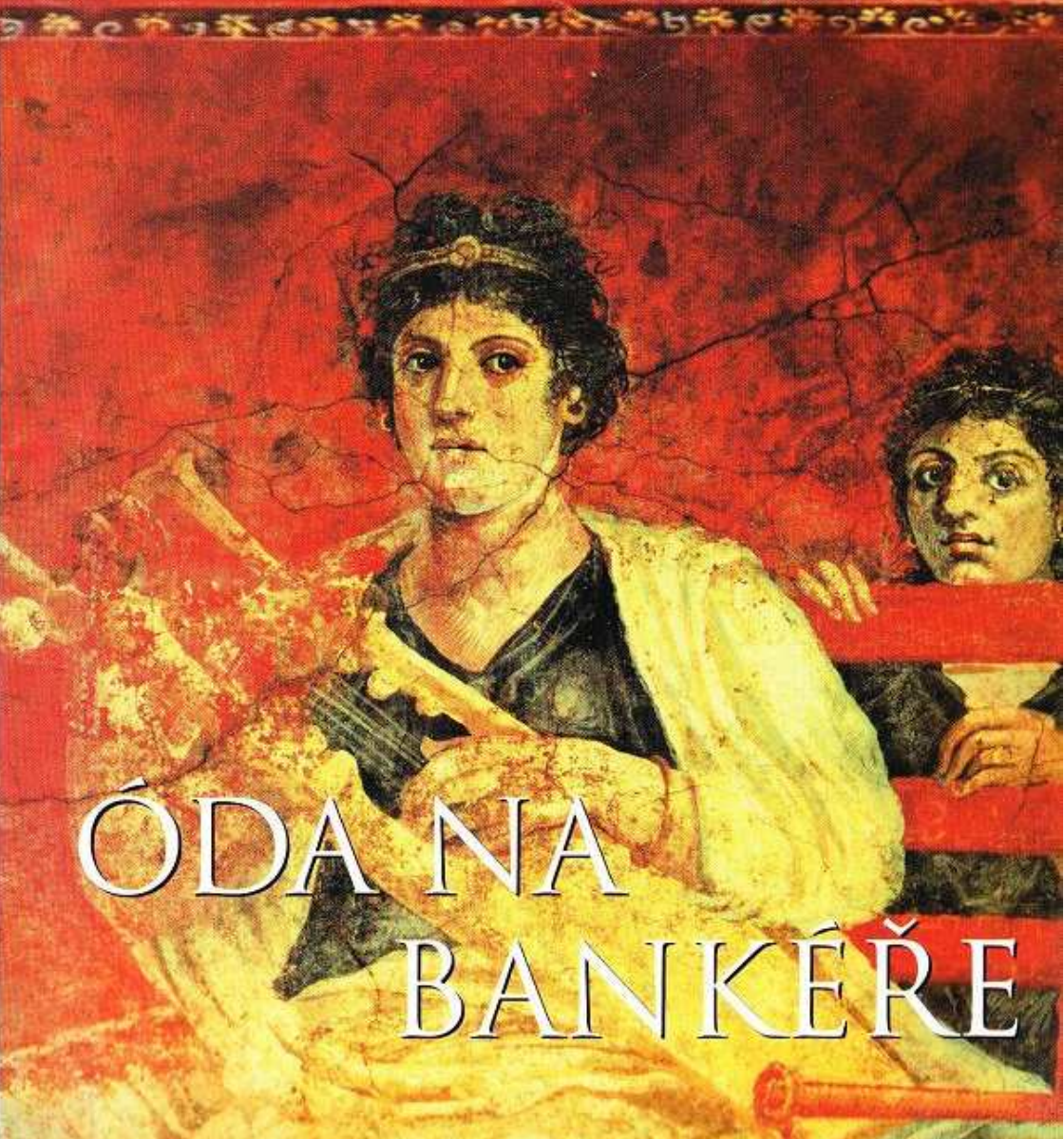
LINDSEY DAVISOVÁ

ÓDA NA BANKÉŘE

LINDSEY DAVISOVÁ

ÓDA NA BANKÉŘE

Děj tohoto v pořadí už dvanáctého románu z falconovské řady se odehrává za horkého římského léta v roce 74. Marcus Didius Falco, soukromý informátor a skromný básník, uspořádá veřejnou recitaci ze svého básnického díla Vzápětí se mu nabídne bohatý bankéř a vydavatel, že něco z jeho prací vydá. Kterému spisovateli by taková nabídka nezalichotila? Když se však vypraví za vydavatelem domluvit bližší podmínky, pozná rub tohoto podnikání. Ocitne se ve skriptoriu, kde se hmoždí písaři s opisováním různých výtvorů, a když chce jednat o honoráři, dozví se, že by celou akci musel naopak financovat sám. Skriptorium, propojené s prodejnou rukopisů, dělá dobré obchody, zato autory nemilosrdně ožebračuje. Ačkoli už s těmi podvodníky nechce Falco nic mít, brzy se na místě nedobrovolně ocitne znovu, neboť má vyšetřit ohavnou vraždu, k níž tam došlo.

S Falconem zůstáváme tentokrát v Římě, ale opět se setkáváme s řadou výstižně charakterizovaných typů, především s členy jeho rozvětvené rodiny. Falco je totiž na rozdíl od osamělých geniálních detektivů dneška obklopen mnoha lidmi, o něž se musí starat. Poznáváme i spoustu osob z tehdejších podnikatelských kruhů a jejich mnohdy neotřelé praktiky.

L I N D S E Y

DAVISOVÁ

ÓDA NA BANKÉŘE

Přeložila Alena Jindrová-Špilarová

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o.
ve spolupráci s nakladatelstvím Jiří Buchal – BB/art v roce 2008
Bořivojova 75, Praha 3
Copyright © 2000 by Lindsey Davis
All rights reserved.

Z anglického originálu *Ode to a Banker*
(First published in the United Kingdom in 2000 by Century)
přeložil © 2008 Štepán Jindra
Redakce textu: Zuzana Pokorná
Jazyková korektura: Jan Dvořák

Tisk: CENTA, spol. s r. o., Vídeňská 113, Brno

První vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7381-451-9

Simonu Kingovi
(další z mých věnování „Milý Simone“…)

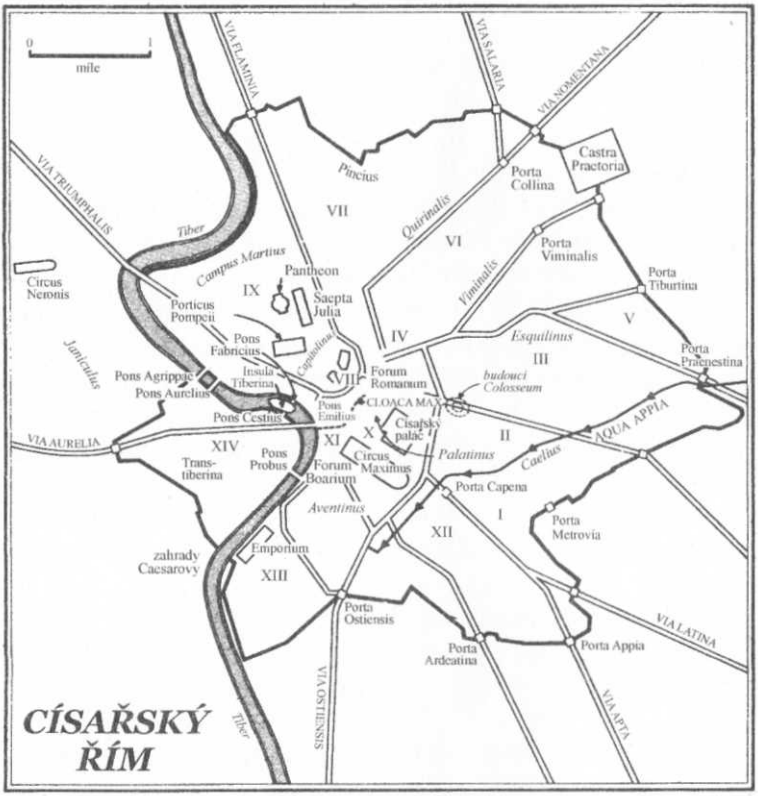
U příležitosti tvého odchodu do penze z nakladatelství Random House.
S díky za tvé přátelství, trpělivost a věrnou podporu Falconovi –
a jako upomínku na uzeného úhoře.

AUTORČINO DEMENTI

Tímto důrazně prohlašuji, že podnik Aurelia Chrysippa na Clivu Publiciu zabývající se opisováním a prodejem svitků nemá žádnou spojitost s firmou mého nakladatele – ta může sloužit jako zářný vzor svým redakčním úsudkem, promptními platbami, čestným jednáním, zdatným marketingem a hrazením obědů. (Připomínám, že tato kniha je věnována tomu nejlepšímu muži, který patřil k jejímu osazenstvu.)

Názory Didia Falcona na povahu a zvyky spisovatelů jsou čistě jeho osobním míněním. Zcela zjevně se nesetkal s žádným z mých příjemných kolegů.

A Zlatý kůň rozhodně není moje banka.

JURISDIKCE KOHORT VIGILŮ V ŘÍMĚ

I. kohorta: 7. a 8. okres (Via Lata, Forum Romanum)
II. kohorta: 3. a 5. okres (chrám Isidy a Serapida, Esquilinus)
III. kohorta: 4. a 6. okres (chrám Míru, Alta Semita)
IV. kohorta: 12. a 13. okres (Piscina Publica, Aventinus)
V. kohorta: 1. a 2. okres (Porta Capena, Caelimontium)
VI. kohorta: 10. a 11. okres (Palatinus, Circus Maximus)
VII. kohorta: 9. a 14. okres (Circus Flaminius, Transtiberina)

HLAVNÍ POSTAVY

Staří známí

Marcus Didius Falco/ Dillius Braco/Ditrius Basto	proslulý Říman
Helena Justina	hrdinka (zanícená čtenářka)
máma (Junilla Tacita)	mazaná střadatelka
táta (Geminus)	starý rodinný odpadlík
Maia Favonia (sestra)	hledající si ve zralém věku práci
Junia (další sestra)	zkušená manažerka
Rutilius Gallicus	velké zvíře, ve volném čase pisálek
Anacrites	podlý lhář s proměnlivými zájmy
A. Camillus Aelianus	nepříliš výkonný aristokratický praktikant
Gloccus a Cotta	neviditelní stavitelé domácí lázně
četné děti, psi, nastávající rodičky i štěňata	

Vigilové

Petronius Longus	zastupující hodnostář hledající pořádného vyšetřovatele
Fusculus	zkušený člen sboru s pevnými názory
Passus	nový člen se smyslem pro dobrodružství
Sergius	oficiální mlátič zadržených

Svět umění

Aurelius Chrysippus	patron literatury (lotr)
Euschemon	prodavač svitků (dobrý kritik) (cože?)
Avienus	historik sužovaný překážkami
Turius	autor utopií s alergií (na práci)
Urbanus Trypho	Shakespeare (Bacon?) své éry

Anna, Tryphonova žena	která možná umí víc, než se zdá
Pacuvius *(Scrutator)*	pomlouvačný satirik (vymřelý druh)
Constrictus	milostný básník, který zaslouží omezit náklad
Blitis	člen spolku spisovatelů (toho času nepíšící)

Svět obchodu

Nothokleptes	zlodějský neřád (bankéř)
Aurelius Chrysippus	(zase on) tajnůstkářský podnikatel,
Lucrio	odborník na osobní bankovnictví (nejisté vklady)
Bejk	velký muž, odborník na vysvětlování příjmů bank
Diomedes	nadmíru pobožný syn s uměleckými sklony
Lysa (první Chrysippova manželka)	žena formující muže a jejich obchody (tvrdá povaha)
Vibia (druhá manželka téhož)	horlivá hospodyňka (měkké podušky)
Pisarchos	rejdař, kterému se potápějí lodě
Philomelus	jeho syn, dříč jdoucí za svým snem

Další postavy

Domicián	mladý princ (nenávistník)
Aristagoras	starý soused (milovník?)
stařena	svědkyně
Perella	tanečnice

ŘÍM: POLOVINA ČERVENCE-12. SRPNA A. D. 74

„Kniha může být vymezena … jako psané (nebo tištěné) sdělení podstatné délky, určené k veřejnému oběhu a zaznamenané na materiálu, který je lehký, avšak dostatečně pevný, aby byla poměrně snadno přenosná."

Encyclopaedia Britannica

[Věřitel] zkoumá vaše rodinné záležitosti, vměšuje se do vašich transakcí. Jakmile vyjdete ze svého příbytku, přilepí se na vás a nehne se od vás na krok. Pokud se skrýváte uvnitř, stojí před vaším domem a klepe na dveře. Pokud [dlužník] spí, zdá se mu strašlivý sen, že mu půjčovatel stojí u hlavy … Zaklepe-li mu na dveře přítel, skryje se pod pohovku. Zaštěkal pes? Vzbudí se celý zpocený. Dlužný úrok se množí rychle jako zajíc, divoké zvíře, o němž se naši předkové domnívali, že se nepřestává rozmnožovat dokonce ani ve chvíli, kdy krmí potomstvo již narozené."

Basileus z Caesarey

I

V poezii by snad nemělo číhat žádné nebezpečí.

„Vezmi s sebou do našeho nového domu taky tabulky na psaní," navrhla Helena Justina, moje elegantní životní družka. Ještě jsem se vzpamatovával z šoku a fyzického vyčerpání po dramatické záchranné akci z podzemí. Veřejné zásluhy sice sklidili vigilové, ale byl jsem to já, ten šílený dobrovolník, kterého nejdřív spustili na laně hlavou dolů do šachty. Díky tomu jsem se tak stal na den hrdinou a moje jméno bylo (byť v chybném znění) zmíněno i v *Denních zprávách.* „Posadíš se do zahrady a pěkně si odpočineš," konejšila mě Helena. Už několik týdnů jsem se totiž motal po našem maličkém římském bytě. „Na venkově zatím můžeš dohlídnout na to, jak nám dodavatelé stavějí lázeň."

„Dohlídnout na ně můžu jen v případě, že se tam ráčí ukázat."

„A vezmi s sebou naši malou. Já možná přijedu taky – máme teď tolik přátel v cizině, že bych mohla pracovat na *Sebraných dopisech Heleny Justiny."*

„Ty se chceš dát na psaní?"

Cože – senátorská dcera? Ty na to většinou bývají příliš hloupé a jsou nadmíru zaneprázdněny přepočítáváním svých šperků. Nikoho by nenapadlo ponoukat je k předvádění literárních dovedností, tedy pokud vůbec nějaké mají. Ovšem na druhou stranu se od senátorských dcer nečeká ani to, že budou ochotny žít s informátory.

„Však by to neuškodilo," odvětila rázně. „Většina publikovaných dopisů pochází od nafoukaných mužských, kteří nemají co říct."

Myslela to vážně? Že by ve skrytu duše opravdu fantazírovala o něčem takovém? Nebo mě jen tak zkouší a chce vidět, kdy už se neudržím? „No ovšem, děvenko," přitakal jsem mírně. „Budeš si sedět v piniovém stínu, stylus v ruce, a sepisovat své hluboké myšlenky. A já zatím jedním okem hravě dohlédnu na naši drahou dcerunku a druhým budu hlídat tlupu ne-

spolehlivých zedníků, kteří nám chtějí úplně zničit naše nové parní vytápění. A ve chvilkách, kdy utichne dětský jekot i bušení majzlíků o kameny, ze sebe vždycky honem vychrlím pár vlastních malých ód."

Všichni nadějní autoři potřebují samotu a klid.

⌘ ⌘ ⌘

Uniknout z městského vedra do našeho nového domova na Janiculském pahorku mohl být opravdu báječný způsob, jak strávit léto, nebýt pár drobností: z toho nového domova se vyklubala pěkná díra, z dítěte se stával nezvladatelný vztekloun a díky poezii jsem se rozhodl podstoupit ten neskonale pitomý veřejný recitál. A kvůli němu jsem se spojil s Chrysippovým podnikem. Stává se, že něco vypadá jako bezpečný obchodní návrh, a přitom je to jen první krok na svízelné cestě k utrpení.

II

Musel jsem být blázen. A ještě k tomu snad i opilý.

Proč jen mě kapitolští bohové neochránili? Dobrá, uznávám, že pro Jupitera a Minervu jsem musel být jen naprosto bezvýznamným akolytou, pouhým otrokem sinekury, dosazeným kariéristou – mohl jsem jim tedy být napůl lhostejný. Ale aspoň Juno mi měla pomoct. Juno sebou mohla trochu hejbnout, přestat se opírat o loket a dát si chvilku přestávku v těch svých věčných olympských stolních hrách plných pastí na hrdiny a hledání manželů. Kdyby si královna nebes na chvilku přestala hledět kostek, všimla by si, že nový prokurátor její posvátné drůbeže narazil v jinak hladce se odvíjejícím společenském životě na nezvládnutelný zádrhel. Krátce řečeno: Uvolil jsem se jako úplný pitomec k tomu, že vystoupím jako další řečník na básnickém představení jiného účinkujícího poety.

Tímto mým autorským kolegou byl senátor v hodnosti konzula. No hrůza. Už jen to, že takový člověk bude nutně počítat s tím, že jeho přátelé a příbuzní se klidně rozvalí na pohodlných lavicích, zatímco moje hosty namačkají do těsného prostoru k stání. Z recitace pro sebe uchvátí většinu času a vystoupí jako první, dokud ještě nebude obecenstvo usínat. A k tomu všemu to bude dozajista pěkně mizerný básník.

Ten, o kom mluvím, je Rutilius Gallicus. Přesně tak. Rutilius Gallicus, co se měl jednoho dne stát městským prefektem – hlavou císařské moci pro oblast práva a pořádku, Domiciánovou neochvějnou pravou rukou, velikánem, kterého dnes obyvatelstvo tolik miluje (jak nám tvrdí ti, kteří nám říkají, co si máme myslet). Před dvaceti lety, v době, kdy jsme spolu recitovali, byl prostě jen jedním z bývalých konzulů. To ještě na trůnu seděl Vespasián. Rutilius coby jeho legát v Tripolitánii nedávno vyřešil jistý pohraniční spor, který stál sotva za řeč (pokud jste neměli tu smůlu a vaším bydlištěm nebyla Leptis Magna nebo Oea). Dosud si ještě nevysloužil takové ostruhy, aby vládl některé provincii, nevydobyl si proslulost objevy

v Germánii a nikoho by ani ve snu nenapadlo, že jednou bude sám opěvován v hrdinských eposech. Celebrita v očekávání. Považoval jsem ho vcelku za příjemného průměrného muže, venkovana taktak dorostlého k tomu, aby nosil senátorský purpur.

Chyba lávky, Falcone. Nu, zdálo se, že je mým přítelem. Na tuto čest jsem pohlížel s velkou opatrností, protože jsem nabýval dojmu, že se zároveň vtírá do Domiciánovy přízně – ano, lísal se právě k tomuto našemu neoblíbenému císařskému princi. Rutilius se jistě domníval, že z toho kouká nějaká výhoda. To já si přátele vybíral obezřetněji.

Doma, kde žil s matronskou manželkou původem z Augusty Taurinorum v severní Itálii, stejného rodiště jako on – a snad s nějakou rodinou (jak jsem mohl vědět něco bližšího? Byl jsem teprve čerstvě povýšený do jezdeckého stavu. Možná si mě oblíbil jako spřízněného vyhnance, když jsme se poprvé setkali v daleké Africe, ale v Římě by mě domů na dýchánek se svými urozenými příbuznými nikdy nepozval), tedy doma říkali Gallikovi nejspíš asi Gaius nebo tak nějak. Neměl jsem oprávnění používat jeho osobní jméno. Ani on by mi na oplátku nikdy neřekl Marku. Pro něj jsem byl Falco a já jemu nadále říkal „pane“. Nedokážu říct, zda věděl, že mé uctivé vyjadřování je pouhou zástěrkou. Nikdy jsem to nedával příliš najevo, rád si uchovávám čistý štít. Kromě toho, kdyby se opravdu stal Domiciánovým důvěrníkem, člověk nikdy neví, kam až by ho takové patolízalství mohlo dovést.

Nu, dnes už to někteří z nás vědí. Ale *tehdy* byste do Rutilia Gallika nikdy neřekli, že ho čeká cesta k popularitě a slávě.

Když sdílíte pódium s patricijem, jednou z výhod je to, že najme impozantní prostor. A naším jevištěm nebylo nic menšího než Maecenatovy zahrady – přepychové terasy vybudované na zadní straně Oppijského pahorku, protínající staré hradby z časů republiky a vysázené na dávném pohřebišti chudiny. (Místo skýtá dostatek hnojiva, podotkla věcně Helena.) Nyní se zahrady skrývaly v závětří mladšího Zlatého domu. Nebyly už tak pečlivě obdělávané a zalévané, ale přetrvávaly dál. Před sedmdesáti lety, kdy Maecenas zemřel, připadly císařské rodině. Opodál stál belvedér, odkud prý Nero pozoroval řádění velkého požáru Říma.

Maecenas byl vyhlášeným Augustovým přispěvatelem: císaře finančně podporoval, přátelil se s proslulými básníky – a celkově byl veskrze nechutný zvrhlík. Ale kdybych já sám narazil na nějakého etruského šlechtice, který by mi platil večeře a podporoval mé umění, nejspíš bych nad jeho osaháváním pěkných chlapců taky přimhouřil oči. Předpokládám, že i on jim dopřával večeře. Každá přízeň, ať už ji poskytuje kdokoli, je určitým druhem kuplířství. Měl bych asi začít přemýšlet, jaké projevy vděčnosti ode mě bude očekávat Rutilius.

Nu, my jsme v jiné situaci, říkal jsem si. Já mám za patrona uhlazeného flaviovského ješitu. Ale žádný ješita není dokonalý, vždyť charakterové vady se v aventinských líhních množí jako plíseň v horké místnosti, těžce doléhají na prosté plebejské rodiny, jako je moje, a my jsme pak vystavováni střetům se starodávnou elitou. Proč se tak rozčiluji? Protože Gallikova velká chvíle přišla v Tripolitánii, kde nařídil veřejnou popravu opilce, který se rouhal místním bohům. Příliš pozdě jsme zjistili, že ten nešťastný křikloun, kterého dali sežrat lvu, byl můj švagr. Rutilius určitě financuje náš společný recitál z pocitu viny vůči mně, svému tehdejšímu hostu.

A co když si má sestra bude chtít zpestřit svůj vdovský úděl a přijde se sem večer podívat taky, přemítal jsem neklidně. Pokud ano, jestlipak jí to spojení s Rutiliem dojde? Maia v naší rodině platila za bystrou osobu. Jestli si uvědomí, že si tu recituji po boku muže, který odsoudil k smrti jejího nebožtíka manžela, co mu tak asi vyvede – anebo mně?

Raději na to nemyslet. I tak jsem měl dost jiných starostí.

Už jednou jsem se pokusil uspořádat veřejné vystoupení, ale tehdy se něco zadrhlo ohledně jeho ohlášení a nikdo nepřišel. Téže noci se určitě konal nějaký bujarý večírek. Všichni, které jsem pozval, se na mě vykašlali. Nyní jsem se silně obával ještě větší ostudy, ale přesto jsem byl odhodlán dokázat úzkému kruhu svých blízkých, že záliba, nad kterou tenkrát ohrnuli nos, může přinést úspěšné výsledky. Když se mi Rutilius přiznal, že také píše básně, a navrhl tuto recitaci, měl jsem za to, že k tomu třeba poskytne vlastní zahradu – a uděláme malé setkání spolehlivých přátel, jimž za soumraku zamumláme pár hexametrů a oni si k tomu zakousnou něco cukroví a dopřejí trochu ředěného vína. Jenže ten chlap byl tak ctižádostivý, že namísto toho najal nejelegantnější prostor celého Říma, Audito-

rium v Maecenatových zahradách. Výjimečné prostranství, jímž se rozléhala Horatiova, Ovidiova a Vergiliova literární ozvěna. A navíc jsem se dozvěděl, že tomuto místu se dostane opravdové pocty, neboť na seznamu hostí mého nového přítele se skvělo jméno jiného jeho drahého přítele – Domiciána.

Když mi můj společník tuto novinu s hrdostí oznámil, zrovna jsem postával na kraji Auditoria se svým zbrusu novým svitkem pod paží. Dokonce se prý šušká, říkal mi, že by se mohl dostavit i Domicián Caesar. Bohové!

Nebylo úniku. Tu novinu zaslechli všichni nohsledi v Římě a dav, který se tu přede mnou mačkal, mi nedával pražádnou šanci, kdybych se snad chtěl pokusit upláchnout.

„Jaká čest!“ ušklíbla se Helena Justina, vmáčkla mi dlaň mezi náhle zpocené lopatky a tlačila mě před sebou po vstupní rampě obložené přepychovými dlaždicemi. Svou nezdvořilost úspěšně zamaskovala tím, že si současně upravovala jemnou, ozdobnými copánky lemovanou štólu. Slyšel jsem něžné cinkání jejích náušnic tvořených shlukem zlatých kroužků.

„Blázni…“ Rampa dost příkře klesala. Tóga mě ovíjela jako rubáš, nemohl jsem se volně pohybovat. Jakmile mě Helena postrčila, hopkal jsem dolů z toho dlouhého svahu jako snášející se křídlaté semeno javoru až k mohutným dveřím vedoucím dovnitř. A Helena mě bryskně poháněla dál. Nervózně jsem jí sděloval: „Podívej, miláčku, tamhle spustili závěs cudnosti, za kterým se mají schovat ženy. Aspoň si můžeš zdřímnout a nikdo si toho ani nevšimne.“

„Tuplovaní blázni,“ odpověděla jemně vychovaná senátorská dcera, kterou jsem si občas troufal nazývat svou manželkou. „Něco tak staromódního! Kdybych si s sebou brala občerstvení, možná bych si tam zalezla. Ale vzhledem k tomu, že mě na tuhle ohavnost nikdo předem neupozornil, Marku, budu sedět hezky veřejně mezi obecenstvem a nadšeně se usmívat nad každým slovíčkem, které vypustíš z pusy.“

Její podporu jsem vpravdě potřeboval. Ale pominu-li pocuchané nervy, teď už jsem skutečně ohromeně zíral na to, jak nádherné místo Rutilius Gallicus pro náš velký podnik uchvátil.

Vybudovat tento pavilon si mohl dovolit jen neskutečně bohatý muž, který uměl propojit svět literatury se světem opulentních hostin. Až dosud jsem uvnitř nikdy nebyl. Jako místo pro vystoupení dvou amatérských básníků to bylo naprosto absurdní! Nezřízeně obrovské. Naše hlasy se tady budou rozléhat ozvěnou. Hrstka našich známých se tu bude úplně ztrácet. Budeme rádi, když to zdárně přežijeme.

Sem dovnitř by se vešla půlka legie i s obléhacími stroji. Střecha se rozpínala vysoko nad elegantní, vyváženě zbudovanou síní, jejíž jeden konec uzavírala apsida se slavnostními, mramorem vykládanými stupni. Maecenas snad musel mít k dispozici vlastní skladiště mramoru. Podlaha, stěny, ale i spodní plochy a římsy četných výklenků ve zdech byly vesměs pokryté mramorem. Půlkruhový stupňovitý prostor na konci s apsidou byl nejspíš zamýšlen jako elegantní zákoutí pro odpočinek patrona s jeho nejdůvěrnějšími hosty. Možná že ho stavitel dokonce navrhl jako vodní kaskádu – ačkoli pokud tomu tak bylo, na to, aby sem pro dnešní večer vodu napustili, zřejmě ani Rutilius nezaplatil dost.

Bez vody jsme se ale mohli klidně obejít. Pozornost našeho obecenstva tu už tak odvádělo dost věcí. Výzdoba byla okouzlující. Všechny pravoúhlé výklenky ve zdech pokrývaly fresky s nádhernými zahradními výjevy – po kolena vysoké mřížky s příčnými laťkami, každý výklenek zdobila buď urna, fontánka nebo pěkný strom. Byly tu něžné rostlinky, dokonale namalované, mezi nimiž poletovali ptáci, zatímco jiní pili z napajedel u fontánek. Umělec měl úžasně výstižnou ruku. Základ jeho palety tvořily odstíny modré, tyrkysové a jemně zelené. Dokázal vytvořit fresky, jež působily dojmem, jako by člověk nahlížel do opravdových pěstěných zahrad, jež se ukazovaly za širokými dveřmi otevřenými dokořán naproti apsidě a skýtaly výhled přes bujnou terasu až na vzdálené Albanské vrchy.

Helena si tiše hvízdla. Najednou se mě zmocnila obava, že bude chtít, abych nějakou takovou uměleckou výzdobu pořídil i do našeho nového domova. Vycítila to a usmála se.

Postavila mě tak, abych mohl vítat hosty. (Rutilius se dosud zdržoval ve vnějším portiku v naději, že by naše shromáždění mohl opravdu poctít Domicián Caesar.) Aspoň jsem ale nemusel svého společníka konejšit. Vy-

padal sice klidně, ale Helena usuzovala, že se tetelí hrůzou. Někteří lidé se hroutí už jen při pomyšlení na veřejné vystoupení. To, že býval konzulem, ještě neznamenalo, že nezná ostych. Z tohoto druhu práce se od Scipionových časů vytratila kuráž. Člověku teď stačilo být někým, komu císař dluží nějakou protislužbičku.

Nyní už začínali přicházet přátelé protěžovaného Rutilia. Slyšel jsem, jak si ho hlučně dobírají hlasy lidí z vyšší společnosti. Návštěvníci se pak loudali do síně. Proudili dovnitř, míjeli mě, aniž mi věnovali sebemenší pozornost, a s naprostou samozřejmostí mířili k nejlepším sedadlům. Mezi skupinkou bývalých otrokyň jsem spatřil tělnatou ženu, zřejmě Rutiliovu manželku, se strnule působícími vysoko vyčesanými vlasy, dokonale oblečenou pro dnešní událost. Zdálo se, že přemítá, zda mě má oslovit, ale pak usoudila, že se představí Heleně. „Jsem Minicia Paetina, to je skvělé, že tě tu vidím, má drahá…“ Podívala se na závěs cudnosti, ale Helena jí bez obalu poradila, aby ho pustila z hlavy. Minicia vypadala ohromeně. „Ó, možná bych se cítila volněji z dosahu zvědavých pohledů veřejnosti…“

Usmál jsem se. „Znamená to snad, že už jsi svého manžela slyšela recitovat dříve a nechceš, aby lidé viděli, co si o tom myslíš?“

Choť Rutilia Gallika mě sjela pohledem, při kterém se mi srazily žaludeční šťávy. Tyhle severské typy na nás rodilé Římany vždycky působí náramně chladně.

Nebo že by to ode mě vyznělo domýšlivě? Bohové olympští, tak to se omlouvám.

Moji vlastní známí dorazili pozdě, ale aspoň že tentokrát vůbec přišli. První se objevila mžourající, podezřívavá postava – máma. Ze všeho nejdřív sjela pohledem mramorovou podlahu, jako by podle ní mohla být lépe vytřená. Teprve poté věnovala pozornost mně, svému jedinému žijícímu synovi: „Pevně doufám, že ze sebe nehodláš udělat pitomce. Marku!“

„Díky za důvěru, mami.“

Doprovázel ji její podnájemník Anacrites, můj někdejší partner, nyní úhlavní nepřítel. S rozvážnou fintivostí si obstaral jeden z apartních sestřihů, který se mu zalíbil, a k tomu se teď nestoudně honosil masivním zlatým prstenem, jen aby předvedl, že už se propracoval mezi střední

vrstvy (můj vlastní prsten, který mi koupila Helena, byl prostý a elegantní).

„Jakpak jde slídění?“ ušklíbl jsem se – věděl jsem, jak rád předstírá, že o jeho roli vrchního palácového špeha nikdo neví. Posměchu si nevšímal a vedl mámu dál ke znamenitému místu uprostřed Rutiliových nejnafoukanějších příznivců. Tam se ve své nejlepší černé róbě zpříma posadila jako hrozivá kněžka, jež se uvolila vmísit mezi lid a snaží se, aby neposkvrnil její auru. Sám Anacrites při hledání místa na mramorové lavici neuspěl, a tak se mámě schoulil k nohám. Připomínal mi cosi nechutného, co se jí přilepilo na sandál a nedá se to setřást.

„Vidím, že tvá matka si s sebou vzala toho svýho hadího mazlíčka!“ Petroniovi Longovi se sice nepodařilo vyvázat se na dnešní večer z povinností hlavního vyšetřovatele Čtvrté kohorty vigilů, přesto ale ze služby pláchl. Dorazil ve svém služebním oděvu – hřmotné hnědé tunice, hrubých vysokých botách a s obuškem –, jako by tu vyšetřoval nějaké hlášení o nepřístojnostech. Díky tomu jsme hezky ztišili hlas.

„Petro, dnes večer tu máme recitovat básně, nechceme plánovat republikánský převrat.“

„Ty i tvůj přítel konzul jste na tajném seznamu potenciálních vzbouřenců.“ Usmál se. Znal jsem ho, takže to dokonce mohla být i pravda. Ten seznam mu pravděpodobně dodal sám Anacrites.

Pokud by ho načapali muži z Druhé kohorty, pod kterou spadala tato část města, jak melouchaří na jejich území, dali by mu pořádně do těla. Petronius si z toho nedělal hlavu. Dokázal by jim to pěkně natvrdo vrátit.

„Potřebuješ dozor u vchodu,“ prohlásil. Dovnitř proudily další zástupy cizích lidí a on se postavil na prahu s významně připraveným obuškem. Těchhle příchozích jsem si už stačil všimnout – bizarní sebranka s nevzhledně zastřiženými vlasy a v neforemných botách. Tu a tam byl slyšet nějaký drsný přízvuk a dolehl ke mně závan pachu z úst. Já jsem nikoho z těchhle nešťastníků nepozval, a že by zrovna vypadali přitažliví pro Rutilia Gallika? Naopak, když se teď objevil, přejel je podrážděným pohledem. Valili se však bránou dál a nemohl jim v tom nijak zabránit.

Tu jim zastoupil cestu Petronius. Vysvětloval, že tohle je soukromá společnost, a dodal, že pokud bychom byli stáli o veřejnost, prodávali bychom vstupenky. Při té neotesané zmínce o penězích upadl Rutilius ještě

do větších rozpaků. Podle toho, co mi pošeptal, soudil, že tihle chlapi patří k nějakému kroužku spisovatelů, napojených na někoho z moderních patronů umění.

„Jde z nich strach! Myslíš, že si přišli poslechnout, jak se má správně psát, pane – nebo nám budou skákat do řeči?“

„Pokud jste si přišli zadarmo přihnout vína, jste na špatné adrese,“ varoval je Petronius hlasitě. Intelektuálové pro něj byli jen další skupinou lidí, na které platí klacek. O literátech měl neradostnou představu jako o příživnících. Věřil, že vesměs chodí po žebrotě – tak jako většina darebáků, se kterými měl co do činění. A vlastně nebyl daleko od pravdy.

Nyní se totiž dozajista blížil muž, který jim rozděloval kapesné, neboť shluk začal věnovat pozornost rozruchu dále na rampě. Oním dobrodincem, před kterým se plazili, nemohl být nikdo jiný než támhleten vtíravý chlápek s řeckou bradkou. Sám se teď pokoušel vnutit k břichatému, lhostejnému mladému muži pár let po dvacítce – nově příchozímu, jehož jsem dozajista poznal.

„Domicián Caesar!“ vydechl Rutilius naprosto uchváceně.

III

Zaklel jsem a Helena mě pohotově nakopla. Ujelo mi to nejenom proto, že jsem se považoval za autora jak citlivé poezie, vyloženě komorního žánru, tak i nactiutrhačných satir. Dnes večer mi zkrátka byla proti srsti sama záře císařské pozornosti. Budu ten svůj svitek muset podrobit cenzuře.

Neměli jsme s Domiciánem zrovna vřelé vztahy. Přál jsem mu jen to nejhorší, a on to věděl. To není zrovna bezpečná pozice vůči těm, kteří mají v rukou svrchovanou moc.

O několik let dříve, v chaotickém období, kdy se u nás neustále měnili císaři, došlo k řadě věcí, jimž člověk později pomalu ani nechtěl věřit. Po krvavé občanské válce byla na denním pořádku spiknutí nejhoršího rázu. Když bylo nerozvážnému Domiciánovi dvacet, drželi ho pěkně zkrátka a bedlivě ho střežili. A to bylo ještě mírné řešení – tak se rozhodli jeho otec a bratr, přestože prý proti nim pletichařil. Měl smůlu v tom, že nakonec poslali zrovna pro mě, abych to jako agent vyšetřil. A to byla samozřejmě zase moje smůla.

Vyšetřoval jsem ho jen na základě faktů. Naštěstí pro Tita Flavia Domiciána, druhého Vespasiánova syna, jakožto pouhý informátor jsem mnoho nezmohl. Oba jsme ale věděli, jaké mínění jsem o něm nabyl. Během svých intrik se stal zodpovědným za smrt mladé dívky, k níž jsem kdysi sám choval jisté city. A slovo „zodpovědným“ je v tomto případě diplomatický eufemismus.

Domiciánovi bylo jasné, že vím zatraceně nelichotivé věci, podepřené důkladně nashromážděnými důkazy. Dělal, co mohl, aby mě držel na uzdě – až doposud se odvážil pouze brzdit můj společenský postup, ačkoli vždycky tu hrozila možnost, že dojde i na něco horšího. Ale stejně tak samozřejmě ve vzduchu visela i hrozba z mé strany vůči němu. Oba jsme věděli, že spolu máme nevyřízené účty.

Dnes z toho koukal svízelný večer. Sebevědomý mladý Caesar byl degradován na pořadatele literárních soutěží. Vypadalo to, že o oceněních rozhoduje nestranně – ale že bych mohl od Domiciána čekat příznivou kritiku svých prací zrovna já, to nebylo příliš pravděpodobné.

⌘ ⌘ ⌘

Princátko si nadutě vykračovalo kolem nás a kromě Rutilia všechny přítomné odbývalo. Doprovázela ho jeho slavně vydobytá manželka Domitia Lepida – dcera velkého vojevůdce Corbula, impozantní kořist, kterou Domicián bezostyšně vyrval jejímu bývalému manželovi. Mě si ani nevšiml. Dnes večer jsem si na to už zvykal.

V nastalém rozruchu se vetřelcům přece jen podařilo proniknout dovnitř, ale teď se nakonec zdálo, že nejlepší bude vpustit sem pokud možno nejširší obecenstvo, jaké dokážeme zvládnout. A mezi posledními příchozími jsem najednou spatřil Maiu. Zjevila se zčistajasna, jak pro ni bylo příznačné. Její tmavé kadeře a sebejistý zjev upoutaly nejeden pohled. Petronius Longus se pohnul, aby ji doprovodil na místo, ona se ale davem protlačila sama a prošla stranou ode mě i Petronia. Směle si to zamířila k nejlepším místům v hledišti a nějak se tam ještě vnutila do skulinky vedle mámy. Pro členy císařské skupiny by bylo patřičné, kdyby se slavnostně usadili na konci s apsidou, místo toho však zůstali při jedné straně. Dvořané se vyškrábali na římsy ve stěnách umístěné ve výši ramen. Sám Domicián se uráčil usadit na přenosné lavici. Uvědomil jsem si – možná na rozdíl od Rutilia –, že tohle je pouze zdvořilostní návštěva. Vladařská svita sem sice ze slušnosti dorazila, ale ponechávala si dostatek prostoru, aby mohla vypadnout, jakmile se začne nudit.

Teď už bylo jasné, že nás definitivně připravili o plánovaný intimní večer. S Rutiliem jsme ztratili vliv na veškeré dění. Všude kolem narůstalo očekávání. Fyzicky vzato jsme před sebou měli značně nevyvážené obecenstvo, protože levé straně dominoval princ se svou skupinou patolízalů, která neoprávněně zasahovala do prostoru, jejž jsme chtěli uchovat jako volný, a bránila ve výhledu našim osobním známým a rodinným příslušníkům. Dokonce i Rutilius vypadal trochu podrážděně. Po celé síni se motali naprosto neznámí lidé. Helena mě obřadně políbila na tvář, a pak už mě

s Petroniem opustili, aby si někde sami našli místo.

Nesměle jsme si zkusili odkašlat. Nikdo nás neslyšel.

Pak se jaksi samovolně vyjasnilo, v jakém pořadí vystoupíme. Rutilius se ještě naposledy prohraboval ve svých svitcích a chystal se začít jako první. Měl jich plnou hrst, zatímco já držel jen jediný. Pochybné dílko mi na něj opsaly ty mé ženské – Helena s Maiou. Usoudily, že pokud by mě nechaly napospas mému vlastnímu vybavení a původním poznámkovým tabulkám, můj mizerný rukopis by mohl vést k nepěkným pauzám. Je pravda, že jakmile byla má tvorba zapsána v úhledných třípalcových sloupcích na pravidelném papyru, jako by získala novou důstojnost (zatímco Helenina investice do papyru představovala gesto podpory, Maia chtěla ušetřit, a tak využila zadní strany starých receptů na domácí léky, jediného dědictví, jež jí zanechal manžel). Žmoulal jsem opis, bezděčně mačkal svitek na váleček, až se ocitl v ohrožení, a zároveň jsem se křenil na Rutilia v předstíraném pokusu o povzbuzení. A pak se – k našemu ohromení – na plochu před terasu, kde jsme se chystali vystoupit, přihasil vousatý muž, jenž až dosud seděl uprostřed těch neznámých vetřelců.

Nyní jsem si ho prohlédl důkladněji: Husté šedivé vlasy splývající dozadu z hranatého čela s rovněž šedým, výrazným obočím, i když to skoro vypadalo, jako by si je napudroval fazolovou moukou, aby mu pasovalo ke stříbrné kštici. Měl nemastné neslané vystupování, ale dala se z něj vycítit jistá mazanost – tenhle nevýrazný pan Nikdo byl zajisté zvyklý plést se do cesty ostatním.

„Ty jsi ho pozval, pane?“ sykl jsem na Rutilia.

„Ne! Já myslel, že tos musel ty –“

A pak ten chlapík začal bez jakéhokoli úvodu hovořit. Slizce lichotivým způsobem pozdravil mladého prince. Usoudil jsem, že to bude určitě nějaký poskok od dvora a má předem dané příkazy, aby vyjádřil dík zástupci vladařského rodu za účast. Domicián však vypadal naprosto lhostejně a lidé z jeho doprovodu se teď mezi sebou začali otevřeně dohadovat, jako by se sami divili, co je ten vetřelec zač.

Pochopili jsme, že muž je v Auditoriu pravidelným účastníkem literárních událostí. Chopil se slova a už bylo pozdě, abychom do toho jakkoli zasáhli. Předpokládal, že ho každý zná – neklamná známka průměrnosti.

Z jakéhosi šokujícího důvodu si dal za úkol, že nás obřadně představí. Pro komorní akci, tak jak jsme ji plánovali, to bylo zcela nepříhodné a hodilo se to sem jako pěst na oko. Kromě toho se záhy ukázalo, že nemá ponětí, kdo vlastně jsme, ani co se chystáme recitovat.

Projev tohohle předřečníka zaváněl od prvního slova průšvihem. Vzhledem k tomu, že o náš nic nevěděl, zahájil ho onou výtečně urážlivou větou „…přiznávám, že jsem jejich dílo nečetl…" a neúnavně pokračoval: „…slyšel jsem, že některým lidem se jejich vyjadřování líbí…" Zjevně toho moc neočekával. Na závěr, jako člověk, který má naspěch, aby si mohl dát v zákulisí dobrou večeři, zatímco všichni ostatní budou trpět, požádal obecenstvo, aby přivítalo účinkující jménem Dillius Braco a Rusticus Germanicus.

Rutilius to strávil lépe než já. Jako člen senátu už byl na komolení a špatné vykládání myšlenek zvyklý, zato informátor chce, aby se mu posmívali jen za skutečné přehmaty, když něco provede jako nezodpovědný moula. Zatímco já jsem ztuhl a svědila mě ruka, jen jen sáhnout po dýce, Rutilia podrážděnost aspoň přiměla k rychlému nástupu.

Recitoval jako první. A ve skutečnosti četl celé hodiny. Zahrnul nás ukázkami z velice dlouhého válečnického eposu. Myslel si, že Domiciána bude toto monotónní vyprávění těšit. Jenže zakrátko vyvstal hlavní problém, starý známý zdroj propadáků: nedostatek hodnotné látky. Homér už vybrakoval všechny nejlepší mytické hrdiny a Vergilius zase vyčerpal předky místních obyvatel. Rutilius si proto vymyslel vlastní postavy a jeho osobám chyběla sebemenší jiskra. A jak jsem už dávno tušil, do strhujícího básníka měl taky hodně daleko.

Vybavuje se mi verš, který začínal: *„Hle, hyrkánský levhart s krvavou tlamou!"* To nebezpečně připomínalo lva, který roztrhal mého švagra –kromě toho, že to byla mizerná poezie. Jakmile zaznělo první „hle", pevně jsem zaťal zuby a čekal na vysvobození. Mělo to být ale dlouhé čekání. Než se můj společník se svými ukázkami přiblížil ke konci, slušný běžec by zvládl dorazit od Marathonu.

Domicián Caesar byl římským hodnostářem už čtyři roky – dost dlouho na to, aby se naučil umění správné choreografie odchodu. Teď vykročil kupředu, aby Rutiliovi poblahopřál. Celá jeho družina se mezitím začala

motat k nám, vyloudila na rtech pochvalné úsměvy a poté odplynula dveřmi s hladkostí proudu v odvodňovacím kanálu. Mladého Caesara to vysálo za nimi, jako když voda odnáší list. Zmizel, zatímco Rutilius se ještě pýřil z jeho zdvořilostních poznámek. Zaslechli jsme pleskavý aplaus silně prořídlého obecenstva. Konečně se lidé znovu usadili.

Teď byla řada na mně. Cítil jsem, že udělám nejlíp, když nebudu recitovat příliš dlouho.

Tou dobou už jsem byl rozhodnut, že vypustím všechny své milostné básně. Některé jsem vyřadil už doma, protože část Aglaie jsem napsal ještě předtím, než jsem potkal Helenu Justinu, a byla snad až příliš osobní na to, abych ji recitoval před ženou, jež by mě spalovala přísným pohledem. Pár mých eroticky vyhraněnějších ód už dříve spotřebovala na zabalení zbytků a kostí z ryb (nepochybně nedopatřením). Nyní jsem si uvědomoval, že bude ohleduplné hodit přes palubu i ty ostatní.

Zůstaly mi tedy satiry. Helena je považovala za dobré. Slyšel jsem, jak se s Maiou smějí, už když mi je opisovaly.

Jen co jsem začal číst, Rutiliovi přátelé přinesli mému spoluúčinkujícímu víno, aby se po svém náročném výkonu osvěžil. Byli slušnější, než jsem čekal, neboť trochu pití poskytli i mně. Snad právě díky tomu jsem pozapomněl, které pasáže jsem chtěl vypustit. A když se v obecenstvu objevily známky netrpělivosti, místo toho jsem přeskočil ty části, jež nyní působily až příliš seriózně a nudně. Je to zvláštní, jak se redakční úsudek člověka před skutečným obecenstvem přiostřuje.

Tu trošku vulgárností přijali s vděčností. Dokonce si začali žádat přídavek. V té době už jsem vyčerpal všechny možnosti, pokud jsem se nechtěl vracet k *Aglaii* a odhalit, že jsem kdysi choval hlubší city k poněkud laciné cirkusové tanečnici, jejíž vystupování sestávalo z velmi svůdného svíjení. Dobral jsem se k závěru svitku a našel tam už. jen několik řádků, o nichž jsem věděl, že je kdysi napsala má sestra Maia. Musela je drze připsat i na tenhle můj svitek, aby se mě pokusila zaskočit.

Rutilius šťastně zářil. Svůj svízelný úkol už měl za sebou a nasál do sebe dokonce ještě víc vína než já. Tenhle večer měl být vytříbenou kratochvílí, ušlechtilou zábavou, při níž jsme se chtěli blýsknout před vyzrálými Ří-

many, činorodými muži, kteří se umějí těšit ze vzácných chvil intelektuálního zamyšlení. Někdejší konzul s vysokými ambicemi by mi asi nepoděkoval za to, že jeho noblesní přátele zahrnuji neotesaným popěvkem nějaké ženské. Jenže právě tito přátelé nás napojili tím neobyčejně silným mokem, a tak jsem pozdvihl pohár s vínem, Rutilius mi s kalným zrakem rovněž pokynul a já to stejně přečetl.

„Dámy a pánové, musíme se rozloučit, ale mám tu pro vás na závěr ještě jeden epigram nazvaný ‚Modlitba panny, která už není pannou':

Znám mnohé muže,
od kterých růže
úsměv mi na rtech vyvolá.
Jiné zas muže znám,
jež za bratry své pokládám.
Ty všechny beru do kola.
Polibek rozdám sem a tam,
jistě tím chybu nedělám.
Sotva se někdo rozčílí.
Ať bozi si zatím trouchniví,
opilí sobci leniví,
co tohle dítě zplodili.“

Viděl jsem, jak se Maia neovladatelně rozesmála. Bylo to poprvé od chvíle, kdy jsem jí oznámil, že se stala vdovou, co projevila čiré, spontánní veselí. Rutilius Gallicus jí to byl dlužen.

Obecenstvo bylo tou dobou už natolik vděčné za cokoli krátkého, že spustilo hromový potlesk.

Byl to dlouhý večer. Lidé se dychtivě rozcházeli do krčem či pochybných putyk. Rutilia si odváděla jeho staromódní choť a ti nečekaně slušní přátelé. Stačili jsme se ještě vzájemně ujistit, že večer dopadl výtečně, ale k tomu, abychom společný triumf probrali v jeho domě, mě už nepozval. Což bylo jen dobře, aspoň jsem ho nemusel na oplátku zvát k sobě domů zase já.

Připravoval jsem se na to, jak se mi bude vlastní rodina a známí vysmívat. Ostentativně jsem si nevšímal toho hloučku spisovatelů, kteří se batolili ven v sešlapaných sandálech a mířili do kdovíjakých podkrovních kumbálů, aby je zamořili kyselým pachem svého potu. Teď se skrz ně surově prodíral Petronius Longus. „Kdo byl u Háda ten nudný horlivec, kterýho jste si vy dva najali na tu úvodní tirádu?“

„Nám to nevyčítej,“ odsekl jsem a zalétl zamračeným pohledem k samolibému obchodníkovi, který se mezi svými klienty rovněž motal ven. „Kdybych věděl, kdo to je, domluvil bych si s ním schůzku na pěkným tichým místečku a podal si ho, že by to nepřežil!“

Coby informátor jsem měl vědět, že říct něco takového je pěkná pitomost.

IV

„Zvláštní ženská, ta tvoje sestra," dumal Petronius Longus nazítří. „A nejsou snad trhlé všechny?"

Petronia Maiina nestoudná říkanka zaujala. Helena mu určitě prozradila, kdo ji ve skutečnosti napsal. Ale aspoň to odvedlo jeho pozornost a nenavážel se do mých básnických snah. Teď nebyl ve službě a mířil domů, aby si po ránu trochu zdříml v bytě, který jsme mu pronajali na druhé straně Fontánového dvora. Nejdřív se ale ještě zastavil jako správný přítel u nás. Nejspíš by se mu spalo líp, kdyby mě úspěšně naštval.

„A píše Maia Favonia básně i teď?" vyzvídal.

„Pochybuju. Určitě by ti řekla, že jako matka čtyř dětí nemá na nějaké škrábání čas."

„Aha, takže ona tamtu básničku složila, ještě než se vdala?"

„Možná to vysvětluje, proč si uvázala na krk zrovna Famiu."

Helena vyšla ze zadního pokoje, kde se předtím pokoušela do naší ječící roční dcerušky vpravit něco k snídani, a připojila se k nám. Vypadala unaveně. My chlapi jsme seděli na verandě – ze zdvořilosti jsme se drželi stranou a pokoj jsme jí rádi uvolnili. Nebylo tam k hnutí. Zvlášť když se dovnitř vnutila moje Nux, která zrovna čekala štěňata.

„Tak jakpak se dneska ráno má náš šťastný básník?" zářil Petronius. Teď se konečně chystal taky si to užít. Polovinu noci hlídkoval v ulicích a pátral po lupičích nebo dobře cílenými kopanci svých vysokých bot jemně vyslýchal žháře, neměl tedy příliš času na vymýšlení kritiky. Vstal jsem a řekl jsem mu, že mám schůzku s klientem. Stará známá vytáčka informátorů, jež nemohla nikoho ošálit.

„A kterým klientem?" ušklíbla se Helena. Věděla, jak prořídlý je v současnosti můj seznam: Všichni předpokládali, že její bratři se u mě budou cvičit jako asistenti, ale Aeliana jsem musel propustit a byl jsem vděčný, že Justinus je pryč a chystá se na ženitbu v hispánské Baetice.

„Hodlám si opatřit klienta na schodech Saturnova chrámu."

„A ve skutečnosti tě můžeme hledat spíš v bazilice Julii, co?" nadhodil Petronius. Věděl, jak se věci mají. Znal ležérní styl mé práce.

Zdálo se mi, že znám Petronia Longa celý život. Působil úplně jako člen rodiny. Ve skutečnosti jsme se přátelili teprve od našich osmnácti – což bylo zhruba patnáct let. Vyrůstali jsme několik ulic od sebe a poprvé jsme se doopravdy setkali před odvodní komisí, kdy jsme se nechali nalít do vojska jako mladíci, abychom vypadli z domova. Pak jsme sloužili v téže nemožné legii v Británii, částečně i v době, kdy tam proti nám povstala královna Boadicea. Pomáhej Jupiter!

Oba jsme ze služby vyklouzli na základě obdobné žádosti zdůvodněné „vážným zraněním". Leželi jsme bok po boku, až jsme se současně zázračně vyléčili. Domů jsme se vrátili zpití ruku v ruce. Petro se pak oženil. Nu, to způsobilo menší přestávku, poněvadž já jsem ho v tom nenásledoval. Aspoň ještě dlouho ne. Získal také záviděníhodnou práci u vigilů, na jakou jsem se já neodvážil ani pomyslet. Měl tři děti, jak také Říman směl legálně mít. Já jsem se ho teprve chystal následovat, ale nebylo vyloučené, že si ten plán ještě rozmyslím, pokud malá Julia nepřestane být tak vzteklá a uřvaná. Teď už se Petronius se svou ženou vzájemně odcizili, což se nám s Helenou nikdy nestane. Ovšem to samé si zřejmě svého času myslel i on o sobě a Silvii.

Petronius nikdy nebyl tak docela počestný muž, za jakého ho lidé měli. Šuškalo se, že se v mládí znal s mou zesnulou sestrou Victorinou, ale Victorinu, tuhle nepřehlédnutelnou poskvrnu Aventinu, tehdy znala spousta lidí. Aspoň muži o ní dobře věděli, však si na tom zakládala. Další členy mé úděsné rodiny Petronius poznal až později, když jsme se vrátili z vojny. Například Maiu. Tou dobou jsem se stále ještě srovnával se skutečností, že v době, kdy jsem sloužil jako legionář v Británii, moje mladší sestra-moje oblíbená sestřička, aspoň do té míry, do jaké jsem je všechny dokázal snášet – nejenže se vdala, aniž se se mnou předem poradila, ale stačila už porodit dvě děti a zjevně byla znovu v jiném stavu. První dcerka vzápětí ještě jako maličká zemřela, takže jí zůstala Cloelia. Té nyní bylo osm.

Když se Petro setkal s Maiou, byl z jakéhosi důvodu překvapený. Ptal se mě, proč jsem se mu o ní nikdy nezmínil. Možná mě jeho zájem trochu

znepokojil, ale Maia byla zjevně spořádaná mladá matka, a pokud jsem věděl, on se chystal oženit se Silvií. Aspoň jsme se vyhnuli nepříjemné situaci, kdy se mladší sestra zamiluje do pohledného přítele staršího bratra. Kterýžto přítel o takové děvče samozřejmě nikdy nestojí.

To, že se Maia dala dohromady s Famiou, vypadalo jako akt čirého zoufalství, dokonce i předtím, než naplno propadl pití. Ale i dívky si přece musejí hledat nějaký způsob, jak vyklouznout z domova. Byla vždycky zářivá a přitažlivá, a tedy i nebezpečně svéhlavá. Maia představovala typ mladé ženy, která působí, jako by nabízela něco mimořádného – neobyčejného a zralého. Byla bystrá a ctnostná, a přece se vždycky zdálo, že rozumí dobré legraci. Taková žena může i zkušeným mužům pěkně poplést hlavu, až po ní začnou bezmezně toužit. Těm z nás, kteří jsme za Maiu cítili odpovědnost, připadal sňatek a mateřství jako dobrá, bezpečná volba.

Petronius ji tedy pokládal za skutečně zvláštní ženu. To se docela povedlo, vezmeme-li v úvahu, že svého času doopravdy flirtoval – ne-li něco horšího – s Victorinou. Maia a ona totiž byly naprosté protiklady.

Zatímco jsem tak dumal, Petronius ztichl, bez ohledu na báječnou příležitost, kdy si mě mohl dobírat pro mé vystoupení v Maecenatově Auditoriu předešlého večera. Musel být po službě unavený. Nikdy toho o své práci moc nenapovídal, ale věděl jsem, jak neradostná asi může být.

Helena zavřela oči a vyhřívala se na sluníčku, zatímco se snažila nevnímat Juliino vzdálené, vyčerpávající vztekání. Jenže křik sílil. „Co si máme počít?“ zeptala se Helena Petronia. Měl tři dcery, jež s sebou jeho žena odvezla, když se vydala za svým přítelem do Ostie. Všechny jeho děti už měly hysterické období za sebou. Přetrpěl je, a pak o dcerky přišel.

„To přejde. A jestli ne, zatraceně brzy si na to zvyknete.“ Rysy mu ztuhly. Své holčičky miloval. Vědomí, že je ztratil vlastní vinou, moc nepomáhalo. „Nejspíš je to zoubek.“ Tak jako všichni rodiče se považoval za znalce a ty z nás, kteří jsme byli v oboru nováčky, za nesvéprávné pitomce.

„Bolí ji ouško,“ vymýšlel jsem si. Nebyl žádný viditelný důvod, proč by měla Julia takhle vyvádět. Ba ne, jeden důvod přece jen existoval. Předtím byla vzorné dítě už příliš dlouho. Zářili jsme škodolibou radostí a mysleli jsme si, jaká je rodičovství hračka. Teď na nás tedy dopadl trest.

Petronius pokrčil rameny a vstal k odchodu. Zjevně mi zapomněl říct své názory na mou poezii. Neměl jsem v úmyslu mu to připomínat.

„Zajdi za tím svým klientem," zamumlala Helena. Dobře věděla, že o žádného klienta nejde, jen v sobě živila zlost nad tím, že všechno zůstane na ní. Naklonila se na sedačce a chystala se zkrotit naše dítko dřív, než si začnou stěžovat sousedé.

„Není třeba." Zamračeně jsem se díval do ulice. „Myslím, že si mě našel sám."

⌘ ⌘ ⌘

Většinou si jich člověk všimne.

Fontánový dvůr, špinavá ulička, v níž jsme bydleli, byla typickým zapadlým koutem, kde se v zatuchlých zamčených krámech zdržovali povaleči. Domy měly šest pater. V úrovni ulice vládlo docela ponuré přítmí, zato špinavé byty v parných dnech jako dnes nikdy neposkytovaly dostatek stínu. Mezi bortícími se zdmi se přelévaly nepříjemné pachy z výrobny inkoustu i zápach přehřátých mrtvol v pohřební síni, zatímco závany dýmu z různých provozoven (některých i legálních) zápolily s vlhkými poryvy páry vzlínající z Leniiny prádelny naproti.

Uličkou procházeli lidé, každý mířil za svým ranním cílem. Kolem se kolébal rozložitý provazník, s nímž jsem ještě nikdy nemluvil. Vypadal, jako by právě přišel domů po dlouhé noci strávené v nějaké umaštěné díře. Zákazníci vcházeli do krámku, kde Cassius prodával trochu oschlé šišky chleba a přibaloval k nim ještě starší drby. Do jednoho domu se hrnul nosič vody, až kolem sebe cákal. Nějaké kuře tváří v tvář kudle spustilo v hrůze mezi drůbeží hotovou vřavu. Byly školní prázdniny, a tak děti pobíhaly venku a vymýšlely lumpárny. A lumpárna jiného druhu se teď chystala i na mě.

Byl to tlustý, neupravený pořízek, s břichem převislým přes opasek. Řídké, nesestřižené tmavé kudrny mu padaly dopředu přes obočí a kroutily se zpět přes tunikou obepnutý zátylek v mokře působících kučerách, jako by si je zapomněl někde v lázni pořádně vysušit. Dvojitou bradu zdobilo nesouvislé strniště. Procházel ulicí a zjevně vyhlížel nějakou adresu. Nebyl dost zakaboněný na to, aby hledal pohřební ústav, ani nevypadal

dost rozpačitě, aby mířil k té ježibabě, která za půl měďáku zahýbala krejčímu. Nehledě na to, že ta ženská přijímala své horizontální návštěvy až odpoledne.

Petronius ho minul, aniž se nabídl, že mu nějak poradí, ačkoli muže přeběhl cíleně pátravým vigilským pohledem. Chlapa si tím vtiskl do paměti. Aby ho třeba někdy příště mohla sebrat úderná jednotka. Návštěvník vypadal spíš nedbale než vystrašeně. Žil si zřejmě kdesi v bezpečí, ale to ještě neznamenalo, že šlo o úctyhodného člověka. Budil snad zčásti dojem osvobozeného otroka. Nějaký sekretář nebo kancelářská účetní krysa.

„Dillius Braco?"

„Didius Falco." Zaťal jsem zuby.

„Víš to jistě?" trval na svém. Neodpověděl jsem, neboť má reakce by nemusela být zrovna uhlazená. „Slyšel jsem, že jsi měl včera úspěšné recitační vystoupení. Aurelia Chrysippa napadlo, že bychom pro tebe mohli něco udělat."

Aurelius Chrysippus? Nic mi to neříkalo, ale dokonce už v tu chvíli jsem měl temnou předtuchu.

„To pochybuji. Jsem informátor. Myslel jsem, že jsi přišel, abych třeba *já* udělal něco pro *tebe.*"

„Olympští bohové, to ne!"

„Nejlíp bys udělal, kdybys mi nejdřív řekl, kdo jsi."

„Euschemon. Provozuji pro Chrysippa písařskou dílnu Zlatý kůň."

To nejspíš znamenalo nějaký podnik, kde písaři ručně opisují rukopisy – buď pro potřeby svého chlebodárce, nebo v početnějších sadách na prodej. Měl jsem zbystřit pozornost, ale teď jsem si srovnal v hlavě, že Chrysippus byl nejspíš ten horlivý narušitel s řeckou bradkou, který ovládl náš recitační večírek. Nesprávné jméno, kterým mě počastoval při svém úvodním slovu, tedy žilo dál. Taková sláva. Vaše jméno si může získat značný věhlas – v nějaké chybné variantě. Stává se to jen některým z nás. Nepovídejte mi, že jste si někdy koupili kopii *Zápisků o válce galské* Julia Castora.

„A ty čekáš, že jsem někdy slyšel o nějaké písárně se zlatým koněm ve znaku?"

„Ó, ale to je špičkový podnik," ujistil mě. „Jsem ohromen, že o nás nevíš. Zaměstnáváme na plný úvazek na třicet písařů – Chrysippus samo-

zřejmě včera večer slyšel tvoje dílo. Usoudil, že by nebylo špatné pro menší vydání."

Tak někomu se líbí moje práce. Bezděčně jsem pozvedl obočí. Pozval jsem muže dál.

Helena byla s malou Julií v místnosti, kde jsem obvykle mluvil s klienty. Dítě ihned přestalo vyvádět, cizinec upoutal jeho zájem. Helena by holčičku normálně odnesla do ložnice, ale vzhledem k tomu, že Julie byla potichu, nechala ji na houni nepřítomně žvýkat kousek dřeva a zírat na Euschemona.

Představil jsem mu Helenu, přičemž jsem se bezostyšně zmínil o patricijském postavení jejího otce – pro případ, že by to mohlo pomoci vyvolat dojem, že jsem básník, který si zaslouží podporu. Všiml jsem si, jak se Euschemon užasle rozhlédl kolem. Viděl, že je to typický přecpaný nájemní byt, se zdmi vymalovanými jednou barvou, s podlahou z hrubých prken, skrovně zdobeným stolem a křivonohými stoličkami.

„Bydlíme za městem," oznámil jsem mu pyšně. Samozřejmě to vyznělo jako lež. Ale opravdu jsme se chystali ke stěhování, pokud ovšem najatí řemeslníci někdy dokážou dodělat tu lázeň. „Tohle je jen takový koutek pro případ, kdy potřebujeme být nablízku mé staré matce."

Rychle jsem Heleně vysvětlil, že Euschemon mi nabídl zveřejnění mé práce. Viděl jsem, jak se její hezké hnědé oči podezřívavě zúžily.

„Chystáš se navštívit také Rutilia?" zeptal jsem se muže.

„Ach. Měl bych snad?"

„Ne, ne. Publicita je mu spíš na obtíž." Možná jsem byl amatér, ale pravidla mi byla jasná. První starostí autora je, aby své kolegy při jakékoli příležitosti shodil. „Nuže – o co tedy jde?" Chtěl jsem z něj dostat nabídku, ale současně jsem předstíral, že je mi to fuk.

Euschemon teď nervózně couvl. „Jako nový autor nemůžeš čekat nějaký velký počet kopií." Hned měl v rukávu veselý šprým, který musel použít už mockrát: „Počet, který prodáme při prvním vydání, může hodně záviset na tom, kolik máš přátel a příbuzných!"

„Spoustu – a ti všichni budou očekávat kopii zdarma." Zdálo se, že ho má suchá reakce uklidnila. „Co tedy nabízíš?"

„Ó, nu, ujednání se vším všudy," ujistil mě. Všiml jsem si jeho vlídného

tónu – *detaily nech na nás, však my se v branži vyznáme.* Byl jsem v rukou odborníků. To mi vždycky dělá starost.

„Z čeho se to ujednání skládá?“ naléhala na něho Helena. Její hlas zněl nevinně, jako když senátorská dcerka zvědavě nakukuje do mužského světa. Ale vždycky jí ležel na srdci můj zájem. Bývaly časy, kdy na tom, co jsem dostal zaplaceno – nebo jestli jsem *vůbec* dostal zaplaceno –, záviselo nejen to, co jsme mohli servírovat na stůl, ale zda jsme se vůbec najedli.

„Nu, jako vždy,“ drmolil Euschemon bez rozmýšlení. „Dohodneme s vámi cenu a pak publikujeme. Je to přímočará záležitost.“

Oba jsme se na něho tiše podívali. Cítil jsem se polichocen, ale ne natolik, abych ze sebe udělal hlupáka.

Trochu to tedy doplnil. „Takže, Falcone, vezmeme si tvé rukopisy, za odpovídající cenu.“ Bylo by mi to ale po chuti? „Pak pořídíme kopie a budeme je prodávat v našem obchodě, který přiléhá přímo k naší písárně.“

„Na Foru?“

Zatvářil se vyhýbavě. „Tam, kde končí Clivus Publicius. Hned u Cirku Maxima – výborná lokalita,“ ujistil mě. „Všude kolem to kypí obchodem.“

Znal jsem Clivus Publicius. Byla to osamělá díra, temná ulička vedoucí k Cirku od Aventinu. „Můžeš mi dát nějaké reálné číslo?“

„To ne. Cenu s tebou projedná Chrysippus.“

Už teď jsem Chrysippa nenáviděl. „A jaké jsou tedy možnosti? O jaké vydání by šlo?“

„To záleží na tom, jakou hodnotu spisu přikládáme. Jak víš, klasická díla dostávají prvotřídní papyrus a pergamenové titulní stránky, které chrání vnější konce svitků. Menší práce samozřejmě není vyvedena tak důkladně, a práce začínajícího autora se může dokonce pořídit i na palimpsestu.“ Tedy okopírovat na svitky, které už byly jednou použity a jen se na nich houbou vymazal starý text. „Velmi pečlivě, můžu tě ujistit,“ mumlal Euschemon přesvědčivě.

„Dost možná, ale u své práce bych o něco takového nestál. Kdo o tom způsobu rozhoduje?“

„No to musíme my!“ Ohromilo ho, že jsem vůbec mohl takovou otázku položit. „Zvolíme rozměry svitku, kvalitu materiálu, zdobení, druh a velikost vydání – to všechno vychází z našich dlouholetých zkušeností.“

Předstíral jsem dál hlupáka. „Takže já pro vás musím jenom něco napsat a předat vám to?“

„Přesně tak!“ zazářil.

„A smím si udělat další kopie pro svoje vlastní využití?“

Cukl sebou. „Lituji, ale to ne. Ale můžeš si ji od nás se slevou koupit.“ *Kupovat* si vlastní dílo?

„Není to trochu jednostranné?“ nadhodil jsem.

„Je to partnerství,“ přel se se mnou. „Pracujeme společně ke společnému prospěchu.“ Znělo to tak přesvědčivě, jako když se nejpodřadnější placený společník rozplývá o lásce. „Kromě toho, to my zpracováváme trh a neseme všechna rizika.“

„Tím myslíš, když se dílo neprodá?“

„Jistě. Podnik Aurelia Chrysippa není v branži proto, aby dodával materiál na podpal do lázeňských pecí, i když někdy musíme pokrýt i neúspěch. Rádi se trefíme hned napoprvé.“

„To mi zní rozumně.“

Do jeho nevýrazného hlasu se vetřel o něco tvrdší tón. „Takže soudím, že máš zájem?“

Viděl jsem, jak Helena stojící za ním vášnivě zavrtěla hlavou a pevně stiskla zuby.

„Mám zájem.“ Vesele jsem se usmál. Helena zavřela oči. „Myslím, že bych si rád zblízka prohlédl, jak pracujete.“ Nevypadalo to ale, že by Helenu má opatrnost uchlácholila, naopak předvedla gesto krajního zoufalství. Věděla, jak dopadnu, když se vydám napospas prodejcům svitků. Byla stejně zanícenou čtenářkou jako já – ačkoli když došlo na nakupování, neměla stejný vkus. Vzhledem k tomu, že ten můj až donedávna závisel na tom, co jsem stačil ve zlomku vteřiny popadnout – nebo objevit na tržišti mezi věcmi z třetí ruky –, pravděpodobně byla skeptická právem. Po většinu života jsem míval pouze části svitkových sad (bez pouzdra) a hned po přečtení jsem je musel s někým vyměnit.

„Nu, můžeš nás přijít navštívit,“ souhlasil Euschemon nevrle.

„Přijdu,“ řekl jsem. Helena naznačila, že by mi nejradši hodila na hlavu velký kastrol. Byla to výtečná mimická scénka. Úplně mi zavoněly knedlíčky v imaginární horké polévce a cítil jsem, jak se mi ostré hrany dr-

žadel zarývají do lebky.

„Vezmi s sebou ty rukopisy," připomněl mi Euschemon. Odmlčel se. „Pokud bys uvažoval o tom, že napíšeš něco zvláštního, chtěl bych ti dát pár rad. Ani naše nejlepší práce nepřesahují délku řeckého svitku – tedy pětatřicet stop, ale to se týká jen výtvorů vysoké umělecké hodnoty. Přibližně to můžeme vyjádřit pravidlem, že je to jeden Thúkydides, dva Homérové nebo hra o patnácti stech řádků. Jen málo současných autorů dosáhne plné délky. Dvacet stop nebo i jen polovina jsou u oblíbeného autora slušný průměr." Nechal mě, abych si uvědomil, že moje práce možná *nemusí* patřit k oblíbeným. „Takže méně je někdy více – nadměrnou délku bychom mohli penalizovat. A jestli chceš, aby tě čtenáři brali vážně, dbej při psaní na praktickou úpravu. Svitek bude mít v jednom sloupci pětadvacet až pětačtyřicet řádků a v jednom řádku osmnáct až pětadvacet písmen. Snaž se, aby to vyhovovalo našim písařům. Jsem si jist, že chceš působit jako profesionál."

„Jistě," polkl jsem.

„Až to budeš počítat, nezapomínej započítávat i moderní pomůcky pro čtenáře."

„Co?"

„Interpunkci, mezery mezi slovy, značky konce řádků."

Tyhle věci zřejmě nahradily přežilé pojetí, v němž ještě záleželo na hloubce citů, vtipu a vytříbeném stylu.

V

Euschemon se nechal chytit do staré pasti. Domníval se, že mě obalamutil. O informátorech se povídá, že jsou hloupí, to ví každý. A většinou taky jsou – takoví si dávají téměř puntičkářsky záležet na tom, aby neviděli a neslyšeli žádnou důležitou informaci, a když už něco přece jen postřehnou, nesprávně si to vyloží. Ale někteří umíme blufovat.

Proto mě ani nenapadlo, abych se rovnou hnal do Chrysippovy písařské dílny a úpěnlivě prosil, jestli jim tam mohu za směšný poplatek předat svá nejlepší dílka. I když mi slibovali smluvně zajištěné právo zpětného odkupu kopií s nějakou nepatrnou slevou, na jakou jim běžní prodejní autoři servilně přistupovali. Ani kdyby mi před oči strkali zlaté palmetky znázorňující očekávaný odbyt. Já byl totiž informátor, a tak jsem se rozhodl, že si na ně posvítím. Vzhledem k tomu, že jsem neměl žádné klienty (jako obvykle), zbývalo mi na to dostatek volného času. A znal jsem i správné kontakty.

Můj otec byl dražebník. Občas fušoval i do obchodu se vzácnými svitky, ačkoli srdcem ho to táhlo spíš k výtvarnému umění a nábytku. Literaturu z druhé ruky považoval za podřadnější oblast svého podnikání. S otcem jsme si toho neměli moc co říct. Utekl od nás, když mi bylo sedm, ačkoli dnes tvrdil, že matku finančně podporoval, aby ty syčáky, které zplodil, mohla vychovat. Možná měl ke svému zdrhnutí pádné důvody – snad lepší než jen vábení jisté zrzky –, ale přesto jsem nadále cítil, že když už jsem vyrostl bez otcovské péče, dokážu se bez jeho otravné přítomnosti obejít i nyní.

Tatíček mi s velkým gustem lezl na nervy, proto jsem se divil, proč se asi neukázal na mém včerejším recitačním večírku. To, že jsem ho nepozval, by ho bývalo jistě neodradilo. Jednou to za mě udělala Helena, která si s tím starým pobudou výtečně rozuměla, ale to bylo ještě předtím, než nám dohodil Glocka a Cottu, stavitele domácích lázní, díky nimž se naše

bydliště stalo neobyvatelným. Jejich haraburdí a prach, lži a vykrucování z dohodnutých podmínek v Heleně vyvolávaly stále silnější bezmocný vztek nevýslovně zklamaného zákazníka, a tak se její názor na mého otce začínal přibližovat mému vlastnímu. Nyní tak hrozilo jediné riziko – jen aby nedospěla k závěru, že jsem po něm! To by nás mohlo vyřídit.

Mému otci patřily dvě nemovitosti, o kterých jsem věděl, ačkoli si žil natolik dobře a byl takový tajnůstkář, že jich zřejmě mohl mít i víc. Skladiště s úřadovnou měl v místě zvaném Saepta Julia, kde měli své provozovny všemožní šejdířští klenotníci a ošuntělí podfukáři podnikající ve starožitnostech. Na to, abych ho tu zastihl, dnes bylo možná ještě brzy. Dražby se konaly přímo tady venku nebo v soukromých domech, někdy i ve sloupořadí. Nevšiml jsem si ale, že by tu na Foru v poslední době přibyly nějaké křídou načmárané poutače na dražby organizované Didiem Geminem. Zbýval tedy jeho dům, vysoká budova s pěknou střešní terasou a vlhkým přízemím u nábřeží přiléhajícího k Aventinu. Bylo to nejbližší místo, kde bych ho mohl hledat, i když jsem se do těchto končin vždycky vydával se smíšenými pocity – kvůli oné už zmiňované zrzce. Cožpak o to, se zrzkami si umím poradit, obzvlášť s postaršími uvadajícími typy, ale raději jsem se vždycky vyhýbal potížím, jaké by mohly vzniknout, kdyby se máma někdy doslechla, že jsem se s Florou setkal. Ve skutečnosti jsem s tou ženou mluvil jenom jedenkrát, když jsem se zašel napít do krčmy, kterou provozovala. To, že s mým otcem žili už pětadvacet let, ještě neznamenalo, že si navzájem máme co říct.

Sestoupit z Aventinského pahorku dolů k řece je docela obtížné, kvůli příkrému skalnímu útesu naproti Transtiberině. Mohl jsem si vybrat – buď sejít Laverninou bránou k rušným končinám kolem Emporia a pak zabočit doprava, nebo se vydat druhou cestou, kolem Minervina chrámu, dolů příkrou pěšinou k Probovu mostu a kus cesty se podél říčního břehu vrátit. Tátův dům měl výhled přes řeku zhruba směrem ke staré naumachii, pokud by se snad otec zajímal o vzrušující útržky napodobovaných námořních bitev, jež se tu při slavnostech odehrávaly. Průměrnému kšeftaři s nemovitostmi by to možná připadalo jako důvod k přirážce.

Byla to hlučná oblast plná shonu, kde vládly vůně exotických nákladů a ozývalo se brebentění lodníků a přístavních dělníků z doků. Pokud vál vítr

špatným směrem, ve vzduchu visel řídký oblak prachu z velkých sýpek za Emporiem. Už sama blízkost řeky vyvolávala jakýsi vzrušující neklid. Kdykoli jsem se tady dole pohyboval mezi těmi šejdířskými neotesanci, co tu pracovali, měl jsem se na pozoru.

Zacloumal jsem dveřním klepadlem, až jsem si málem namohl ruku. Tenhle mohutný kus bronzu vypadal trochu jako část koňské nohy ze sousoší nějaké propletené bitevní scény. Samy dveře měly úctyhodné rozměry a vypadaly tak významně, že by se lépe hodily k tajné svatyni velice snobského chrámu. Vůbec sem tedy nezapadal ten bledý skrček, který se v nich nakonec objevil. Bázlivý otrok vypadal, jako by ho měli každou chvíli obvinit z nějakého zvlášť ohavného krvesmilstva.

„Znáš mě. Jsem Falco. Je Geminus doma? Řekni mu, že jeho okouzlující syn se ptá, jestli by si nechtěl vyjít ven trochu zahrát."

„Není tady!" zakvičel otrok.

„U Neptunova pupku! Kdy odešel?" Žádná odpověď. „No tak. Potřebuju s ním mluvit, a ne až příští týden."

„Nevíme, kde je."

„Cože? Ten starej šupák zase zmizel? A s kým podle tebe zdrhnul tentokrát? Na smilnění už je pomalu dost starej, i když je mi jasný, že ho to jen tak nezastaví –"

Otrok se třásl. Možná si představoval, že by se za ním mohla každou chvíli objevit tatíkova dáma a slyšet mé obhroublé poznámky.

Byl jsem zvyklý, že mě ode dveří vyprovázeli s různými výmluvami. Odmítal jsem se vzdát. „Tak víš, kam můj drahej tatínek šel, nebo aspoň kdy se ten nejvzácnější kus mezčího hovna asi tak vrátí?"

Chlap teď vypadal ještě vyděšeněji než předtím a zašeptal: „Od pohřbu se tu neukázal."

Ten roztřesený cvok byl odhodlán mě vyvést z míry. Obstrukce byly v mém oboru běžné a patřily i k obvyklým reakcím mé rodiny.

„Kdopak nám umřel?" zahalekal jsem na něj zvesela.

„Flora," hlesl.

Tohle se mnou nemělo nic společného, a přece jsem věděl, že se do toho nakonec zamotám, ať budu chtít nebo ne.

VI

Nebylo úniku. Teď mi nezbývalo než se vláčet přes město ke shluku veřejných budov směrem k Martovu poli, kde měl táta v Saeptách skladiště a kancelář. Byla to patrová budova vystavěná kolem otevřeného prostranství, kde se daly nakoupit všemožné podřadné šperky nebo starožitnosti, nebo kde jste se mohli nechat oškubat, pokud jde o nábytek a takzvané umění, pravými mistry dražebnického bratrstva, jako byl můj táta. Pokud jste zrovna netoužili získat z páté ruky skládací velitelský trůn s chybějící nohou, mohli jste nechat měšec doma. Na druhou stranu, jestliže jste dychtili po levné sochařské kopii Venuše z Kóu s nakřivo přilepeným nosem, byli jste přesně na správné místě. Dokonce vám ji tu zabalili a ani se vaší důvěřivosti neposmívali, dokud jste nebyli z krámu skoro venku.

Marcus Didius Favonius, který se po odchodu z domova přejmenoval na Gemina, můj rodičovský předek, jenž mi měl být příkladem životní cesty a charakteru, se vždycky uměl zašívat v největším binci. Prodíral jsem se skladištěm, zakrátko celý pokrytý prachem a pěkně potlučený, protože se na mě cestou zvrhl nezajištěný svícen o velikosti mužské postavy. Tátu jsem našel skleslého na naskládaných částech několika rozebraných kovových pelestí za malou kamennou Artemidou (uloženou hlavou dolů v pytli se zbytky keramiky, ale dalo se ještě poznat, že jde opravdu o lovkyni), s nohama položenýma na děsné faraónské truhlici. Naštěstí neměl boty. To snad mohlo zachránit ošuntělou tyrkysovou a zlatou patinu. Nebyl opilý, ale tento stav měl rozhodně za sebou. A možná v něm setrvával několik dní.

Jak se říká v oficiálních oznámeních, význačná osobnost mě uvítala jménem a já jsem její pozdrav opětoval.

„Odprejskni, Marku."

„Nazdar, táto."

Umolousanou tuniku, která halila jeho podsadité, ochablé tělo, by ne-

chtěli vzít ani do koše na vyřazené věci na bleším trhu. Bradka mu už poporostla dostatečně na to, aby bylo vidět, že je na konci tmavší než jeho schlíplé šedé vlasy. Po známém podmanivém úsměvu nebylo ani stopy.

„Tak jsi ji ztratil," poznamenal jsem. „Prašivej život." Natáhl jsem zatuchlý vzduch. „Ale nesmrdí tu jenom život. Řek bych, že tady vidím začátek dlouhýho pádu, co skončí finančním krachem a naprostou zhýralostí, co?"

„Vidím, že se s pozůstalýma v jejich žalu zrovna nemazlíš," zafňukal.

Jeho dlouholetý věrný hlavní nosič Gornia už mi řekl, že od Flořiny neočekávané smrti jdou obchody od deseti k pěti. Skonala prý před týdnem, ve spánku. Teď už si zděšení zákazníci rvou vlasy, že jim nechodí objednané dodávky, a podráždění prodejci se obracejí jinam. Pomocné síly ve skladu nedostávaly zaplaceno. Táta spálil účty za tři měsíce a při tomto gestu vzdoru proti marnosti života se těžce sežehla i zásilka předmětů ze slonoviny. Gornia se objevil s vakem plným vody na poslední chvíli. Slonovina byla tak poškozená, že by si s tím neporadil ani nejzručnější padělatel z těch, které táta zaměstnával. Gornia nyní vypadal unaveně. Byl vždycky loajální, ale nezdálo se, že by si s tímhle druhem žalu dokázal poradit o mnoho déle.

„Zajdi si do lázní a k holiči, táto."

„Odprejskni," zasyčel znovu a ani se nepohnul. Pak se ale přece jen vzmohl na menší projev: „A neříkej mi, že by to takhle Flora chtěla, protože Flora náhodou měla jednu velkou přednost – nechávala mě na pokoji!"

„Řek bych, že si nechtěla špinit ruce. Vidím, že už je ti líp," podotkl jsem. „Moudře děláš, protože jestli se nedáš dohromady, vyžádám si soudní příkaz o poručenské péči na základě tvý rozhazovačnosti."

„Táhni do Hádu! Žádnej smírčí soudce ti nekejvne na to, že potřebuju opatrovníka."

„Jdi se vycpat – o to už se postarám. Na tom si římský právo vždycky dávalo záležet, aby žádný bohatství nezůstalo bez dozoru." Můj otec teď měl víc peněz, než jsem si chtěl vůbec připustit. Buď byl zatraceně dobrý licitátor, anebo taky dokonale protřelý pletichář. Obojí se výtečně doplňovalo.

Záleželo jen na něm, zda svůj mamon hodí za hlavu, ale nejlepší způ-

sob, jak v něm znovu probudit bojovnost, bylo pohrozit, že mu ho seberou.

„Pokud rezignuješ na svou roli hlavy rodiny," nadhodil jsem mile, „pak se toho ujmu sám. Podle starých římských zvyklostí můžu svolat domácí radu. Všichni tví milující potomci se můžou slítnout, aby projednali, jak svýho drahýho tatíčka uchránit před nepříjemnostmi –"

Táta rychle stáhl nohy na zem.

„Alli a Galla by jen uvítaly trochu hotových penízků…" Moje nejstarší sestry byly nepoužitelné ženské s velkými rodinami, obě s příživnickými manžely na krku. „Ty drahé citlivé berušky se celý roky jenom třesou, aby se na tebe mohly vrhnout. Milovaná svatouškovská Junia a ten její suchar Gaius Baebius sem vlítnou jako fretky kanálem. Jistě, Maia na tebe nemá čas, ale může být pěkně pomstychtivá –"

„Vypadni, a tentokrát to myslím vážně!" zařval táta.

Zamračil jsem se a nechal ho být. Gorniovi jsem řekl, aby mu poskytl ještě den, než se vzdá veškeré naděje. „Schovej před ním amforu. Teď když mu je jasný, že víme, co se děje, možná uvidíš rychlou změnu."

Teprve na odchodu jsem se rozpomněl, proč jsem vlastně přišel. „Gornio, neslyšel jsi o nějakých obchodech s prodejcem svitků jménem Aurelius Chrysippus?"

„To se zeptej šéfa. Ten jedná s obchodníky."

„Nemá chuť se se mnou vybavovat. Právě jsem mu pohrozil, že na něj poštvu jeho dcery."

Gornia pokrčil rameny. Navenek tahle tvrdá taktika působila přiměřeně. Neznal mé sestry tak jako já. Na to by měl pamatovat zákon a zakázat ženám tohoto druhu volný pohyb. „No, Chrysippus naším prostřednictvím prodal několik knihovnických sbírek," řekl Gornia. „Geminus se mu pošklebuje."

„Ten se rád pošklebuje každýmu, kdo by mohl být ještě mazanější než on sám."

„Nenávidí řecký obchodní metody."

„Že by příliš připomínaly jeho vlastní špinavý triky?"

„Kdo ví? Vždycky dělají nejlepší kšefty se svými lidmi. Spojuje je to dohromady. Zajdou si někam na roh zhltnout pár koláčků a ostatní se můžou jen dohadovat, jestli kujou pikle nebo se jen baví o svých rodinách. Gemi-

nus si dokáže poradit s čestnými podvodníky, ale u Chrysippa se nedá říct, jestli je podvodník nebo ne. Proč tě to zajímá, Falcone?“

„Nabídl mi, že vydá některé mé práce.“

„Dávej si majzla,“ poradil mi Gornia. Měl jsem podobné pocity. Na druhou stranu, takhle bych mohl smýšlet o všech obchodnících se svitky. „A jak k tomu došlo, že po tobě skočil, Falcone?“

„Slyšel mě veřejně recitovat.“

„U volskejch koulí!“ Nosičův výbuch zlosti mě zaskočil. „Už je toho trochu moc,“ čertil se. Neklidně jsem ustoupil. „Dneska se člověk nemůže ani hnout, aby na něj nějakej trouba v portiku hned nevytáhl svitek se stokrát omílaným právním výkladem nebo aby rovnou neotravoval shluk lidí, co čekají ve frontě na veřejnou latrínu. Onehda jsem si zašel v klidu na pohárek a hned tam začal nějakej literární pablb recitovat mizernej chvalozpěv, kterej přednesl na pohřbu svý matky, jako by to bylo kdovíjaký umění –“

„Moje recitace se konala jen pro pozvané a účastnil se jí Domicián Caesar,“ odpověděl jsem nasupeně.

Pak jsem odešel.

VII

Pořád jsem musel myslet na to, jak je táta rozhozený. Nejuspokojivější způsob, jak na to zapomenout, bylo pustit se do něčeho jiného.

Nakonec jsem se rozhodl, že si přece jen zajdu do Chrysippovy písařské dílny a ujasním si podmínky. Cestou z tátova působiště v Saeptách na Aventin bylo možné volit krátkou zacházku přes Forum. Mohl jsem zaskočit do tělocvičny, kterou jsem měl v oblibě, a dát si do těla s cvičitelem. Když pak Glaucus s mým tělesným zocelováním skončil, mohl jsem pokračovat v intelektuálním úsilí.

Vzhledem k tomu, že Glaukova tělocvična byla u zadní části Kastorova chrámu, mohl jsem to vzít kolem slavného starého podniku bratří Sosiů, kteří prodávali Horatiova díla, abych se podíval, jak takový slušný obchodník se svitky vypadá.

Šťastlivec starý Horatius. Mít za patrona Maecenata, dostat darem sabinský statek (já měl taky jeden, ale co všechno mě stál!), vybudovat si reputaci a okruh čtenářů. A když Sosiové Horatiovi slíbili, že budou jeho spisy prodávat v nejlepším místě, měli na mysli nároží, kde se k Foru Romanu připojoval Vicus Tuscus. Hraničil s Bazilikou, ležel v samém středu veřejného dění, byla to slavná ulice lemovaná drahými obchody, jíž pravidelně při různých svátcích procházela procesí směřující od Kapitolu na hry. Tady byl příliv zákazníků opravdový, na rozdíl od končin na nesprávné straně od Cirku, o kterých básnil Chrysippus. Omšelý štít svědčil o tom, že obchod Sosiů se svitky tu má své místo už po generace a vyšlapaný práh dokazoval, kolik nakupujících už tudy prošlo.

Když jsem na svém průzkumu konečně dospěl do ulice Clivus Publicius, jedinými chodci, kteří mě tu minuli, byli stará paní, jež se vlekla domů s těžkým proutěným košem s nákupem, a skupinka výrostků, kteří tu okouněli, zda by se nenašla nějaká bezmocná oběť, na kterou by se mohli vrhnout, srazit ji k zemi a okrást. Když jsem se objevil, zmizeli jako pára

nad hrncem. Ta vetchá babička ani netušila, že jsem ji zachránil před loupežným přepadením. Něco si zlobně mumlala a vrávoravě pokračovala v cestě ulicí.

Clivus Publicius začíná na příkrém svahu vedoucím šikmo vzhůru severním úbočím Aventinu z bližšího konce Cirku. Jak stoupá a napřimuje se, obchází několik nároží a nakonec se vytrácí na tichém náměstíčku na vrcholu. Vždycky to byl dost odlehlý kout – příliš stranou od Fora, než aby přitahoval zájem lidí odjinud. Z jedné strany ulice se naskýtají nepříliš známé, ale úžasné výhledy přes údolí, jež zabírá Circus Maximus. Rozhlédl jsem se a spatřil jen několik zamčených obchodů, které tu nemohly mít žádný stálý obrat, a za nimi jsem zahlédl stromy v zahradách velkých domů vybudovaných s pečlivou diskrétností. Hotové stojaté vody. Clivus sice byl veřejnou ulicí, přesto tu panoval až vzácný pocit odloučenosti.

Pokud bydlíte nahoře na Aventinu, kdykoli se vydáváte do některé jiné části Říma, téměř pokaždé vám stojí v cestě dlouhé údolí s Velkým cirkem. Clivem Publiciem jsem už musel scházet bezpočtukrát. Vždy jsem minul Chrysippovu písařskou dílnu, ale přestože jsem vášnivý čtenář, nikdy mě ani nenapadlo věnovat jí pozornost. Znal jsem to úhledné, tiché průčelí ze starých dob, ale tamní pracovní síly často číhaly ve dveřích jako nějací vyhazovači v přístavních krčmách nabízejících hodně připálené ryby. Vždycky jsem raději šmejdil v obchodech (a tu a tam něco na čtení i šlohnul, když jsem neměl peníze), a do tohoto krámu jsem sotva kdy nakoukl. Svitky na prodej tu byly vidět v neuspořádaných hromadách na bytelných starých policích. Když jsem nyní vkročil dovnitř, zjistil jsem, že tu mají na podlaze pod policemi uskladněné i bedýnky, zřejmě na lepší díla. Stála tu vysoká stolička a pult, o nějž si člověk mohl při prohlížení zboží opřít lokty.

Přivítal mě slušný, výmluvný obchodní příručí. Vyslechl si, že jsem potenciální autor, nikoli zákazník, a vzápětí ztratil zájem. Doprovodil mě dveřmi v zadní části do samotného skriptoria. Bylo o mnoho větší, než se zdálo zvenčí – rozlehlá síň plná používaných surovin. Čisté svitky byly umístěny se zřejmou pečlivostí na řadách polic, jež musely představovat značné jmění už jen v nepoužitém materiálu. Z jednoho rohu se linul nepříjemný pach lepidla na spojování papyrových listů, jež zahřívali v pánvi

na žhavém uhlí. Stály tu i koše s náhradními válečky určenými na výrobu nebo opravy již dokončených svitků, a košíky se zakončovacími knoflíky různě kvalitního provedení. Otrok u jednoho stolu po straně právě nanášel zlatý plátek na dekoraci nějakého zdobeného luxusního vydání. Všiml jsem si, že papyrus byl v tomto případě silnější a lesklejší. Snad šlo o zvláštní objednávku bohatého klienta.

Jiný na první pohled zkušený otrok pečlivě lepil titulní stranu k pěknému svitku. Byl na ní malý portrét, nejspíš autora – šviháka, který na vyobrazení vypadal, jako by si horkou kulmou natáčel kadeře a jedno želízko mu při tom uvízlo v zadnici. Vsadil bych se, že začátečnický spisovatel jako já asi nemůže očekávat, že by jeho vizáž vůbec vystavili na odiv. Budu rád, když mou práci pevně navinou na cívku a strčí do běžného červeného nebo žlutého papyrového pouzdra jako ty, které svižně házeli na dlouhou lavici, kde hotové svitky svazoval do balíků dělník určený na dokončovací práce. Celé sady vesele házel do koše, jako by to byly otepi dřeva na topení.

O papyru je známo, jak je křehký. Helena Justina, kterou vždycky bavilo sbírat fakta, mi jednou popisovala, jak se v egyptských močálech sklízí papyrový rákos vysoký až deset stop, pak se pracně zbavuje vnější slupky, aby se odhalila bílá dužina, jež se poté nařezává na proužky. Ty se nechávají sušit na slunci ve dvou vrstvách položených křížem přes sebe, přičemž ztuhnou působením vlastní šťávy. Suché listy se pak vyhlazují kameny nebo mořskými mušlemi a napojují na sebe, na jeden průměrný svitek zhruba dvacet kusů. Většina práce se vykonává v Egyptě, ale nyní se papyrus stále ve větší míře vyrábí i v Římě. Nevýhodou je, že surovina během přepravy vysychá a musí se pak zvlhčovat zvláštní pastou.

„Egyptští písaři," předčítala mi Helena, která se s chutí zabrala do nějaké encyklopedie, vypůjčené z otcovy soukromé knihovny, „píšou na svitky, jejichž listy se spojují tak, aby šel pravý přes levý, protože při psaní po egyptském způsobu zprava doleva je pohodlnější pokračovat po klesajícím povrchu rákosu. Řečtí písaři si svitek obracejí vzhůru nohama, takže spoje se překrývají opačně. Marku, všiml sis, že vlákno na vnitřním povrchu svitku směřuje vždycky horizontálně? Tak totiž hrozí menší riziko, že se svitek rozpadne, než kdyby se používala strana s vertikálním vlák-

nem –“

Zvlášť vyškolení otroci se tu v písárně skláněli nad svitky a horečně se snažili držet krok se zřetelným, ale velmi nudným diktováním předčítajícího muže. Ten měl vskutku mimořádnou schopnost zamlžovat obsah textu. Na mě aspoň začalo jít téměř okamžitě spaní. Písaři pracovali tak zběsilým tempem a zápolili s natolik monotónním hlasem, že už jsem chápal, proč se v levných vydáních může objevit hodně chyb z nepozornosti.

To nevěstilo nic dobrého. A mělo být ještě hůř. Euschemon byl pryč, snad se ještě někde sháněl po talentovaných spisovatelích, v domě se ale náhodou právě zdržoval Aurelius Chrysippus. Nedovolili mi okounět v písařské dílně příliš dlouho, ale přece jen jsem musel čekat několik minut, než vyprovodil výrazně osmahlého nespokojeného muže, který toho mnoho nenamluvil, ale odcházel zjevně v mizerné náladě. Ať už jejich neshodu způsobilo cokoli, zdálo se, že Chrysippa to nevyvedlo z míry. Zřetelně jsem ale viděl, že odcházející host se snažil skrývat nepříjemné pocity.

Zatímco Chrysippus se loučil s tímto zákazníkem jakoby nic a jako správný Řek mu na rozloučenou věnoval dárek v podobě datlí v medu, já jsem zíral na police s papyrem opatřené úhlednými tabulkami: *Augustan,* pro materiál nejvyšší kvality, tak jemný, že byl průsvitný a dalo se na něj psát jen po jedné straně; *Amphitheatrica,* pojmenovaný podle arény v Alexandrii, kde sídlil proslulý výrobce; *Saitica* a *Taniotica,* jež se musely vyrábět jinde v Egyptě; a potom *Fanniana* a *Claudia, o* nichž jsem věděl, že jde o římské přírůstky.

„Á, Braco!“

Zašklebil jsem se a následoval ho do jeho úřadovny. Bez velkých cavyků jsem vysypal, že bych si chtěl probrat podmínky. Chrysippus mi dal pocítit, že jsem hrubý a necivilizovaný, když se hned hrnu do jednání jako nějaký nevycválaný barbar – ale právě když už jsem byl skoro připraven couvnout a podřídit se na tři čtvrtě hodiny dokonalé athénské etiketě, sám zavelel k obratu a začalo handrkování. Už předtím jsem považoval podmínky tak, jak mi je popsal Euschemon, za těžko stravitelné. Chvilku jsme hovořili a najednou mi došlo, že jsem až dosud situaci naprosto nepochopil. Jednalo se hlavně o tu malou zálohu na mé tvůrčí úsilí, o které jsem předpokládal, že mi ji nabízejí.

„Tvoje práce se mi líbila," pochválil mě Chrysippus se srdečným zaníceném, po kterém autoři tak lační. Snažil jsem se nezapomínat, že je obchodník, nikoli nezaujatý kritik. „Svěží, dobře napsaná, s půvabnými osobními rysy. V současnosti podobných věcí moc nemáme. Oceňuji tvoje zvláštní kvality."

„Takže kolik? Jak zní nabídka?"

Rozesmál se. „My jsme obchodní podnik," vysvětloval Aurelius Chrysippus. A pak mě dorazil tím, jak to doopravdy myslel. „Nemůžeme dotovat úplně neznámá jména. Co bychom z toho měli? Ano, já skutečně věřím, že máš určité slibné předpoklady. Pokud stojíš o širší publikum, můžu ti pomoct. Ale podstata mého návrhu je v tom, že budeš do vydání investovat tolik, aby to pokrylo naše náklady na výrobu."

Jakmile jsem se z té nestoudnosti trochu vzpamatoval, vypadl jsem odtamtud.

VIII

Každý profesionální informátor se naučí přizpůsobivosti. Klienti mění názory. Stále vás ohromují různá odhalení a lži svědků. Život vás ve svých nejstrašidelnějších zápletkách děsí jako nějaké bláznivé výmysly na stránkách *Denních zpráv* věnovaných skandálům, proti nimž běžné publikované zprávy působí úplně usedle.

Já že bych měl platit *jim*? Věděl jsem, že se to skutečně děje. Jen jsem si myslel, že se to může stát jedině nějaké nule, pisálkovi, co smolí nudný, užvaněný epos, a přitom pořád ještě bydlí doma se svou matkou. Nečekal jsem, že by si nějaký bezostyšný domýšlivý vydavatel mohl takhle políčit na mě.

Jedním ze způsobů, jak se informátoři vyrovnávají se svými neúspěchy, je, že si zajdou do krčmy na víno. Poté, co můj švagr zahynul ještě silně podnapilý, jsem ale svou konzumaci poněkud omezil. Kromě toho jsem nechtěl vypadat jako nějaký přecitlivělý chlapík, který tvrdí, že nachází inspiraci jedině na dně poháru s vínem. Byl jsem tedy hodný a zamířil domů.

Ona úctyhodná žena, k níž jsem se domů vracel, mě jistě mohla uvítat natěšeným úsměvem, nabídnout mi trošku odpoledního laškování a prostý římský oběd. Místo toho mi poskytla tradiční přivítání z úst římské manželky: „Hm, to jsi ty!“

„Drahoušku. Mám to chápat tak, že jsi snad čekala nějakého fešného milence?“

Helena Justina se na mě jenom usmála a její záhadné temné oči předstíraly, že mě má za hlupáčka. Nezbývalo mi než to přijmout jako planou hrozbu. Pokud bych srdci trochu povolil otěže a nechal je zakolísat, hned bych začal třeštit žárlivostí. Věděla, že ji miluji a že jí věřím – a že jsem ohromen už jen tím, že se mnou žije, takže jediný nepatrný otřes by mě mohl přivést do stavu šílené nejistoty.

„Ty jsi nejradši, když pořád někde lítám, co?“ usmál jsem se.

„Myslíš?“ zamumlala Helena.

Měla na sobě lehkou štólu a vycházkové sandály. Byla to cílevědomá dívka a nejspíš se jí hlavou honily nevyzpytatelné plány, i když nebyl ve hře žádný mužský. Nebylo pravděpodobné, že ji má přítomnost nadlouho zadrží. Neměl jsem jí co nabídnout. Klepy o tátovi se jí už donesly. Že je Chrysippus šupák, ji nepřekvapovalo. Naši dcerku poslala na procházku s otrokyní, kterou jí zapůjčila její matka, neznamenalo to však, že bych měl nějakou šanci dostat ji do postele.

„Kdybych si šla lehnout, Marku, usnu.“

„Tak to já ne.“

„To si jenom myslíš,“ odvětila drsně.

Neměla chuť si se mnou něco začínat. Byla na odchodu. Řekla mi, že jde do vinárny. Vůbec mi to k Heleně nesedělo. Ale věděl jsem, že není zvědavá na mé připomínky a že nesmím propadat panice, natož něco namítat. Zamračila se. „Měl bys jít se mnou.“

„Tohle je docela vzrušující. Žena, která se chová jako ničema chlap? Můžu s tebou hrát taky? Uděláme ze sebe odpolední násosky.“

„Já nemám v úmyslu se opít, Marku.“

„To mi teda kazíš radost!“

Ale nakonec se ukázalo, že je to moudrá volba, neboť tou vinárnou, kterou zvolila, byla Flořina caupona. Objednat si tady karafu bylo prvním krokem k tomu, aby se člověk ocitl na márách a kropili ho olejem.

„Heleno, ty máš vážně smysl pro dobrodružství.“

„Chtěla jsem se podívat, co se tam děje.“

Její zvědavost se zakrátko dočkala odpovědi: Z důvodu úmrtí majitelky bylo U Flory zavřeno.

Chvilku jsme postávali na rohu ulice. Šlahoun, kocour z téhle krčmy, si momentálně obsadil rozvrzanou lavici před zabedněným pultem. Měli jsme spolu dlouhodobý spor, a tak na mě prskl. Na oplátku jsem na něho prskl taky.

Podnik U Flory, který můj táta pořídil své družce, byla jídelna tak skrovná, že skoro ani nestála za pozornost místním vymahačům výpalného. Svého času jsem tu pil pravidelně, v dobách, kdy se tu prodávaly

nejhorší teplé šlichty v celém Římě. Nakrátko se to tady trochu vylepšilo poté, co se ve zdejším domě v pronajatém pokoji odehrála surová vražda. Pak se podnik znovu stal špinavým brlohem zkrachovanců a nešťastníků.

Té putyce se ale přece jen musely připsat určité klady. Díky výtečné poloze si podnik získal zákazníky. Byli věrní jako psi – smutní povaleči, kterým nevadily špinavé misky s vlažnou polévkou, v níž plavaly chuchválce živočišných chrupavek, napůl ponořené jako nějaké nadpřirozené obludy z bájesloví. Tito oddaní každodenní návštěvníci dokázali snést i víno, které jim zbarvilo jazyk do ruda a v magickém spojení s lepkavou omáčkou vytvořilo na patře souvislou vrstvu. Nikdy se nevzdali svého zákoutí, kam chodili na oběd. Však také věděli, že na této straně Aventinu mnoho jiných není.

Naproti stál konkurenční podnik. Slušná, vzorně vydrhnutá pouliční jídelna při chodníku, zvaná U Valeriána. Nikdo tam nechodil. Lidé se báli, že by z té čistoty dostali vyrážku. A člověk přece nechodí na místo, které nemá žádnou atmosféru. Nevlídná klientela od Flory chtěla sedět právě tam, kde se vyskytovali další flákači, nad nimiž mohli neochvějně ohrnovat nos.

„Mohli bychom si spolu přece jenom dát slušný oběd u Valeriána, co myslíš, drahoušku."

„Mně nešlo o oběd, Falcone."

Pak se Helena rozhodla, že bychom mohli zajít navštívit Maiu. Proč ne. Bydlela blízko a mou bratrskou povinností bylo utěšovat ji v jejím soužení. Chtěl jsem jí taky říct ty klepy o Floře a tátovi dřív, než se s tím přihrne některá z mých sester. A třeba by nám mohla dát najíst ona.

Když jsme se blížili, ke svému zhnusení jsem spatřil, jak z Maiina domu vychází Anacrites. Třeba byl vyřídit nějaké vzkazy od mámy. Proklouzl jsem kolem sloupu a skrčil se za sudem s ústřicemi. Helena na mě za mou zbabělost vrhla zamračený pohled, prošla kolem něho s chladným pokývnutím a minula ho, než na ni stačil promluvit. K tomuhle špehovi se vždycky chovala zdvořile, zvlášť když jsme spolu pracovali při sčítání obyvatel, ale podle všeho si dobře uvědomoval, že se v jejím případě ocitá na tenkém ledě. Nyní předpokládal, že přišla sama, proto ji nechal přejít a sám pokračoval dál.

To, že jsem viděl Anacrita doma u své sestry, mě podrážděilo. Neměl k mé rodině žádný skutečný vztah a nepřál jsem si, aby se na tom cokoli měnilo. Už pominul důvod, aby dál bydlel u mámy jako podnájemník. Měl vlastní nemovitost, nebyl už nemocný (to bývala jeho výmluva, jíž mámu přesvědčil, aby o něho pečovala) a teď už zase pracoval v Paláci. Nechtěl jsem ani, aby vrchní špeh číhal na Maiu.

Jakmile jsem si byl jist, že je pryč, následoval jsem Helenu dovnitř. Maia nás uvítala, aniž se o jiném návštěvníkovi zmínila. Držel jsem pusu. Kdyby věděla, že mi to vadí, jenom by Anacrita ponoukala o to víc. Bloumal jsem po obydlí a pátral po něčem k snědku, až nám Maia konečně nabídla oběd, jak jsem doufal. Bylo toho míň, než bývalo kdysi. Její Famia sice výplatu často propil, ale už jenom vědomí, že měla manžela v práci, jí umožnilo vydobýt si určitou pověst. Teď s penězi taktak vycházela.

Helena jí sdělila novinu o Floře a já jsem jí zase vylíčil, v jakém stavu jsem našel tátu.

„Ve skladu vládne naprostý binec. Kdyby si chtěl Marius vydělat pár měďáků, pošli ho, ať to tam Gorniovi pomůže dát trochu do pořádku."

„Můj syn je příliš choulostivý, ten se nebude vláčet s nějakým nábytkem," odvětila Maia chladně. „Nemá na to dost síly. Je křehký."

„Už je na čase, abychom mu pořídili nějaký svaly."

„Otcovy peníze nepotřebujeme." To nebyla pravda. Penze po Famiovi od Zelených, což byla frakce budižkničemů okolo vozatajských závodů, stačila sotva na placení nájmu. Maia tak musela živit pět krků. Marius, její nejstarší syn, si zasloužil, aby mohl získat vzdělání, a já už bych pro něj nějaké prostředky na školní poplatky našel sám, ale musel se konečně trochu postavit na zem, pokud měl na Aventinu přežít. V každém případě jsem chtěl toho chytrého synka upíchnout u táty v Saeptách. Díky němu bych mohl být v obraze, co se tam děje.

„Potřebuješ nějaký příjem," přidala se Helena mírně. Od ní by si Maia mohla dát říct. „Ten plán s krejčovstvím jsi vážně s konečnou platností zatratila?" Byl to návrh, který jsme upekli s tátou. Vykoupili bychom krejčího, pro kterého Maia pracovala jako mladá dívka, a nechali ji, aby řídila práci na stavech a prodejnu. Bylo by to pro ni jako dělané. Jenže jí se ten rozumný plán nezamlouval.

„Nemůžu tu představu vystát. Už jsem někde dál, Heleno. Ne že bych měla nějaké skvělé plány. Pracovat budu. Ale nechci se vracet k něčemu, co jsem dělala dřív – před tolika lety, kdy jsem byla nešťastná, jestli to dokážeš pochopit.“ Teď se Maia upřeně podívala na mě. „A nestojím ani o nějaké ztřeštěné podniky, které vymyslel někdo jiný.“

„Tak si teda vyber sama,“ zabručel jsem. Zrovna jsem měl nos v misce s hlávkovým salátem a vejci.

„Taky že to udělám.“

„A co kdybych se ti svěřila s jedním nápadem?“ nadhodila Helena, a Maia se hned zatvářila podezřívavě.

„Jen do toho. Už jsem se dlouho nezasmála.“

„Tomuhle se nesměj. Řekni Geminovi, že se ujmeš podniku U Flory.“

„Ty si ze mě vážně střílíš!“

„On krčmu nebude chtít,“ přidal jsem se. „Tam to měla na hraní ta zrzka.“

Má sestra se jako obvykle rozčepýřila. „Marku, zdá se, že ses pevně rozhodl hodit mi na hrb nějaký děsný podnik!“

„Proč děsný? Ty bys to tam změnila k nepoznání,“ prohlásila Helena.

„Maio, ten barák patří tátovi, buď ho bude muset prodat, nebo najít někoho, kdo by mu to tam řídil. Jestli to tam nechá stát s odloupaným nátěrem a špinavou fasádou, edilové si na něj došlápnou kvůli zanedbávání města. Nabídni se mu. Bude rád, že se to takhle vyřeší.“

„Nebesa! Vy jste se proti mně oba spikli.“

„Ale vůbec ne.“ Helena po mně šlehla káravým pohledem. Naznačovala, že tím plánem měla Maiu naočkovat sama. Tak by se snad mohl ujmout.

Maia už byla pěkně otrávená. „Ta ženská je po smrti teprv tejden. Nepohrnu se do –“

„Táta potřebuje, abys to udělala,“ hlesl jsem tiše. „Ten se ničeho, co mu připomíná Floru, ani nedotkne – vždyť on ani nechce jít domů.“

Maia strnula ohromením. „Co tím chceš říct?“

„Od Flořina pohřbu se ve svým domě u řeky neukázal. Otroci jsou celí vystrašení. Nevědí, kde je, ani co mají dělat.“

Maia nic neříkala. Ústa se jí kroutila nesouhlasem. Sama teprve nedávno

ovdověla, a mohla tak otci nejlíp vysvětlit, že život jde dál a člověk s tím nic nenadělá. Pokud jsem ji znal, mohla by se do toho pustit.

Helena posbírala použité nádobí a odnesla je ven, aby se později umylo. Aspoň načas přestala na Maiu tlačit. I já jsem o tomto tématu přestal mluvit.

Cestou domů jsme znovu míjeli krčmu U Flory a opět jsme se tam podívali.

Někde by tu měl být číšník Apollonius. Oficiálně bydlel v kumbále vzadu. Předchozí číšník se oběsil přímo u malé vrátnice, kde měl Apollonius hlídat, když byla krčma zavřená. Helena čekala na ulici a já jsem dům obešel. Zavolal jsem, ale odpovědi jsem se nedočkal. Sebevražda jeho předchůdce a vyhlášená vražda, která se stala nahoře, nutně vedly k tomu, že se Apolloniovi nechtělo zůstávat v domě o samotě. Někteří lidé bývají přecitlivělí.

Vrátil jsem se na ulici a spatřil, jak do hlavních dveří kope známá postava.

„Petro!"

„Jsou zavřený –" Petronius krčmou U Flory opovrhoval, ale docela často se sem chodil napít. To, že mu plány zmařily zamčené dveře, ho naštvalo. Setkali jsme se stranou od Heleny a tiše spolu pohovořili.

..Flora je mrtvá."

„U Háda!"

„Táta je na tom bídně, a tohle místo je mimo provoz. Snažíme se, aby se o ně ucházela Maia."

„Ta má určitě dost co dělat, ne?"

„Přišla by na jiný myšlenky."

„Ty jsi ale prevít."

„Tos mě naučil ty!"

Podívali jsme se na sebe. Bylo to jen přátelské popichování. Běžná věc. Potkat se dřív, byli bychom se někam přesunuli a posadili se spolu na lavici. Jak nás znám, oběd bychom protáhli přes celé odpoledne. Tedy možná. Petronius vypadal nějak napjatě, jako by měl cosi na srdci.

Kráčeli jsme zpátky k Heleně. „Máš pauzu nějak pozdě," podotkl jsem k Petroniovi.

„Zdržel jsem se. Nepřirozená smrt.“ Pomalu vtáhl vzduch. Pak zase vydechl a vysunul spodní ret. Přejel zuby jazykem. Helena nás nezaujatě sledovala. Petronius se na mě upřeně zadíval. „Didie Falcone.“

„Zde.“

„Co jsi dělal během dneška?“

„Hele! O co ti jde?“

„Jen mi řekni, cos dělal celý den, broučku.“

„To zní, jako bych snad něco proved.“

„Pochybuju – ale zjišťuju to v zájmu nás obou.“ Petronius Longus teď nasadil úřední tón. Byl stále trochu zabarven rozverným stylem, který jsme spolu používali, ale nepřekvapilo by mě, kdyby teď vytáhl svou otřískanou sadu poznámkových destiček a začal si mé odpovědi zapisovat.

„Ale jdi někam! Co to má znamenat?“ zavrčel jsem. „Celý dopoledne jsem se jako oddanej holomek motal kolem rodiny. Truchlící táta, ovdovělá sestra. Proč?“

„Můžeš mi doufám potvrdit, že tenhle lotr byl až do poledne s tebou?“ obrátil se Petronius na Helenu.

„Ano, důstojníku.“ Nasadila mírně uštěpačný tón. Ovinula si světle zbarvenou štolu kolem tmavší, červenavě modré róby a tak tu potichu stála se vztyčenou hlavou a shlížela přes svůj nosík jako nějaká republikánská socha bolestně cudné matrony. Když měla Helena navrch, dokonce i já jsem cítil záchvěv nejistoty. Pak se jí ale pohnula jedna náušnice s indickou perlou a já úplně zatoužil zakousnout se do toho průsvitného lalůčku, z něhož visela, až by začala kvičet. Najednou se na mě podívala, jako by věděla, na co myslím. „A s Maiou Favoniou,“ dodala k Petroniovi chladně.

„Potom je všechno v pořádku,“ Petroniův odtažitý tón se začal vytrácet.

Já jsem se naopak zatvrdil. „Mám tedy zjevně alibi. To je hezké. Ale řekne mi tu někdo, o co vlastně jde?“

„O vraždu,“ řekl Petronius stroze. „A mimochodem, Falcone. Právě jsi mi zalhal.“

Zůstal jsem jako opařený. „Můžu lhát jako legionář – ale obvykle o tom vždycky vím! Co jsem teda řekl špatně?“

„Svědkové zaznamenali, že jsi zrovna dnes byl mezi návštěvníky zavražděné oběti.“

„Tomu nevěřím. O koho jde?“

„O muže jménem Aurelius Chrysippus,“ sdělil mi Petronius. Prohodil to věcným tónem, ale pozoroval mě. „Před pár hodinami ho nějaký šílenec umlátil k smrti.“

„Když jsem od něj odcházel, byl dokonale naživu.“ Chtělo se mi tomu vysmát, ale zachoval jsem klidný hlas. „Mám na to spoustu svědků. Viděl jsem se s ním jenom chvilku v jeho krámu se svitky na Clivu Publiciu.“

Petronius zvedl upjatě obočí. „V tom obchodě, co má vzadu písařskou dílnu? A za písárnou, jak sis určitě všiml, se dá projít chodbou do majitelova útulného domu. Pěkně prostorný. Krásně vybavený. Nechybí tam nic z obvyklého luxusu. Vidíš, Didie Falcone, jestlipak jsi mi náhodou neříkal, že bys Chrysippa s chutí pozval na nějaké tiché místo a oddělal ho tam?“ Ponuře se usmál. „Tělo jsme našli v jeho knihovně.“

IX

„A máš tím na mysli," vyzvídala Helena nejvytříbenějším hlasem, „jeho řeckou, nebo latinskou knihovnu?"

„Řeckou." Petronius trpělivě čelil její ironii. Nepatrným přimhouřením očí uznale ohodnotila jeho obranu.

Taky jsem si přisadil: „To byl ten neřád vážně tak bohatej, že si mohl dovolit dvě knihovny?"

„Jo, ten neřád měl dvě," potvrdil Petronius. Tvářil se pochmurně. Já taky.

„Pak teda na odírání svých autorů slušně vydělával," zavrčel jsem.

Helena zůstala klidná, naplněná patricijským snobstvím. Petroniovy narážky, že by si snad partner, jehož si vybrala, poskvrnil ruce zabitím cizince živícího se nákupem a prodejem zboží, přecházela naprosto bez povšimnutí. „Raději bys měl vědět, Lucie Petronie, že Marcus s tím mužem dnes hovořil. Chrysippus se od něho pokoušel odkoupit dílo – připomínám, že oslovil on nás. Marka původně ani nenapadlo, že by své básně mohl předložit veřejnosti."

„No, to doufám, že ne," souhlasil Petronius, čímž v podstatě vyřkl urážku.

Helena posměšek přešla. „Jak se ukázalo, ta nabídka byl podvod. Od Marka chtěli, aby svou publikaci sám zaplatil. Marcus před odchodem přirozeně vyjádřil svůj názor na věc, a to ne zrovna vybíravými slovy."

„Jsem rád, že mi to říkáš," pronesl Petronius vážně. Nejspíš to už věděl.

„Vždycky je nejlepší být otevřený," usmála se Helena.

Já sám bych Petroniovi nevyklopil nic, a on by to ani nečekal.

„Nu, důstojníku," obrátil jsem se k němu místo toho, „doufám, že uděláš, co bude v tvých silách, a zjistíš, kdo spáchal tenhle odporný zločin." Přestal jsem se culit. Hlas mi zdrsněl. „Z toho mála, co jsem z Chrysippova podnikání viděl, to tam vážně zavání pořádnou lumpár-

nou.“

Petronius Longus, můj nejlepší přítel, můj spolubydlící z vojenského stanu, můj druh nad pohárem, se tím svým oblíbeným způsobem napřímil (aby ukázal, že je o pár palců vyšší než já). Založil si holé paže na prsou, aby zdůraznil svou rozložitost. Usmál se. „No, Marku Didie, stará vojno – doufal jsem, že bys nám mohl trochu píchnout.“

„Ale ne!“

„Ale jo!“

„Vždyť jsem podezřelej.“

„Právě jsem tě podezření zprostil.“

„U Háda. O co ti jde, Petro?“

„Čtvrtá kohorta má co dělat – práce až nad hlavu. Půlka mužstva lehla s letní horečkou a zbytek decimujou manželky, co muže dusí, aby se ulili ze služby a pospravovali jim tašky na střechách, dokud svítí slunce. Na to, abychom tohle vyřešili, nemáme dost rukou.“

„Čtvrtá je přepracovaná vždycky,“ odsekl jsem, ale v téhle partičce kostek jsem začínal prohrávat.

„Vážně to teď nemůžeme zvládnout,“ opakoval Petronius mírně.

„Váš tribun to nepřipustí.“

„Je červenec.“

„No a co?“

„Drahoušek Rubella je na dovolený.“

„Ve svý vile v Neapoli?“ ušklíbl jsem se.

„V Positanu.“ Petronius jen zářil. „Zaskakuju za něj. A říkám, že potřebujeme odbornou posilu.“

Kdyby u toho nebyla Helena, možná bych ho obvinil, že potřebuje získat volný čas, aby mohl prohánět nějakou novou ženskou. Vigilové a soukromí informátoři se neměli příliš v lásce. Oni v nás viděli ne docela čestné donašeče politiků, my v nich zase spatřovali nekompetentní hrdlořezy. Ano, dovedli hasit požáry. To taky byl skutečný důvod jejich existence. S právem a pořádkem začali mít co do činění teprve časem díky tomu, že vigilské hlídky, které po nocích pátraly po známkách ohně, narážely v temných uličkách často na zloděje. To my jsme měli podstatně propracovanější dovednosti. Když došlo k občanským zločinům, postiženým se do-

stávalo rad, aby se obraceli na nás, pokud chtěli, aby se jejich záležitost řešila s určitou obratností.

„Nu, díky, příteli. Na jednu stranu bych uvítal nějaké peníze," přiznal jsem. „Ale abych vyšetřoval vraždu nějakýho milionářskýho vyděrače, na to nemám žaludek."

„Kromě toho," podpořila mě Helena, „po celém městě musí být spousta zklamaných autorů, a každý z nich by byl toho chytráka s chutí strčil do kanálu. Mimochodem, co se mu vlastně stalo?" zeptala se trochu opožděně. Nikdo z naší skupiny vydavateli neprokazoval zrovna vřelé sympatie.

„První rána byla docela surová – vrazili mu hluboko do nosu cívku ze svitku. Ať už to udělal kdokoli, potom své téma rozvíjel ještě bohatěji."

„Pěkné metafory. Chceš říct, že ho umlátili?" vyzvídal jsem.

Petronius přikývl. „Různými násilnými prostředky. Někdo se na toho patrona umění mimořádně rozzlobil."

„Ani mi víc neříkej. Nezajímá mě to. Odmítám se do toho nechat zatáhnout."

„Jen to zvaž znovu, Falcone. Jistě bys nechtěl, abych se o tvé návštěvě v písařské dílně musel zmínit drahému Marponiovi."

„To bys neudělal!"

„Jen to zkus," prohlížel si mě potměšile.

Tohle bylo vydírám. Věděl s naprostou jistotou, že já jsem z Chrysippa život nevymlátil – mohl mi ale pěkně zkomplikovat život. Marponius, magistrát pro vraždy v tomto sektoru, by se telelil blahem, kdyby mě mohl trochu skřípnout. Pokud bych jim odmítl poskytnout pomoc, mohli by případ uzavřít způsobem, jaký byl pro vigily typický: najít podezřelého, říct, že to udělal, a jestli se z toho chce vyvléknout, jen ať sám dokáže, jak se to doopravdy seběhlo. Bylo to tvrdé, ale mimořádně účinné, pokud chtěli dosáhnout vysokého podílu objasněných případů, a už méně jim záleželo na tom, kdo oběti skutečně vymlátil mozek.

Helena Justina se na mě podívala. Vzdychl jsem. „Jsem zcela zjevně na ráně, holčičko. Vigilové mě znají a myslím, že mám k tomu případu už tak dost blízko. Řekl bych," teď jsem mluvil k nim oběma, „že to chce zapít. Měli bychom si probrat –"

„Nezkoušej nějakou z těch svých informátorských hříček," culil se Pet-

ronius. „Potřebuju poradce, který tohle vyřeší, žádnýho povaleče, co doufá, že mu Čtvrtá zatáhne přemrštěný účty z vináren."

„Á, takže na to máš rozpočet?"

„O to se nestarej."

„Aha, takže *nemáš* rozpočet. Pouštíš teda žilou fondu na důchody!" Pokud to Petronius skutečně dělal – a u něho by mě to ani příliš nepřekvapilo měl aspoň slabé místo a teď jsem ho mohl přitlačit zase já. „Lucie, drahý příteli, budu potřebovat volnou ruku."

„Budeš se řídit mými příkazy."

„S tím se jdi vycpat. Chci své obvyklé poplatky plus výdaje – plus příplatek za přiznání, pokud přiměju toho vrahouna zpívat."

„Budiž, ať je po tvém – ale nedělej žádný rozruch."

„Dáš mi k ruce nějakýho zástupce?"

„Nikoho vhodnýho na to pro tebe nemám. S tím nic nenadělám, Falcone."

„Můžu si sehnat pomocníka sám – jestli mi ho zaplatíš."

„Zaplatím tebe, to je víc než dost. Jsem si jist, že Fusculus ti s potěšením poskytne své obvyklé taktické rady, pokud zrovna nebudu po ruce. Když je budeš potřebovat."

„Jen se nenavážej do mých zkušeností!"

„Jenom se do ničeho nezapleť, Falcone."

„Trvej na smlouvě," uložila mi Helena, a ani se na to nenamáhala ztlumit hlas.

X

Zpráva o vraždě se rychle rozšířila. Hustým davem aventinských budižkničemů, kteří se najednou všichni začali zajímat o čtení, se na místo činu málem ani nedalo proniknout. Rozhodli se, že se po obědě trochu povyrazí, a tak nalezli do obchodu se svitky jako potenciální zákazníci, zírali do košů se spisy a měli oči na stopkách, jestli nezachytí něco vzrušujícího – pokud možno krev.

Uvážím-li Petroniovy nářky na to, jak málo má mužů, vigilů jsem tu viděl poměrně dost. Jejich červené tuniky se zde objevily ve značné síle a mísily se s čumily. Vigilové vždycky takhle začnou slídit v novém působišti, jenže dlouho jim to nevydrží. Jakmile se z vyšetřování vytratí prvek novosti, pak už bude potíž sehnat někoho z těchhle chlápků na jakoukoli rutinní práci. Byli to většinou propuštění otroci, pomenší, ale hřmotní nebo aspoň šlachovití, žádný z nich nešel pro ránu daleko a nebylo radno se jim stavět do cesty. Přidat se k vigilům představovalo zoufalý krok. Měli nebezpečnou práci, okolí jim nebylo přátelsky nakloněno a ti, kteří se neusmažili při některém z mnoha požárů, mohli snadno skončit s přeraženým vazem zásluhou nějakého pouličního násilníka.

Prodral jsem se dovnitř mezi prosťáčky okounějícími zvenku. Tentokrát jsem se důkladněji než minule rozhlížel po tom, jak je to tu uspořádáno. Všiml jsem si, že obchod se svitky a ševcovství o dveře dál vlastně tvoří průčelí téže stavby. Obě provozovny patřily k řadě krámků, jež vyhlížely většinou hodně ošuntěle. Některé měly vzadu nebo v horním patře zcela jistě obytné místnosti, kde žili jejich majitelé.

„Já jsem Falco," představil jsem se vigilům bloumajícím po krámě. „K tomuhle případu mě přidělil Petronius Longus. Sežeňte tyhle okounějící lidi dohromady. Zjistěte, jestli někdo z nich něco neviděl. Pokud ano, promluvím s nimi. Ostatní ať odejdou."

Zaslechl jsem sice trochu reptání, ale Petroniovo jméno mělo svou váhu.

Prodíral jsem se tlačenicí v obchodě dál do písařské dílny. Muži, kteří zde pracovali, postávali nervózně kolem. Poblíž se opíral zády o stůl Euschemon, onen propuštěnec, který mi nabídl, že bude prodávat má díla. Vypadal, jako by se tam sesunul, když ho vyslýchal Fusculus, jeden z Petroniových nejlepších mužů. Fuscula jsem už dobře znal. Když mě uviděl, radostně mi zamával, významně šťouchl Euschemona do hrudi, aby mu dal jasně na srozuměnou, že tu má zůstat, a přišel ke mně.

„Falcone! Takže tě čapnul?" Ti parchanti se o mně museli už předtím bavit.

„Doneslo se mi, že Marcus Rubella se sluní někde v Kampánii a vy ostatní jste zapomněli pracovat. Proto mě potřebujete?"

„Je červenec. Espartové sice musejí o nocích hasit míň požárů, ale lidem je horko a připadají si zasmrádlí, takže jsme úplně zaplavení krádežemi tunik ve všech veřejných lázních."

„No jo, ztracený prádlo si rozhodně žádá vaši hlavní pozornost! A Rubella by si nepřál, abyste si při vyšetřování nějaký vraždy zmazali uniformy šmouhama od krve. Protivilo by se mu schvalovat poukazy na odběr nových tóg."

„S Rubellou nemáme problém, Falcone."

„Změnili jste názor? Mám tomu snad rozumět tak, že už je ve funkci dost dlouho a přestal si hrát na nový koště, takže už všem dává pokoj? A teď jste si ho všichni zamilovali?"

„Kdepak, máme ho rádi jako osinu, víš kde," odpověděl Fusculus mírně.

Tiberius Fusculus, těžkopádný, ale zdatný a bodrý chlap, byl nyní Petroniovým zástupcem – toto postavení získal poté, co se Petroniovi znelíbil Martinus, předchozí líný hodnostář. Fusculus si zatím vedl dobře, ačkoli neměl v lásce velké zločiny a raději vždycky řešil tisíce důmyslných triků a uskoků, jaké vymýšleli drobnější darebáci. Obdivoval bláznovství a zručné prsty přelétavých kapesních zlodějíčků a rošťáckých podvodníčků a pohroužil se do důkladného studia jejich drzých triků. Tady nám ale znalost švindlů z Fora nebyla mnoho platná. Jak už tomu u vražd bývá, existovala možnost, že se za činem skrývá náhlé vzplanutí některého ze zjevných podezřelých, který svého příbuzného nebo blízkého společníka napadl

v okamžitém návalu zlosti. Pokud už jsem mohl Fusculových služeb využít, co kdyby přes svou nechuť prozkoumal všechny náznaky, kdo všechno mohl ztratit nervy, a udělal to pokud možno pěkně přičinlivě?

„Jak dlouho tě mám k dispozici?" zeptal jsem se zpříma.

„Zhruba na půl dne." To tedy nebyla žádná sláva, pokud by se z tohohle vyklubal jeden případ z padesáti, který bývá zašmodrchaný. „Jaký máš plán, Falcone?"

„Kam jste se zatím dostali?"

„Tělo dosud zůstalo na místě. Představím vás, budeš-li si to přát. On nemá nikam naspěch. Všichni tihle lidi nám tvrdí, že byli společně tady venku, po celou inkriminovanou dobu."

„Což znamená?"

„Potom, co jsi dnes dopoledne nasupeně odešel –" Usmál se, a tak jsem se na něho taky jen zakřenil. „Zesnulý prohlásil, že půjde pracovat na rukopisech, a zašel do svého domu…" Zatímco mi to Fusculus vykládal, rozhlédl jsem se kolem. Nechyběly tu, jak už se zmínil Petronius, dveře a chodba vedoucí zjevně dál do nitra domu. Ale pokud byl Aurelius Chrysippus boháč, tohle mohl být sotva hlavní vchod. Petronius mi to tu popisoval jako skvělý příbytek. Takový musí mít oficiální vstup někde jinde.

„Takže Chrisippus měl tou dobou napilno. A pak?"

„O pár hodin později překvapilo jednoho z otroků, že pánův oběd pořád zůstává na podnosu netknutý. Někdo potom našel mrtvolu a spustil se křik. Jeden z našich oddílů byl zrovna o kus dál v ulici, kde napomínal majitele jídelny za nějaký přestupek týkající se vaření. Naši hoši zaslechli tu vřavu, ale nebyli tak duchapřítomní, aby vzali roha. Takže jsme v pěkný kaši."

„Ne," podotkl jsem klidně. „*Já* jsem v pěkný kaši. Ale stejně, tohle by mohlo vylepšit vaše skóre v objasněnosti."

„Ty myslíš, že jsi na to ten pravej?" zasmál se radostně bodrý Fusculus.

„Přirozeně."

„Skvělý, tak já dám přinést pití na oslavu."

„Hodný chlapec. Takže co jste zatím beze mě podnikli?"

Muž mávl směrem k osazenstvu písařské dílny. „Shromažďuju výpovědi týhle žalostný chátry. Všechny, kdo byli v hlavní budově, když jsme

dorazili, jsme zadrželi a nařídili jim, kde mají čekat. Nemáme ale jistotu, že jsme je polapili všechny. Pár našich mladíků se začalo pídit po zajímavých informacích mezi zdejšími otroky."

„Jak to tu vypadá na domácí scéně? Měl ten chlap rodinu?"

„To teprve musíme zjistit."

Kývl jsem směrem k Euschemonovi. „Řekl vám něco támhleten?"

„Ne." Fusculus se zpola otočil, aby ho Euschemon slyšel. „Drží hubu zavřenou jako škeble. Ale zatím se mu dostalo jenom jemnýho zacházení."

„Slyšels to?" mrkl jsem na vedoucího písařské dílny, abych v něm vyvolal představu nevýslovné brutality, která by mohla přijít. „Přemýšlej o tom! Promluvím s tebou později. A očekávám, že to, co mi řekneš, bude mít hlavu a patu. Do tý doby zůstaň tam, kde jsi." Euschemon se nejistě zamračil. „A ani hnout!"

Fusculus dal pokyn někomu z mužstva, aby na Euschemona dohlédl, a vydali jsme se spolu do hlavní budovy, prohlédnout si místo činu.

XI

Krátká, temná, nezdobená chodba s podlahou vyloženou plochými kameny nás zavedla do knihovny. Světlo sem dolů proudilo pravoúhlými světlíky vysoko nahoře. Vládlo tu naprosté ticho. Hluk zvenčí pohlcovaly silné kamenné zdi. Nepropustily by ani zvuky zevnitř. Odsud by se možná napadený člověk marně dovolával pomoci.

Nenápadná přístupová cesta nás naprosto nepřipravila na ohromné měřítko té síně. K obloukům stropní klenby se tyčily tři řady sloupů, s ozdobnými hlavicemi všech tří klasických stylů: jónského, dórského i korintského. Mezi sloupy byly umístěny přihrádky o velikosti umožňující uložení celých sad svitků. Pokračovaly tak vysoko, že o zdi tu museli mít opřeny krátké dřevěné žebříky, aby se daly odebírat práce z horních řad. Přihrádky byly plné papyrů. V první chvíli jsem dokázal vstřebávat pouhé množství svitků, z nichž některé představovaly pěkně tlustá díla, jež vypadala docela stará – nepochybně šlo o sbírku literatury výtečných kvalit. Možná jedinečnou. Z horních výklenků tu a tam shlížela dolů busta některého z řeckých dramatiků či filozofů. Chabé napodobeniny, nad nimiž by se můj táta ušklíbl. Až příliš mnoho hlav onoho proslulého pisálka jménem *„Neznámý básník“*. Tady byla důležitá slova. Slova a to, zda se dala prodat. Kdo je napsal, to zůstávalo druhořadé.

Ze strašlivého výjevu, na který ony holohlavé repliky shlížely, mě věru zamrazilo. Jakmile jsem jednou očima sjel na mrtvolu, bylo těžké odtrhnout od ní pohled. Můj společník to už jednou viděl, a tak teď jen tiše stál a nechával mě tu scénu vstřebat.

„U Jupitera,“ hlesl jsem tiše. A byl to hodně chabý komentář.

„Ležel tváří dolů. Obrátili jsme ho,“ vysvětlil mi Fusculus po chvíli mlčení. „Jestli chceš, můžu ho zase převrátit tak, jak jsme ho našli.“

„Kvůli mně se s tím neobtěžuj.“

Oba jsme jenom dál zírali. Pak Fusculus zprudka vydechl a já jen znovu

zamumlal: „U Jupitera!“

V celém středu místnosti vládl chaos. Mělo to být místo pro klidné studium. Dvojice učitelských stolic s vysokými opěradly bez područek jindy dozajista sloužila čtenářům. Obě teď ležely i s přepychovými polštářky na sezení převrácené na skvělých mramorových dlaždicích uspořádaných do geometrických obrazců. Podlahu pokrýval černý a bílý vzor působivé, matematicky propočítané krásy. Rozbíhal se v pečlivých obloucích do stran ze středového medailonu, který jsem ovšem neviděl, neboť ho zakrývalo tělo. Nádherná práce mistrovského tvůrce mozaik, nyní zbrocená krví a prosáklá kalužemi rozbryndaného – ne, rozmetaného, vylitého, úmyslně *na zem mrštěného* černého inkoustu. Inkoustu a ještě nějaké jiné látky – husté, nahnědlé a mastné, jež byla výrazně, ale docela příjemně cítit.

A v téhle změti ležel tváří vzhůru Aurelius Chrysippus. Poznával jsem jeho šedé vlasy a bradu vystupující jako čepel rýče. Snažil jsem se mu nedívat do tváře. Oči už mu někdo zatlačil. Jednu nohu v sandálu měl zkroucenou pod druhou, pravděpodobně v důsledku toho, jak vigilové tělo převraceli na záda. Druhé chodidlo měl bosé. Tenhle sandál ležel na dva kroky stranou, stržený, s přervaným řemínkem. K tomu muselo dojít už předtím.

„Najdu něco, čím bychom ho zakryli.“ Výjev vyváděl z míry dokonce i Fuscula. Už dřív jsem ho viděl u hrozných mrtvol, ke kterým přistupoval věcně jako každý jiný vigil, ale tady se přece jenom cítil stísněně.

Pozvedl jsem ruku, abych ho zadržel. Než ho pošlu pro něco, čím by ostatky zahalil, musím se pokusit přijít na to, jak se to tu asi seběhlo. „Počkej chvilku. Co si o tom myslíš, Fuscule? Předpokládám, že když ho našli, ležel na tom mramoru. Ale muselo to všechno nějakou chvíli trvat. Nevzdal se jen tak snadno.“

„Pochybuju, že ho přepadli úplně nečekaně – v takhle velké síni musel vidět, kdo se k němu blíží.“

„Nikdo ho neslyšel volat o pomoc?“

„Ne, Falcone. Ale možná s vrahem nejdřív mluvil. Třeba se z toho teprve postupně vyvinula hádka. V určitý okamžik se do sebe pustili. Vypadá to, že přinejmenším jedna strana použila na obranu židli. Pravděpodobně obě. To byla jen jedna fáze potyčky. Počítám, že protivník ho nakonec srazil na zem a tam ho přitiskl tváří k podlaze. Přepadený se marně

pokoušel uniknout tomu, co mu dělali. Tak to skončilo."

„Ale ještě předtím na sebe přece s útočníkem – nebo s útočníky? – zírali. Věděl, kdo to je."

„Přesně tak!" souhlasil Fusculus. „Útočník věděl, že jestli tohohle chlápka nevyřídí, vypije si to."

„Chrysippa. Tak se jmenuje."

„No dobře. Tak Chrysippa."

Prokázali jsme oběti úctu. Ale bylo to těžké pomyšlení – tohle že zbylo z muže, který byl ještě před krátkým časem naživu jako my?

Přiblížil jsem se k němu. Musel jsem se probrouzdat změtí zkrvavených papyrů – některé svitky byly dosud zavinuté, jiné se při pádu rozbalily a během pokračující rvačky se třepily a trhaly. Tyhle svitky musel dopoledne někdo vyndat a připravit k tomu, aby se na nich mohlo nějakým způsobem pracovat. Nic nenasvědčovalo tomu, že by je vyškubli z přihrádek, ty vypadaly nadále všechny úhledně uspořádané. A tyhle trosky ležely v každém případě dost daleko od stěn této mimořádně rozlehlé místnosti. Musely tedy pocházet ze stolů, postavených v určitých rozestupech. Na jednom z nich dosud ležela hromádka dokumentů v pouzdrech.

„Dá se z toho soudit, že v jednu chvíli se spor odehrával tváří v tvář," podotkl Fusculus. „Některý z ran mu museli zasadit zepředu." A tiše dodal. „Taky tamto."

Výraz „tamto" byl vynalézavý a zároveň děsivý.

Vyhnul jsem se několika hrozným kalužím a opatrně jsem se postavil přímo k tělu. Klekl jsem si vedle něj a musel s Fusculem než souhlasit. Z jedné tváře zbyl hotový rosol. Fusculus čekal, až okomentuji to ostatní. *„Fuj!* Opravdu velká vynalézavost…"

Mrtvý muž měl totiž do jedné nozdry zaraženou dřevěnou tyč, cívku, na kterou se navíjejí svitky. Když mu ji vrazili do nosu, museli mu způsobit příšernou bolest, ale podle mě ho tohle ještě nezabilo. Pokud ovšem nedošlo k proražení kostí lebeční dutiny, čímž by se porušil mozek. Někomu, kdo mu nemohl přijít na jméno, ta rána asi udělala dobře – ale i pak měl před sebou pořád ještě protivníka, který byl v agónii a bez sebe zlostí, ale dosud živý a schopný identifikovat útočníka, jenž ho takhle hrozně zřídil.

Zhnuseně jsem uchopil zkrvavenou cívku a vytáhl ji ven. Za ní se z rány

vyřinula krev, ale neobjevilo se nic z mozkové tkáně. Ne. Tahle rána nebyla smrtelná.

„S tímhle zvláštním beranidlem se dalo nejsnáz útočit zezadu, Fuscule. Popadneš ho jednou rukou, pak to tam nacpeš. Ve volný pěsti máš cívku a prudce s ní škubneš. Ránu vedeš směrem k sobě a nahoru."

„Nepříjemný."

„To si piš!"

Na cívce od svitku chybělo ozdobné zakončení. Věděl jsem, že předtím tam v nějaké fázi boje muselo být, protože pod výraznou krevní sraženinou na konci cívky byl vidět krátký bílý kousek, kde bylo dřevo čistší než jinde. Spojovací kolík praskl a kratší část se zamotala do záhybů tuniky mrtvého muže, odštěpky se zachytila o roztrhanou tkaninu límce, odkud se táhla trhlina dlouhá téměř až do pasu. Když jsem obě odlomené části přiložil těsně k sobě na mozaikovou podlahu, kratší konec byl zdoben pozlaceným knoflíkem ve tvaru delfína na maličkém podstavci. Po chybějícím ozdobném závěru delšího konce nebylo nikde ani stopy.

„Byl to muž," rozhodl jsem v odpovědi na nevyslovenou, ale nevyhnutelnou otázku.

„Skoro s určitostí," souhlasil Fusculus. Při práci na Aventinu se jistě musel setkat s řadou pěkně ostrých ženských. Nikdy proto nepodceňoval žádnou možnost.

„Jasně že muž," ujistil jsem ho mírně a pohlédl na zhmožděniny z pěstního zápasu, při kterém kdosi Chrysippa ztloukl do bezvědomí. Pěst, a pravděpodobně i těžká bota. A loket. A koleno. Trkání hlavou. Ruce chňapající po šatech, ze kterých zůstaly cáry.

S povzdechem jsem vstal a narovnával si záda. Rozhlédl jsem se po té spoušti. Odkopl jsem několik papyrů. Pod nimi se ukázala krev. Vypadalo to, že přinejmenším část těch trosek někdo naházel na podlahu až poté, co oběť skonala. Svitky poházené všude kolem. Inkoust rozlitý z tmavého džbánu o objemu postačujícím pro celou písařskou dílnu. Ta další látka zuřivě nacákaná kolem. Opatrně jsem si jí trochu nabral ukazováčkem a přičichl k ní.

Fusculus se zašklebil. „Co je to u Háda za smrdulý neřádstvo, Falcone?"

„Cedrový olej. Používá se k odpuzování molů. Natírají s ním svitky.

Proto mají to lehce nažloutlé zbarvení. A odsud ta báječná vůně, kterou vydávají dobře udržované spisy. Abys věděl, knihovníkům se nikdy nedají do šatů moli."

„Hmmm." Fusculus nepatřil k lidem, kteří si čtou pro potěšení, a právem mě podezříval, že s těmi moly jsem si to vymyslel. „Vypadá možná hrozně, ale až se vydá na cestu k bohům, na pohřební hranici bude vážně pěkně vonět!"

Zabít Chrysippa však vrahovi nestačilo. Tělo už mu leželo u nohou, a přece riskoval a zdržoval se tu dál. Rozhazoval svitky, rozléval inkoust a olej po celé místnosti. Jeho zklamání a zuřivý vztek nevyprchaly. Ať už mu šlo o cokoli, nedosáhl toho. Tahle smrt nic nevyřešila.

„Jedna osoba?" nadhodil Fusculus a sledoval mě.

„U Jupitera, já nevím. Co bys řekl ty?"

Pokrčil rameny.

„A co motiv?" zeptal jsem se ho.

„Základní motiv – nepříčetný vztek."

„A hlubší?"

„Buď kvůli obchodu, nebo pro potěšení, Falcone."

„No jo, jako obvykle spíš hezké výmluvy. Ale stejně, v téhle fázi nedokážeme říct, který z nich."

Přecházeli jsme sem tam, zmatení a tak trochu bezradní.

Teď jsem pochopil Petroniovu odpověď Heleně, že šlo o řeckou knihovnu. Příčka, tvořená dvěma křídly mohutných rozkládacích dveří, jež možná zůstávaly natrvalo otevřené, oddělovala tu část, kde zemřel Chrysippus, od pokračování síně v témže stylu, kde se zřejmě uchovávaly latinské spisy. Nu, přinejmenším jsem mezi zaprášenými bustami poznával starého Vergilia.

„Nemohli by už tělo odnýst?" ošíval se Fusculus. Vigilové vidí vždycky rádi, jak se místo činu navrací k normálnímu stavu. Lidé tím nabývají dojmu, že se mužům práva podařilo něčeho dosáhnout.

„Až si vyslechnu, co k tomu říkají lidi z domu. Pak tu změť můžou uklidit. To víš, spáry v tý parádní mozaice už těchhle skvrn nezbaví."

„To chce znovu vyspárovat a opláchnout," napodobil Fusculus můj pře-

mítavý tón. „Ty mramorové plochy se musejí důkladně vydrhnout, pak se přes celou plochu natáhne řídká cementová směs a houbou se stáhne."

„Trochu drahý."

„No jo, ale stojí to za to. Jinak budou mít lidi navěky na očích tratoliště po tom chlapovi."

„To je pravda. Ale Tiberie Fuscule, za tyhle pečlivý rady pro domácnost nám nikdo příliš nepoděkuje… Takže," začal jsem, nyní připraven na další nepříjemnosti. „O kom to vlastně mluvíme? Zeptej se svých chlapů, jestli z domácích lidí něco vytáhli, ano? Já se pokusím vyznat v tom, kdo je kdo z příbuzenstva."

„Dal jsem příkazy, že nikdo se až do výslechu nesmí převlíknout. Na vrahovi by byl vidět přinejmenším důkaz o tom vynuceným krvácení z nosu, když nic jinýho."

„Bohové, no ovšem. Vrah by musel být samá krev. Zajistil jsi prohledání domu?"

„Samozřejmě. Máš nás snad za úplný břídily, Falcone?"

Fusculus si byl dobře vědom, že k vraždám nejčastěji dochází z důvodů, jež mají své kořeny v domácnosti. Měl pravdu. Kdokoli z lidí, kteří zde přebývali, by se proto měl stát prvním podezřelým, a třeba ještě neměl čas či příležitost zahladit jakékoli důkazy o svém zapojení. Když jsem se vydal zjišťovat, jaké měl ten mrtvý muž domácí společníky, byl jsem proto ve střehu.

XII

Dvojitá knihovna měla grandiózní rozměry, ale vládla tu strohá atmosféra. Přiléhal k ní malý vestibul, kde byla umístěna ozdobná sestava polic, na nichž se skvěla nesourodá sbírka athénské keramiky, a prázdný postranní stůl s mramorovým podstavcem. Vzdálenější východ střežily dva miniaturní obelisky z růžové egyptské žuly. Přímo napříč tímto předsálím vedla široká stopa lepkavých šlápot o různé velikosti, svědčících o tom, že tudy procházelo množství pořádně umazaných nohou.

„Až příliš návštěvníků už to tady zdupalo, Fuscule."

„To se stalo ještě předtím, než jsem dorazil," ujistil mě, aby situaci uvedl na pravou míru.

„No jo, díky, že jsi ten dav vykázal pryč."

„To udělal šéf."

Dovedl jsem si živě představit, jak asi Petronius od plic zareagoval na dav, který se tady motal.

Teď jsme se dostali do míst, která nejspíš tvořila hlavní osu domu. Zatímco knihovny a vestibul probíhaly souběžně s ulicí, tato řada místností směřovala kolmo k ní. Začínaly u dveří hlavního vchodu, které jsem měl nyní po levici. Doprava odsud ubíhaly působivé, vznosné síně.

Tady se styl interiéru změnil. Ocitli jsme se mezi stěnami pomalovanými opakujícími se vzory, jež napodobovaly hřejivě zlaté a karmínové gobelíny. Tyto plochy oddělovaly proužky filigránských dekorací s motivy listoví, vyplněné kruhy s drobnými tančícími postavami. Vpředu a po obou stranách se táhly skvělé podlahy z vybraných druhů opracovaného mramoru, nekonečné kruhy a trojúhelníky elegantních odstínů šedé, černé i červenavé. I tyhle nádherné kameny teď pochopitelně hyzdily pokračující šlápoty, roznášející po domě inkoustové šmouhy. Jak už jsem se zmínil, oficiální vstup do domu byl o kousek dál doleva. Pravé straně dominovala prostorná dvorana připomínající soukromou baziliku. Ta v této soustavě

společenských prostor určených pro návštěvníky tvořila skutečný ústřední bod přitahující hlavní pozornost.

A právě tady teď vigilové dokončovali výslechy místního osazenstva. Otroci ukazovali ruce, aby jim je mohli prohlédnout, zvedali nohy, aby se jim podívali na podrážky sandálů – působili trochu jako koně u kováře. Třásli se, jak si je tu podávali hřmotní neotesaní muži, kteří je prošacovávali a nejrůznějším způsobem je šikanovali. Došli jsme k této skupině, abychom se k ní připojili.

„Parádní místo!" žasl Fusculus.

Vyklenutý strop ohromné síně podpíraly vnitřní sloupy, jež uprostřed místnosti vytvářely jakousi napodobeninu pavilonu. Obvodové stěny zdobila tmavá a dramatická malba – vlysy, pole a podstavce promyšlených proporcí s nákladnou malířskou výzdobou zobrazující napínavé bitevní scény. Kolonády dotvářely dojem, jako by šlo o audienční síň nějakého východního panovníka. Chybělo tu už jenom to, aby postranními uličkami kmital nepřetržitý proud servilních lokajů v trepkách. A aby tu stál nějaký trůn.

„Tak tady měl Chrysippus přežvykovat ty svoje vajíčka natvrdo, Falcone?" Fuscula se zmocňoval pocit úžasu smíšený s plebejským pohrdáním. „Jó, mě takhle babička nevychovávala! Doma jsem dostal na dvorečku žvanec z chlebovýho těsta s kaší plnou žmolků. Kdo přišel dřív, mohl se usadit v kousku stínu. Na mě skoro vždycky zbylo jen místo na plným slunci."

Pozoruhodné bylo, že jeden vyděšený otrok ještě stále svíral bronzový podnos s jídlem, což měl být ten s nesnědeným obědem. Muže přísně střežili. Ostatní, kteří už měli výslech za sebou, nyní postávali ve vystrašených hloučcích. Několik posledních otroků právě podstupovalo nechvalně známé výslechové metody vigilů:

„Tak kde jsi byl? A nelži! Co jsi viděl? Nic? Proč jsi nedával pozor? Děláš ze mě hlupáka, nebo jsi tak pitomej? Proč jsi chtěl zabít svýho pána?" A po nešťastníkově úpěnlivém, ubrečeném ujišťování, že by Chrysippovi nezkřivil ani vlásek, následovala tvrdá odpověď: „Přestaň mě vodit za nos. Abys věděl, otroci jsou první podezřelí!"

Zatímco Fusculus zjišťoval, jaké perly se díky tomuto důmyslnému

systému vyšetřování podařilo získat, já jsem popošel k otrokovi s podnosem. Jeho strážci jsem dal pokyn, aby odstoupil stranou.

„Tělo jsi našel ty?“

Drobný hubeňour galského typu kolem padesátky byl v šoku, ale na umírněný dotaz ze sebe přece jenom dostal odpověď. Po krátkém naléhání mi vyložil, že jeho každodenní povinností bylo donášet Chrysippovi občerstvení. Pokud chtěl pán pracovat, nechával si posílat podnos z kuchyně. Tenhle muž ho měl postavit na boční stolek v předsálí latinské knihovny. Pán si pak udělal přestávku, snědl si donesený pokrm a zase se vrátil ke čtení. Ale když se dnes otrok vrátil, aby tác zase odnesl, viděl, že zůstal netknutý, a tak ho vzal a nesl ho dál řeckou knihovnou, aby se přesvědčil, zda se Chrysippus nezabral do práce tak důkladně, že na jídlo zapomněl. Jak mi řekl, bylo to sice vzácné, ale už k tomu také došlo.

„Když jsi viděl, co se stalo, co přesně jsi udělal?“

„Zůstal jsem stát.“

„Ohromením?“

„Nemohl jsem tomu uvěřit. Kromě toho… držel jsem ten tác –“ Začervenal se, když si uvědomil, jak bezvýznamně to vyznělo. Mohl ho přece jednoduše postavit na zem. „Pak jsem vycouval zpátky. Jiný sluha to spatřil a s křikem vyrazil ven. Objevili se další lidi. Chvíli nato už tam pobíhali sem tam. Já byl jako ve snu. Dovnitř vrazili vojáci a řekli mi, abych zůstal, kde jsem, a čekal.“

Když jsem si vybavil, jaké ticho v knihovně vládlo, cítil jsem se zmatený. Zevnitř by zvuky do ulice nikdy nepronikly. „Ti muži v červeném se tam ale přece objevili hodně brzy. Copak někdo vyběhl z domu ven?“

Vypadal nejistě. „Nejspíš ano.“

„A víš, kdo to byl?“

„Ne. Jakmile vznikl ten poplach, všechno bylo jako v mlze –“

„Když jsi tam poprvé vešel, neviděl jsi v žádné části knihovny někoho?“

„Ne.“

„Nikdo odtamtud při tvém příchodu nevycházel?“

„Ne.“

„Nikdo nebyl uvnitř, když jsi poprvé vešel? Myslím, když jsi tam přinesl ten podnos z kuchyně.“

„To jsem vstoupil jenom do předsálí. Tam bych nic neslyšel."

„A ták." Změřil jsem si ho podezřívavým pohledem. „Ty posloucháš, jestli si tam někdo povídá?"

„Ve vší slušnosti." Náznak, že by měl pána tajně poslouchat, ho naprosto nevyvedl z míry. „Pán tam často někoho míval. Právě proto jsem měl nechávat jídlo venku, aby si ho vyzvedl, až hosti odejdou."

„Vraťme se tedy ještě o krok zpátky. Takže dneska jsi mu zanesl oběd jako obyčejně. Odložil jsi podnos na postranní stolek, no a potom co –zavolal jsi na pána, aby věděl, že tam má jídlo?"

„Ne. Já ho nikdy nevyrušuju. On to takhle chtěl. Obvykle si pro oběd krátce nato zajde."

„A potom, co jsi mu ten tác donesl, jak dlouhá doba uplynula, než jsi se vrátil pro nádobí?"

„Jen co jsem se sám naobědval."

„Co jsi měl?"

„Chleba a *mulsum,* plátek kozího sýra." Neříkal to příliš nadšeně.

„To ti moc času nezabralo."

„Ne."

Vzal jsem mu podnos z rukou, které jako by ho ani nechtěly pustit, a odložil stranou. Pánův oběd byl pestřejší a chutnější než jeho vlastní, ale že by to bylo něco přímo pro labužníky, to zase ne: listy hlávkového salátu pod plátky studené ryby v marinádě, velké zelené olivy, dvě vařená vejce v dřevěných kalíšcích, červené víno ve skleněném džbánku. „Už je po všem. Pokus se zapomenout na to, co jsi tam viděl."

Roztřásl se. Zmocnil se ho dodatečný šok. „Vojáci říkají, že z toho obviní otroky."

„To říkají vždycky. Napadl jsi svého pána?"

„Ne!"

„A nevíš, kdo to udělal?"

„Ne."

„Potom si nemusíš dělat starosti."

Právě jsem se chystal zeptat Fuscula, co dalšího se podařilo zjistit, ale něco mě přimělo, abych se zarazil. Zdálo se, že čekající otrok si podnos upřeně prohlíží. Tázavě jsem se na něj podíval. „Jednu věc si vzal," řekl mi.

„Co tím myslíš?“

Otrok vypadal trošku provinile a rozhodně ustaraně – jako by narazil na něco, čemu nerozumí.

Čekal jsem. Tvářil jsem se jakoby nic. Zdálo se, že ta věc ho zaujala.

„Tady byl kousek kopřivovýho koláče.“ Naznačil rozměr pečiva palcem a ukazováčkem – pikantní zákusek o šířce na pár prstů ve tvaru trojúhelníku. Dokázal jsem si ho představit. Oba jsme podnos zkoumali. Koláč skutečně chyběl.

„Nemohl ti spadnout na zem, když se tě zmocnila panika a vyběhl jsi ven?“

„Nebyl tam, už když jsem pro tác přišel. Zvlášť jsem si toho všiml.“

„Jak si můžeš být tak jist?“

„On nemá pečivo rád. Ten koláč jsem viděl, když jsem oběd nesl dovnitř. Říkal jsem si, že ho tam určitě nechá.“

„Doufal jsi, že si ho sníš sám?“

„Jemu by to nevadilo,“ odvětil na svou obranu.

Nic jsem neříkal, ale tohle znělo zajímavě. Tím nemyslím jen to, že jejich kuchař servíroval poněkud nevábné obědy. Ale nikdo se přece neodtrhne od práce jen proto, aby šel prozkoumat svůj tác, vzal si z něj jedinou věc, která mu ještě k tomu nechutná, a zbytek nechal být. V tom předsálí musel být ještě někdo jiný. Možná se tudy na odchodu prosmýkl sám vrah. Že by si chladnokrevně hrábl do jídla své oběti? To by musel mít nervy ze železa. Ale už tak to přece byl brutální surovec.

Ovšem pokud ho potom někdo viděl odcházet, v hrsti moučník a pusu plnou drobků, vyvolávalo to vítaný dojem nedbalé uvolněnosti.

Teď ke mně přišel Fusculus v doprovodu jednoho ze svých mužů.

„Tohle je Passus, Falcone. Asi ho ještě neznáš. Přidal se k našemu mužstvu teprve nedávno.“

Passus si mě měřil podezřívavým pohledem. Byl to malý, upravený chlapík s vlasy na ježka, s opaskem, na který byl pyšný, a krátkýma tlustýma rukama. Vystupoval tiše a určitě to nebyl žádný zelený rekrut. Odhadoval jsem, že ho sem přidělili od nějakého jiného sboru. Působil zkušeně, ale nepočínal si vlezle. Nesl si sadu voskových tabulek a kostěný

stylus na pořizování poznámek měl zastrčený za pravým uchem, které mu tím pádem trochu odstávalo dopředu.

„Didius Falco," představil jsem se mu zdvořile. Muže, kterými se obklopoval Petro, jsem vždycky respektoval. Můj přítel měl dobrý úsudek a oni se mu výborně osvědčovali. „Petronius Longus mě požádal, abych vám byl nápomocen jako poradce." Passus stále nic neříkal a úkosem se podíval na Fuscula. Řekli mu, nebo si to odvodil sám, že jsem informátor. To se mu nelíbilo. „Jo, smrdí to," souhlasil jsem. „Nemám z toho o nic větší radost než ty. Měl bych na práci lepší věci. Ale Petro dobře ví, že mi to pálí. Pochopil jsem, že vaše mužstvo má až nad hlavu práce s letními zločiny a potřebuje posílit." To už by snad jako ospravedlnění stačilo. „Buď je to tak, nebo má můj drahý přítel Lucius plné ruce práce s nějakou novou přítelkyní."

Fusculus sebou škubl. Petroniův milostný život jeho muže fascinoval. „Copak on zase po nějaký jede?"

„Jenom hádám. Neřekl mi ani slovo. Víte, že k tomu nikdy nemá daleko. Najisto to budeme vědět teprve tehdy, až se nás nějaký další potupený manžel přijde zeptat, jestli nevíme, proč je ta jeho holubička pořád taková unavená… Nuže, Passe, co jste od zdejšího osazenstva zjistili?"

Nový důstojník pověřený výslechy ze sebe zprávu soukal zpočátku trochu ztuha, jako by se pro tento úkol teprve rozehříval: „Aurelius Chrysippus se věnoval běžné práci. Dopoledne ho navštívilo několik lidí. Zapsal jsem si jména. Ale viděli ho naživu – když požádal o oběd – ještě potom, co podle všech předpokladů poslední host odešel."

„Předpokladů?" zajímal jsem se. „Copak návštěvníky nijak nesledujou?"

„Zdejší režim působí dost uvolněně," řekl Fusculus. „Mají tu dveřníka, ale ten současně taky donáší vodu. Pokud není na stanovišti, lidi můžou vstupovat dovnitř a odcházet, jako by byl celý dům pokračováním obchodu."

„To je dost nedbalý režim."

„Inu Řekové!" Fusculus v sobě zjevně uchovával nějaký starý římský předsudek vůči našim kulturně vyspělým sousedům.

„Domníval jsem se, že když mají v domě ženy, rádi si je střeží, nebo ne?"

„Kdepak, ti si hledí jenom ženských někoho jinýho," ušklíbl se Fusculus hořce. Bezpochyby osobní narážka. Načapal sám takovou ženskou? Těžko říct, já nevěděl ani to, zda má Fusculus nějakou přítelkyni, natož jestli mu ji vyfoukl nějaký sukničkářský pirát z Piraea.

„Mají tu hodně personálu." Passus se chystal pokračovat se svými poznámkami. „Byl to běžný den. Chrysippus nejevil známky ničeho zvláštního. Poplach spustili otroci krátce po poledni. Většina se jich v hrůze rozprchla."

„V hrůze z toho, že jim to budou klást za vinu," poznamenal Fusculus. Nu, o to, aby byl strach mezi otroky opodstatněný, už se vigilové se svou obvyklou obratnou taktikou postarali.

„Dotkl se těla někdo z nich?"

„Ne, Falcone." Fusculus jako nejvyšší z přítomných činitelů mě rychle ujistil, že tuto otázku už vigilové prověřili. „Tvrdili, že jenom nakoukli dovnitř a utekli – no, ono je to dost odpudivý."

Slova se znovu ujal Passus. „Vyslechli jsme si jejich výpovědi a pak jsme jim prověřili ruce a oblečení. Na tunikách většiny z nich se nenašly žádné stopy od krve. Jeden sice měl tou rozlitou tekutinou z knihovny potřísněná celá záda, ale to proto, že mu na oleji podklouzly nohy a on se do toho natáhl. Je zřejmé, že se žádného zápasu neúčastnil. Okruh těch, co mají krev na obuvi, souhlasí s těmi, kdo přiznávají, že tam ze zvědavosti vlezli, aby se podívali."

„Paže a nohy?"

„Čistý."

„Neobvyklá poranění? Známky potyčky?"

„Nic čerstvýho. Pár modřin a oděrek. Všechny na místě vysvětlili jako běžné opotřebení." Ostatně kdyby člověk prohlédl otroky ve většině domácností, viděl by pěknou sbírku monoklů, řezných ran, popálenin, modřin od kopanců i boláků.

„Co říkají o tom, jak se tu s nimi zachází?"

„Nic zvláštního. Pohlavky, když se někomu znelíbí, chabý porce v jídelních miskách, tvrdý postele, nedostatek ženských pro všechny."

„Takže zdejší otroci jsou láskyplně opečovávaní pomocníci běžné domácnosti?"

„Vystaveni ukázkovému chování hlavních členů rodiny."

„Vyžadoval Chrysippus nějaké sexuální služby?"

„Dost možná. Nikdo se o tom nezmínil."

Až dosud jsme se nikam nedostali. „Pořád mi není jasné, jak se ten poplach rozšířil až do ulice," řekl jsem. Dráždilo mě to. „Tak kdo to teda vyběhl z domu a ztropil ten rozruch?"

„Já!" ozval se za námi ženský hlas.

Otočili jsme se a přejeli ji pohledem od hlavy k patě. Přesně k tomu nás taky měly přepychové šaty a dokonalý nános kosmetických přípravků přimět. Fusculus si při tom pohledu dal ruku v bok. Passus našpulil rty, z čehož nebylo jasné, zda se mu to, co vidí, líbí, nebo považuje výsledný efekt za přespříliš okázalý.

„No vida! Konečně se dostáváme k něčemu pořádnýmu, mládenci!" zvolal jsem. Byla to šprýmovná reakce, snad dokonce hanebně nevychovaná – ale přišla mi na jazyk úplně instinktivně. Přestože tohle vypadalo na paní domu.

XIII

Vyhlížela docela k světu. A taky si to náramně dobře uvědomovala. Měla tak široká ústa, až se pomalu zdálo, že jí rty pokračují někam za uši a za hlavou se zase spojují. Tvořila však součást jejího stylu. A byl to také styl neobyčejně nákladný. Chtěla, aby si toho každý všiml.

Široká ústa zkrášlená červenou rtěnkou se nyní neusmívala. Hlas, jenž z nich vycházel, zněl možná trošinku nekultivovaně, přesto ale svědčil o tom, že tahle žena má společenské kořeny v Římě a pochází z vyšších kruhů než Chrysippus. Temné oči, jež ta hovořící ústa doplňovaly, seděly na můj vkus příliš blízko u sebe. Muži s méně vytříbeným smyslem pro krásu je však jistě považovali za přitažlivé, a kromě toho je dokázaly velmi pozvednout výrazné kontury, překvapivé tóny líčidel a vytrhané obočí. Měla v nich přísný výraz, ale budiž. Pro ženy z Třináctého okresu to bylo typické. Podle těch, které jsem znal, za to mohli muži.

Tohle byla mladá, sebevědomá žena s dostatkem peněz i času. Domnívala se proto, že je něčím výjimečná, a na většinu lidí to jistě platilo. To já jsem byl staromódní. Mně se líbily ženy s náznakem určitých morálních kvalit, nu, přinejmenším takové, které si při flirtování nepočínaly záludně.

„A kdopak jsi ty?“ zeptal jsem se mírně, nedávaje najevo, zda na mě její zjev nějak zapůsobil. Fusculus a Passus jen přihlíželi, jak si teď poradím. Nebýt jejich nepokryté zvědavosti, možná bych to zvládal líp, ale věděl jsem, že se jim musím předvést v nejlepším světle. Máš na to, říkal jsem si. Tedy snad. Helena Justina by mi jistě doporučila, abych s touhle kráskou manipuloval pouze kleštěmi a ještě zpoza ohnivzdorného štítu.

„Vibia Merulla.“

„Paní domu?“

„Správně. Chrysippova choť.“ Snad to zaznělo až příliš důrazně.

„A nejdražší světlo jeho života?“ nadhodil jsem a bylo jen na ní, zda bude mou ironii brát jako galantnost.

„Ovšemže.“ Široká ústa vytvořila jednu přímku.

Vlastně jsem neviděl důvod, abych jí to nevěřil. Jemu už muselo táhnout na šedesátku, jí ještě nebylo ani třicet. Chrysippus byl vcelku nepřitažlivý prcek, zato ona vskutku mimořádný kousek. Hezky se to doplňovalo. Teď už asi byli svoji pár let a řekl bych, že obě strany až dosud předstíraly, že jim ta situace vyhovuje. Když jsem nyní stál v jejich přepychovém domě a zkoumal ty řady náhrdelníků s drahokamy, jež zatěžovaly tohle pěkné poprsí, dovedl jsem si představit, o co jí při té hře šlo, a zpola odhalená ňadra zase dávala tušit, o co při tom šlo jemu.

Nicméně nikdy neuškodí přihodit pár otázek. „Byli jste spolu šťastní?“

„Jistěže byli. Zeptej se koho chceš!“ Zřejmě si neuvědomovala, že přesně to jsem měl v úmyslu.

Odvedli jsme smyslnou Vibii k jedné straně velké síně mimo doslech otroků, které dosud vyslýchali. Občas k nim neklidně zalétla pohledem, ale nepokusila se do výslechu nijak zasáhnout. Jako jejich paní byla přitom oprávněná být této proceduře přítomna.

„Pěkné místo!“ podotkl Fusculus. Zjevně šlo o jeho metodu, jak vdovu po bohatém pánovi domu uvolnit.

Zafungovalo to. Vibia přestala věnovat pozornost zpovídaným otrokům. „Tohle je náš korintský *oecus.*“

„Překrásné!“ Zaculil se. „A to je něco řeckého?“

„Najdete to jen v těch nejlepších domech.“

„Ale řeckých,“ trval na svém Fusculus.

Napodruhé se dočkal odpovědi. „Rodina mého manžela je původem z Athén.“

„A přišli sem nedávno?“

„Teprve v téhle generaci. Ale dokonale splynuli s římským prostředím.“ Zato Vibia, pomyslel jsem si, pocházela z pravého římského smetiště – i když si díky tomu dohromady přisvojovali kdovíjaké společenské ambice.

Fusculovi se aspoň prozatím podařilo zdržet se úšklebku. Bylo jasné, co si myslí a jak halasná konverzace se rozproudí, až si budou vigilové o Vibii Merulle večer vykládat.

Passus jí našel židli, abychom se mohli motat kolem ní a nakonec jsme jakoby náhodou skončili v jednom chumlu nad ní.

„Je nám velice líto, že jsi utrpěla takovou ztrátu.“ Zkoumal jsem, zda ta žena projeví známky opravdového žalu. Uvědomovala si to. Byla bledá. Na dokonalých, uhlově černých linkách lemujících oči nebyly znát žádné šmouhy. Pokud předtím plakala, čistě a odborně ji osušili. Však tu jistě mohli mít služky, jejichž výhradním posláním bylo pečovat o to, aby vypadala skvěle, a to i za daných okolností.

Přece jen ze sebe vyloudila zakvílení: „Je to strašné! Prostě strašné –“

„Hlavu vzhůru, drahoušku,“ tišil ji Passus. Nebyl k ní tak jemný jako Fusculus. Zatvářila se dotčeně, ale ženy, které v člověku vyvolávají představu osazenstva z rybího trhu, a přece se takhle nákladně líčí, musejí počítat s tím, že se s nimi bude jednat podobně blahosklonně.

Obrátil jsem se na ni jako hodný strýček, ačkoli za podobnou neteřinku bych rozhodně zodpovídat nechtěl. „Odpusť mi, že ti způsobuji takové rozrušení, ale pokud máme chytit vraha tvého nebohého manžela, musíme mít jasno v tom, co se tu dneska dělo.“ Třpytivý lem její róby s bohatou sukní, sandály s tenkými řemínky z bělostné kůže i dokonale opečovávané prsty u nohou vykukující zpod těchto jemných proužků měla potřísněné skvrnami od krve a od oleje. „Když spustili poplach, určitě jsi běžela dovnitř k tělu, že?“ Nechal jsem ji, ať vidí, jak na jejích nohou hledám důkazy. Instinktivně je zatáhla pod šaty. Cudný pohyb. Možná pocítila rozpaky, že už je nemá tak skvěle čisté.

„Běžela,“ potvrdila mi, ačkoli se mi na okamžik zdálo, že o tom musela přemýšlet.

„To, co jsi tam našla, tě muselo naprosto vyvést z míry. Mrzí mě, že ti to takhle připomínám, ale potřebuju si udělat naprosto jasno v tom, co bylo dál. Řekla jsi nám, že jsi vyběhla ven na ulici a křičela – bylo to hned potom, jakmile jsi uviděla, co se stalo?“

Vibia na mě zůstala zírat. „A ty si myslíš, že jsem se nejdřív posadila a přeleštila si nehty?“

Hlas měla docela vyrovnaný. Nedalo se poznat, zda šlo o přímočarou sarkastickou reakci manželky podrážděné úředním otravováním, nebo to byla bojovná replika, jakými se přede mnou někdy bránili obvinění.

„Ale proč jsi běžela ven?“ pokračoval jsem trpělivě.

„Napadlo mě, že ten, kdo mého manžela zabil, by ještě mohl být

v domě. Hnala jsem se ven, křičela a volala o pomoc."

„Promiň mi, ale v domě přece pracuje spousta lidí. Nebyla sis jistá, že by tě ochránili?" Možná že domácím otrokům ležela pěkně v žaludku, přemítal jsem.

Na půlku nadechnutí nic neříkala. A když promluvila, otázce se vyhnula. „Prostě jsem chtěla být pryč z místa toho hrozného výjevu."

„Musím se tě zeptat – nenapadlo tě, že to mohl udělat někdo z otroků?"

„Nenapadlo mě nic. Nemyslela jsem."

„Ovšem, to je docela pochopitelné," ujistil jsem ji mírně. Aspoň jsme se odchýlili od obvyklého scénáře, kdy provinilá manželka shazuje vinu na otroky, aby se kryla. „Nebude ti vadit, když se zeptám, co jsi dnes dopoledne dělala?"

„Byla jsem se svými služkami."

A se zrcadlem. A celou baterií skleněných pudřenek. Muselo to trvat nějakou dobu, už jen sestavit tu sbírku šperků, jimž vévodil cinkající řetěz ze zlatých půlměsíčků, a náušnic tak obtěžkaných tvrdými drahokamy, že musely jejím lalůčkům působit učiněná muka. Do těchhle uší by se člověk nezahryzl. Pokud by madam pohodila hlavou a tyhle šperky nedozírné ceny by se neočekávaně zhouply, mohl by přijít o oko.

„Kde máš svůj pokoj, děvče?" zavrněl Passus.

„V prvním poschodí."

„Společný s manželem?" vyzvídal zvědavě.

Vibia mu pohlédla přímo do očí. „Jsme si oddaní," připomněla mu.

„Ale ovšem, samozřejmě," odvětil Passsus, a i když předstíral omluvný tón, zůstal nadále útočný. „Jenže my vigilové se někdy setkáváme s hroznými věcmi. Na některých jiných místech bych ze všeho nejdřív zkoumal, jestli se v době, kdy si manžel něco škrábal v řecké knihovně, po zadních schodech neplížil k jeho krásné mladé ženě na návštěvu nějaký mladý přítel."

Ve Vibii Merulle to v tichosti bobtnalo. Snad i trochu nabyla barvu. Pod vrstvami ovčího tuku, okrového líčidla a oblaku červeného ledkového pudru bylo těžké rozeznat skutečné projevy masa a krve.

Znovu jsem se ujal slova: „Nemáš tušení, kde se dnes manžel pohyboval?"

„Stejně jako jindy. Byl to obchodník, to přece víte. Věnoval se svým záležitostem."

„No, to je ovšem dost neurčité." Mou mírnou výčitku ignorovala. Příště přitvrdím jako Passus. „Nějakou dobu strávil v písařské dílně přiléhající k ulici. To vím, Vibio. Podle toho, co mi řekli, potom vstoupil do knihovny. Chtěl si tam číst pro potěšení?"

„Cože?"

„Číst," řekl jsem. „Jestli mě chápeš, mluvím o slovech zapsaných na svitcích. O vyjádření myšlenek, vylíčení dějů, o inspiraci a povznesení – nebo o zdroji příjmů pro vydavatele." Znovu vypadala dotčeně. Já ale ženy jejího typu věru znal. Pro ně byly divadelní hry něčím, kde se dá flirtovat s manžely přítelkyň – a básně znamenaly laciné veršovánky, které jim tajně v balíčcích se sladkostmi posílali napomádovaní floutkové. „Pracoval tam?" držel jsem se otázky.

„Samozřejmě."

„Na čem?"

„Jak to mám vědět? Zřejmě se probíral rukopisy. Když jsme tam někdy vstoupili, našli jsme ho, jak si něco reptá a mračí se – má kolem sebe okruh spisovatelů, které podporuje, ale upřímně řečeno, o většině z nich nemá vysoké mínění." Stejně jako tomu otroku s podnosem, i jí se do řeči vkládala slova, jako by mluvila o člověku, jenž je dosud naživu.

„Mohla bys mi, nebo někdo z vašich zaměstnanců, poskytnout jména těch spisovatelů?"

„Zeptej se Euschemona. On je –"

„Díky. Euschemona už znám. Zrovna čeká na výslech." Že by dámě přeběhl po tváři stín nervozity? „A pracoval Chrysippus na rukopisech ve své knihovně takhle každý den?" zeptal jsem se ve snaze zjistit, zda si vrah mohl naplánovat, že ho tam zastihne.

„Pokud byl doma. Měl spoustu zájmů. Byl to činorodý muž. Někdy se na dopoledne z domova vzdálil a navštěvoval klienty nebo jiné lidi."

„Kam chodíval?"

„Snad na Forum."

„Víš o jeho klientech něco?"

„Naneštěstí ne." Podívala se přímo na mě. Vyjadřovala tím vzdor?

„Nevíš o tom, jestli měl nějaké nepřátele?“

„Ale kdepak. Byl to milovaný a uznávaný muž.“

Bohové. Proč těm lidem nikdy nedojde, že informátoři a vigilové taková lživá tvrzení slyšeli už stokrát? Vyhnul jsem se pohledu na Fuscula a Passa, jinak bychom se všichni tři potrhali smíchy.

Zkřížil jsem ruce na prsou.

„Takže jste tady s Chrysippem bydleli v blaženém svazku.“ Nedočkal jsem se od dámy žádné reakce. Věru, ženy se příliš nemají k tomu, aby si stěžovaly na zvyky svých manželů u stolu nebo na to, že jim dávají málo peněz na šaty. Už vůbec se nechtějí svěřovat nějakému cizímu člověku. Aspoň ne vetřelci, který zrovna před chvílí viděl manžela ležet šeredně zavražděného. Ženy nejsou tak hloupé, jak by si snad někteří vyšetřovatelé mohli myslet.

„Děti?“ nadhodil Fusculus.

„Ale jdi,“ dobíral si ho Passus v obehrané scénce, kterou vigilové často používali. „Na to přece vypadá příliš mladě!“

„Dětská nevěsta,“ zakřenil se na oplátku Fusculus. Na nějaké omezené děvče by to mohlo fungovat, ale tohle byla žena z tvrdšího těsta. O tom, kdy jsou jí po chuti lichotky, si Vibia Merulla rozhodovala sama. Zřejmě už za sebou měla s povzbuzováním mužů ke škádlení bohaté zkušenosti, teď toho ale bylo příliš mnoho v sázce. Vtipkování vigilů přestála s tváří jako vytesanou z travertinu.

„Nechte toho, vy dva,“ zasáhl jsem do rozmluvy. Upřel jsem na Vibii laskavý pohled. Ani to na ni nezabralo, ale neobtěžovala se nějak reagovat. Dokud jsem jí nepoložil další otázku: „Jistě chápeš, že jako osoba vyšetřující tenhle případ potřebuji najít motiv vraždy tvého manžela. Byl bohatý. Někdo po něm bude dědit. Můžeš mi povědět, jaké jsou podmínky jeho poslední vůle?“

„Ty bezcitný surovče!“ vykřikla vdova.

Nu, tohle obvykle dělávají.

Už už se chystala vyskočit (na ty rozkošné drobné nožky se skvrnami od krve a oleje). Fusculus a Passus však na to byli připraveni. Každý se k ní

sklonil z jedné strany, mírně se jí opřeli o rameno a s truchlivými výrazy naprosto falešného porozumění ji zase přišpendlili zpátky k židli. Kdyby se jim pokusila vytrhnout násilím, zůstaly by jí modřiny na několik týdnů.

„No tak, mírni se, Falcone!“

„Ubohá dáma. To jsou ty jeho nešťastné způsoby. Prosím, nenech se rozrušit –“

„Nechtěl jsem se tě dotknout!“ křenil jsem se bezcitně.

Vibia štkala, nebo to aspoň předstírala, do kapesníčku, což jí opravdu velice slušelo.

Fusculus před ní klesl na jedno koleno a nabídl se, že jí pomůže osušit slzy, což nebyl nejlepší nápad, pokud byly jen předstírané. „Paní, Marcus Didius Falco je vyhlášený hrubián – ale má za povinnost ti takové otázky položit. Stal se tu strašlivý zločin, a my všichni chceme dopadnout toho, kdo ho spáchal, nemám pravdu?“ Vibia horlivě přikývla. „To bys nevěřila, kolikrát se lidi nechají zavraždit, a my vigilové pak jenom žasneme, když zjistíme, že je zabil někdo z jejich nejbližších příbuzných. Tak nech Falcona dělat jeho práci. Jsou to rutinní otázky.“

„Pokud tě to rozrušuje,“ nabídl jsem se ochotně, „mohu brzy zjistit všechno, co je potřeba, z manželovy závěti.“

„A existuje taková závěť?“ zeptal se Fusculus.

„Nejspíš ano,“ vypravila ze sebe Vibia váhavě, jako by na to až dosud nikdy nepomyslela.

„A jsi v ní zmíněna?“ zeptal se Passus s nevinným úsměvem.

„Nemám tušení!“ pronesla značně hlasitě. „Se záležitostmi kolem peněz nemám nic společného, ať si do nich strkají nos jiné ženy, když o to stojí. Je to tak – neženské.“ Nikdo jsme na to nic neříkali. Ta poznámka vyzněla zvláštně, a aspoň já jsem si ji uložil do profesionální paměti mezi neuzavřené záležitosti. „Předpokládám,“ prohlásila, jak to podezřelí dělávají, když chtějí shodit vinu na někoho jiného, „že hlavním dědicem je Diomedes.“

Podívali jsme se na sebe s Fusculem a Passem, jako by nám konečně svitlo.

„Tak Diomedes!“ řekl mi Passus, jako by se tím vyřešila nějaká závažná otázka. Možná se v tom nemýlil. „Nu ano, samozřejmě.“

„Diomedes," odpověděl jsem. „Tak to bychom měli."

„Diomedes," opakoval Fusculus. „To je zvláštní, že jsme na něj nepomysleli hned!"

Všichni jsme se přestali usmívat.

„Mladá paní," řekl jsem – ačkoli drsná vypočítavost v azurově nalíčených očích Vibie Merully patřila nějaké zdatné nymfě, stejně staré jako studený úsvit na Sabinských horách. „Nechtěl bych na tebe příliš tlačit, ale pokud je ten člověk ve hře, co se týče téhle vraždy, navrhuju ti, abys nám hodně rychle řekla, kde bychom ho mohli najít – a kdo vůbec Diomedes je."

XIV

„Diomedes je Chrysippův syn.“

Passus už studoval seznam na svých voskových tabulkách. Tiše si přitom mezi zuby hvízdal nějaký monotónní popěvek. „Pokud tady bydlí, není doma,“ oznámil mi poté tiše.

„Bydlí u své matky,“ podotkla Vibia studeně. Takže ona je druhá žena. Jestliže ta první je dosud naživu, muselo dojít k rozvodu. Na naši hromádku přibyl další kamínek. Nikdo z nás to nekomentoval. Nebylo třeba. Dokonce i výraz ve Vibiině obličeji prozrazoval, že pochopila možné souvislosti.

„Ten chlapec je ještě dítě?“ zeptal se Fusculus, neboť předpokládal, že starší syn by při obvyklém uspořádání poručnictví žil s otcem.

„Je to v každém případě rozmazlený klacek, který vyžaduje dohled!“ vyštěkla Vibia. Chlapec první manželky ji rozhodně něčím naštval. Všiml jsem si, jak Passus pohlédl na Fuscula – oba byli přesvědčeni, že Vibia na Diomeda „dohlížela“ tak či onak smyslným způsobem. Ona jejich náznak naštěstí nepostřehla. Na to, abychom ji tímto způsobem dráždili, bylo příliš brzy, dokonce i kdyby v nás časem skutečně vzniklo podezření o nějakém koketování.

„On je jediné dítě?“ držel jsem se formálního tónu.

„Ano.“ Takže ona zatím žádné neporodila. A nevypadá to, že by byla v jiném stavu. Nikdy neškodí se o tom ujistit. Spousta násilných smrtí už byla způsobena blížícím se narozením potomka.

„Kolik přesně Diomedovi je?“ Cítil jsem, jak by asi ten scénář mohl vypadat.

„Nejsem jeho matka. Neumím říct kolik *přesně!*“ Podívala se na mě, nechala té hry a pokrčila rameny. „Něco po dvacítce.“

„Však to je dost přesné.“ Dostatečný věk na to, aby se mohl stát podezřelým. „Kdy se s jeho matkou Chrysippus rozvedl?“

„Asi před třemi lety."

„Potom, co ses objevila ty?"

Vibia Merulla nic neřekla, jen se usmála. Nu ano, *uměl* jsem si představit, jak to bylo.

„Takže Diomedes odešel bydlet k matce. Vídal se s otcem i nadále?"

„Samozřejmě."

„Jsou to Řekové," připomněl mi Fusculus. Jeho přezírání vzdělaného lidu z kolébky filozofie už mě začínalo dráždit. „Rodiny tam mají velmi těsné vazby."

„To je i římský ideál," pokáral jsem ho. „Chodívá Diomedes na návštěvy za Chrysippem sem do domu, Vibie?"

„Ano."

„Byl tu i dnes?"

„Nemám tušení."

„Ty se běžně s manželovými návštěvníky nevídáš?"

„Nepletu se mu do obchodů." Tohle tvrzení už se taky začínalo opakovat.

„Ale Diomedes je přece členem rodiny."

„Ne mojí!"

Až příliš ostré. Byla si vědoma, že v maření našeho výslechu si vede nadmíru úspěšně. Bylo načase to ukončit. Lepší bude pokračovat později, až budu vědět víc a snad proti ní získám aspoň malý náskok. Požádal jsem Passa, aby zjistil podrobnosti o tom, kde první manželka bydlí. Pak jsem Vibii Merulle navrhl, že by se možná ráda uchýlila do tiché dámské společnosti, aby se mohla trochu vzpamatovat ze své náhlé ztráty.

„Nemáš nějaké přání, pro koho bychom mohli poslal, aby tě utišil, zlatíčko?"

„Já to zvládnu," ujistila mě, a nechyběla v tom působivá míra důstojnosti. „Až se přátelé doslechnou, co se stalo, určitě sem přispěchají."

Vdovám po bohatých mužích se málokdy nedostává soucitu. Zdánlivě jsme ji tu zanechávali jejímu osudu, ale Fusculus ve skutečnosti zařídil, aby v domě zůstala „zdvořilostní" vigilská stráž. Teď jsem zaslechl, jak dává svým chlapům potají pokyny, aby jména lidí, zejména mužů, kteří sem přikvačí Vibii utěšovat, pečlivě zaznamenávali.

Před odchodem jsem ještě chtěl vyzpovídat Euschemona, šéfa písařské dílny. Mezitím jsem požádal Fuscula, aby neprodleně vyslal dva muže do domu první Chrysippovy manželky a jejího syna a aby je přísně střežili, dokud tam nepřijdu. „Nedovolte, aby se převlékali nebo si vyprali oblečení – pokud to ovšem už neudělali. Neříkejte jim, o co vlastně jde. Mějte je pod dohledem. Dorazím tam, co nejdřív to půjde."

Ještě jednou jsem prověřil, zda od otroků nezískali nějaké záchytné body, a pak jsem se vrátil a prošel předsálím do knihovny. Cestou jsem si důkladně prohlédl servírovací stolek, na nějž předtím odložili ten podnos s obědem. Jeho dvě nohy ve tvaru trojúhelníku byly vytesány z frygického mramoru, jehož bílý základ je protkán tmavými purpurovými žilkami. Z několika vínově zbarvených pruhů se ale vyklubalo jenom povrchové znečištění – zaschlé skvrny od krve, které jsem snadno setřel navlhčeným prstem. To potvrzovalo, že vrah se tu možná cestou ven skutečně zastavil, aby si uzobl ten kousek kopřivového řezu.

Ačkoli to nebylo nic příjemného, naposledy jsem si prohlédl mrtvého muže. Pokoušel jsem se vtisknout si do paměti celou tu pochmurnou scénu pro případ, že bych si později potřeboval vybavit nějakou podrobnost. Passus mi mezitím přinesl adresu první manželky. Byl bych jí rád sdělil tuhle novinu jako první – i když jsem se mohl vsadit, že teď už se o smrti bývalého manžela musela doslechnout.

Zvedl jsem krátký konec oné svitkové cívky, která byla proti oběti použita tak odporným způsobem. „Požádej vašeho důstojníka, který sepisuje důkazy, aby to označil a uchoval, Passe. Když budeme mít velké štěstí, třeba někde najdeme tu chybějící ozdobnou zarážku."

„Nu, co si o tom všem myslíš, Falcone?"

„Nesnáším případy, kdy hned první osoba, se kterou mluvíš, vypadá provinile jako celý Hádes."

„Takže manželka ho nezabila?"

„Osobně ne. To by prozradily šmouhy na jejích šatech i na těle. Dovedu si sice představit, že když chce, umí se dostat do ráže, ale pochybuju, že je natolik silná, aby dokázala spáchat tohle." Donutili jsme se ještě jednou prozkoumat tělo, jež nám leželo u nohou. „Samozřejmě si mohla někoho

najmout.“

„Na toho syna, Diomeda, úplně ukázala prstem.“

„To by bylo příliš pohodlný. Ne, abychom kohokoli obvinili, na to je moc brzy, Passe.“

Zdálo se, že jsem Passa potěšil. Na odpovědi byl jistě velmi zvědav, ale nechtěl, aby na ně přišel ten Petroniův kamarádíček, nějaký okrajový soukromý informátor.

Jeho zášť byla cosi naprosto normálního a byl jsem na to zvyklý, přesto mě dokázal dopálit. Řekl jsem mu, aby dal mrtvolu přenést k obstaravateli pohřbů. A ještě jsem dodal: „A nech tuhle síň vydrhnout. Ale ať to prosím nedělají domácí otroci, to musí tvoji muži sami. Pátrejte při tom po jakýchkoli stopách, které jsme pod tím sajrajtem mohli přehlédnout. A než je hodí do koše, budu potřebovat seznam toho, co obsahovaly všechny tyhle rozvinuté svitky na podlaze, podle témat a autorů.“

„Ale jdi se bodnout, Falcone!“

„Je mi líto.“ Přívětivě jsem se usmál. „Soudím, že to možná budeš muset udělat sám, pokud tví řadoví vigilové neumějí číst. Může se ukázat, že to, na čem dnes Chrysippus pracoval, by mohlo hrát důležitou roli.“

Passus nic neříkal. Možná že by Petronius taky chtěl ty svitky sepsat, pokud by to tu měl pod palcem. Možná že ne.

Vrátil jsem se do skriptoria a řekl muži držícímu pod dozorem Euschemona, že mi ho může vydat v plen. Bylo mi jasné, že to není vrah. Měl na sobě tytéž šaty, jako když za mnou přišel ráno domů, a nebyla na nich ani skvrnka od krve.

V doslechu bylo plno písařů a usoudil jsem, že by ho to při rozhovoru se mnou svazovalo. A tak jsem ho odvedl na pohárek. Jakmile jsme odtamtud vypadli, zdálo se, že se mu ulevilo.

„Nemusíš v tom vidět kdovíco,“ prohodil jsem povzbudivě. Po té děsivé mrtvole a nabubřelé ženušce už mně samotnému pěkně vyschlo v hrdle.

XV

Na rohu sousední ulice stála *popina,* jedna z těch ponurých jídelen, kde jste se mohli vestoje občerstvit, s hrubými pulty z falešného mramoru, o které si člověk poškrábal lokty. Všechny velké hrnce kromě jednoho tu měli odklopené a prázdné, a přes ten poslední byla přehozená utěrka, snad aby nikoho nenapadlo si něco objednávat. Reptající majitel nám s velkým gustem oznámil, že nemůže posloužit ničím k snědku. Vigilové si ho podle všeho pěkně podali za to, že si dovolil prodávat teplé dušené šlichty. Císař je totiž zakázal. Vydávalo se to za jakýsi krok v zájmu veřejného zdraví, ale spíše se za tím skrýval nenápadný plán, jak stáhnout dělníky zpět z ulic do dílen a odradit lidi od vysedávání a debat o vládě.

„Všechno kromě luštěnin je zakázáno."

„Brrr," zavrčel jsem, neboť čočka zrovna nepatřila k mým oblíbeným pochoutkám. V minulosti už jsem strávil hodiny a hodiny zasmušile opřený o pult v některé popině, odkud jsem číhal na nějakého podezřelého, kterého jsem měl sledovat, až se vynoří ze svého pohodlného brlohu – a sám jsem si v takových chvílích pohrával s miskou zpola vystydlé, nemastné neslané břečky. A to se nezmiňuji, jak jsem si další hodiny potom musel ze zubů vydloubávat uvízlá zrna.

V duchu jsem si uvědomil, že tenhle zákaz by mohl mít dopad i na obchody u Flory – takže Maia nakonec o převzetí tátovy popiny vůbec nebude stát.

„Tak se mi zdá, že jak tam v písařský dílně vznikl ten rozruch kolem vraždy, navštívily tě tu červený tuniky, co?"

„Přesně tak. Ti neřádi mi zatrhli podávat dnešní nabídku zrovna v době oběda. Zuřil jsem, ale je to výnos, tak toho moc nezmůžu. A do toho tam nějaká ženská začala křičet jako pominutá. Ti vigilové se tam hned vyřítili, aby zjistili, co je to za rozruch, a než jsem stačil poklidit z pultů, už tam nebylo nic k vidění. Přišel jsem o všechnu legraci. Můj číšník tam stačil za-

běhnout a povídal, že to bylo hrozný –“

„To by stačilo!“ Taktně jsem kývl směrem k Euschemonovi, kterého nejspíš znal. Majitel popiny s bručením sklapl. Jeho pomocník tu teď nebyl. Možná ho poslal domů, když už teplé pokrmy sklidili.

Euschemon se za mnou z domu kolébal mlčky. Teď jsem mu koupil pohár vylisované ovocné šťávy, což bylo podle všeho to jediné, co v nabídce zbylo. Nebyla špatná, i když pocházela z poněkud pochybných plodů. Účet, který mi majitel vypsal s neobvyklou formálností, mě poté připravil o veškerý požitek z chuti. Opřeli jsme se o pult. Upíral jsem na majitele pronikavý pohled, dokud nezapadl do zadní místnosti.

„Jsem Falco, vzpomínáš si na mě?“ Můj společník se zmohl na náznak přikývnutí. „Euschemone, dnes dopoledne jsem byl v písařské dílně na návštěvě. Ty jsi byl pryč. Sešel jsem se s Chrysippem.“ Pomlčel jsem o tom, jak jsme se nepohodli. Zdálo se to tak dávno. „Muselo to být krátce předtím, než šel pracovat do knihovny. A teď jsem byl jmenován úředním vyšetřovatelem za vigily. Budu ti muset položit několik otázek.“

Zrovna držel v ruce zvednutý pohár. Působil jako ve snách, poddajně – ale kdoví, jestli na něj bylo spolehnutí.

„Začněme rámcovým popisem situace – v jakém okamžiku ses vrátil?“

Než mi odpověděl, musel se pořádně nadechnout. Pak ze sebe začal soukat: „Přišel jsem asi v poledne. Už tam byl ten rozruch, ale já jsem si to zpočátku neuvědomoval.“

Upil jsem trochu šťávy a zkusil ho trochu povzbudit. „Kam až to dospělo – byli už v domě vigilové?“

„Ano, museli být uvnitř. Spíš se mi zdálo, že je nějaké srocení venku, ale o něčem jsem přemýšlel –“

„O čem?“ dotíral jsem stroze.

„Ále… o smyslu života a ceně inkoustu.“ Euschemon vycítil, že by se mohl dostat do úzkých, a tak se trochu probral. „Jaké je počasí, jakou barvu oliv jsem si vybral do balíčku na oběd, čí zatracený pes to nechal pozdrav na chodníku rovnou před obchodem. Intelektuální problémy.“ Měl větší smysl pro humor, než jsem si předtím stačil všimnout.

„Vaši pracovníci určitě věděli, co se uvnitř děje, ne?“

„Ne. Nikdo vlastně ani neslyšel žádný hluk. Z obchodu by si rozruchu

na ulici všimli, ale všichni pracovali v písárně. Víš, chlapi byli utahaní, zrovna měli přestávku na oběd."

„Takže obchod se svitky měl tou dobou zavřeno?"

„Jistě. Vždycky stahujeme dveře až úplně dolů. Písaři se musí při opisování tak soustřeďovat, že potom nutně úplně vypnou. A taky se potřebujou najíst. Někteří si zahrají kostky nebo si v tom horku zdřímnou."

„A ta okenice je opravdu zamčená?"

„Musíme zamykat, protože jinak se budou lidi dobývat dovnitř, i když vidí, že máme přes oběd zavřeno. Vůbec neberou ohledy –"

„Takže tamtudy nemůže nikdo projít dovnitř – ani ven?"

Uvědomil si, že tím mám na mysli vraha. „Ne," potvrdil zachmuřeně.

„A zavřeli obchod hodně brzy?"

„Jak znám písaře, a když vezmeme v úvahu, že jsem tam nebyl, tak jo."

„Hmmm. Takže zhruba v době smrti byl tenhle vchod zatarasený." Pokud se vrah nepokusil vniknout dovnitř tudy, pak tedy možná věděl, jak to v písařské dílně chodí. „A jak ses teda dostal dovnitř po návratu ty?"

„Zabušil jsem na stahovací dveře."

„A oni znovu odemkli?"

„Ale jenom proto, že jsem to byl já. Prosmýkl jsem se dovnitř a zase jsme vchod zabednili."

„A když ses vrátil, pracovníci nevypadali vůbec nijak zneklidnění?"

„Ne. Byli překvapení, když jsem se jich zeptal, jestli nevědí, co se na ulici děje. Předtím už jsem si uvědomil, že se přede dveřmi pánova domu vytvořil shluk lidí –"

„To je kde?"

„O kus dál, za ševcem. Támhle, jak vidíš tu sloupovou halu." Úkosem jsem tím směrem pohlédl. Za skriptoriem a vstupem do dalšího krámu jsem si všiml významně působící kamenické práce vystupující na chodník. „Zrovna jsem se chystal zajít dovnitř a promluvit s Chrysippem, když k nám z chodby v domě vrazil jeden z vigilů."

„Tou dobou už byl po smrti. Takže všechno, co se až do tý chvíle dělo, proběhlo úplně tlumeně? Tys byl pryč a písařům uniklo všechno až do okamžiku, kdy objevili tělo?" Euschemon znovu přikývl, pořád jako ve snách. „Prověřím, jestli potom, co Chrysippus zašel dovnitř, nikdo nepro-

nikl přes písařskou dílnu," dumal jsem.

„O to nás už požádali vigilové," ujistil mě Euschemon. „Všichni písaři potvrdili, že nikoho neviděli."

„A věříš jim?"

Přikývl. „Oni byli jen rádi, když měli na chvíli pokoj."

„Nejsou to moc šťastní zaměstnanci, co?"

„Ále, celkem běžní." Došlo mu, kam zkusmo mířím. „Umějí odvést svou práci, ale nejspokojenější jsou, když jim žádný dozor nesedí za zadkem. To je celkem přirozený."

„Jistě." Dopil jsem pohár. „Byl ses podívat dovnitř na tělo?"

Velice zvolna přikývl. Pořád v sobě ještě přechovával tu hrůzu. Možná ji ze sebe už nikdy nedostane. Jeho život se dnes zastavil. V té chvíli, když chodbou vtrhli dovnitř rozrušení vigilové a přerušili klidnou polední přestávku na oběd. Zřejmě se mu už nikdy nepodaří vrátit se ke starému rytmu svého bytí.

Zíral na mě. „Nikdy jsem nic takovýho neviděl," hlesl. „Nemohl jsem –" Vzdal to, jen bezmocně mávl rukou. Nedostávalo se mu slov.

Na chvíli jsem ho nechal, aby se dal trochu dohromady, a pak jsem se ho zeptal na poněkud obecnější okolnosti: „Musím na to přijít, kdo to udělal. Pomůžeš mi trochu? Začněme obchodní stránkou. Podniku se zjevně docela daří, co?"

Euschemon trochu couvl. „Já se zabývám jen autory a organizací opisů."

„Takže řízením lidí." Počínal jsem si zdvořile, ale neústupně. „A měl tedy kdokoli z lidí pod tvým vedením něco proti naší oběti?"

„Písaři ne."

„A autoři?"

„Autoři si stěžují v jednom kuse, Falcone."

„Nějaké konkrétní stížnosti?" Pokrčil rameny, takže jsem odpověděl sám. „Mizerně placená práce a přezíravé kritiky!" Trochu mu ve tváři cuklo, připouštěl, že mám pravdu. „Žádná natolik ostrá zášť, aby přiměla tvůrčí osobnost k vraždění?"

„Ó, to ne, to bych neřekl. Člověk nezačne zuřit jen proto, že se jeho psaní nesetkává s příznivým přijetím." *Vážně?*

„A jak se vyvíjel odbyt?“ nadhodil jsem zlehka.

Euschemon suše odpověděl: „Jako obvykle. Když poslouchás lidi, co přijímají zakázky k vydání, tak mají kolem sebe čilý okruh spisovatelů a čekají, že zakrátko položí všechny své konkurenty. Ti o nich naopak budou tvrdit, že se potácejí na pokraji krachu. Když se zeptáš v obchodech se svitky, dozvíš se, že život je jeden trvalý zápas, k pořádným rukopisům za rozumnou cenu se skoro nedostanou a zákazníky to pomalu nezajímá. Když se ale rozhlédneš kolem, lidi přesto čtou – i když pravděpodobně ne zrovna to, co vynášejí do nebe kritici.“

„A kdo teda vyhrává?“

„Na to se mě neptej. Já pracuju v písařské dílně – skoro za almužnu.“

„Tak proč to teda děláš? Nebo jsi snad Chrysippův propuštěnec?“

„Ano, jsem, a můj ochránce mi svěřuje značnou odpovědnost.“

„To tě ta práce natolik uspokojuje? Jsi velmi věrný. A spolehlivý, užitečný – je to tak?“

„Láska k literatuře,“ odvětil. To určitě. Mohl by stejně dobře prodávat ančovičky nebo květák.

Opřel jsem se o pult zase v jiném úhlu, abych pro změnu viděl do horní části ulice místo do dolní. „Takže to vypadá, že obchodu se svitky se celkem daří. Záštita nad tvůrci se vyplácí!“ Euschemon to nekomentoval.

„Viděl jsem dům,“ zdůraznil jsem. „Nádhera!“

„Vkus a kvalita,“ souhlasil.

„Čímž už si nejsem tak jist, pokud jde o jeho ženu,“ nadhodil jsem.

„On o tom nepochyboval.“

„Opravdová láska?“

„Nechci šířit drby. Ale ta by ho nezabila. Tomu nevěřím.“

„Byli teda šťastní? Postarší muž se svou drahou? Mělo to pevné základy? Bylo to opravdové?“

„Bylo to dostatečně opravdové,“ potvrdil Euschemon. „Kvůli Vibii opustil ženu, se kterou žil třicet let. Nové manželství pro něj znamenalo všechno – a Vibia si libovala v tom, čeho dosáhla.“

„Zkus mi to vymezit.“

„Vlivný muž, s dostatkem peněz a se společenským postavením, který se netají svou oddaností k ní. Všude ji s sebou bral a pyšnil se s ní –“

„A nechal ji utrácet, co? Všechno, po čem může žena toužit! A měla teda taky milence?“ Euschemon stáhl obličej, otřesen mým cynismem. Však uvidíme. Hořce jsem se pousmál. „Takže si nemyslíš, že by Vibia měla důvod ho zabít? Ani pro peníze?“

Teď vypadal ještě ohromeněji. „Ale kdepak! No to je hrozné, Falcone.“

„Ale na druhou stranu docela běžné,“ připravil jsem ho o iluze.

„O tom se nehodlám bavit.“

„Tak mi něco řekni o jeho první ženě a drahým synáčkovi.“

„Lysa,“ začal opatrně, „je tvrdá žena.“

„Manželka po třicet let? Takové už bývají. Držela Chrysippa v lati –dokud se mu do života nevkradla Vibia?“

„Lysa mu pomohla vybudovat jeho obchodní impérium.“

„Aha!“

„A taky je pochopitelně matkou jeho syna,“ dodal Euschemon.

„Pomstychtivou?“

„Slyšel jsem, že se rozvodu vzpírala.“

„Ale neměla na vybranou. V Římě je rozvod hotová věc, jakmile jedna ze stran z manželství vycouvá. Takže byla krutě opuštěna poté, co zasvětila život Chrysippovým zájmům. To ji mohlo dozajista naštvat. Cítila Lysa *natolik* silnou chuť k pomstě, že ho byla schopna zabít?“

„Když k rozchodu došlo, řekla k tomu svý. Ale domnívám se, že se s tou situací smířila,“ namítal Euschemon. Ale i on zjevně cítil, jak chabě to vyznívá.

„A co Diomedes? Nebyl tak trochu maminčin mazlíček?“

„Slušný mladý muž.“

„Chceš říct pijan?“

„Ty jsi ale hrubián, Falcone.“

„Však jsem na to pyšnej. Takže bychom tu měli rozzuřenou čarodějnici, co už má nejlepší léta za sebou, ta dělá nátlak na jediného potomka, který je tak trochu budižkničemu, zatímco stárnoucí tyran se stačil poohlídnout jinde a nová mladá princezna se samolibě culí… Jako v řecké tragédii. A navíc pevně věřím, že existuje i sbor vytříbených básníků, jaký v žádném z nejlepších athénských kusů nemůže chybět – potřeboval bych jména autorů, kteří se těšili Chrysippově podpoře, prosím.“

Euschemon se zarazil. „Jsou snad naši autoři podezřelí?“ Vypadal téměř, jako by je chtěl bránit – však také představovali investici.

„Podezřelí možná tak akorát z mizerného veršování. Ale to ještě není zločin. Jména?“

„Podporujeme takovou malou skupinu, jsou to autoři různých literárních žánrů. Avienus, uznávaný dějepisec, Constrictus, epický básník – možná trochu nudný. Pak Turius, co se pokouší psát Utopii, i když si myslím, že churaví – nebo si to myslí aspoň on, a pak je tu Urbanus Trypho, dramatik –“

Zarazil jsem ho. „O Urbanovi jsem slyšel!“

„Je velice úspěšný. Pochází z Británie, jestli mi to budeš věřit. Ale vůbec není tak provinční, jak by lidi čekali. Neobyčejně úspěšný,“ opakoval Euschemon trochu smutně. „Upřímně řečeno, Chrysippus jeho přitažlivost trochu podcenil. V Tryphonově případu jsme měli uplatnit mnohem důslednější ujednání o rozdělení autorské odměny.“

„To je pro vás ovšem tragédie! A Urbanus se celou cestu do svý banky na Foru nahlas směje. Pokud mu z pokladny servírujete patřičný zákusky, bude spokojen – a díky tomuto vzácnému lidskému rozpoložení ho snad můžeme motivu k vraždě zprostit. Zmínil ses o všech?“

„Skoro. Ještě tu máme slavného Pacuvia – *Scrutatora,* což je satirik. „Trochu nesnadno zvládnutelný, ale nesmírně chytrý – a on si je toho dobře vědom. *Scrutator* je jeho literární pseudonym.“

„Pseudonym místo čeho?“

„Hnusnýho parchanta,“ procedil Euschemon s nebývale ostrou záští. Jeho nechuť zapustila tak pevné kořeny, že ani necítil potřebu ji skrývat, ale hned vzápětí se zase vyjadřoval vyrovnaně.

„Tvůj oblíbenec, co?“ podotkl jsem zlehka. Na důvody se mohu diskrétně přeptat později. „A všechny tyhle spisovatele si najímáte za stejných podmínek, jaké Chrysippus nabídl mně?“

Euschemon se poněkud začervenal. „No, víš, Falcone, tak to není. Tohle jsou naši kmenoví autoři, hlavní jména na našem seznamu moderních literátů –“

„Takže jim platíte?“ Neodpověděl, neboť to nejspíš bylo citlivé vzhledem k mé vlastní – odlišné – pozici autora básní, jež se ode mě jejich písař-

ská dílna pokusila vymámit. „Ale platíte jim dost?“

„Platíme jim sazbu podle stávajících zvyklostí,“ odvětil Euschemon na svou obranu.

„Kolik to dělá?“

„To je důvěrné.“

„Jak moudré. Nechcete, aby se spisovatelé mezi sebou porovnávali. Třeba by si všimli nesrovnalostí. A to by mohlo vést k žárlivosti.“ K žárlivosti, nejstaršímu a nejčastějšímu motivu vraždy.

Jeho seznam mi zněl povědomě. Vyžádal jsem si Passův soupis dnešních návštěvníků u Chrysippa. „No vida! Všichni ti muži, o kterých ses mi teď zmínil, dnes dopoledne tvýho pána navštívili! Co mi o tom můžeš říct?“ Euschemon se tvářil vyhýbavě. „A nesnaž se mě oblafnout,“ varoval jsem ho.

„Posuzovali jsme seznam budoucích publikací.“

„To bylo plánované? Měli sjednané schůzky?“

„Neformálně. Chrysippus řídil obchody po řeckém způsobu – uspořádalo se uvolněné setkání, přátelé pohovořili o rodinných záležitostech, o politice, probrali zprávy ze společnosti. Pak se začali věnovat dané záležitosti, skoro jen tak mimochodem. Lidem se doneslo, že se s nimi chce setkat, a tak se v jeho domě zastavili.“

„A který z nich má rád kopřivový koláč?“

„Cože?“

„To nic. Má někdo z těchhle chlápků u jména černý puntík?“ Euschemon vypadal zmateně. „Který z nich měl podle vašeho rozhodnutí ze seznamu vypadnout?“

„Nikdo.“

„S nikým nebyly žádné problémy?“

„No, s autory jsou problémy vždycky! Věčně jenom remcají. Jen se jich zeptej, Falcone. Řekněme, že tu a tam potřebují povzbudit. Chrysippus si s tím dovedl taktně poradit.“

„ Udělej, jak ti říkám, nebo si můžeš nechat zajít chuť na chleba?“

„Prosím, nebuď surový.“

„Tohle možná bude znít ještě surověji: Dokázal by rozladěný autor vrazit svému patronovi do nosu cívku od svitku?“

Euschemon se zatvářil přísně. „Rád bych věřil, že podporujeme kultivované muže."

„Jestli tomu věříš, pak si jen něco namlouváš, příteli."

„Pokud Chrysippus plánoval nějaké změny, mně o tom nic neřekl. Jako vedoucí v jeho službách jsem čekal, až mi sám sdělí, co požaduje."

„Měli jste různé názory na kvalitu textů?" nadhodil jsem.

„Občas se náš vkus dost lišil." Euschemon působil jako loajální typ. „Pokud chceš zkoumat, o čem dnes dopoledne jednotlivě mluvili, to vědí jenom autoři."

Napadlo mě, že bych za každým z nich mohl poslat kurýra a nařídit jim, aby se mi dnes večer hlásili ve Fontánovém dvoře. To by mi snad umožnilo na ně udeřit ve fázi, kdy o Chrysippově smrti dosud věděl pouze vrah – jenže Helena by mě za takový vpád do domácnosti rozsekala na kousky, rozhodně bych neměl dost času na to, abych jí to mohl vymluvit. Pět autorů jeden po druhém, to neodpovídalo její představě rodinného večera. Ani mé. Práce má své místo, ale u Háda, člověk potřebuje taky soukromý život.

Však oni počkají. Vyhledám je zítra. Bylo to naléhavé (aby se mezi sebou nestačili domluvit), ale nešlo zase o to nejnaléhavější, co jsem měl na práci. Ze všeho nejdřív jsem si teď potřeboval promluvit s Lysou, usouženou první manželkou.

Bydlela v pěkné vile v blahobytné čtvrti, v obydlí dost velkém na to, aby se do něj vešla vnitřní zahrada. Naneštěstí když jsem tu adresu našel, narazil jsem jen na ty dva muže, které tam Fusculus s předstihem poslal, a ti mi teď řekli, že bývalá choť ani její syn nejsou doma. Není třeba dodávat, že nikdo nevěděl, kde je hledat. A bylo jisté, že doma se objeví přesně tou dobou, kdy už bych byl nejraději sám u svých blízkých a pochutnával si na večeři. S pochmurnou předtuchou jsem vigilům uložil, aby pro mě přišli, jakmile se chybějící příbuzní objeví.

Pokud jde o můj domácí život, cítil jsem se sklíčeně. Ale když jsem dospěl domů, všechno už tam bylo stejně vzhůru nohama. Helena odrážela barbarský útok a blesky v jejích očích nasvědčovaly tomu, že jsem se objevil právě včas. Vtrhla k nám totiž moje sestra Junia, kterou provázel nevycvičený a naprosto nezvladatelný pes Ajax, její příšerný manžel Gaius Bae-

bius a jejich neslyšící, zato o to hlučnější syn.

XVI

Vrhl jsem na svou milovanou kradmý úsměv. Vzhledem k tomu, že jsem nebyl doma, když návštěva dorazila, vina padala na ni. Přijala to s mdlým úsměvem. Unaveně jsem dosedl na první sedačku, která mi přišla pod ruku, a hned ke mně přiběhl Marcus Baebius Junillus, jemuž nyní byly asi tři. Hupsl mi do klína, přiblížil tvářičku k mému obličeji a rozzářil se velikánskou napodobeninou mé skryté grimasy, kterou jsem předtím obšťastnil Helenu – zrak měl hoch naprosto v pořádku. Současně hlasitě zařval jako nějaká strašlivá obluda. Zřejmě si jen hrál. Nevídali jsme se s ním často, a když k tomu došlo, museli jsme si na něho vždy znovu zvykat.

Jmenoval se po mně. To ještě neznamenalo, že by se dal příliš snadno zvládat. Junia s Gaiem, kteří vlastní děti neměli, tohoto přebytečného kloučka adoptovali. Jeho vlastní rodiče ho totiž odložili, jakmile zjistili, že je hluchý. Teď jsem čelil jeho láskyplnému náporu, ale to už se ho zmocnila Junia. Obrátila si ho k obličeji, popadla ho za zápěstí – její metoda, jak upoutat chlapcovu pozornost – a zmáčkla mu jednu tvářičku, aby po ní otevíral pusu a opakoval: „Strej-da Mar-cus!“ Dítě se nepatrně uklidnilo, a jak teď Junii pozorně sledovalo, trochu se projevila jeho inteligence. Pokud to má někdo dokázat, bude to má sestra, kdo ho jednoho dne naučí mluvit.

„Takhle s ním tráví celé hodiny,“ vysvětloval nám Gaius Baebius obdivně. Usadil se na moje oblíbené místo a oběma rukama svíral můj nejlepší pohár. „Doma si taky malujeme obrázky. Pomalu se začíná učit a docela je nadaný i na kreslení.“ Chlapce miloval (miloval dokonce i mou sestru, což bylo stejně důležité, neboť to by nikdo jiný nedokázal), usuzoval jsem však, že jako rodič je vcelku k nepotřebě. S Junií pro sebe byli jako stvoření: průměrní omezenci, ale urputně ctižádostiví lidé. Junia z nich měla víc důvtipu a jednala soustavněji. Kdyby nebyla tak chytrá, vlastně by

mi možná připadala snesitelnější. Byla o tři roky starší než já. Vždycky mě považovala jen za jakousi špinavou skvrnu na čerstvě vydrhnuté podlaze.

A to už na mě skákal Ajax, jejich bláznivý pes. Byl černobíle strakatý, s dlouhým čenichem, hrůzostrašnými zuby, které se čas od času hroužily do tkání cizích lidí, a s dlouhým huňatým ocasem. Naše Nux, sama pěkný uličník, proti němu byla úplný poslušný beránek. Právě když už jsem ho chytal, znovu vyskočil. Začal štěkat, lítal kolem dokola a pokoušel se proniknout do ložnice, kam nejspíš Helena zavřela Nux.

„Ty ho dráždíš," osočila mě Junia. „Teď se nikdy neuklidní."

„Přivážu ho na pavlači. Nux čeká štěňata a nechci, aby ji rušil."

„Ty už bys měla taky čas myslet na dalšího potomka, Heleno!" Junia instinktivně přesně věděla, jak má Helenu naštvat.

„Z tebe se stává celá máma," podotkl jsem.

„A to je další věc –" Zjevně se tu probíraly nějaké stížnosti, ještě než jsem se objevil. „Za to můžeš ty, že jsi matce představil toho děsnýho chlapa."

„Jestli máš na mysli Anacrita, tak ten byl tou dobou napůl mrtvej. Kéž by tehdy chcípnul, ale tak už to u těchhle špehů chodí. Nejdřív vypadá, že mu někdo urazil půlku lebky a do rána nevydrží, a najednou se ukáže, že je stavěnej jako ze železa a jenom klame – a pak ti vrazí kudlu do zad."

„To je nechutné!" vyštěkla Junia. Černé lokny ve stylu Kleopatry se jí třásly a to, co měla na místě poprsí, se dmulo rozhořčením pod třpytivou látkou jejího nadměrně sepraného roucha.

„Platí mámě nájem. Nedělej si starosti. Jeden tichý spolubydlící ji tolik nezatíží. Máma je ve svým živlu, když může někoho obskakovat. Od doby, co u ní Anacrites bydlí, vypadá vážně jako ze škatulky."

„Co ty o tom víš," rozčilovala se moje sestra. Vrhla na Helenu zlostný pohled. Ovšem Helena se po té zmínce o potomkovi pouze mrazivě usmála a odmítla se k Juniině výstupu připojit.

Rozhodl jsem se, že se radši nezmíním o Anacritově zjevném apetýtu na Maiu. Ta má svých starostí dost. Nahlížel jsem do různých mís a džbánů rozmístěných na stole, ale zdálo se, že Gaius Baebius, který vždy bezmyšlenkovitě zhltl, na co přišel, už stačil spořádat všechno, co se u nás dalo sníst. Se svým obvyklým sebeuspokojením teď sledoval mé pátrání. Byl

celním úředníkem, takže jsem ho nenáviděl už dávno, mnohem dřív, než jsem si všiml hromádky prázdných ořechových skořápek u jeho lokte a stop po olivovém oleji, jež se mu leskly na bradě.

Malý Marcus Baebius byl stále netrpělivější. Junia se se mnou chtěla hádat, a tak mu přestala věnovat pozornost. Gaius se ho snažil od Junie převzít, v chlapci to však vyvolalo jenom prudký výbuch vzteku. Nakonec se zneklidněný prcek vrhl obličejem na podlahu a začal o prkna mlátit hlavou, což doprovázel velmi působivým ječením a pláčem.

Naše dcerka Julia Junilla seděla Heleně na klíně a pro změnu se chovala naprosto vzorně. Zírala na svého bratránka a zjevně od něho přijímala lekci zuřivého vzpouzení. Viděl jsem, že to na ni dělá ohromný dojem.

„Nevšímejte si ho," ušklíbla se Junia. To se dalo splnit dost těžko. Byl to malý pokoj, při čtyřech dospělých a dvou dětech docela přecpaný.

„Myslím, že je čas, abys ho vzala domů, Junio."

„Musím si s tebou promluvit."

„To nemůže počkat?"

„Ne. Týká se to otce."

„Táta je v pořádku! Zdá se, že tě rodinné povinnosti začínají nějak zmáhat –"

„My jsme ho dneska viděli, Marku."

Malý Marcus Baebius, kterému nikdo nevěnoval pozornost, teď přestal ječet a dělal mrtvého. Když to Junia postřehla, vykřikla. Přiťapal Ajax, posadil se na dítě a bezcílně slintal. V nastalém tichu jsem slyšel zoufalé kňučení Nux z vedlejší místnosti.

„Ale jdi, Junio. Táta tam má nepořádek, ale vzchopí se, jakmile vymyslí nějaký nový způsob, jak otravovat druhé lidi."

„Nu, pokud ti chybí smysl pro povinnost, bratře, mně rozhodně ne."

„A nejde jen o to, že bys ho v jeho žalu chtěla přepadnout a zdůraznit mu, jak by se ti líbilo po něm dědit?" Byl jsem příliš unaven, než abych si dával pozor na jazyk.

„Ale no tak, Marku," zabručel Gaius, který se vzchopil k obraně onoho pichlavého druhu ženství, které si zvolil za svou manželku.

Už jsem toho měl plné zuby. „Tak co teda chceš, Junio?"

„Přišla jsem tě informovat."

„Ale o čem?“

„Rozhodla jsem se, že tátovi dobrovolně pomůžu. Povedu za něho jeho cauponu.“

Právě v té chvíli se počet členů naší společnosti dále zvýšil a současně došlo k rychlému nárůstu napětí: Do pokoje vtrhla Maia.

Byl s ní i Marius – její starší, devítiletý kluk, kterého jsem předtím doporučoval jako pomocníka do dražební síně. Maia si ho přidržovala k sukním, ruku měla zamotanou v jeho tunice, jako by potřeboval nějakou pomoc. Musel už být uvnitř, když se Junia zmínila o tátovi, a vyklouzl ohlásit matce, co zaslechl. Mrkl na mě. V žertu jsem mu odpověděl náznakem pokorné úklony.

„Ták!“ vydechla Maia. Takže o tom dozajista věděla. Z toho koukala docela drsná odpověď. Ajax se vymrštil a chystal se začít vyskakoval jako blázen, ale Maia na něho sama zavrčela, čímž ho poslala schlíplého a zcela vyděšeného do kouta.

„Vítej, Maio, chudinko moje drahá,“ cukrovala Junia. Nikdy spolu nevycházely. Junia vstala od vlastního hošíka (který už přestal zadržovat dech, protože viděl, že to nikoho neohromilo) a popadla Maiu, aby ji vroucně políbila. Maia se otřásla a vytrhla se jí. Zběsile jsem na svou rozlícenou mladší sestru gestikuloval, aby z toho podrazu s cauponou nevyvozovala žádné závěry.

Maia hněv pohotově zadržela. My dva jsme vždycky byli takoví spiklenci a obyčejně jsme se spolčovali proti našim starším sourozencům. Junia tím pádem očekávala hádku, ale k žádné nedošlo. Na tváři se jí objevil mírně zmatený výraz. Po létech praxe jsme v ní s Maiou probudili pocit ohrožení, aniž věděla, v čem spočívá.

„Tak jak se vypořádáváš se svým vdovským stavem, Maio?“

„Ó, nedělej si o mě starost.“

„A tady máme chudinku malýho Maria!“

Marius se odkradl z dosahu obou mých sester a schoulil se u mě. Téměř potají jsem ho sevřel v náručí. Junia věděla, jak Maia nesnáší, aby se její děti zahrnovaly dárky, proto trvala na tom, že mu dá jeden as, aby si mohl koupit nějaké sladkosti. Marius minci přijal, jako by byla potřená jedem,

a úmyslně zapomněl poděkovat. Junia mu za to vyčinila, zatímco v Maii to jen kypělo.

Junia si pak dala záležet, aby se Maie nezapomněla pochlubit se svým plánem na provozování caupony U Flory.

„Ale, vážně?“ opáčila Maia nezaujatě – a vzápětí jsme se s Maiou začali bavit představou, jak by si asi ta škrobená a důstojná Junia vedla za pultem veřejné jídelny.

„Caupona je těžká práce,“ přisadila si Helena.

„Ale vždyť jste všichni směšní,“ ujistila nás Junia. „Já na to budu dozírat jen z povzdálí. Provoz toho místa přece zajišťuje obsluhující personál.“

Tomu jsme se začali nepokrytě smát. Znal jsem Apollonia, jediného číšníka, podstatně líp než ona, a neuměl jsem si představit, jak by s ní mohl vycházet. Junia za sebou v každém případě měla dlouhou řádku hádek s různými přisluhovači. „Já nevím, proč si chceš naložit na hřbet takové břemeno,“ říkala Helena. Hlas měla ošidně laskavý. „Domnívala jsem se, že tvá životní role je být Gaiovou vlídnou partnerkou – v opravdovém římském manželství: udržovat domov, starat se o výživu vašeho dítěte a sdílet manželovy intimní důvěrnosti.“

Junia pohlédla na Helenu s hlubokou podezřívavostí. Moje rozpustilá mladá žena v tom idylickém mýtu zapomněla snad už jen na dovětek „a tkát na svém stavu v atriu“, pak už by ale bylo skutečně po hře. Takhle Helenu nezradil ani náznak úsměvu.

„Junia byla vždycky nezávislá žena,“ pochleboval své choti Gaius. „Je tak schopná, že bychom neměli její talent nechat nevyužitý. Ona se bude z takového vlastního malého plánování velice těšit.“

„To bude poprvý, co pamatuju, že by Junia vzala nějakou práci,“ posmíval jsem se. Pokud mi bylo známo, Gaia si vyhlédla jako úctyhodný protějšek, když jí bylo asi čtrnáct. Vyčmuchala, že je náhodou sirotek, kterému zanechali vlastní byt. Byl starší než Junia a už tehdy měl práci na celním úřadě – to byla jeho jediná kariéra. Gaius byl člověk, který po celý život zůstane v jediném zaměstnání. Jeho představený s ním mohl zacházet jako s otrokem, Gaius mu přesto zůstával navždy loajální. A stejně tak když mu přitáhla otěže moje sestra, pro něho to byla jenom úleva. Pochybuji, zda by vůbec jinak zažil nějakou romantickou zkušenost. S Junií začali

od první minuty, kdy se poprvé drželi za ruce na zahradní lavici, střádat na příšerný nábytek a kuchyňskou sadu na osm chodů.

„Měli bychom dát echo Valeriánovi, že se jim tam přesune přes ulici hodně nových zákazníků," šklebila se Maia sarkasticky.

„Kdo je to Valerián?" Než se Junia rozhodla spěšně vznést nárok na podnik, zjevně neprovedla průzkum trhu. Vysvětlili jsme jí to. I tak zamítla veškeré pochybnosti, že by její plán nemusel uspět kvůli nevyhovujícím předpokladům a nezkušenosti. „Já si zkrátka myslím, že lidé by se měli kolem táty semknout," chvástala se. Poblahopřáli jsme jí k jejímu zbožnému záměru a dali jsme si záležet, aby to znělo co možná nejméně upřímně. Nedlouho nato nás i s rodinou opustila.

Ihned jsem Maie pověděl o císařském zákazu teplých pokrmů přes ulici. „Věř mi, děvče, rád ti rychle najdu nové příležitosti – a ještě bleskověji tě uchráním chyb." Hned se jí rozležely možné obchodní důsledky a celý záměr odtroubila.

Řekl jsem Mariovi, aby šel vysvobodit Nux z ložnice. Už měl napůl slíbené jedno štěňátko, pokud se jí narodí živá. Přinesl Nux dovnitř, tiše se posadil, hladil ji a něco jí šeptal do ucha. Pes po chvilce najednou zvedl hlavu a olízl ho velkým růžovým jazykem. Chlapci se rozzářil obličej. Maia, která se plánu s pejskem bránila, se na mě přísně zamračila.

Kousala se do rtů. „Tu cauponu teda házím za hlavu. Budu si muset najít něco jinýho."

„Stejně zajdi navštívit Gemina," navrhla jí Helena. „Ta caupona možná není jediný vedlejší podnik, co po Floře zůstal."

„To je celá ta potíž," řekla Maia. „On je bez ní úplně vedle. Flora vedla ve skladišti všechny účty. Spravovala záznamy o prodejích, organizovala tátovi termíny prohlídek nabízeného zboží, sledovala špatné dlužníky, vlastně měla pod palcem úplně všechno."

„No tak vidíš," usmála se na mou sestru Helena. „Rozmysli si, jestli ti to za to stojí, a pak mu nabídni služby tajemnice." Zdálo se, jako by to myslela žertem, ale smála se jen potichu. „Chtěla bych být pavoukem někde ve škvírce, až přijde Junia, aby si s Geminem rozdělila příjmy z caupony za první týden – a najednou zjistí, že ona drhne rybí šupiny ze špinavých studených misek a ty máš zatím v hrsti všechny kancelářské práce."

„Nenávidím tátu," vyhrkla Maia.

„Jistěže nenávidíš," přitakal jsem jí. „Ale líbilo by se ti, kdybys někdy mohla Junii vytřít zrak."

„Nu, jsou chvíle, které si naléhavě žádají jisté oběti," souhlasila Maia. Po chvilce dodala: „Jak znám tátu, nebude o tom chtít ani slyšet."

A tak jsme to tedy takhle zorganizovali.

Potom se u nás zastavil Petronius, aby si vyslechl mou zprávu o Chrysippově případu, a všichni jsme strávili příjemný večer, ale pak už Maie nezbývalo než se zvednout, protože se ještě musela zastavit u známé pro další děti. Petro se vytratil současně, takže přišel o to, co následovalo. S Helenou jsme zrovna tiše poklízeli, když tu se objevil jeden z těch vigilů z Lysina domu. Nikdo však po mně nechtěl, abych s ním zamířil do noci. Ta žena a její syn se totiž rozhodli, že existuje ještě jedna možnost, jak mi pokazit večer. Oba dorazili ke mně.

XVII

Podle společenských zvyklostí by člověk předpokládal, že Lysa, bývalá žena, kterou Chrysippus zavrhl kvůli mladé natřásající se kočičce, bude nějaká zbědovaná cuchta. Ale ono to tak nefunguje. Chrysippus musel mít před třiceti lety stejný vkus na ženské jako poslední dobou. Lysa teď sice možná byla matkou dospělého muže po dvacítce, měla za sebou půl života obchodních zkušeností a vytváření domova, ale zároveň se stále pyšnila rovnými zády a pěknou postavou.

Byla snědší než Vibia a neuchylovala se k tak výraznému malování připomínajícímu prostitutku schopnou obsloužit několik zákazníků za noc, zato z ní vyzařovala osobnost. Jakmile vpochodovala dovnitř, připravil jsem se na potíže. Všiml jsem si, že Helena Justina se naježila dokonce ještě dřív než já. Drobné Lysy byl najednou plný pokoj.

Ten vigil si s ní musel užít své. Letmo nám ji představil a vytratil se. Helena Justina vrhla rychlý pohled na Julii, která si tiše hrála a dumala, jak nejlíp vyzkoušet to příšerné chování, jehož byla svědkem u mladého Marka Baebia. Heleně tedy nehrozilo bezprostřední nebezpečí, že bude vyrušena, a tak sebou žuchla na lavici a složila si ruce na prsou. Urovnala si sukně a tiše dávala na vědomí, že je úctyhodná matrona, jež svého manžela ve svém vlastním domě nevydá do rukou podivných cizích ženštin. Lysa předstírala, že jsme jí nabídli, aby se posadila, a dřepla si na tutéž lavici, jako by tu měla vyhrazené místo. Obě ženy si bezděčně začaly pohrávat s náhrdelníky. Souboj ve společenském postavení vypadal nerozhodně. Helenin baltský jantar vítězil exotičností svého původu nad Lysiným dražším, leč poněkud suchopárným smaragdovým medailonkem na jemném zlatém řetízku.

My s Diomedem jsme zůstali stát. *On* projevoval osobnost nanejvýš tak pouličního lampáře. Další nula, kopie svého otce, jenom bez vousů, a to jsem měl podezření, že jakmile je teď papá po smrti, jeho dědici během

příštích pár týdnů ochotně vyraší bradka. Syn měl tentýž tuctový obličej a postoj, totéž hranaté čelo, jen ne tak bujné obočí a vlasy. Bylo mu tak pětadvacet, jak Vibia Merulla odhadovala, a zjevně se nevyhýbal příjemným stránkám života. Jemně utkaná tunika se honosila pestrobarevnou výšivkou kolem krku i na jednom nezakrytém rukávu. Jeho pomádu jsem cítil přes půl místnosti. Byl oholený a na sobě měl formální tógu. Zato já jsem tu stál bosý, bez opasku a rozhodně neoholený. Cítil jsem se trochu přisprostle.

„Takže ty vyšetřuješ smrt mého manžela," začala Lysa a vůbec nečekala, zda s tím vyjádřím souhlas. „Diomede, řekni mu, kde jsi dnes byl."

Synek poslušně odříkával: „Trávil jsem celý den v Minervině chrámu."

„Děkuji," odvětil jsem chladně. Oba čekali.

„To je všechno?" zeptal se Diomedes.

„Ano. Prozatím." Vypadal zmateně, ale podíval se na matku, pokrčil rameny a otočil se k odchodu. Jakmile se Lysa pohnula, aby ho následovala, zvedl jsem ruku a zastavil jsem ji.

Její syn se ohlédl. Netrpělivě mu pokynula, aby šel napřed. „Počkej venku u odpadkového koše, broučku." A on šel, zjevně zvyklý poslouchat její příkazy.

Mlčel jsem, až byl bezpečně mimo doslech, pak jsem popošel k verandě, prověřil ji a zavřel vnější dveře.

Lysa si mě zvědavě prohlížela. „Měl by ses zajímat o to, kde se lidé pohybovali." Bohové, ta byla rázná.

„Však se taky zajímám."

„Ale mého syna vůbec nevyslýcháš!"

„Nemá to smysl, paní. Už jsi to s ním nacvičila až příliš dobře." Jen zcela nepatrně se začervenala. „Neboj se. Však já už si zjistím, čím se tvůj potomek bavil, když jeho otce ubíjeli k smrti. Ono se najde dost lidí, kteří budou velice ochotní podat o něm informace."

„Vibia!" odfrkla. „To by mě zajímalo, co tak dělala dneska dopoledne ona."

„Chrysippa nezabíjela," ujistil jsem ji. „Aspoň ne osobně. V každém případě mi říkali, že byli velmi oddaný pár." V ten okamžik se Lysa chraplavě rozesmála. „Copak? Měla snad mladá vdova nějaký důvod, aby se ho

zbavila, Lyso?“ Lysa rozumně mlčela, takže jsem si odpověděl sám. „Připadne jí písařská dílna. Slušný zdroj zisků.“

Lysa vypadala překvapeně. „A to ti řekl kdo? Ve svitcích žádné peníze nejsou.“

Tahle žena podle všeho pomáhala Chrysippovi rozvinout jeho obchody. Takže se dá předpokládat, že by o tom mohla něco vědět. „Tvůj manžel byl přece dozajista bohatý muž. Musel být, když byl významným podporovatelem umění.“

„Ale to nikdy nepocházelo ze skriptoria. A to je taky všechno, co ta malá kráva dostane. Vibia to ví taky.“

Přemýšlel jsem o tom, a najednou se do toho nenuceně zeptala Helena: „Už jsme si poslechli, kde byl dnes tvůj syn. A co ty, Lyso?“

Následující prohlášení už znělo realističtěji. Na rozdíl od Diomeda s jeho historkou o jediné zastávce v chrámu na nás Lysa vytáhla celý složitý seznam návštěv u dávných přátel, dalších známých, kteří zase navštívili ji, obchodního jednání s rodinným propuštěncem a výpravy ke krejčímu. Náročný den, a pokud lidé ze seznamu potvrdí všechno, co řekla, Lysa bude z obliga. Byl to úplný spletitý gobelín se strašidelným časovým rozpisem a značným množstvím zúčastněných osob. Z toho koukalo úmorné ověřování. Právě na to možná spoléhala.

Helena si přehodila nohu přes nohu a předklonila se, aby Julii zamávala panenkou. „Soucítíme s tebou ve tvé ztrátě. Slyšela jsem, že jste byli s Aureliem Chrysippem spolu řadu let. A tvoje podpora pro něho byla jistě k nezaplacení – možná nejenom v domácnosti, že'?“

„Udělala jsem z toho chlapa to, co nakonec byl, to si pište!“ procedila Lysa evidentně zaťatými zuby. Na to, čeho dosáhla, mohla být hrdá. Rozhodně jsem tomu věřil.

„Říká se to,“ odvětila Helena. „Potíž je v tom, že šiřitelé klepů si mohou šuškat, že když jsi ztratila kontrolu nad podnikáním, které jsi pomohla rozvinout, mohlo tě to dovést až k násilí.“

„Pomluvy,“ zavrhla Lysa tuto myšlenku klidně. Přemítal jsem, zda by byla ochotna se soudit – nebo snad měla tak silnou vůli, že by takový druh drbů dokázala přehlédnout? Spíš tu vůli, rozhodl jsem se. Publicita u soudu by nadělala víc škod než tichá důstojnost. A v takovém případě

také nikdo nebude zkoumat, zda jsou ty pomluvy pravdivé či lživé.

„Jistěže se předpokládá, že jsme společnost řízená vůlí otců," uvažovala Helena. „Ale naše dějiny sepisují muži a ti možná podceňují roli, jakou hrají ve skutečném životě ženy. Například je všeobecně známo, že císařovna Livia představovala pro Augusta po celá desetiletí jeho vlády skutečnou skálu, o kterou se mohl opřít. Dokonce jí dovolil používat svou pečeť na státních dokumentech. A ve většině rodinných podniků hrají manžel s chotí rovnocennou roli. Však v tom našem to platí taky, Falcone!"

Helena se možná usmívala, ale v našem rodinném podniku manžel věděl, kdy má vypadat poddajně.

Lysa tuto filozofickou úvahu nijak nekomentovala.

„Takže," pokračovala Helena stejným zrádně tichým hlasem, „pokud Vibia zdědí písařskou dílnu – kdo dostane to ostatní?"

Lysa byla ve střehu. „Nu, to se bude muset potvrdit, až bude přečtena závěť."

„Chytrá odpověď," ušklíbl jsem se. „Jsem si jist, že víš, co v ní stojí."

Lysa věděla, kdy nejít hlavou proti zdi. „Není přece třeba dělat žádné tajnosti… Hlavní obchodní činnost se rozdělí. Část dostane jeden z osvobozených otroků mého manžela, mnohaletý oddaný služebník, kterému můžeme v řízení našich záležitostí plně důvěřovat."

„Budu potřebovat jeho jméno," řekl jsem. Lysa udělala ladné gesto – i když jméno zatím nevysypala. „A jak z toho vychází Diomedes?" zeptal jsem se vzápětí.

„Můj syn dostane nějaké peníze. Dost na to, aby si žil dobře."

„Podle jeho měřítek?" zeptal jsem se suše. Vsadil bych se, že za sebou měli bezpočet ostrých sporů kvůli jeho utrácení, jeho matka se však na mou poznámku zatvářila dotčeně. Podezříval jsem ho, že je rozmařilý zmetek, a jí možná došlo, na co myslím. „On je se svým podílem spokojený?"

„Diomedes byl vychován tak, aby respektoval závěry, které učinil můj manžel."

„A co ty, Lyso?" zeptala se Helena.

„To, jak jsem přispěla k rozvoji podnikání, dojde ocenění."

„A co s ním bude dál?" naléhal jsem. Lysa kličkovala, ale já jsem byl odhodlán její nesdílnost prolomit.

„Chrysippus se o to postaral.“ Ta žena mluvila, jako by pro Chrysippa byla budoucnost jeho obchodů důležitější než to, jak z lidí udělat šťastné dědice. „Obchod bude postoupen dál způsobem, jaký je v Řecku tradiční.“

„O jakém druhu obchodů tu vlastně mluvíme?“ naléhal jsem. Muselo jít o něco výtečného, když o tom Lysa hovořila s takovou úctou.

„*Trapeza*, samozřejmě.“

„Co?“ Lovil jsem v paměti, pokud jde o řečtinu. Znělo to jako něco domáckého. Skutečný význam mi chvilku unikal.

Podívala se na mě vykulenýma očima, jako bych to měl dozajista vědět. Zmocnilo se mě zlé tušení. A její odpověď mé obavy nerozptýlila.

„No přece Aureliánská banka.“

XVIII

Později na loži jsem se zeptal Heleny: „Tak co, toužíš někdy po tom být ‚nezávislou ženou' jako Junia?"

„A provozovat cauponu?" zasmála se tiše. „Se slavnostním schválením Gaia Baebia?"

Přeložil jsem si na lůžku nohy, což mě stálo určitou námahu – Nux, která měla spát v našem třetím pokoji a hlídat Julii, často s oblibou vklouzla dovnitř a schoulila se nám v nohách postele. Někdy jsme ji poslali zpátky, ale ještě častěji se Julii podařilo vyhrabat se z kolébky a za psem se přibatolila i ona, takže jsme to vzdali. „Provozovat cokoli. Určitě by ses Lyse vyrovnala a mohla by sis najít vlastní banku."

„Marku, tolik peněz my nikdy nebudeme mít!"

„Nu, abych ocitoval jednoho skvělého řeckého mudrce: *‚Proč bankéři postrádají peníze, i když je mají? – Protože mají jen peníze jiných lidí!'* To řekl Bion."

„A přirozeně to byl taky tvůj oblíbenec Bion, kdo řekl: *‚ Všichni lidé jsou špatní.'* Nejsem si jistá, jestli měl s těmi bankéři, co nemají peníze, tak docela pravdu… Takže nějaký vlastní menší podnik?" dumala. Ve tmě jsem neviděl, jak se na to tváří. „Ale ne. Můj život zcela naplňuje, když se podílím na tvých záležitostech."

„Z toho ovšem vycházím skoro stejně jako táta, kterého taky držela v patřičných mezích tajemnice."

„Flora ale zároveň řídila vlastní cauponu. A ne špatně. Musíš uznat, Marku, že tam vládla docela osobitá strašidelná atmosféra. A držela se celé roky. Lidi se tam pravidelně vraceli."

„Psi rádi zvedají nožičku pořád na stejný patník."

„Jen si nemysli, že si tvůj otec nevšiml tvého spořádaného života," podotkla Helena, přehlížejíc mou neomalenost, neboť věděla, že kárat informátory nestojí za to. „I když děláš, co můžeš, aby ses z mých snah vykrou-

til.“

„Jsem jenom kydanec mokré hlíny na tvém hrnčířském kruhu… Jak to vypadá s tátou?“

„Dneska jsem za ním byla. Požádal mě, jestli bych se po Floře neujala sledování zásob a vedení účtů. Řekla jsem ne – ale navedlo mě to, abych začala myslet na Maiu. Neřekla jsem jí, že se nejdřív obrátil na mě, protože oni oba hrozně rádi věří, že jednají z vlastní iniciativy. Geminus jí neprozradí, že o to žádal mě, to není jeho styl. Je to stejný podfukář jako ty –“

„No děkuju pěkně!“

„Maia nechce být v ničem ta druhá v řadě – dokonce i když ví, co chce.“

„Nad čím ještě váhá? To zní, že se něco děje?“ Helena mi neodpověděla. Trochu jsem na ni přitlačil. „Tuším tu nějakou záhadu. Copak ti při tom vašem holčičím štěbetání vyzvonila?“

„Nic.“

„Ale, nic?“ Využil jsem své vytříbené znalosti žen a utrousil poznámku, jež mě měla dovést k odhalení té záhady. „A čeho ty bys chtěla v životě dosáhnout, děvenko?“ To byla vážná otázka. Helena si zasloužila pobývat ve světě senátorského luxusu a místo toho se rozhodla žít se mnou. Nikdy jsem to neztrácel ze zřetele. „Kromě krásného psa s vyvinutým smyslem pro poetiku, který je vynikající v posteli?“

V tu chvíli Helena Justina, kultivovaná dcera vysoce urozeného Camilla, hlasitě zachrápala a předstírala, že ji veškeré mé úsilí o rozvoj manželských vztahů uspalo.

XIX

Mou první zastávkou se nazítří stalo Forum Romanum.

Tentokrát jsem se vyhnul Clivu Publiciu s písařskou dílnou a z Aventinu jsem sešel Trojitou bránou. Prodral jsem se masným trhem a vzal to kolem úpatí Kapitolu. Vzhůru ke chrámu Junony Monety – Junony ochránkyně mincovny – vedla souběžně s Forem Julia ležícím už mimo střed města Clivus Argentarius, Stříbrná ulice. Tudy jsem chodíval jen zřídka. Nesnášel jsem pach těch grázlů, kteří vydělávali peníze na potřebách jiných lidí.

V Clivu Argentariu stály stoly směnárníků, kolem nichž se hrbili otroci, kteří posuzovali hodnotu mincí pomocí ručních vah. Vždycky byli připraveni vás oškubat, i když ne tak nelítostně jako ti východní neřádi na řeckém konci Středomoří. Těmhle římským drobným podfukářům stačilo mírně odírat natvrdlé venkovany, kteří neznali rozdíl mezi *dupondiem* a *asem* (obojí jsou bronzové mince, ale na *dupondiu* má císař na hlavě místo věnce zářící korunu – ale to vy samozřejmě víte!). Odborníci směňující *statéry* a *oboly* za řádné *denáry* a hryzající do mincí však nebyli tou kořistí, o kterou mi šlo. Já jsem měl na mysli svět velkých financí. Potřeboval jsem se dostat tam, kde číhají význační půjčovatelé a zprostředkovatelé zdrojů. Ti, kteří během občanských válek tajně pumpovali prostředky do městských podniků a účtovali si za to nehorázné úrokové sazby. Ručitelé v námořní přepravě. Investoři do luxusních komodit. Ti, kteří chodili jako hosté na večeře k opravdovým zločincům a tahali za nitky v pozadí senátních jednání.

Vzhledem k tomu, že Chrysippus byl podporovatelem umění – a podle všeho se válel v penězích –, překvapilo mě, když jsem zjistil, že ve skutečnosti obchodoval pod znamením Zlatého koně právě tady. Jeho Aureliánská banka, kterou jsem přirozeně považoval za významnou položku dědictví, vypadala jako pouhá skromná směnárna. Patřil k ní obvyklý stůl

s nakloněnou deskou, kde nad několika otřískanými truhličkami s mincemi trůnil ošuntělý muž v zašlé tunice. Zachmuřeně na prstu pohupoval skřípající ruční váhou a čekal na zákazníky.

Že by to nic jiného nebylo? Všiml jsem si, že všechny stánky v Clivu Argentariu, téhle dobře umístěné a vyhlášené ulici, vypadaly, jako by patřily drobným kramářům s cetkami pod cypřiši u nějaké provinční svatyně. Všichni tu vystavovali ty nejobyčejnější směnárenské stoly, jež zjevně obsluhovali pokorní otroci. Že by to byla jenom jakási úmyslná fasáda? Bankéři při své práci rádi blufují a dělají tajnosti. Možná že pokud by se člověk obtěžoval čenichat dál, zjistil by, že někde vzadu mají všichni do jednoho ohromné úřadovny s mramorovými trůny a núbijskými otroky mávajícími vějíři z pštrosích per.

Zastavil jsem se u stolu Aureliánské banky a vznesl jsem nevinný dotaz ohledně dnešního kurzu řecké měny. „Jak tam vlastně svým mincím říkají?“

„Drachmy.“ Muž u pultu zůstával tvrdě neúčastný. Netušil, že bych mu mohl vyprávět o Palmýře a Tripolitánii, Británii i nedobyté Germanii, to vše z osobní zkušenosti. Viděl ve mně jenom balíka, který se nikdy nedostal na východ od Martova pole. Nabídl mi směnný kurz kdesi mezi střední a vysokou úrovní. Byl by to mizerný obchod, ale o nic horší, než co by mi nabídla většina zdejších žraloků s ostrými zuby.

Nasadil jsem úskočný výraz. Nu, asi ještě rozpačitější než můj obvyklý podezřívavý, číhavý kukuč. „Hmmm… poskytujete taky úvěry?“

„Jo, děláme do úvěrů.“ Podíval se na mě, jako bych byl nějaká moucha na poprsí bohyně.

Řekl jsem si, že jsem právě přišel ke slušnému výdělku ze sčítání obyvatel a mohu každému pohlédnout směle do očí. Kromě toho tohle byl profesionální dotaz, právoplatná prověrka. „Co bych tedy potřeboval, abych od vás mohl úvěr dostat?“

„To si dohodni se šéfem.“

Připadalo mi nezdvořilé zmiňovat se, že šéfa jsem včera viděl ležet mrtvého tváří k zemi s cívkou od svitku vraženou do nosní dírky a celého zapatlaného cedrovým olejem. Banka zjevně nadále pokračovala v obchodování, jako by k žádné tragédii ani nedošlo. Cožpak ještě nikdo

personálu neřekl, že přišli o majitele, nebo se ze všech sil snažili předstírat klid, aby nenarušili obchodní důvěru?

„Co bych měl dohodnout?“

„Musíš dosáhnout sjednání půjčky.“

„Jak to ale probíhá?“

Povzdechl si. „Když se mu budeš dostatečně zamlouvat, udělá se rámcová dohoda. *Za konsulátu toho a toho, dne tolikátého před březnovými Idami* – třeba takhle nějak – a jak si vlastně říkáš?“

„Dillius Braco.“

„Já, Ditrius Basto –“ Časy byly zlé. Lidi si teď pletli dokonce i moje přezdívky – *„dosvědčuji, že jsem obdržel úvěr od Aurelia Chrysippa, v nepřítomnosti zastoupeného Lucriem, jeho propuštěncem, a dlužím mu jeden milion sesterciů* – to je jen číslo pro příklad –, *jež. mu splatím, až o to požádá. A Lucrio, propuštěnec Aurelia Chrysippa, si vyžádal ujištění, že zmíněných sto milionů sesterciů je poskytnuto řádně a právoplatně* – abys nám to nezpronevěřil nebo nepoužil k nežádoucímu účelu – *atakdále a já, Ditrius Basto, dávám jako ručení a zástavu* – co vlastně máš?“ Teď se ušklíbal vůbec nejvíc. Když mě tu viděl v mé třetí nejlepší seprané červené tunice, v botách, které jsem kvůli řezajícím řemínkům přímo nenáviděl, a dosud neoholeného, nemohl jsem se mu divit.

„Co je tak obvyklé?“ zaskuhral jsem.

„Alexandrijská pšenice ve veřejné sýpce. Cizrna, čočka a další luštěniny, pokud jsi krkoun.“ Mohl bych přísahat, že právě to vztahoval na mě.

„Arabský pepř,“ vytasil jsem se pyšně. „Uložený v Marcellově skladišti v Soukenné uličce.“

„Ó, zajisté! A kolik?“

„Poslední dobou jsem to moc nepočítal. Něco se už prodalo, ale krotíme se, abychom trh moc nezahltili… Ohromné množství.“

Začal vypadat poněkud nejistě, ačkoli na něm byla stále patrná hluboká nedůvěra.

„Arabský pepř, který vlastním, uložený v Marcellově skladišti, přechovávaný v bezpečných podmínkách a na vlastní riziko. Něco v tom smyslu… pane,“ dodal nyní zdvořile.

Podvodníci to mají snadné. (Ten pepř kdysi vážně existoval, ale i tehdy

patřil Heleně – šlo o dědictví po jejím prvním manželovi, hnusném Pertinakovi, a už dávno ho všechen prodala.)

Teď, když uvěřil, že jsem bohatý, jeho přístup se naprosto změnil. „Mohl bych ti dojednat schůzku s Lucriem? Kdy by ti to nejvíc vyhovovalo?“

Pomyslil jsem si, že s Lucriem, propuštěncem a snad i dědicem mrtvého majitele, se setkám v čase a za podmínek, které si určím sám.

„Ale ne, to je v pořádku. Jen jsem se tak ptal za známého.“

Nechal jsem mu polovinu asu, kterou jsem sebral u pohraniční pevnosti Dolní Germánie, kde měli nedostatek měďáků, takže je museli dělit napolovic. Takové spropitné bylo urážlivé pro kohokoli, dokonce i kdyby byla mince celá. Vykračoval jsem si dál ulicí, zatímco on mě stále ještě proklínal jako mizeru, co jen zabíjí čas.

⌘ ⌘ ⌘

Dorazil jsem na Fórum.

Co by kamenem dohodil od konce Cliva Argentaria a naproti průčelí Kurie jsem dospěl k nádhernému Aemiliovu Portiku, jedné z nejkrásnějších veřejných staveb z Augustových dob. Průčelím byla spojena s Portikem Gaia a Lucia, patrovou kolonádou s obchody, kde se nyní skrýval i můj vlastní zatuchlý bankéř. Na tu svou ohromnou nemovitost si zřejmě činil nárok zcela neoprávněně, ale edilové z nějakých důvodů bankéře nevystěhovávali. Jeho truhlice na vklady připoutané řetězy stály v hlavní části portika na mohutných blocích mramoru nejrůznějších odstínů: numidské žluté, eubojské zelenkavé, lukulské černé a červené, chianské růžové a šedé – a červeně žilkovaného frygijského, z něhož byly zhotoveny ony podstavce stolů v Chrysippově domě a které jsem včera viděl potřísněné krví zavražděného. Truhlice mého bankéře spolu se skládací stoličkou a směnárenským stolem, u něhož nikdo nebyl, spočívaly na nižší úrovni portika, kde na ně shlížely vlysy zobrazující scény z římských dějin a zastiňovala je socha barbara v nadživotní velikosti. To bylo docela případné, pokud člověk věřil, že peníze už v naší důstojné historii sehrály neblahou roli a ještě pořádně promluví do budoucnosti nezkrocených částí světa. (Vnitřně jsem zuřil. Po setkání se směnárníkem Aureliánské banky jsem byl stále rozru-

šený.) Na druhou stranu to ale zase bylo nepatřičné místo, jestliže člověk považoval bankéře za muže s rukama špinavýma od přehrabování mincí – dokud jste si nevšimli, kolik elegantních uměleckých děl vlastní většina bankéřů ve svých soukromých domech.

Vydal jsem se po schodech nahoru, abych navštívil Nothoklepta. Pokud nebyl k nalezení v místě, kde měl dělat své obchody, vždycky se dal najít u svého bradýře mezi dvěma sloupy horní kolonády, zdobenými jemnými motivy vinoucích se akantů. Tady byly ozdobné prvky ještě krásnější. A vyvýšené místo mu poskytovalo dobrý výhled na ty, kdo se blíží.

Nothokleptes byl nezdravě vypadající, podezřívavý muž, který působil docela přesvědčivě coby římský občan, ačkoli se nejspíš narodil někde v Alexandrii a v záležitostech peněžnictví se mu původně dostalo vzdělání od ptolemaiovských výběrčích daní. Byl to podsaditý chlap, jehož několikanásobný podbradek měl takové tvary, že mu jistě báječně pomáhal přidržovat ubrousek. U lazebníka trávil spoustu času a tady ho člověk vždycky našel uvolněného, jako by holičské křeslo představovalo přirozenou výspu jeho obchodních prostor. Vzhledem k tomu, že jeho úřadovna pod schody byla tak na ráně, že ji obvykle střežil velmi nepříjemný rváč z Pisy, holičství mělo své výhody. Zatímco člověk škemral o přečerpání výběrů ze své už prázdné bankovní truhličky, bankéř si mohl nechat poslat pro studené pití a dát si udělat manikúru od příjemné šišlavé dívenky. Ačkoli jsem byl začasto v napjaté finanční situaci, vlastně jsem se ještě nikdy ani nepokusil požádat svého bankéře o velký oficiální úvěr. To by zjevně obnášelo – už ze zdvořilosti k jeho společníkům investici do oholení pemzou a úplného sestřihu. Ten podivný egyptský způsob účesu, v jakém se vyžíval sám Nothokleptes, mě vždycky odradil.

Nothokleptes nebylo jeho skutečné jméno. Tohle mu dal Petronius Longus, když jsem s ním asi rok po návratu domů z armády sdílel bankovní truhličku. Jakmile Petro získal místo u vigilů, postaral se o to, aby svůj plat a věno své afektované ženušky uchovával mimo můj dosah. Jméno, kterým obšťastnil našeho prvního bankéře, však muži vydrželo, a to do té míry, že ho nyní začala používat i veřejnost v domnění, že je pravé. Civilizovaní lidé vládnoucí oběma jazyky by jistě poznali, že znamená zhruba něco jako *Zlodějskej neřád.* Samo dlouholeté používání jména tomu chlapovi zřejmě

znemožnilo, aby nás žaloval, bez ohledu na silný nactiutrhačný náboj přezdívky.

„Nothoklepte!“ Vždycky jsem ho tím jménem oslovoval s chutí.

Jako pokaždé na mě vrhl zvědavý pohled. Nikdy jsem docela nepřišel na to, zda kvůli tomu, že mě podezříval z účasti na jeho přejmenování, anebo vždycky jen žasl na tím, že je vůbec někdo schopen vyžít s mým příjmem. Moje půlroční práce při sčítání obyvatel nakonec výrazně posílila mé úspory, ale poté, co Vespasián dovolil, aby se mé jméno doslalo na seznam členů jezdeckého stavu, kvalifikační pravidlo mě vzápětí donutilo investovat hotovost do pozemků. Peníze z mé truhličky pěkně odtekly a teď se zdálo, jako by Nothokleptes pomalu pochyboval, zda je vůbec někdy doopravdy viděl. Já měl podobný pocit.

„Marcus Didius Falco.“ Měl zvláštní obřadné vystupování. Věděl, jak to udělat, aby si dlužník připadal přiměřeně důležitý na to, aby se odhodlal namočit se ještě do jednoho dalšího úvěru.

Celé roky jsem se této osobě pokoušel vyhýbat, když jsem na tom byl s penězi bídně. Už kdysi jsme spolu mnohokrát debatovali o tom, zda mi vůbec stojí za to platit za pronájem bankovní pokladničky, když v ní nic nemám. Při těchto nepříjemných příležitostech na mě Nothokleptes udělal dojem jak svým selským rozumem, tak svou zarputilou neústupností. Osud mě pokaždé na poslední chvíli zachránil a přihrál mi nějaký příjem. Těm, kdo takové štěstí neměli, mohli vypovědět úvěr za drastických podmínek. Tak jako mnoho lidí, kteří mají moc nad jinými nešťastníky, vypadal spíše jako měkkota, která by se na ně nikdy neodhodlala udeřit. Jak mylný to byl dojem!

„Jak se máš v tak krásný den, Marku Didie?“

„Nech si to krasořečnění!“ To byla má obvyklá odveta. Tvářil jsem se, jako by k mému rošťácky neotesanému chování pociťoval kdovíjaký obdiv. On na mě prostě jen zíral s tím nepřetržitým údivem. „Poslyš, ty metlo lidstva –“ Dál statečně přehlížel mou předstíranou náklonnost. „Potřebuju důvěrnou informaci.“

„Daňové poradenství? Nebo snad investiční doporučení?“

„Ani jedno, ani druhý. Nejsem tu, abych se nechal oškubat.“

Nothokleptes smutně potřásl hlavou. „Marku Didie. Kéž bych se jednou

dožil dne, kdy mi řekneš, že se z tebe stal *quaestuosus.*"

„Cože – nadějný nový člověk usilující o rychlé zbohatnutí? Já jsem bohatý už teď!"

Hlasitě si odkašlal. „Nikoli podle všeobecných měřítek."

„Chceš mi snad namluvit, že tě mám nechat pustit se do nebezpečných her s mou hotovostí, abys z toho shrábnul zisk?"

„Jak typické!" povzdechl si. „Samozřejmě, to je celý Řím, tohle vaše opatrnictví. Dobrý Říman střeží své dědictví a dbá jenom o bezpečí, nikdy o zisky."

Přidřepl jsem si na stoličku vedle něj, zatímco holič nadále zaníceně opečovával jeho naolejované faraónské kadeře. „Tak už to v Římě chodí. Čím výš člověk na společenském žebříčku vystoupá, tím víc závazků na sebe musí převzít a ve skutečnosti má stále svázanější ruce v tom, jak může své peníze utratit… Nemůžu ti nic slíbit, ale pracuju na případu, na jehož konci mi snad kápne nějaký honorář. Neslyšel jsi někdy jméno Aurelius Chrysippus?"

„Zaslechl jsem, že je po smrti." Nothokleptes se na mě ostře podíval. Věděl, jaká je povaha mé práce.

„Všichni tady v portiku jsou nepochybně lační podrobností, co?" Můj bankéř ladně nachýlil hlavu. Současně sevřel masité rty, jako by mě za tu neomalenou narážku káral. „Co bys mi o něm a o jeho obchodech mohl povědět?" pokračoval jsem.

„Já, Falcone? Já že bych ti měl pomáhat? Při nějakém tvém vyšetřování?" Kdykoli byl rozrušený, zvyšoval hlas a začal se vyjadřovat afektovaně, což mě přivádělo k šílenství.

„Už je to tak. Zemřel docela vzrušujícím způsobem. Možná jsi už slyšel, že to vyšetřuju."

Mávl rukou. „Tady jsme na Foru! Tady si pomluvy předávají samy kameny. Možná že jsem to věděl dřív než ty."

„Tak mě napadá, jestli jsi náhodou nevěděl o tom, že Chrysippus je odsouzený k smrti, ještě než bylo vůbec po něm."

„Nechutné, příteli!"

„Promiň. Tak jak jsme na tom?"

Nothokleptes byl rozpolcený. Profesionální opatrnost mu říkala, aby

držel jazyk za zuby. Ale vzrušovalo ho, že je tomuhle slavnému případu tak nablízku. „Je pravda –“ začal.

Přerušil jsem ho. „Měl do nosu vraženou cívku od svitku. Ale nikdy jsem ti to neřekl.“

Sykl hrůzou. „No to je strašné! Bylo tam hodně krve?“

Upřeně jsem se na něho mlčky díval.

„Ach, Falcone! No tak tedy…“ ztišil hlas. Zjevně jsme dosáhli dohody. Hrůza byla jen další položkou nabídky v bankovnictví a on byl ochoten za ni zaplatit. „Co bys chtěl vědět?“ Pohlédl jsem na holiče. ten mu nezúčastněně zastřihával dlouhou kadeř u ucha. „Neměj strach. Ten latinsky nerozumí.“

Nebylo to sice moc pravděpodobné, ale však on už by si Nothokleptes jeho mlčení uměl zajistit. „Potřebuju cokoli, co mi můžeš poskytnout, Nothoklepte. Zvlášť když to bude zavánět skandálem.“

Zdálo se, že Nothokleptes našel k mému povolání novou úctu, když přinášelo tak úžasnou zábavu. „Nikdy jsem toho moc neslyšel, co by bylo zrovna šťavnaté. Působil tu řadu let. Ovšem, je tu ta žena, co z ní jde strach a co do všeho strká prsty.“

„Rozvedl se.“

Obočí mu vystřelilo vzhůru. „Ty mě opravdu překvapuješ!“

„A ve hře je další ženská – o polovinu mladší než on. Ta je teď jeho druhou manželkou. Proč tě to tak překvapuje?“

„Další ženy tam byly *vždycky*. Divadelní blondýny, co zhusta vypadaly jako noční můry. Lysa se toho pokaždé domákla, zasáhla a bylo po románku. Chrysippus vzlykal a načas z něj byl manžel neviňátko. Lysa se smilovala a povolila uzdu. Netrvalo dlouho a on si zase našel nějakou novou pracovitou dívenku, která se hezky chichotala a lichotila mu, jak chytře umí zacházet s počitadlem. A když je pak spolu viděli v divadle příliš často v jedné řadě, Lysa na něj znovu udeřila, ve tváři měla blesky jako Jupiter a zasáhla ho stejně účinně jako on.“

„Pohrozila mu někdy, že od něho odejde?“

„Tak to zas u nich nechodilo. Ona byla manželka.“ Nothokleptes sklonil hlavu na stranu, až samou zvědavostí málem přišel o lokýnku. Holič netečně vyčkával, než ji zase narovná. „Jak teda ta nová nakonec Lysu vyš-

ťouchla?“

„Vibia Merulla není jen tak nějaká cuchtička,“ ujistil jsem ho.

„Ó, důmyslné!“

„Náhodou to není ani jeho obvyklá blondýna,“ prohodil jsem a napůl skrýval úsměv.

„Fascinující!“

„Nu, já už tu motanici kolem žen nějak rozpletu.“

„Tvá oblíbená činnost, Falcone.“

„Mám za sebou dostatek praktické přípravy, snad. Řekni mi o té bance.“

„Je řecká.“

„Jo, je to *trapeza.* Takže přijímají vklady –“

„A nabízejí úvěry. V Římě takovému bankéři říkáme *argentarius.“*

„Pracují stejně jako ty?“

„Jsou tu nepatrné rozdíly,“ vytáčel se Nothokleptes mazaně. Nepřekvapilo mě to. Svět financí je složitý a nabízené služby se často liší podle postavení a potřeb zákazníka. Chci říct, že velké ryby z toho mají nejvíc. „Podle toho, co vím, začaly v Řecku se směnárenstvím a půjčováním chrámy, které pomáhaly pocestným při náboženských slavnostech,“ vysvětloval Nothokleptes. „V Římě jsme byli vždycky víc obchodně zaměření. Aukce u nábřeží –“

„Aukce! Myslíš dražby umění a starožitností?“ zeptal jsem se překvapeně a pomyslel na tátu.

Zatvářil se znechuceně. „Komoditní aukce na trzích a v přístavech.“

„Aha,“ svitlo mi. Viděl jsem to probíhat v Ostii i tady v Emporiu. „Máš na mysli to, že čekáte opodál, když připlouvá nějaký náklad, a nabízíte úvěry na zakoupení zboží? Velkoobchodníci získají úvěr a ten vám potom splatí, až zboží se ziskem prodají? Ale chceš říct, že Aureliánská banka tohle *nedělá!“*

„To ne, předpokládám, že pokrývají celou šíři.“ Zdálo se, že se drží zpátky.

„Tak kdo je tedy využívá?“ zeptal jsem se.

„Aureliánská je rodinný podnik. Může se na ně jistě obrátit i nějaký drobný potěr, ale pro opravdu velký obchod musíš být někdo, koho znají.

Jinak tě sice nikdy výslovně neodmítnou, ale k ničemu nedojde. Pracují v takovém malém kruhu."

„Věc důvěry?"

Nothokleptes se jízlivě rozesmál. „To jsi řekl krásně! Myslím tím to, že tady si prověřujeme platební schopnost cizích lidí tak, že jejich jméno vyvěsíme v Columnii Maeně a zjišťujeme, jestli nám je někdo z kolegů schopen říct, v jaké jsou finanční situaci. Zato Řekové chtějí znát tvého dědečka i patnáct strýců, co vyplouvají z Piraea. Musejí dojít k přesvědčení, že jsi jedním z nich. Potom u nich máš dobrou pověst. Můžeš přijít na mizinu nebo něco zpronevěřit a oni tě *pořád* považují za jednoho z nich i když se už samozřejmě neopovážíš vrátit, protože by to mohlo být hodně nepříjemné."

„A co jejich vlastní pověst?" zeptal jsem se suše. „Banky se můžou položit."

„Ale fuj! Nepoužívej tak hrubé výrazy!"

„Byly kolem Aureliánské nějaké známky potíží?"

„Nevím ani o jediném šeptnutí. Ale můžu si pro tebe něco vyslechnout." Oči mu zaplály dychtivostí, jak vycítil možnost získat důvěrnou informaci. Nešlo mi o to vyvolat nějaké pochybnosti, ale takové otázky s sebou vždycky nesou riziko.

„Udělej to, prosím." Pohlédl jsem na něho. „Byl Chrysippus hodně úspěšný?" Cítil jsem, že Nothokleptes je nyní ochoten k větší sdílnosti. „Když tedy nemá políčeno na kupce v přístavu, na co se specializuje?"

„Úročené úvěry," řekl mi Nothokleptes. Tón jeho hlasu by se hodil spíše na poznámku, že ten chlap sesmilnil s domácím mezkem.

„Promiň – ale v čem je rozdíl?"

„To záleží na sazbách. Lichva smrdí."

„A jaké sazby teda požaduje Aureliánská banka?"

„Zákonné maximum je dvanáct procent, Falcone."

„A dnes je slušnějších spíš tak pět. Naznačuješ tím, že jsou tvrdí?" On ale naznačoval ještě něco horšího. „No tak s jakou sazbou by tak člověk dostal úvěr u Zlatého koně?"

„K tomu se nemohu vyjádřit."

„No jistě, samozřejmě že ne!" ušklíbl jsem se. „Jen abych tě nezatáhl do

něčeho obchodně citlivýho.“ Nadále tvrdohlavě mlčel. „Dobrá. Co mi můžeš říct o tom propuštěnci, který má úvěry na starost?“

„Nic špatnéh.“ Určitě ho napadlo, že jsem se tam byl na půjčku vyptávat. „Běžné triky.“

„Triky?“

„Nu, muži, kteří usilují o společenský vzestup, se přece svýma jemnýma ručičkama nebudou dotýkat těch špinavých věciček z mincovny, ne?“ Nothokleptes na kariéristy pohlížel skrz prsty. Měl svůj vlastní podnik, i když to nebylo nic světoborného. Tuctoví proto byli i jeho klienti. Chápejte, ne že by byl kvůli tomu chudý – a neplatilo to ani pro většinu jeho zákazníků. On sám se penězi zabýval se stejným zalíbením, jako se krejčí probírá látkami. „Osvobození otroci dokážou dělat obchody,“ pokračoval. „Bankéř může otroka využít, aby jednal v jeho prospěch. Řada jich má důvěryhodného rodinného propuštěnce, který organizuje každodenní provoz banky, takže oni sami mohou večeřet s patriciji jako ctihodná římská elita.“

Hvízdl jsem si. „Vůči takovému propuštěnci je to docela slušná důvěra, když obchoduje v tisících – nebo dokonce v milionech!“

„Však si za to přijde na slušnou odměnu.“

„Získá peníze?“

„Úctu.“

„Společenské postavení? Nic víc?“

Nothokleptes se jenom usmál.

„Co kdyby někdy vzal roha? Nebo prostě na tu práci nestačil? Co kdyby ten zprostředkovatel, kterého Chrysippus využíval, udělal v investování závažné chyby nebo by špatně posoudil důvěryhodnost dlužníků?“

„Potom by Chrysippus zkrachoval. A my ostatní bychom se z toho pěkně klepali.“

„A znáš tedy toho Lucria?“

„Ó, Lucria znám,“ podotkl Nothokleptes. „A přece ho neznám, jestli mi rozumíš.“

„Ne. Potřebuju jen klubíčko niti, abych se v tomhle krétským labyrintu neztratil.“

„Vím, kdo to je. Ale kdybych se měl k Lucriovi přiblížit,“ řekl můj bankéř, který nikdy dřív nepůsobil úzkostlivě, „tak jen s rozžhavenou jehlou

na grilování masa o délce paže.“ A přidal zřejmě jakési otcovské varování. „Radím ti, abys byl stejně opatrný, Marku Didie.“

„Díky za tip.“ To bylo zajímavé. „A co víš o Chrysippově synovi? Jmenuje se Diomedes.“

„To jméno jsem slyšel, ale nikdy jsem se s ním nesetkal. Tuším, že má vytříbené zájmy. Ten se na téhle hře nepodílí.“

Teď jsem byl překvapený zase já. „Ale proč ne? Je mu kolem pětadvaceti, dosáhl plnoletosti. Měl bych za to, že se vydá v otcových šlépějích. A dá se snad čekat, že teď něco zdědí, ne? Aspoň jeho matka mi říkala, že bude mít dost na to, aby s tím vyžil – podle jejich měřítek, takže z mého pohledu to je víc než dost.“

„Budeme muset počkat, jak se to vyvine.“ Nothokleptes se držel zpátky. Tohle už zavánělo přílišnou důvěrností. Dostali jsme se na práh nějaké profesionální bariéry, za niž mi nedovolí žádnou mazaností nahlédnout.

Usoudil jsem, že jsem už zašel příliš daleko. Naléhavě jsem bankéře požádal, aby pro mě špicoval uši, vylíčil jsem mu pár hrůzostrašných podrobností o vraždě, abych mu řádně zaplatil, a zanechal jsem ho tam v péči lazebníka, který ho právě po holení otíral osuškou. Když jsem ty násilnosti popisoval, bradýř byl dočista bílý. Takže nakonec latinsky zajisté rozuměl.

Nemohl jsem už déle snést pohled na holicí proceduru. Nothokleptes dával přednost egyptské metodě s pemzou: Vousy mu odírali silou – a s nimi se poroučely i vrstvy kůže.

Seskákal jsem ze čtyř schodů portika přímo na hlavní Forum a kolem řečniště jsem chtěl projít na protější stranu, když. tu na mě kdosi zavolal. V tónu toho hlasu znělo uspokojení člověka, který věděl, že kdybych ho uviděl jako první, určitě bych se mu vyhnul.

U Háda! Byl to Anacrites.

XX

„Marku, starý příteli!“

Kdykoli ze sebe vyloudil cosi podobně přívětivého, vždycky bych ho s chutí popadl, obrátil vzhůru nohama a přidržel ho tam, kde s oblibou zvedají nožičku toulaví psi.

„Anacrite. Vida, tak ty si tu postáváš vedle černého kamene. Nu, říká se, že tohle místo přináší neštěstí.“ Černý kámen je plocha tmavé dlažby, která vyznačuje zjevně velmi starobylé místo, ačkoli kdo ví, zda je to opravdu Romulův hrob, jak se někteří domnívají? V každém případě je to místo jakoby zahalené pověrami, a spatřit tu vrchního špeha by přimělo mnoho lidí k tomu, aby se chytili amuletu a začali mumlat zaklínadla proti zlým vidinám.

„Koukám, že ses nezměnil, Falcone.“

Ošklivě jsem se zakřenil, abych dal najevo své staré přání vidět ho mrtvého. Během uplynulých patnácti měsíců jsem ho spatřil podvakrát na pokraji smrti – a dvakrát mi zkřížil plány. Nejméně při jedné z těchto příležitostí jsem mohl klást vinu jedině sám sobě.

Teď už zase vypadal nějakou dobu zdravější. Podivná postava. Dokonce i na propuštěného palácového otroka. Člověk by ho klidně mohl považovat za někoho opravdu významného, ale taky za docela obyčejný kamínek za cestě. Tiše proplouval běžnými situacemi, ale přece, když jste se podívali pozorněji na jeho tuniky, všimli jste si, že nemají daleko k okázalosti. Otvory pro krk zhotovené na zakázku tak, aby dokonale padly, obepínalo neobvyklé, zásadně jednobarevné vyšívání. Dařilo se mu vypadat neutrálně až neviditelně, a přitom si zachovával vlastní, výmluvně nákladný styl. Tahle jemná dvojaká společenská hra byla zřejmě jeho nejúspěšnější činností. „Anacrite, mám hodně práce. O co ti jde?“

„Nic zvláštního.“ Lhal, protože mi vzápětí nabídl: „Nedal by sis pohárek?“ Takže něco chtěl.

„Já pomalu neměl ještě ani snídani.“ Začal jsem se mít k odchodu.

Vydržel mi v patách až ke Zlatému milníku. To pro něj bylo lepší stanoviště. Špioni si rádi představují, že jsou v samém středu světa.

„Tak copak máš v těchhle dnech na práci?“ naléhal v dychtivé snaze důvěrně se mi vnutit.

„Jednu osobu podporující umění,“ uvolil jsem se mu sdělit. Vyrozuměl z toho, že se snad nějaké takové osobě dvořím, což nebylo tak docela mimo realitu, neboť kdysi jsem cosi takového nakrátko doopravdy činil. Pak utrousil poznámku, která zněla nepatřičně, neboť můj básnický recitál jako by se už odehrál kdysi dávno: „Onehdy večer se nám velice líbilo tvé vystoupení.“ Tím „nám“ se vtíral mezi mé příbuzenstvo, zejména mámu a Maiu. „Bylo to osvěžující. Díky tomu jsem dospěl k názoru, že bych měl do společnosti chodit častěji. Život přece není jenom práce, ne? Nu,“ pokusil se o vtip, „aspoň ty to tak vždycky bereš!“

Nic jsem na to neodpověděl, takže rozhovor uvízl.

„Podívej, Falcone, já vím, jak máš k rodině blízko „ Tak to byl vedle: Pokud by se moji příbuzní měli spřáhnout s Anacritem, sotva by mi mohli být vzdálenější. „Jenom bych si to s tebou chtěl ujasnit vaše matka si myslí, že tvé sestře by hodně pomohlo vymanit se z toho vdovského trápení, kdyby si někdy vyšla ven –“

„Ale? Maia už taky?“

„Můžu to dokončit?“

Už teď toho řekl víc než dost. „O co teda jde?“ Snažil jsem se ovládnout vztek a zůstal jsem u jízlivosti. „Nabízíš se, že bys Maie pohlídal děti, aby si mohla občas zajít na některou slavnost? To je od tebe nesmírně šlechetné, Anacrite, ovšem dohlížet na čtyři najednou dá docela fušku. Ne aby sis to rozházel s Mariem, to ti upřímně radím a samozřejmě je třeba dát pozor, aby si lidi nemysleli, že máš nějaký nemorální zájem o holčičky.“

Anacrites trochu zrudl. Už se mě ani nesnažil přerušit. Jistěže neměl v plánu dělat chůvu – chtěl doprovázet Maiu, tím jsem si byl jist. Upřeně jsem si ho prohlížel a snažil se odhadnout, kolik mu vlastně asi je. Až dosud jako by na tom vůbec nezáleželo. Starší než já – kdyby byl mladší, těžko by měl tak důležité postavení vrchního špeha. Rozhodně je starší než Maia – ale nikoli příliš starý. Ty jeho zvláštní světlé oči čelily mému po-

hledu s rozčilující věcností. Myslel si, že už je členem rodiny, a mně z toho bylo málem na zvracení.

„Jen si nes kůži na trh sám," zavrčel jsem. „Maia Favonia má vlastní představu o tom, co chce dělat – nebo nechce."

„Nemám v úmyslu tě naštvat, nic víc."

Kdykoli vůči mně předstíral jakýkoli respekt, chtělo se mi ho srazit k zemi a skočit na něj. „Já se jen tak naštvat nenechám."

Po celou dobu, co jsme se takhle přetahovali, potěžkával v jedné ruce měšec. „Zrovna jdu z banky," prohodil, když si všiml, jak na něj upřeně zírám (zíral jsem, jak zatraceně tučně ten jeho váček vypadá).

„Ale? A kterou využíváš?" zeptal jsem se tak, aby to znělo jako věcná žádost o přátelskou radu ohledně nejlepšího ústavu.

„Jsou to soukromí správci majetku, u kterých jsem klientem už roky, Falcone. Ty se obracíš na Alexandrijskou v Portiku Gaia a Lucia, viď?"

Jak věděl, kde mám svou bankovní truhličku? Zřejmě tu informaci vyslídil v rámci nějaké strategie, jak se mi dostat na kobylku. Dokonce i v době, kdy jsme byli partneři, jsem držel veškeré podrobnosti o svém soukromí mimo dohled jeho slídivých očí a i nyní jsem se instinktivně vyhnul přímé odpovědi: „Můj bankéř je běžný chlapík, co se stará o bezpečné přechovávání vkladů. A jak to chodí v tvém případě?"

„Za vklady si účtují provizi, ale mám skutečnou jistotu. Je to poněkud staromódní služba, dokonce až skoro tajnůstkářská."

„To zní trošku řecky."

„No, to taky oni náhodou jsou."

„Vážně? A nečíhají takhle ti tví tajemní správci vkladů pod znakem Zlatého koně?" Vypadal zaskočeně. Hádal jsem, nic víc, Aureliánská mi prostě jenom přišla na mysl, ale teď jsem se uhlazeně usmál, aby si Anacrites myslel, že jsem podnikl nějaký temný průzkum v jeho stylu.

„Jak jsi –"

„Nic neříkej!" S gustem jsem si ťukl ze strany do nosu v naději, že ho pořádně vyvedu z míry. Pěkně jsme kolem sebe dneska tančili. „Chápu, vrchní špeh potřebuje naprostou diskrétnost." Tím jsem měl na mysli Anacritovu vilu v Kampánii, o které tak nerad hovořil, a zřejmě i další tajné poklady a majetky nahromaděné přes různé prostředníky. Jako dobře po-

stavený palácový otrok, jehož náplní práce bylo odhalovat skutečnosti, které chtěli jiní lidé udržet v tajnosti, jistě nejednou objevil nějaký ten bankovní příkaz, k němuž se nikdo nehlásil, a teď stál opřený o jeho oblíbenou schránku na pisátka. A i když byl anonymní, on už věděl přesně, kdo na něm požaduje, aby ho blíž nezkoumal.

Nu, někdy ho to opravdu zarazilo. Jako špeh nebyl nikdy příliš schopný. A snad ani vyniknout nemohl, aby v byrokracii vůbec přežil. Schopní bývají vždycky vypuzeni, aby nemohli státní správu nakazit nějakými nebezpečnými metodami nebo nápady.

„U Zlatého koně si mě vždycky dobře hleděli," chvástal se. „Lucrio je můj dávný přítel –" Tu se v těch bezbarvých očích pojednou objevil údiv, proč se asi takhle vyptávám. „Neměl bych něco o Aureliánské bance vědět, Falcone?"

„Pokud vím, tak ne," odpověděl jsem rozverně. Což byla pro tuto chvíli pravda. Kdyby se snad v budoucnu jeho finance ocitly v ohrožení, teprve pak se rozhodnu, zda budu mít větší prospěch z toho, že mu to prozradím coby zvláštní laskavost – nebo budu držet jazyk za zuby.

„Proč ses o to zajímal?" Anacrites si byl jist, že by si měl dělat starosti.

„Zrovna jsem byl u Nothoklepta," prohodil jsem mírně. „To pak pokaždé přemítám, jestli by nebyla nějaká jiná možnost. Pověz mi: když se potřebuješ poradit s Lucriem, kde ho najdeš?"

„V Janu Mediu." To byl zastřešený průchod v zadní části Aemiliova Portiku – brloh finančních kšeftařů všeho druhu. „Co kdybych ti pomohl a představil tě, Falcone?"

„Vznešenému Lucriovi? Ne, díky." To určitě. Věděl jsem, že by si Anacrites moc rád poslechl, co bych chtěl agentovi říct.

Rozhodl jsem se, že štvanici na své podezřelé dokončím sám. Kromě toho, pokud má ten propuštěnec z Aureliánské banky jen trochu smysl pro zachování podniku, zakrátko se už sám postará o to, aby se představil on mně.

XXI

Ohlásil jsem se na strážnici Čtvrté kohorty. Všichni vyšetřovatelé byli pryč a muž ve službě se domníval, že já mám teď v Chrysippově případu volnou ruku. Vzápětí se objevil Petronius, který to potvrdil.

Sdělil jsem mu nová zjištění. „Takže ve hře možná nebude literatura, ale bankovnictví. Nechtěl by sis ten případ zase převzít sám?“

Petro se zazubil. „A proč bych měl? Ty jsi daňový odborník při sčítání lidu, Falcone. V záležitostech kolem peněz jsi jako doma.“

„Kdybych tak dostal do rukou *tvoje* daňová přiznání a mohl tě pohnat do Hádu a zase zpátky!“

„Moje bylo bez poskvrnky – teda určitě potom, co jsem zaslechl, že bys ho mohl dostat do pracek ty.“

„Měl bych svým takzvaným přátelům dělat život trochu těžší,“ zabručel jsem.

Petronius smutně zavrtěl hlavou. „To pusť z hlavy, chlapče – na to jsi příliš velká měkkota!“

„Ale stejně mám radost, že si Anacrites ukládá peníze u Chrysippa. Moc by mě pobavilo, kdyby se ta banka poroučela ke dnu a jeho vzala s sebou.“

„Banka se jen tak nezhroutí,“ namítl Petronius. „Na to umějí až moc vydělávat na dluzích svých zákazníků.“

„No, vsadil bych se, že tahle banka s tou vraždou nějak souvisí,“ podotkl jsem. „Když už nic jinýho, tak kvůli tomu, kdo má zdědit ty blyštivý rezervy.“

„Pokud vůbec nějaký rezervy mají,“ upozornil Petronius. „Můj bankéř se mi jednou – když už měl pořádně vypito – přiznal, že to jsou všechno mýty. Spoléhají na to, že působí dojmem jistoty a bezpečí, ale tvrdil, že ty jejich obchody jsou celý na vodě.“

Jak jsme měli ve zvyku, chvíli jsme ještě pokračovali v drbech o mrtvém bankéři a nezapomněli jsme proprat ani jeho ženy. Petro pak vytáhl po-

známkovou tabulku. „Tohle ti nechal Passus – adresy těch spisovatelů, co si je Chrysippus na včerejšek předvolal k rozhovorům. Passus nařídil, aby jim všem řekli, že se ti mají dnes dopoledne hlásit. Zajistil ti tam k tomu místnost. Tohle se ti bude líbit," dodal Petronius Longus celý rozzářený. „Budeš si moct obsadit jednu z knihoven."

„Řeckou?" zeptal jsem se suše.

„Ne, latinskou," odvětil Petronius. „Bylo nám jasné, že citlivá duše jako ty by nesnesla, aby tam musela sedět a koukat na ty hrozný skvrny od krve na podlaze."

Než jsem vyšel na Clivus Publicius, musel jsem si mu postěžovat, jak se Anacrites pokouší flirtovat s Maiou. Petro mě nezúčastněně vyslechl, ale skoro nic na to neřekl.

Tentokrát jsem do Chrysippova sídla nevešel přes písařskou dílnu, ale pustil jsem se oficiálním vstupním portikem, jako to musel udělat vrah. Po stavitelské stránce bylo jistě působivé, ačkoli se tu šířil nezřetelný pach myšiny. Že by mladá Vibia Merulla byla tak mizerná hospodyně? Dovedl jsem si představit, jak by si na něčem takovém smlsla sesazená Lysa.

Dnes ale aspoň v kukani seděl vrátný – jako by se tu po smrti pána domu posílila bezpečnost. Ale ne zas tak moc. Lehkomyslný otrok se ani nenamáhal ptát se mě na jméno a účel návštěvy. Mávl na mě, abych šel dál, a cestu do knihovny že prý si mohu taky najít sám.

„Očekávám tu spisovatele, jejichž díla tvůj pán prodával. Už sem někdo z nich dorazil?"

„Ne." A to jsem přišel docela pozdě. Špatné zprávy. Ovšem spisovatelé mají své zvyky: Pokud mi bylo známo, touhle dobou se ještě buď válejí v posteli, nebo si už vyšli na časný oběd. Zřejmě dlouhý a neuspěchaný.

„Chci je přijmout po jednom, takže pokud jich přijde několik společně, ať počkají. Nenech je spolu mluvit, zavři je někam každého zvlášť."

V domě panovalo úplné ticho. Pohybovalo se tu několik otroků, ale nepoznal jsem, zda plní nějaké určité úkoly podle požadavků paní, nebo se tu procházejí jen tak. Latinská knihovna zůstávala opuštěná. V řecké vzadu vládlo dokonce ještě větší ticho. Tělo už odklidili, ale čištění ještě nebylo dokončené. U jedné stěny stálo několik věder s houbami. A svitky, které

měl Passus na můj pokyn sepsat, teď ležely na špinavé hromadě na stole. Vypadalo to, že část z nich už probral – ty byly odhozeny ve velkém koši na odpad, další ale na zaznamenání teprve čekaly. Docela rozumně tu seznam nenechal povalovat – ačkoli bych do něj docela rád předem nahlédl.

Passus tu ale nebyl. Ani nikdo jiný.

Nikdo do latinské knihovny nevkročil po více než hodinu. Zahloubal jsem se do Vergiliových *Zpěvů rolnických* a zmocnila se mě pastorální nálada.

Konečně se dovnitř přikradl nějaký muž. „Nu, dobré odpoledne, nebo bych možná měl říct dobrý večer!" Sice jsem mohl mít pastorální náladu, ale vzhledem k tomu, že tu chyběl zušlechťující vliv nějaké horkokrevné pastýřky, byl jsem taky trochu ironický. „Tak ty jsi přišel za Didiem Falconem? U Jupitera, to je ale dochvilnost!"

„Bývám zpravidla první," řekl se zjevným sebeuspokojením. Čímž jsem se vůči němu hned naježil.

Byl to muž kolem čtyřicítky, nepříliš vysoké postavy a velmi hubený, s pavoukovitýma nohama i rukama a nahrbenými rameny. Měl jsem sto chutí ho seřvat jako centurion, to by se možná narovnal. Byl zádumčivý, bledý a oblečený v ošuntělých černých hadrech. Od skupiny pisálků jsem sice žádné výstřelky nejnovější módy nečekal, ale tohle byla ta nejhorší ukázka nevkusu. Černá vybledne. A v prádelně ještě k tomu zaneřádí bílé oblečení jiných lidí. Aby si člověk kupoval černé hadry u stánků s obnošeným šatstvem, to už musel žít ve svém vlastním světě, ostatním spíše na obtíž.

„Jak se jmenuješ?"

„Avienus."

„Já jsem Falco. Vyšetřuju včerejší smrt." Vytáhl jsem poznámkovou tabulku a nechal jsem ho, ať vidí, jak zručně načínám čerstvou voskovanou plochu. „Včera jsi byl taky první návštěvník."

„Pokud vím, tak ano."

Krátce jsme probírali časy a vyšlo mi z toho, že Avienus se tu objevil brzy poté, co jsem se s Chrysippem nepohodl o vydavatelských podmínkách. Téměř určitě byl prvním, kdo přišel poté, co se Chrysippus přesunul ze skriptoria do domu, takže pokud ostatní potvrdí, že svého patrona vi-

děli později naživu, bude zcela mimo podezření. Ztratil jsem o něho zájem, ale dokud nepřicházel nikdo další, musel jsem se mu dál věnovat.

„Co píšeš, Aviene?“

„Jsem dějepisec.“

„Ohó – temné děje minulosti.“ Byl jsem úmyslně hrubý.

„Já své zájmy omezuji na novější dobu,“ vysvětloval.

„Nový císař, nová verze událostí?“ nadhodil jsem.

„Nový zorný úhel,“ neochotně souhlasil. „Vespasián prý píše vlastní paměti —“

„A nešuška se náhodou, že si z Judeje přivezl nějakého krotkého prodejného chlápka, který se o to oficiální flaviovské psaní bez poskvrnky postará?“

Tentokrát už Aviena moje drsné skákání do řeči zarazilo. Nebyl připraven na to, že by se vyšetřovatel navážel do jeho oboru. „Jeden příživník jménem Josephus se na Vespasiana přilepil jako jeho schválený životopisec,“ připustil. „Velice tím narušil trh.“

„Vůdce povstalců,“ podotkl jsem rázně. „Sebrali ho jako zajatce. Měli ho na místě popravit nebo přivézt do Říma v okovech na triumf. Udělal pár pochlebovačných proroctví založených na věcech, co byly jasné jako facka, pak mu to pozoruhodně rychle zapálilo a své lidi zradil.“ Snažil jsem se, aby to neznělo až příliš urážlivě vůči dějepiscům z povolání obecně. Pokouším se jednat navenek zdvořile, přinejmenším pokud se podezřelý jeví jako nevinný. „Můj bratr v Judeji sloužil,“ řekl jsem Avienovi vlídně, abych svou znalost vysvětlil. „Slyšel jsem, že tenhle podlézavý Judejec bydlí přímo ve Vespasiánově starém soukromém domě.“

„To by jistě podpořilo nestranný pohled!“ zkřivil ústa pod orlím nosem, s nímž by možná vypadal docela nafoukaně, pokud by na to měl dostatečné postavení. Místo toho se zmohl jen na malichernou a jalovou mstivost.

Usmál jsem se. „Vespasián mu jistě účtuje běžný nájem. Takže – jaký úhel pohledu na dnešní život a časy máš ty sám?“

„Jsem rád nestranný.“

„Ó – takže žádné názory?“

Avienus vypadal dotčeně. „Já události jenom zaznamenávám. Nepova-

žuji se sám za slovutného autora, ale mohl bych posloužit jako zdroj pro budoucí spisovatele. To mě uspokojí.“ Ale to už přece bude po něm. Vůbec se o tom nedozví. Je to buď hlupák, nebo pokrytec.

„Už jsi něco publikoval? Říkali mi, že prý jsi ve svém oboru respektovaný.“

„Lidé jsou laskaví.“ Ta skromnost byla stejně falešná jako zlaté srdce poslední běhny.

„Na čem teď pro Chrysippa pracuješ?“ naléhal jsem na něj dál.

„Jde o přehled svěřenských transakcí od Augustových dob.“ To znělo suchopárně. A to je ještě velkoryse řečeno.

„To má ovšem pro běžného čtenáře jistě jen omezenou přitažlivost, ne?“

„Je to úzký obor,“ pochlubil se Avienus hrdě.

„Což ti umožňuje, aby ses v něm stal předním historikem?“ Zarděl se. „Dá tedy obyčejný čtenář za tvé téma nějaký ten *kvadrans,* nebo ne?“

„Rád bych věřil, že mé zkoumání má nějaký význam.“ Nic ho nemohlo vyvést z míry. Přestal jsem ho urážet, protože to byla marná snaha.

„Platil ti Chrysippus?“

„Při dodání.“

„A to znamená?“

„Když jsem byl hotov.“

Vycítil jsem v tom nedůtklivost. „A včera tě zavolal kvůli opožděnému dodání?“

„Nu ano, probírali jsme otázku termínů.“

„Přátelský rozhovor?“

„Obchodní jednání.“ Nebyl žádný hlupák.

„Došli jste k nějakému rozhodnutí?“

„K novému termínu.“ To znělo dobře.

„A tys s ním byl spokojen? Nebo vyhovoval spíš jemu?“

„No, on má všechen ten provoz pod palcem!“

„Měl,“ připomněl jsem reptajícímu dějepisci tiše. „Dokud z něj někdo nevymlátil duši a nepřilepil ho k té jeho elegantní mozaice spoustou rozlitého cedrového oleje.“

Avienus měl až do této chvíle nepohnutý výraz a ani teď se skoro nezměnil. „Zdržela mě jedna překážka,“ pominul zcela šťavnaté podrobnosti

a tvrdošíjně se vrátil k věci. Byl snad tohle jeho styl vyjadřování? Takové by mu čtenáři hodili na hlavu. V každém případě jsem pro ty jeho „překážky" neměl velké pochopení. Profesionální autor by měl být vždycky schopen posbírat materiál a pak ho smysluplně zužitkovat.

„Napadl jsi Chrysippa?" udeřil jsem na něho.

„Ne, nenapadl."

„Měl jsi nějaký důvod ho zabít?" Tentokrát jen zavrtěl hlavou. „Mohl mít kdokoli z jeho autorů takový důvod?"

„K tomu nemám co říct, Falcone." Dost nejednoznačné. Dějepisci jsou přece úzkostliví, pokud jde o vyjadřování. Mínil tím Avienus to, že o žádném takovém důvodu nevěděl – anebo důvod znal, ale nechtěl mi ho sdělit? Rozhodl jsem se, že na to nebudu naléhat. Až příliš si uvědomoval proceduru výslechu. Další trápení by už nikam nevedlo.

„Když jsi byl tady, viděl jsi někoho ze svých kolegů?"

„Ne."

Podíval jsem se do svého seznamu. „Turius, Pacuvius, Constrictus a Urbanus – ti všichni prý tu byli. Znáš je?" Nachýlil hlavu. „Předpokládám, že se s nimi setkáváš při literárních příležitostech." Další natočení hlavy. Zdálo se, že už je buď příliš znuděný, nebo příliš dotčený prostotou mých otázek, než aby se obtěžoval odpovídat nahlas.

„Dobrá. Takže tys tu byl první, a když jsi odcházel, Chrysippus byl rozhodně naživu?"

„Ano."

Na okamžik jsem se odmlčel, jako bych přemítal, a pak jsem řekl: „Potom je to všechno."

„Když budeš ještě něco potřebovat, víš, kde mě najdeš." Něco takového jsem měl vlastně říct já.

Kromě toho, že si znepřátelil oficiálního vyšetřovatele vraždy, právě ztratil i potenciálního kupce. Měl jsem dějiny rád – ale abych četl některou z *jeho* prací, k tomu už bych se teď nikdy nesnížil.

XXII

Ještě jsem tam musel drahnou dobu okounět. Čekal jsem na pět mužů, a většina z nich se mě zjevně rozhodla ignorovat. To bylo docela pozoruhodné, vždyť úmysl nepřijít by se dal snadno považovat za znamení viny. Ale vsadil bych se, že jakmile bych na ty ostatní udeřil, uchýlili by se ke starým známým výmluvám, že se k nim žádná výzva nedonesla. K tomu, aby změnili názor, by možná ze všeho nejlíp posloužila návštěva několika tvrdých chlapíků od vigilů.

Turius se objevil přesně ve chvíli, kdy už jsem se rozhodl zajít domů na oběd. Tohle musel být z celé té smečky obzvlášť nesnesitelný otrapa.

Vypadal tak na pětadvacet. Nepřesvědčivě „důvěryhodná" vizáž s nepříjemnou, jemnou a upjatou pusinkou. Jeho oblečení bylo přesným opakem Avienových černých hadrů. Měl na sobě rumělkovou tuniku a procvakané zašněrované střevíce. Dokonce i jeho pleť měla jasné zbarvení trochu oživené henou. Vlasy pod blyštivým nánosem oleje měl mimořádně tmavé. Ta příšerná tunika se mu vzdouvala přes opasek přesně tak, jak jsem to nesnášel. Zatímco u Aviena mi vůbec nepřišlo na mysl uvažovat o zeměpisu, v Turiově případě jsem okamžitě usoudil, že pochází z některé provincie. Spisovatelé se do Říma rádi stahují z Hispánie, Galie nebo i z italských krajů mimo Řím. Nechtěl jsem se obtěžovat vyptáváním, odkud pochází, ale zdál se mi zkrátka příliš hlučný, příliš nafoukaný a snad i zženštilý. Tím jsem si ale mohl být sotva jist, neboť jsem neměl žádný osobní důvod, abych se po tom pídil.

„Už jsem si pomalu myslel, že se mnou nikdo nechce mluvit. Jedinou další osobou, která se obtěžovala ukázat, byl Avienus."

„Říkal mi to."

„Tak vy dva jste se na mě domlouvali?" Vytáhl jsem poznámkovou tabulku, a když jsem si ji pokládal před sebe a vytahoval jsem stylus, nespouštěl jsem ho z očí. Usmál jsem se, ale zachoval jsem nepřátelský kukuč.

„Náhodou jsem ho potkal –“ vysvětloval zaraženě. Možná ještě v životě žádný výslech nepodstoupil. Ale třeba to znamenalo něco jiného.

„Kde to bylo?“

„Jen v popině na konci ulice. Je na tom něco špatného[7]“

„To jsem neřekl.“ Ale přitom jsem skutečně *chtěl* věděl, zda se spisovatelé sešli k poradě, aby se domluvili, že jejich výpovědi budou seděl. „Proč by si muž nemohl koupit nějaké občerstvení. Nu,“ podotkl jsem a zatvářil jsem se nesouhlasně, „sice se teď objevil nový zákon proti jídelnám s teplými pokrmy, ale předpokládám, že něco studeného k zakousnutí kolem poledne nikomu neublíží.“ Helena nebo Petronius by se nad mým pokryteckým výkladem váleli smíchy. „Takže ty jsi Turius.“ Vyslovil jsem to s přiměřenou dávkou znechuceného překvapení, jaké pokaždé budí dojem, že něco víte.

Jak jsem doufal, touha po vyniknutí se v něm mísila s hrůzou, že skrývám nějaká tajemství, až z toho byl celý rozpolcený. A že v tajemstvích figuruje právě on, tím jsem si byl jist. Šlo o pouhý instinkt, ale já tomu svému věřil.

„Máš nějaké občanské jméno?“ Zapisoval jsem si poznámky, jako bych sestavoval obžalobu pro magistráta.

„Tiberius.“

„Tiberius Turius!“ Znělo to dobře i směšně. „Já jsem Falco.“ Zjevně přísnější.

Než jsem mu stačil položit otázku: *„O čem píšeš, Turie?“*, prozradil mi to sám. „Vymýšlím pravidla pro ideální společnost.“ Jistě, Avienus mu řekl, na co se ho budu ptát. Povytáhl jsem obočí a nijak na to nereagoval, takže začal vypadat trošku rozpačitě. „Platonovu *Republiku* pro moderní časy.“

„Platon,“ poznamenal jsem, „ten z toho ovšem vyřazoval ženy, nemám pravdu?“ Turius se pokoušel odhadnout, zda tenhle patriarchální postoj schvaluji. Kdyby měl příležitost vidět, jak se mnou ženy mého života zacházejí, dlouho by nad věcí nehloubal.

„V tom šlo o mnohem víc,“ odvětil opatrně.

„To bych řekl!“ Právě když usoudil, že by mohl na toto téma zahájit kritickou diskusi, odvrhl jsem Platona nesmlouvavě stranou. „Takže co tvoje pojednání přináší? Už jsi ho dokončil?“

„Hmm – jen jsem z větší části nastínil hrubé rysy."

„Čeká tě ještě hodně vylepšování?"

„Necítil jsem se příliš dobře –"

„Bolavá záda? Migréna? Křeče v obličeji? Hemoroidy?" rýpal jsem do něj s nepříliš velkou účastí. Zarazil jsem se, až když jsem měl na jazyku slova *„nekonečná touha unudit lidi k úplnému zblbnutí"*.

„Postihují mě záchvaty –"

„Ani mi to neříkej. Zvedá se mi žaludek, když slyším o chorobách jiných lidí." Přemýšlel jsem, jak statně vypadá, a pak jsem sevřel stylus a udělal rychlý tah. „Co na tvoje chatrné zdraví říkal Chrysippus, Turie?"

„Ten měl vždycky pochopení –"

„Chceš říct, že ti dával co proto?"

„Ne –"

„Jak jste spolu vycházeli?"

„Dobře, vždycky dobře!"

Zatvářil jsem se, že k tomu chci něco dodat, ale nic jsem neříkal.

Turius sklopil zrak na své švihácké obutí. Chtěl se mi vzepřít, ale nechal jsem ho v tom a nakonec to ticho neunesl. „Pracovat s ním někdy bývalo dost těžké." Jen jsem poslouchal. Turius se ale učil rychle. I on vypadal, jako by chtěl pokračovat dál, ale spolkl to.

Po chvilce jsem se naklonil dopředu a nasadil jsem masku chápavé osoby. „Pověz mi něco o Chrysippovi jako o člověku se vztahem k umění."

Jeho oči se opatrně setkaly s mým pohledem. „Jak to myslíš, Falcone?"

„No – co jsi pro něho dělal, a co dělal on pro tebe."

Byl na něm patrný neklid. Turius se asi domníval, že mířím na kdovíjaké nemorální praktiky. Já sám jsem předpokládal, že Chrysippus měl plné ruce práce s Vibií a Lysou, ale bylo z toho patrné, jak pracovala Turiova mysl.

Zůstal jsem u obchodní skutečnosti: „On měl peníze a ty zase talent – je to základem rovnocenného partnerství? Bude takový vztah mezi umělcem a patronem jedním z prvků toho ideálního politického státu, který popisuješ ve své významné práci?"

„Pcha!" Turius vybuchl hořkým smíchem. „Já v ní otroctví nepovoluji!"

„To je poučné – a zajímavé. Pokračuj, Turie."

„Ta jeho ochranná ruka nebyla žádné partnerství, jenom vykořisťování. Chrysippus se svými klienty zacházel, jako by to byly jen kusy masa."

„Muži obdaření intelektem a tvořivostí? Jak to mohl dělat?"

„Všichni potřebujeme nějaké peníze, abychom se mohli uživit."

„A?"

„Cožpak tu, Falcone, necítíš to napětí? Doufali jsme, že získáme svobodu, abychom mohli vykonávat svou duševní práci a osvobodili se od finančních starostí. Ale on v nás viděl jen námezdní dělníky."

„Takže se domníval, že když vám poskytuje peněžní podporu, má právo naprosto o všem rozhodovat? A jeho spisovatelé mezitím usilovali o nezávislost, kterou jim odmítal poskytnout. Jak se ty problémy projevovaly v reálném životě? Pokoušel se ovlivňovat, o čem píšete?"

„No samozřejmě!" Turius ještě nebyl se svým výbuchem hořké zloby hotov. „On si myslel, že nám vydáváním našich prací prokazuje kdovíjakou laskavost! Museli jsme dělat to, co řekl. Mně by to samo o sobě ani tak nevadilo, ale Chrysippus byl hnusný kritik. Dokonce i jeho vedoucí písárny měl lepší úsudek o tom, co by se mohlo prodávat."

Vypadalo to, že se chystá k další dlouhé tirádě, proto jsem ho přerušil: „Ještě nějaké špatné zkušenosti?"

„Musel by ses zeptat ostatních."

„Však se taky zeptám. Takže ty jsi nesnášel, když tě někdo tyranizoval v tom, co smíš psát. To bylo jádro té hádky, která se včera mezi vámi odehrála?"

„Žádná hádka nebyla."

Odložil jsem poznámkovou tabulku, jako bych chtěl naznačit, že mě obtěžuje už jen zapsat jeho odpověď. „Ale no tak, Turie! Už jsem slyšel líbeznou ukolébavku od Aviena. Nečekej, že budu věřil, že se nikdo z vás s patronem kvůli nějaký zatracený otázce nedostal do sporu. Vzchop se. Došlo tady k vraždě a já musím chytit vraha."

„Všichni tomu přihlížíme s velkým zájmem," ušklíbl se.

„Tak já ti něco povím." Už jsem měl opravdovou zlost. „Lhůta pro můj úkol je pevná. Nedá se o ní vyjednávat. A já ho splním včas jako opravdový profesionál. Ten výlupek skončí v úhledným balíku, pevně spoutaný provazy. Na světě budou usvědčující důkazy, pádně zdůvodněné vytří-

beně sestavenými větami. Informátoři se za žádné ‚překážky' neschovávají. Viník bude postaven před soudce." Zamrkal. Někdo tomu říká záchytný bod. Potíž je, že nikdy nevíte, kam takový záchytný bod povede. Bouchl jsem dlaní do stolu a zařval na něj: „Myslím, že lžeš, a už jen to stačí, abych tě pohnal před magistráta z oddělení vražd."

Turius mě nezklamal. Jakmile jsem vyrukoval s pohrůžkou, našel si snadnou únikovou cestu – ukázal prstem na někoho jiného. „Čestné slovo, já jsem s Chrysippem neměl žádné potíže. Na rozdíl od Aviena, s tou jeho půjčkou."

Založil jsem si ruce na prsou. „No vida, to bychom měli. Tak mi o tom pověz –" Až znuděně jsem předem vyšel vstříc jeho žádosti: „Jistě, může to zůstat v naprosté důvěrnosti."

„Podrobnosti neznám. Jen to, že Avienus se o celé roky opozdil se svými domněle erudovanými hospodářskými dějinami. Když se dostal s penězi úplně na dno, Chrysippus mu poskytl půjčku, a docela velkou."

„Půjčku? Já myslel, že podporovatelé umění by měli být štědřejší. Kam zmizeli literární dobrodinci, kteří uměli podat pomocnou ruku zadarmo?"

„Avienus dostal tolik, kolik byl Chrisippus ochoten dát."

„A jak to teda s tou půjčkou vypadá v současnosti?"

„Domnívám se, že banka na něj přitlačila, aby ji splatil."

„Vyžádal si Avienus na splacení nějaký dodatečný čas?"

„Ano, ale odmítli ho."

„Kdo, Chrysippus?"

„Soudím, že tu špinavou práci odvedl jeho prostředník."

Pomalu jsem přikývl. „Takže Avienus je v průšvihu, dokonce i když svůj rukopis dokončí. Splacení půjčky ho i tak může zničit. Jeho projekt mi nezní jako žádný zázrak, takže se nedá čekat, že by mu příliš vynesl. Tvoje teorie tedy zní, že Avienus včera přišel, aby se pokusil vyprosit si čas jak na půjčku, tak na dokončení spisu. Chrysippus byl neoblomný, pravděpodobně v obou záležitostech. To by, zdá se, mohl být motiv pro to, aby se Avienus rozzuřil k nepříčetnosti a zabil ho." Roztáhl jsem ústa do širokého a zlověstného úsměvu. „Poslyš, Turie – až Avienus zjistí, že můj pronikavý historický výzkum spolu s tvou pomocí odhalil tuhle pozoruhodnou novou skutečnost o *jeho* motivu, samozřejmě že podnikne odvetný úder.

Takže si ušetřeme čas – co mi tak asi napovídá pro změnu o tobě?“

Tato trefná replika utopistu doopravdy nadzvedla. Zbělel a okamžitě zaujal postoj zrazeného – zajímavou pozici čehosi mezi raněným a pomstychtivým. A vzápětí už odmítl vypovídat. Nebránil jsem mu v odchodu a na cestu jsem mu přidal obvyklé strohé varování, že si s ním ještě promluvím.

Když došel ke dveřím, zavolal jsem na něj ještě jednou: „Mimochodem, jak jsi na tom s financemi ty?“

„Nijak hrozně.“ Mohl mi lhát – ale pak by někdo musel zaplatit ty jeho rumělkové hadry, pokud si nevzal půjčku i on.

Už jsem tedy trochu.rozčeřil kalné vody, dokonce dřív, než jsem mohl doufat. Čas na oběd.

Když jsem vyšel na ulici, vlhký vzduch byl v připalujícím slunci sotva k dýchání. Nikdo se nezdržoval venku. Na vzdáleném konci ulice byl vidět Circus Maximus, kde by se teď v rozpáleném písku závodní dráhy mohla smažit křepelčí vajíčka.

Málem už jsem se zastavil u popiny na rohu. Venku jsem viděl mladého číšníka s utěrkou přes jedno rameno, jak si přepočítává mince v měšci u pasu. Otočil se a začal na mě zírat. Najednou jsem ztratil zájem. Byli jsme příliš blízko místa vraždy a určitě by se mě na ni vyptával.

Raději jsem se vydal domů, abych si dal salát s Helenou.

Než jsem se vyškrábal na temeno Aventinu, sotva jsem popadal dech. Doufal jsem, že jen co dojdu do Fontánového dvora, odpočinu si a ochladím se v prádelně u Lenie, ale nikdo tam nebyl. Byl jsem příliš vyčerpaný na to, abych zkoumal zadní dvorek. Kromě toho se mi už jen při pomyšlení na kádě s horkou vodou dělalo ještě větší mdlo. Místo toho jsem se vlekl dál po dřevěných schodech do vlastního bytu – teď jsem byl vděčný, že bydlím v prvním poschodí, ne v šestém. Byla to ovšem chyba. Šesté patro nám dřív poskytovalo aspoň částečnou ochranu před různým nebezpečím.

Zaslechl jsem nějaké hlasy. Zvlášť jeden mužský tenor, který jsem nepoznával. Zhluboka jsem vydechl, otevřel vnitřní dveře a vstoupil do obývacího pokoje. Byla tam Helena s mou sestrou Maiou. Vedle Maii stála malá Julia a celá zapatlaná chroupala fík. Helena s Maiou se na mě ihned podí-

valy, měly poněkud stažené rty a vypadaly, že jsou připravené vykonat na mě trest za to, co právě musely přetrpět.

Návštěvník jim dopřával nějakou anekdotu. A nebyla první. To jsem poznal.

Byl to vysoký chlap se světlými vlasy sčesanými dozadu, ve volné, ledabyle převázané tunice, s mohutnými lýtky a velkými sukovitými chodidly. Matně jsem ho poznával. Určitě byl mezi návštěvníky mého recitálu. Předpokládal jsem, že to bude spisovatel. A co horšího: On se navíc považoval i za vypravěče.

XXIII

Viděl jsem, jak Helena zvedla bradu.

„Pán domu se vrací – Marku, tohle je Pacuvius," skočila muži do řeči a nesmlouvavě utnula příběh, s jehož líčením by vypravěč sám od sebe nikdy nepřestal. Poznal jsem, že jde o jakousi už letitou historku, sice plnou důmyslných podrobností, ale už taky poněkud ohlodanou od molů. Maie a Heleně zřejmě připadala po tom několikahodinovém monologu nekonečná. Usmál jsem se na Helenu v naději, že se mi podařilo vyloudit úsměv obzvlášť významný. Helena se na mě neusmála.

„Didius Falco," představil jsem se nenuceným hlasem. Maia se zamračila, přesvědčena, že se mi tu nudu nepodaří ukončit. „Očekával jsem tě v Chrysippově domě, Pacuvie."

„Och! Jsem to ale hlupák!" Plácl se do hlavy v domnění, že to bude vypadat komicky. „Pošetilý otrok, co všechno poplete –" Vymotal se ze stoličky a nemotorně se postavil. Chtěl, aby to působilo hrubě, pokud bych snad trval na jeho odchodu. Netečně jsem kolem něj přešel, vyprázdnil jsem do poháru džbánek s vodou a zvrátil ho do hrdla.

Helena v tu chvíli pocítila, že by měla atmosféru odlehčit: „Pacuvius je satirik, píše pod jménem *Scrutator* –"

Ostýchavě se zasmál. Doposud jsem byl vůči jeho šarmu imunní. „Jak je ti asi jasné, Falcone, zapojil jsem svůj bohatý důvtip a staral jsem se o zábavu dam." Opravdu? Nikdo nemá zrovna v lásce muže, kteří sami sebe považují za nadmíru důvtipné. Jak Helena, tak Maia byly, pokud šlo o zábavu, dosti vybíravé. Představoval jsem si, jak ho rozpitvají, až zmizí. Obě uměly být pěkně kruté. Už jsem se těšil, co si o něm vyslechnu.

„Takže jak zní verdikt, drahá?" zeptal jsem se Heleny zpříma. Nepochyboval jsem, že si v mé nepřítomnosti s tím chlapem promluvila se vší autoritou. Možná ani tak docela nechápal, nakolik jsem si vážil jejího úsudku. Působil na mě jako jeden z těch rozevlátých svobodných mužů,

kteří sice předstírají flirtování, ale nikdy by si skutečnou ženu nepustili k tělu blíž než na délku stadia.

Helena mu jistě položila správné otázky, i když to dělala mazaně, jakoby jen v rámci zdvořilé konverzace. Podala mi o tom zprávu tichým hlasem, ale poněkud ostřejším, než aby zněl neutrálně: „Pacuvius dostal na včerejšek pozvání, aby probrali, jak je daleko se svou nejnovější řadou básní. Předvedl Chrysippovi novou část a ten byl spokojen, nehádali se. Krátce nato Pacuvius z domu odešel."

„Neviděl tam nikoho z dalších autorů?" Jistě, na to jsem se mohl zeptat rovnou jeho. Teď úplně dychtil po tom, aby mohl odpovědět sám.

„Tvrdí, že ne," odvětila Helena. Hezky řečeno. Jen nejjemnější náznak, že se zdržuje úsudku o tom, zda jí ten okázalý chvastoun řekl pravdu.

Usmál jsem se na ni. V odpověď se na mě také usmála, dost unaveně.

Shýbl jsem se a zvedl dítě, abych se s ním otcovsky pozdravil. Julia se ale rozhodla, že se na téhle komedii nebude podílet, a začala ječet. „Nu, to zní dobře," řekl jsem Pacuviovi energicky do toho randálu.

Muž se zmateně klátil ke dveřím. „Ano, ano, pokud je to uspokojivé, jsem potěšen. Teď vás zanechám, abyste si mohli užívat domácí harmonie – " Nedokázal však odolat, aby nenarušil moje rodinné hájemství, vrátil se a každé dámě mlaskl na ruku pečlivý polibek (obě se měly na pozoru a vystrčily paže pohotově vpřed, aby se snad nepokoušel je líbat ještě výš). Tiše jsem tomu přihlížel. Pokud by se opovážil čehokoli dalšího, shodil bych ho ze schodů. Měl jsem podezření, že Maia s Helenou tajně doufají, že právě takovou scénu uvidí.

„Pokud ve tvém příběhu objevím nějaké nesrovnalosti, budu se s tebou chtít vidět znovu. Jestli tě napadne jakákoli osoba, která by mohla mít důvod zabít Chrysippa, přijď mi to říct. Pokud jsi k tomu měl důvod sám, doporučuju ti, abys to přiznal hned, protože já už si to zjistím. Mou úřadovnou je Chrysippova latinská knihovna."

Uklonil se, jako by chtěl ten svůj vpád trochu vyžehlit, a spěchal pryč. Pokud snad měl v úmyslu, abych si pro svůj chlad připadal neotesaný, na mě to nezapůsobilo.

Julia se zase uklidnila.

„To je ale podlézavec!“ vykřikla Maia. Možná byl ještě v doslechu. Udělal jsem pár kroků, abych se podíval ven. Velký chlap kráčel pryč Fontánovým dvorem, přespříliš rychle, až se rozechvívaly plátěné markýzy, které míjel. Možná cítil, že se mu derou na mysl nějaké důvtipné verše, a spěchal si je zapsat, než je zase zapomene. Na to, aby přemohl a zabil Chrysippa, byl dostatečně mohutný. Ale na něco takového mi připadal jako příliš velký budižkničemu.

„Určitě budeme figurovat v nějaké satiře, varuju vás,“ podotkl jsem, když jsem znovu vstoupil do dveří. „Už jsem na jeho psaní narazil. *Scrutator* je domýšlivec. Někteří rádi píšou parodie o bohatých lidech. On se s oblibou vysmívá lidem z nižších vrstev, kteří stoupají vzhůru a domnívají se, že ve společnosti něco znamenají. Informátoři vždycky představovali dobrou látku, a tady našel senátorskou dceru, která utekla, aby žila ve stoce, a spolu s ní půvabnou vdovu, které – jak ona tvrdí – sežral manžela lev. Bohové, kdybych se vás dvou tak nebál, něco bych snad napsal sám.“

Helena ztěžka dosedla na lavici. „Já už myslela, že tu klapačku nikdy nezavře.“

„A Maia taky. Poznal jsem to hned, jak jsem vešel.“

„Vůbec mu to nezapálilo,“ přidala se Maia, a dodala svým příznačným odměřeným způsobem: „Sobecká, sebestředná maskulinní stvůra.“

„Kroť se před tím dítětem,“ napomenul jsem ji. Vytáhl jsem poznámkovou tabulku, na kterou Passus připravil podrobnosti o Chrysippových návštěvnících. „Je to zvláštní, jak mě všichni tihle spisovatelé přicházejí navštívit přesně v tom pořadí, jak jsou v seznamu zapsaní. Pečlivá choreografie. Možná by potřebovali nějakého redaktora, aby jim navrhl trochu přirozenější realismus.“ Obrátil jsem se na Helenu, jejíž odhodlání jsem nyní už dostatečně poznal: „Máme od toho otravy nějakou úrodu, o které bych měl vědět?“

„To je tvoje práce,“ předstírala.

Pokrčil jsem rameny. „Nepředpokládám, že bys propásla jakoukoli příležitost.“

Vzhledem k tomu, že ženy byly unavené, předal jsem dítě Maie a začal jsem hledat naše jídelní misky. „Prkýnko na krájení je pod Juliinou pokrývkou,“ pomáhala mi Helena snaživě. Našel jsem je, a hlávkový salát,

který jsem chtěl krájet, jsem zase objevil za květináčem s bující petrželkou. Začal jsem chystat oběd. Počínal jsem si s jistotou, která žel na nikoho neudělala dojem, a moje životní partnerka se zatím trochu vzchopila a líčila mi, co se jí podařilo ze satirika vypáčit. Maia k tomu tu a tam taky přidala pár postřehů a mezitím se pokoušela z Julinky obrat fíková semínka.

„Myslím, že jeho životního příběhu tě ušetřím, Marku," rozhodla Helena.

„Zdvořilá žena."

„Píše už řadu let, je to běžný prodejný člověk s nevelkým, ale vytrvalým okruhem čtenářů, lidí, kteří se k jeho tvorbě vracejí možná prostě jen proto, že o něm slyšeli. Má do jisté míry uvolněný styl a vtip. Je pozorovatelem jemných společenských rozdílů, mistrem parodie, nikdy nemá daleko ke kousavým poznámkám."

„Umí pustit do oběhu kdejaký skandál," zavrčela Maia. „Všechny jeho příběhy byly prošpikované věcmi, o kterých by lidi radši pomlčeli." To mohlo být zdrojem antipatie.

„Dokázala bys říct, jak vycházel s Chrysippem?"

„No…" Helena hledala slova. *„Jeho* vlastní názor zní, že slavný *Scrutator* je zakládajícím členem okruhu spisovatelů, bez jejichž psí oddanosti a duchaplnosti by Chrysippus v literárním oboru nikdy nepřežil."

„Anebo, přesněji řečeno, *Scrutator* je starej prďola a budižkničemu," doplnila Maia.

Helena zamyšleně pokračovala: „Tvrdí, že Chrysippus byl uchvácen novými básněmi, které mu včera předvedl, ale já nevím. Co když v něm Chrysippus ve skutečnosti viděl jen děsného vyčichlého autora, co už má nejlepší léta za sebou, a chtěl ho vyhodit? Teď, když je patron po smrti, kdo to může říct? Co když se Pacuviovi až teď podaří vydat práci, kterou mu Chrysippus hodil na hlavu?"

„Že by dokázal vraždit, aby dosáhl vydání svého díla?" zamumlal jsem a seškraboval sůl z velkého tvrdého bloku.

„A dokázal by někdy přestat s tím svým nekonečným žvaněním?" opáčila Maia.

„Pokud skutečně má zavedený okruh čtenářů, musel si přát, aby písařská dílna pokračovala v obchodech jako doposud, bez jakýchkoli zvratů,

které s sebou smrt majitele nutně přináší."

„A nemůže být ve hře i prvek senzace?" zeptala se Helena. „Co kdyby vražda zvýšila prodej?"

„Já nevím – ale pokud jo, dá se čekat, že jen načas." Teď jsem měl jiné priority. „Kde je ten výtečný zralý kozí sýr?"

„Včera ho snědl Gaius Baebius."

„U Jupitera, jak toho žrouta nesnáším! Tak co, neposkytl vám ten mluvka nějaký důvěrný drb o ostatních, co jsou ve hře?"

„Podle něj jsou to jen samé cukrující hrdličky," ušklíbla se Helena.

„A ona tomu nevěří. Už potkala různé spisovatele," chichotala se Maia. „No, a taky zná tebe, Marku."

„Cože, my nemáme ocet? Takže žádné zlomyslné narážky na jeho kumpány?"

„Mluvil o nich vesměs ohromně pěkně. Žádná pořádná závist, žádná zášť." Heleniny jiskrné oči byly jako pohupující se návnada. „Ale potom…"

„Sem s tím!"

„Na copak jsi přišel ty?"

Tuhle hru jsem hrát uměl. I nabídl jsem jí jeden pamlsek. „Dějepisec měl velký dluh vůči Aureliánské bance."

„Ó, a to má být všechno?" skočila nám do řečí má sestra a tutlala smích.

„Mám podezření, že jeho se chtěli zbavit taky – Vespasián si přeje mít zaznamenanou svou vlastní verzi dějin. Kdokoli se v oboru pohyboval za vlády předchozích císařů, je poskvrněn. Chrysippus mohl docela pravděpodobně uvažovat o tom, že si najde někoho, kdo by byl politicky přijatelnější pro nový režim. Jinak je to mrhání časem, pokoušet se mu něco vnutit."

„Ještě něco?" dusila mě Helena.

„Tomu snílkovi, co tvoří novou republiku, teče z nosu. A když bude psát takhle legračně, ideální společnost bude na svět přicházet hodně pomalu."

„Věčná škoda. Kterýpak z nich to je?"

„Turius."

„Ale!" Helena se vzrušením rozzářila. „Turius na něj má pifku – to nám *Scrutator s* gustem řekl. Turius do své práce odmítl zahrnout pochvalnou

zmínku o Chrysippovi. Chrysippus mu dal na srozuměnou, že pokud chce dostat peníze, měl by se podle toho chovat."

„Lísat se k patronovi?" usmál jsem se.

„Zmínit se, jakou nesmírnou štědrost patron projevil," odvětila Helena svým upjatým stylem. „Jmenovat Chrysippa tak často, aby se ho veřejnost naučila ctít už jen proto, jak je oblíbený – tvrdit, že Chrysippus je muž vytříbeného vkusu a šlechetných záměrů a jeden z Římanů, co pohnou světem."

„A taky zdůraznit, že pořádá pěkné slavnostní večírky," dodala Maia.

„A Turius se pošetile rozhodl, že nic z toho neuvede?"

Helena mi s chutí odpověděla: „Podle Pacuvia – který samozřejmě může lhát, jen aby docílil divadelního účinku – se Turius vyjádřil ještě mnohem důrazněji. Měl prý veřejně vyhlásit, že Chrysippus je ďábelský přivandrovalecký děvkař, který by byl schopen odmítnout i Homéra s jeho rukopisy, protože slepec by byl při veřejných čteních na obtíž a potřeboval by k diktování pomocníka, co by se musel draze zaplatit."

„Konečně spor! To se mi líbí!" rozřehtal jsem se.

Heleniny hnědé, pronikavé oči, potěšené tím, jak mě její vyprávění zaujalo, si teď našly moje. „A to není všechno – pořád podle Pacuvia, který se tím vším zdál být úplně unesený –, Chrysippus prý podle rozzuřeného Turia natolik postrádá kritický úsudek, že by byl schopen trvat na tom, aby se Helena Trojská v *Iliadě* vyskytovala jedině nahá. Lásku mezi Achillem a Patroklem by podrobil cenzuře, aby ho edilové náhodou neposlali do vyhnanství pro šíření nemorálnosti. A v *Odysseji* by zase trval na tom, aby byla ta srdceryvná scéna skonu chudáka Odysseova starého psa zkrácena coby pouhá vycpávka."

Všichni jsme se svíjeli smíchy.

Ostrým nožem jsem mezi nás rozdělil klobásku. „A Chrysippus o tom věděl, že se Turius vyjádřil takhle nevybíravě?"

„Všichni mají za to, že jo."

„Úžasné! Nevzešla z toho žádná pranice? Nějaký náznak násilí?"

„Ne. Nikdo nevěří, že by byl Turius vůbec schopen v sobě najít sílu k tomu, aby se vysmrkal, když mu teče z nosu."

„No jo, ale Chrysippus přece musel zuřit – to *on* si mohl s nějakou str-

kanicí začít.“ A Turius by se asi dal bojácně na útěk. „Co si teda Pacuvius o Turiovi a jeho legračních názorech myslí?“

„Nemastně neslaně s nimi souhlasí – ale drží jazyk za zuby. Jako satirik je pokrytec.“

„To jsou přece všichni, ne? Zjistila jsi ještě něco?“

„Skoro ani ne,“ prohodila Helena ledabyle. Takže něco ano. „Epický básník si až příliš často přihne z amfory, a říká se, že úspěšný dramatik nepíše svoje hry sám.“

Zavrtěl jsem hlavou a usmál jsem se na ni. „Takže vlastně nic, čeho by se dalo chytit!“

XXIV

Přede mnou vyvstával zajímavý obraz závisti a třenic. Vždy se mi líbí případ, v němž figuruje celý zástup stále podezřelejších osob. S chutí jsem se pustil do oběda.

Když se rozmluva stočila k rodinným záležitostem, Maia mi řekla, že byla navštívit tátu. Ačkoli prozkoumala poměry ve skladišti, nevyrukovala přímo s nabídkou pomoci. „Vyřiď to s ním ty. Znáte ho s Helenou líp než já. Tak jako tak, to vy dva chcete, abych to dělala…“

Vytáčela se. Jen co jsme se najedli, vzali jsme ji s Helenou zpátky do Saept.

Otce jsme tam zastihli zamračeného nad hromádkou něčeho, co vypadalo jako účty. Jistěže si dokázal poradit se svými finančními záležitostmi – byl mazaný a číslům rozuměl jaksepatří. Jen co našel košík s přebytečnými hrnci a změtí ozdob, aby se Julia zabavila, zpříma jsem na něho vybalil, že mi připadá, jako by ztratil vůli vést si denní záznamy, a že by mé sestře prokázal poctu, kdyby jí dovolil, aby mu dělala tajemnici – a ovšem platil jí za to.

„Nic na tom není,“ prohlásil táta ve snaze docílit co nejnižší mzdy. „Není potřeba to zapisovat každej den –“

„Já jsem myslel, že všechny obchodní transakce se mají zapisovat v denní knize,“ namítl jsem.

„To přece neznamená, že je musíš zapsat v ten samej den, kdy k nim dojde.“ Táta se na mě podíval jako na prosťáčka. „Nebo si snad zapisuješ svoje výdaje na tabulku ve chvíli, kdy podmázneš nějakýho svědka?“

„Samozřejmě. Já jsem systematický informátor.“

„Jen nekecej. Kromě toho, synku, to, že jsem schopen na požádání předložit denní knihu, co vypadá úhledně a neviňoučce, ještě neznamená, že musí být správná.“

Maia ho zpražila pohledem: Tak *tohle* se v této úřadovně rázně změní.

Bez ohledu na etické rozdíly mezi nimi jsme záležitost snadno uspořádali. Jako tomu bývá u mnoha ujednání, která se zdají být samý problém, jakmile se do toho člověk obuje, obtíže zmizí jako pára nad hrncem. Maia se rovnou pustila do průzkumu a zakrátko zpod tátovy stoličky vytáhla štos účetních poznámek. Už dřív jsem byl svědkem, jak si vedla vlastní domácí rozpočet, a věděl jsem, že si tu poradí. Přirozeně pociťovala nervozitu. Posadila se, aby přišla na kloub systému, který táta vymyslel speciálně k balamucení druhých, a my s Helenou jsme se tam ještě zdrželi, abychom podezřívavého majitele odváděli od příliš těsného dohledu nad Maiou, který by ji mohl odradit.

„U který banky máš vlastně účty, táto?“

„Starej se o svý obchody!“ odpálil mě instinktivně.

„Příznačné!“

„U Junony,“ zamumlala Helena. „Kdy vy dva dostanete rozum! Didie Favonie, tvůj syn nepase po žádných tvých truhlách s penězi. Ta otázka se jednoduše týká jeho práce.“

Otec ožil, jako vždy celý žhavý strkat nos do čehokoli, co souviselo s mým řemeslem. „O co teda jde?“

„Zavraždili jednoho bankéře jménem Chrysippus. Nepřišel jsi někdy do styku s jeho agentem Lucriem v Aureliánské bance?“

Táta přikývl. „Znám pár lidí, co ho využívají.“

„Když vezmu v úvahu ceny, které z lidí vymámíš na dražbách, nepřekvapuje mě, že kupci musejí hledat finanční výpomoc.“ Zdálo se, že táta, čerstvě označený za vyděrače jen pyšně nadmul hruď. „Slyšel jsem, že se zaměřuje hlavně na půjčky.“

„Takže tenhle aureliánskej podnik jde tím pádem ke dnu, co?“ zajímal se táta, který se příznačně celý třásl na to, aby se mohl dozvědět nějaký drb jako první.

„Pokud vím, tak ne.“

„Zmíním se o tom mezi lidma.“

„Nic takového Marcus zrovna neříkal,“ napomenula ho Helena. Její senátorský původ ji naučil, aby nikdy nedělala nebo neříkala nic, co by mohlo jakkoli rozrušit právního zástupce. Několik jich měla v příbuzenstvu. Což nijak nevylepšovalo její názor na rady, jež poskytovali.

„Nepomlouvej bankéře, když se nic zlého neděje!“

Táta se ošíval a odmítal dál mluvit. Nedokázal by odolat pokušení, aby se svým kumpánům nepochlubil, že něco ví. To, že celkem ani neměl co říct, mu nemohlo zabránit, aby nevytruboval nějaký příběh s nádechem senzace. Žvanění už k jeho obchodům patřilo. Něco už by dal dohromady a ani by nepostřehl, kolik si toho přimyslel.

Ale vždyť jsem měl mlčet i já sám. Teď už bylo ovšem pozdě. „Předpokládám, že jsi viděl, jak se po dražbách motá spousta zprostředkovatelů úvěrů, co jsou připravení poskytnout kupujícím na místě hotovost?“

„V jednom kuse. Někdy přilákáme víc naháněčů na prachy, než je tam vůbec kupců, co by jim za to stáli. Jsou to taky pěkně vytrvalí neřádi. Ale Lucria tam nevídáme.“

„To ne, já bych řekl, že Aureliánská banka pracuje víc ve skrytu.“

„Nějaký finty?“ zeptal se táta.

„Ne, zkrátka diskrétnost.“

„Jo ták!“

Dokonce i já jsem se zasvěceně usmál. „Prý je to řecký způsob.“

„Vidíš, a pak že žádný finty,“ ušklíbl se otec pobaveně a s Helenou se svorně zachechtali.

Cítil jsem, že vypadám důležitě. „Není třeba vyvolávat xenofobii.“

„Xenofobie je řecký vynález,“ připomněla mi Helena.

„Z Řeků jsou teď Římani,“ namítl jsem.

„Ne abys něco takovýho tvrdil,“ uchechtl se táta, „až budeš s nějakým Řekem mluvit tváří v tvář.“

„Přecitlivělost nechávám jiným. Proč strkat attický nos do úrodné hlíny Latia? Ať si věří ve svou nadřazenost, když je to jejich náboženství! My Římani tolerujeme každýho – samozřejmě kromě Parthů. A jakmile i *je* přesvědčíme o tom, že je výhodnější připojit se k říši a nechat si ostříhat ty jejich vlasy na ramena, budem dokonce moct předstírat, že máme rádi i Parthy.“

„To si děláš srandu,“ ušklíbl se otec.

Na chvilku jsem nechal zavládnout ticho. Každým okamžikem teď někdo zmíní Kartagince. Maia, jejíž manžel byl popraven za to, že proklínal Hannibala v jeho domovském kraji a poté se rouhal punským bohům, na-

krátko vzhlédla od své práce, jako by cítila, nač myslím.

„Tak u kterého podniku máš tedy své bankovní účty?“ zeptala se Helena táty s docela nestydatou naléhavostí.

Podvolil se jí, ale jen trošičku. „Tam a onde, přijde na to.“

„Na co?“

„Na to, co potřebuju.“

„Táta nikdy neudržuje moc vysoký vklad,“ řekl jsem jí. „Prostředky radši soustřeďuje do zboží, co se dá prodat – do uměleckých prací a nóbl nábytku.“

„Proč někomu platit za to, aby udržoval mý peníze v bezpečí?“ vysvětloval táta. „Nebo nechat nějakýho troubu, co by nepoznal dobrou investici ani ve zlatým dole, aby si zahrával s mými penězi? Když potřebuju úvěr na nějaký velký neplánovaný nákupy, vždycky ho dostanu. Mám dobrou pověst.“

„To jen dokazuje, jaký jsou bankéři hlupáci!“ zažertoval jsem.

„Ale jak to vědí, že ti můžou věřit, Gemine?“ zeptala se Helena o něco rozumněji.

Táta jí vysvětlil, jak to chodí na Columnii Maeně, kde obchodníci s půjčkami vyvěšují podrobnosti o klientech, kteří usilují o získání půjčky. To samé mi už předtím vykládal Nothokleptes. „Kromě toho si to řeknou mezi sebou. Radí se spolu navzájem – je to taková jedna velká rodina. Jakmile získáš dobrou reputaci, jsi ve hře.“

Helena Justina se na mě obrátila. „Takovou práci bys mohl dělat ty, Marku – prověřovat, jestli jsou lidi solventní.“

„Tu a tam jsem se tím taky zabýval.“

„Potom bys to měl nabízet jako pravidelnou službu. Mohl by ses na to i specializovat. Zkusit zase něco jiného, než se nechat najímat vigily k řešení případů, s kterými si nechtějí lámat hlavu.“

Věděl jsem, proč to Helenu zaujalo. Očekávalo se, že vstoupím do společného obchodního podniku s jedním z jejích bratrů – Justinem, pokud se kdy uráčí vrátit se z Hispánie. Nebo rovnou s oběma bratry, pokud se nám podaří vybudovat dostatečnou klientskou základnu. Pravidelní zákazníci, jako jsou bankéři, které zajímá, zda jsou klienti důvěryhodní, by mohli být pro naše podnikání užiteční. Předstíral jsem odmítavý postoj – ale pak jsem

na ni mrkl, aby viděla, že jsem ten návrh slyšel.

„A prověřovat minulost a profil lidí, kteří své příbuzné zatím ještě neumlátili, by taky bylo méně nebezpečné," podotkla Helena. Já jsem její názor na obchodní svět nesdílel.

„Předpokládám, že bych mohl začít s minulostí vlastního otce."

„Jdi se vycpat," odsekl táta, jak se dalo čekat.

Tentokrát jsme se tomu svorně zasmáli všichni.

Ta rozmluva mi připomněla, že musím zjistit, kdo Chrysippovi vrazil do hlavy tu cívku od svitku. Řekl jsem, že se vracím do bankéřova domu. Helena rozhodla, že dokud jsme na druhé straně v Saeptech, bylo by rozumné najmout si nosítka, přejít Tiber a zastavit se v našem novém domě na Janiculu. Ona se tam může vydat se mnou. Aspoň bude moct seřvat Glocca a Cottu, dodavatele naší parní lázně.

Tím, jak tátovi připomněla, že nám tyhle dva odborníky na ničení domovů doporučil, ho přesvědčila, že by nám mohl pohlídat Julii. Maia se nabídla, že pak dítě přivede kus cesty k nám, aspoň ke svému domovu. A tak nám bylo dopřáno vykročit uprostřed odpoledne do ulic Říma jako párku zamilovaných.

Zabralo nám poměrně dost času, abychom v novém bydlišti s něčím aspoň trochu pohnuli. Gloccus a Cotta se raději sbalili, než aby dál poslouchali naše stížnosti. Aspoň tentokrát tedy měli dobrý důvod k časnému odchodu. Obvykle prchali proto, že nebyli schopni rozhodnout, jak napravit nějaká další zvěrstva, která spáchali téhož dne dopoledne.

Ani poté, co se vytratili, jsme nešli rovnou zpátky na Clivus Publicius. Nejsem hlupák. Bylo příliš horko, než abychom se vláčeli celou cestu zpátky do města, a během siesty nebyla naděje, že bych tam zastihl nějaké svědky. Kromě toho tohle byla vzácná příležitost, kdy jsem osaměl se svou drahou.

XXV

Ti pitomí moulové přicházeli nadále v pořadí podle seznamu návštěvníků. Jako další se mi ohlásil epický básník.

Docela se mi líbil. Euschemon o něm přitom říkal, že je nudný. Jeho díla možná byla, ale já jsem naštěstí nebyl povinen je číst. Je to jeden ze zvláštních životních šprýmů: Autoři, kteří vás rozehřívají po lidské stránce, z nějakých důvodů nejsou schopni posoudit vlastní schopnosti a místo toho chrlí jeden otravný svitek za druhým.

Byl časný večer. Vzduch nad Římem se mihotal po dlouhém parném dni. Lidé ze sebe setřásali naprosté vyčerpání a ožívali. Dým z lázeňských komínů vytvářel mlžný závoj promíchaný s provoněným kouřem nad kuchyňskými pecemi. Pištci zkoušeli hrát na flétny. Muži na zápraží krámů se vzájemně zdravili úsměvy, které znamenaly, že za sebou mají něco nekalého – nebo se na to teprve chystají. Ženy v pokojích nahoře okřikovaly děti. Opravdu sešlé stařeny, kolem nichž už se nehemžily žádné děti, na které by mohly dohlížet, teď stály u oken a špehovaly mužské, jestli nedělají něco nekalého.

Na Clivus Publicius jsem dorazil sám. Helena zašla domů k Maie vyzvednout Julinku. Byli jsme dlouho spolu a nechtělo se nám loučit. Práce však volala.

Teď se mě zmocnil pocit osamění. Za léta, kdy jsem miloval jednu ženu, jsem si už prošel obdobím tísně, zda mě neodmítne, i drsně jásavé radosti z dobývání. Láska Heleny Justiny mě dokázala stále přivádět k pohnutí. Potom jsem se vykoupal v lázních, kde mě neznali, protože se mi nechtělo nechat se zatáhnout do nějakého tlachání. Ani rozmluvy s okruhem Chrysippových spisovatelů mi nepřinášely žádné zvláštní potěšení. Prokousat jsem se tím ale musel.

Proto bylo vítaným překvapením, když jsem zjistil, že k rozhovoru se obtěžoval dorazit další literární nádeník, a tak jsem se mu začal věnovat.

Constrictus byl starší než předchozí členové skupiny, bylo mu přinejmenším něco mezi pětapadesátkou a šedesátkou. Přesto působil čile a měl bystré oči – víc než jsem čekal poté, co mi o něm *Scrutator* tvrdil, že do sebe obrací jednu amforu za druhou. Však na tom okázalém *Scrutatorovi s* jeho zásobou vyčichlých příběhů byly taky znát příznaky vlastní zhýralosti.

„Pojď dál." Rozhodl jsem se, že mu nebudu vyčítat, že měl přijít už dopoledne. „Já jsem Falco, určitě to už víš." Pokud snad Turius i oba další Constricta varovali, jaký jsem při jednání hnusný neřád, dovedl svou hrůzu statečně skrýt. „Ty jsi epický básník, že?"

„Nejenom epický. Zkouším všechno možné."

„Tak trochu přelétavý ptáček?"

„Když se chceš uživit psaním, musíš prodávat všechno, co dovedeš."

„Psaní podle *vlastní zkušenosti* už není v módě?"

„Čirá pohodlnost."

„Nu, mně říkali, že tvůj přirozený žánr jsou velké historické obrazy."

„To je příliš otřepané. Nezůstala už žádná netknutá látka," povzdychl si. Tuhle potíž jsem zaznamenal i u Rutilia Gallika a jeho hrdinských banalit. „A upřímně řečeno," přiznával Constrictus, „je mi na zvracení, když mám pořád znovu vyhlašovat, jaká to ti naši předkové byli dokonalá prasátka v úžasně čistém chlívku. Byli to líní neřádi jako my." Vypadal naprosto vážně. „Ze všeho nejvíc bych chtěl psát milostnou poezii."

„To bylo předmětem tvého sporu s Chrysippem?"

„Ne tak docela. On by býval objevil nového Catulla hrozně rád. Potíž je v tom, Falcone, najít vhodnou ženu, kterou by člověk mohl opěvovat. Buď je to prostitutka – a kdo by se v dnešní době chtěl nechat pohltit beznadějnou zaslepeností k jedné z nich? Nevěstky už nejsou, co bývaly. Kdepak dneska někde narazit na novodobou sladkou Lesbii."

„Děvky se nám zkazily stejně jako hrdinové?" prohodil jsem chápavě. „Z toho by byl krásný žalozpěv!"

„A druhou možností je vášnivě se zamilovat do vysoce postavené, krásné a nemravné potvory, která přitahuje skandály a má nebezpečné, mocné příbuzné."

„Kde je dneska Lesbii konec!" Catullova slavná vysoce urozená čaro-

dějka s milovaným mrtvým vrabečkem už představovala skandál jiné generace. „A ještěže tak, řekli by někteří. Se zvláštním poděkováním za to, že Řím se zbavil jejího bratra, toho bohatého zločince. Jsou snad už dnešní senátorské rodiny příliš kultivované na to, aby z nich mohla vzejít taková zkažená dívka?“

„Baže, u Jupitera!“ bědoval básník. „Dokonce ani děvčata honící se za zábavou už nejsou to, co bývala. A i když tě potká štěstí, ta zatracená ženská s tebou nespolupracuje. Našel jsem si přítelkyni, jmenuje se Melpomene, nádherná bytost. Úplně bych se do ní byl zbláznil. Jak nám to spolu v posteli šlo! A pak, když jsem jí vysvětlil, že by mě měla pěkně srazit k zemi, jinak to nesvědčí mé práci, začala kvílet. Představ si, Falcone, co na mě nevytáhla – poslouchej! Řekla, že mě doopravdy miluje a nesnese pomyšlení, že by mě mohla ztratit, a proč prý *já* jsem k *ní* takhle surový?“

Přikývl jsem, víceméně chápavě, ačkoli jsem usoudil, že si z toho trošku střílí. „Z upřímné oddanosti je těžké vydolovat nějakou lopotnou metaforu.“

Constrictus vybuchl skutečným znechucením. „U Jupitera, jen si to představ: ekloga k nymfě, která tě *chce,* óda na společný život?“

Na okamžik mi na mysli vytanula Helena. Hned jsem byl na hony daleko od tohohle zatvrzelého, nešťastného lyrika.

„Mohl bys to obrátit v satiru,“ navrhl jsem ve snaze ho povzbudit. „Jak by zněl třeba takovýhle epigram – *Melpomeno, úžasná radosti mého srdce, chce se mi říci .Neodcházej', však když to učiním, zajdeš hlady a mě poskokové pana domácího nakrájejí do příkopu za to, že neplatím nájem. Opusť mě, prosím, a hoď sebou – nebo se moje dílo neprodá.“*

Zdálo se, že to na něj udělalo dojem. „To bylo bez přípravy? Máš nadání.“

„Při tomhle tempu,“ utrousil jsem upřímně, „budu muset využít své tvůrčí nadání i k tomu, abych sestavil zdůvodnění obžaloby. Nemohl bys mi předhodit nějaký motiv, abych tě mohl zabásnout za ubití tvého vydavatele? Nejpříhodnější by bylo plné doznání, pokud bys to zvládl. Za to dostávám příplatek.“

Constricta se znovu zmocnila mrzutá nálada. „Já to neudělal. A docela škoda, že mě to nenapadlo. To klidně přiznávám. Pak bych mohl napsat

sérii tragických dialogů plných životopisných povrchností – to se vždycky prodává. Něco jako Vergiliovy *Zpěvy rolnické v* městském podání. Ne hořekování nad těmi, které připravili o půdu na venkově, ale žalozpěv o těch, co zápasí s městskou lhostejností a surovostí…“

Oddal se onomu druhu spekulativního snění, jež by mohlo zabrat celé odpoledne. Jakmile si autoři začnou představovat, co by *mohli* napsat, je čas udělat přestávku.

„Podívej,“ řekl jsem, vědom si toho, že jsem mu dosud možná připadal až moc přátelský. „Musím ti položit popořadě pár otázek. Tak včera jsi přišel navštívit Chrysippa. Předpokládám, že když jsi tam dorazil, ještě žil. Můžeš mě ujistit, že to platilo i v době, kdy jsi odcházel?“

„Pokud slovem ‚žil' označuješ, když někdo krvežíznivě parazituje na ostatních. Je-li to vžitá terminologie ve tvém oboru, Falcone.“

Usmál jsem se. „Informátoři jsou proslulí volnými definicemi. Polovina mých ‚klientů' jsou chodící duchové. Moje ‚poplatky' jsou podle zvyklostí většiny lidí zcela zanedbatelné. No jen si odkašlej. Ohodnotil by lékař toho muže jako zdravého?“

„Naneštěstí ano.“

„Díky. Z toho vyvozuji, že jsi ho nezabil. Jak vidíš, moje řemeslo je prostinké. Takže teď pár podrobností k personálnímu obsazení místa činu, prosím. Nikoho dalšího jsi tam neviděl?“

„Ne.“ Dokázal být rozumný. Škoda. Až do této chvíle se mi velmi zamlouval. Pokud by byl úplný blázen, dokonce bychom se možná i spřátelili.

„Tohle je nuda, Constricte. Takže ty mi sděluješ jen to, že šlo o přátelskou schůzku, po které ses poklidně vrátil domů?“ Přikývl. „A vzápětí jsi byl šokován a ohromen, když ses dozvěděl, co se tady přihodilo?“

„Nadšen!“ přiznal bodře. „Nesmírně mě povzbudilo, když jsem si uvědomil, že někdo setřásl řetězy a konečně se odvážil jednat. Bylo to tak neočekávané. Chápal jsem to jako pomstu za nás za všechny.“

„Tvá upřímnost je příjemně osvěžující,“ pochválil jsem ho. „Takže teď mi prosím stejně upřímně vylož podmínky, za jakých jsi byl klientem tohohle patrona.“

„Nesnesitelné vyděračství," vyhrkl Constrictus. „To, že jsme to přežili, z nás všech dělá hrdiny."

„To rád slyším. Můžeš své utrpení využít jako studijní materiál."

„Platil nám strašně málo a nakládal nám neskutečně práce," pokračoval Constrictus. „Práce byla ponižující – měli jsme ho při ní velebit. Já jsem měl takové pravidlo: Zapracovat jeho jméno do první řádky přinejmenším se třemi pochvalnými adjektivy a pak doufat, že dál už to číst nebude. Chceš ještě víc? Svými kolegy jsem pohrdal. Pracovníky v písařské dílně jsem nenáviděl. Bylo mi zle z toho, jak jsem čekal rok za rokem na to, až mi můj takzvaný patron věnuje příslovečný sabinský statek, kde bych mohl chroupat salát, šoustat farmářovu ženu a psát."

Podíval jsem se mu přímo do očí. „A taky piješ."

Nyní zavládlo krátké ticho. Nechtělo se mu odpovídat.

„Vždycky mi připadá," nadhodil jsem tak, aby to neznělo nepříjemně káravě, „že jakmile vystřízlivím, to, co jsem napsal, když jsem měl po ruce pohár, zní jako úplný hovadiny."

„Na to je jediná léčba," odvětil Constrictus chraplavě, „člověk nesmí nikdy vystřízlivět!"

Nic jsem na to neříkal. V třiatřiceti už jsem dlouho věděl, že nemá cenu něco vymlouvat mužům, kteří mají lokty vždycky nejraději opřené o pult v nálevně. Tohle byl velice rozezlený básník. Možná takoví byli všichni, ale Constrictus to dával najevo. Snad to nějak souviselo s tím, že byl nejstarší z těch, s nimiž jsem se až dosud setkal. Že by cítil, jak mu čas proklouzává mezi prsty? Chtěl snad zoufale dodat jinak zmařenému životu nějaký smysl? Jenže když člověk často pije, jen tím přiznává, že se nic nikdy nezmění. Muž v takovém rozpoložení snad nebude vraždit – ačkoli zvlášť mimořádné pokořování může kohokoli postrčit až za samu mez.

Změnil jsem téma. „Řekl jsi mi, že svými kolegy pohrdáš. Rozveď to trochu."

„Povýšenci, a přitom samý průměr."

„No tak, tohle je vesměs důvěrné," usmál jsem se při vzpomínce na ně.

„Co na tom sejde? Však oni všichni vědí, co si myslím."

„Musím říct, že každý z těch, se kterými jsem se setkal, v sobě měl potenciál, aby se nechal vyhodit jako ztracený případ."

„To jsi tedy na omylu, Falcone. Pokud je někdo ztracený případ, pak splňuje základní kritérium k tomu, aby se jeho práce opisovaly a prodávaly."

„Jsi pěkně zahořklý. To ty bys možná měl dělat satirika."

„Snad jo," souhlasil Constrictus po chvilce. „Ale v tomhle skriptoriu? Ten odporný ocas *Scrutator* drží všechny –" Nedořekl.

„Ó, jen to dopověz," povzbuzoval jsem ho vlídně. „Teď je řada na tobě. Každý z mužů, se kterými mluvím, hází špínu na předchozího podezřelého. Ty se musíš obout do satirika. Co je na *Scrutatorovi* tak špatného?"

Constrictus nemohl propást tak napínavou chvíli: „On byl s naším drahým patronem do krve rozhádaný – ten starý otrava se o tom jistě zmínil, co?"

„Měl příliš práce s vysvětlováním, že Turius není tak nemastný neslaný, jak se zdá, ale docela významně Chrysippa urazil."

„Turius nemá co ztratit," zaúpěl Constrictus. „Ten byl v každém případě ve slepé uličce."

„Jestli Turius opravdu řekl všechno, co tvrdí Pacuvius, Chrysippus měl dobrý důvod k tomu, aby napadl on jeho, ne obráceně. Ale co *Scrutatorova* osobní zášť?"

„Chrysippus zařídil, aby ho poslali do Praeneste."

„Za trest? Co tam je – velká věštírna Fortuny, kterou hlídají strašidelní kněží?"

„Letní vily snobů. Chrysippus se vlichotil do přízně jednoho známého a nabídl mu, že mu půjčí na dobu prázdnin vypravěče nekonečných komických historek jako domácího básníka. My jsme se celí tetelili očekáváním, že se ho zbavíme – jenže náš drahý mizera *Scrutator v* sobě najednou objevil citlivou dušičku. Prý se ho dotklo, že by si ho měli předávat jako nějakého otroka. Odmítl tam jet."

„A Chrysippus, který jim ho už slíbil, se mohl pominout vzteky, co?"

„Najednou vypadal jako hlupák. Hlupák, který si neumí udělat pořádek ani mezi vlastními klienty."

„Kdo byl ten známý, na kterého chtěl udělat dojem?"

„Nějaký rejdař."

„Ze staré země? Řecký magnát?"

„Myslím že ano. Zeptej se na to Lucria."

„K tomu spojení došlo přes banku?"

„Už tomu začínáš přicházet na kloub," podotkl Constrictus. Teď si vůči mně dovoloval. Nu, s tím jsem si uměl poradit.

„Tu zápletku chápu. Jen přemítám, koho z ostatních mám pobídnout, aby v tom vymáchal zase tebe. Nebo že bys mi radši podal vlastní verzi?"

„Není to žádné tajemství." Básníkův hlas znovu zdrsněl. Ačkoli mi předtím tvrdil, že jejich schůzka proběhla pokojně, nyní vysypal celou pravdu: „Já už jsem mu byl starý. Chrysipus mi včera řekl, že chce novou krev. Jestli prý nepřijdu hodně rychle s něčím mimořádným, má v úmyslu zastavit mi podporu."

„To je nemilé."

„Osud, Falcone. Jednoho dne k tomu dojít muselo. Úspěšní básníci dají dohromady nějaké peníze, odjedou z Říma a usadí se na odpočinku jako slavní muži ve svých domovských městech – osvíceni magickým kouzlem Zlatého města dál září mezi vesnickým odpadem. Odcházejí, dokud si to ještě mohou užít. Úspěšný muž by už byl v mém věku za horami. *Neúspěšný* může jenom doufat, že se mu podaří urazit císaře nějakým sexuálním skandálem, a pak ho pošlou do vyhnanství na kraj říše, kde ho budou udržovat při životě každodenním přídělem jen tolika kaše, aby jeho ufňukané dopisy domů mohly dokazovat triumf mravnosti… Vespasiánovy ženy si divoké aféry s básníky teprve musí začít." Natáhl si nohu v artritickém koleni. „Když s tím ty děvky budou ještě nějaký čas otálet, já už budu sotva k službám."

„Zmíním se ve Zlatém paláci, že je tu jeden milostný básník, který by se rád stal součástí nějakého salonního skandálu…" Být vyhozen bez prostředků v jeho věku určitě nemusela být zrovna legrace. „Jak na tom budeš finančně?" zeptal jsem se.

Věděl, na co se ptám. V muži znenadání uvrženém do hrozné bídy by se snadno mohlo probudit násilí, kdyby mu takovou novinu říkal nesympatický patron rozvalený ve své elegantní řecké knihovně. Constrictus mi s chutí sdělil, že je takového podezření zproštěn: „Já mám ovšem menší dědictví po babičce, ze kterého mohu vyžít."

„To je pěkné."

„Docela úleva!“

„A taky tě to zprošťuje podezření.“

„Je to celkem příhodné!“ souhlasil.

Že by až *příliš* příhodné?

Když jsem na něj začal dotírat, pokud jde o přesný sled a dobu událostí, hned mi řekl, že když včera z knihovny odcházel, všiml si, že na Chrysippa čeká v předsálí latinské knihovny podnos s obědem. Zdálo se, že mohl být vůbec posledním Chrysippovým návštěvníkem, než přišel vrah. Bylo od něj čestné, že to připouštěl. Čestné – nebo jen do očí bijící?

Přiměl jsem ho, aby se podíval na stolek při stěně s růžovými írygickými podstavci. „Kdy jsi naposled ochutnal kopřivový koláč?“

„Prosím?“

„Nezašel jsi k tomu stolku s občerstvením, Constricle? Nenabídl sis z toho podnosu?“

„Ne, to teda ne!“ zasmál se. „Měl bych strach, že mu někdo rozumný to jídlo otrávil. V každém případě venku na Clivu je docela příjemná jídelna. Vyšel jsem si na vzduch a najedl se tam.“

„Viděl jsi někoho z ostatních?“

„To dopoledne, co zemřel, ne.“ Upřeně si mě prohlížel, mnohem směleji než ostatní muži. „Většina z nás se přirozeně odpoledne sešla, potom, co jsme se doslechli, k čemu došlo, a probírali jsme, co bychom ti měli říkat!“

„Ano. Už mi to taky došlo, že jste udělali přesně tohle,“ odpověděl jsem tiše.

Nechal jsem ho odejít. Chtěl působit nadmíru chytře. Předtím se mi zamlouval, což jsem o dějepisci, ideálním republikánovi ani satirikovi říct nemohl – a přece jsem nevěřil ani jednomu z nich.

Na mém seznamu návštěvníků už zbývalo jen poslední jméno, dramatik Urbanus. Čas se krátil. Nemohl jsem čekat, až se to bude hodit jemu. Vzal jsem si adresu, kterou mi obstaral Passus, a vydal jsem se k jeho bydlišti. Nebyl doma. Snad mohl být v divadle, nebo v některé nálevně plné herců a jejich náhradníků. Nemohl jsem se zdržovat tím, abych se ho pokoušel najít nebo na něho čekal, až přijde domů.

XXVI

Hlavou mi pořád probíhala ta nedávná rozmluva s tátou o vedení účetních knih, a tak jsem se rozhodl, že se podívám do záznamů Aureliánské banky.

To tedy byl nápad! Brzy mi došlo, že si tím nejspíš říkám o potíže, nicméně mě to nezastavilo. Vzhledem k tomu, že jsem pracoval pro vigily a za případné výstřelky spojené s mým nadměrným zápalem by byli hnáni k odpovědnosti oni, domníval jsem se, že bych tu prověrku mohl udělat oficiálně.

Pokud se v Římě pouštíte do něčeho významného v červenci nebo srpnu, musíte toho vykonat co nejvíc ve večerních hodinách. Přes den je na práci, jakou dělám já, příliš vedro. I když jsem byl odhodlán tu sluneční výheň přečkat, nikdo jiný stejně nebyl k zastižení. A tak jsem se znovu vzchopil, a přestože bych měl spoustu výmluv, že musím zamířit domů za Helenou, vydal jsem se za Petroniem a vigily na jejich strážnici popovídat si o bankovnictví.

Petronius tam náhodou byl. Když jsem přišel, loudili zrovna spolu se Sergiem, což byl jejich expert na vyslýchací metody, nějaké prohlášení z jedné vzpurné oběti. Využívali k tomu jemnou techniku, jež spočívala ve štěkání rychlých otázek za současného mrskání nešťastníka bičem. Zamračil jsem se a usedl na lavici na teplém večerním sluníčku, než se unavili a strčili svou oběť do cely pro zadržené.

„Co provedl?“

„Nechce nám to říct.“ To bylo zřejmé. „A co si *myslíte, že* provedl?“

„Měl prsty v krádežích tunik v Calliopiných lázních.“

„Není to snad trochu málo na to, aby to opravňovalo tak pádnou ruku?“

„A otrávil psa, kterého tam Calliope vzala na hlídání věšáků s oblečením v šatně.“

„Pejska že zabil? Tak to je ošklivé."

„Toho psa koupila od mý sestry," přidal se nasupený Sergius. „A moje sestra pak schytala spoustu pomluv za to, že jim prej dodala nemocný zvíře." Znovu zašel dovnitř a dveřmi cely zahrnul vězně urážkami. Řekl jsem Petroniovi, že podle mě i tak zacházejí s podezřelým příliš tvrdě.

„Ale kdepak, má vlastně štěstí," ujistil mě Petronius. „Nechat se zmlátit od Sergia nic není. Druhá možnost by byla dostat se do rukou Sergiovy sestry. Je dvakrát tak mohutná" – to tedy musí být opravdu kus, pomyslel jsem si – „a jde z ní vážně hrůza."

„To je pak jasný."

Probíral jsem s ním své plány, že bych rád nahlédl do záznamů banky, alespoň z poslední doby. Petronius nejprve vznesl určité námitky, nakonec ale převážila jeho přirozená chuť trochu finančníkům zatopit. Souhlasil, že mi dá k dispozici několik mládenců v červených tunikách jako oficiální doprovod, a vybaven vhodnou listinou z pera jeho úředníka jsem se mohl vydat do banky, abych se věcem podíval na kloub. Vigilský úředník měl tvůrčí nadání. Vymyslel působivý dokument, který sloužil jako zmocnění k zabavení majetku, a sepsal ho vskutku osobitým až výstředním jazykem.

Vzali jsme to s sebou na Forum k směnárenskému stolu Aureliánské. Šel s námi i Petronius, který si s chutí vyrazil do terénu, stejně jako ten jeho úředník. Očarováni vlastní statečností jsme dobyli vítězství – pokladník se váhavě uvolil, že nám ukáže, kde bydlí propuštěnec Lucrio. Ten měl zjevně v držení všechny důležité záznamy. V jeho bydlišti, diskrétním, ale podle všeho prostorném přízemním bytě, nám řekli, že šel ven na večeři. U personálu jsme vycítili odpor, ale vzhledem k tomu, že tu neměli pána, který by jim dal nějaké příkazy, lidé pracující v bytě nám ustoupili. Jeden otrok nám neochotně ukázal, kde se uchovávají záznamy, a tak jsme naložili kárku tabulkami a dohromady sešitými soupisy, které vypadaly jako nejnovější. Pochopitelně jsme tam zanechali zdvořilý vzkaz, že jsme ty věci odvezli.

Dotáhli jsme materiály zpátky na strážnici. Z mnoha důvodů je bylo potřeba držet v bezpečí. Vzhledem k tomu, že tribun Rubella se nadále zdržoval na dovolené v Kampánii, mohli jsme všechno složit v jeho úřadovně. Pak jsem vyšel ven poděkovat členům doprovodu. S úsměvem se

šourali pryč. Byli to někdejší otroci a každý z nich si teď na cestě k počestnému stavu musel odkroutit šest let služby u hasičů. Proto byli jen rádi, že si užili menší povyražení, zvlášť když se přitom vyhnuli jakýmkoli ranám do hlavy, odřeninám či popáleninám.

„Já si to teď v rychlosti prohlídnu a přijdu zase zítra, abych se do toho ponořil podrobněji," sdělil jsem Petroniovi, který se chystal strávit noc v ulicích Třináctého okresu (strážnice stála v Dvanáctém).

Petronius vrhl na nevyzpytatelné tabulky rychlý pohled, jako bych se zbláznil. „Víš ohledně tyhle záležitosti určitě, co děláš?"

„Maličkost," ujistil jsem ho žoviálně.

„Jak myslíš, Falcone."

„Nemám na vybranou," rozhodl jsem se pro upřímnost. „Zasekli jsme se."

„Chceš říct, že ty ses zasekl."

Nevěnoval jsem té poznámce pozornost. „Jakmile po vraždě vznikl poplach, vigilové byli na místě během pár minut. Prověřili jsme všechny osoby v domě, jestli na sobě nemají skvrny od krve. Všichni jeho příbuzní mají alibi. Vedoucí písařský dílny je mimo podezření, protože tam nebyl. Neexistují vodítka k žádnému z těch literárních návštěvníků. Nemůžu pořád říct napevno, že motiv je třeba hledat v bance, ale všechno tomu čím dál víc nasvědčuje. Potřeboval jsem na banku udeřit. Nepřipustit, aby nejdřív vyklidili truhly nebo něco zničili."

„Snad víš, co děláš," podotkl Petronius suše.

Možná ne tak docela. Ale v Chrysippově domě se mi začínalo nedostávat záchytných bodů. Zaměstnanci byli bez poskvrnky. Autoři svalovali vinu jeden na druhého, ale zdálo se, že žádný z nich by nebyl schopen tak urputného násilí, jakému byl mrtvý muž vystaven. A manželka i bývalá choť byly příliš nevyzpytatelné, takže na jejich skutečnou pomoc jsem nemohl spoléhat. Nezbývalo mi tedy než se pustit do důkladného zkoumání problémů v bance.

Chvilku jsme trochu klevetili. Řekl jsem Petroniovi o posledním vývoji ohledně Maii a jejího pracovního zapojení v tátových službách. Zašklebil se při představě, jak by asi Junia řídila Flořinu cauponu. Ovšem mám dojem,

že spoustu vináren i tak provozují lidé, kteří jako by se třásli odporem už jen při pomyšlení, že by mohli být k hostům pohostinní. Junia nedovedla vařit, což platilo i o většině provozovatelů jídelen. Petronius projevil o Maiu jednu starost – když se bude muset trmácet přes polovinu Říma do Saept, jak se dokáže postarat o děti?

„Pokud bude u táty, zřejmě je nechá u mámy."

„To jo!" podotkl Petronius, který hned předvídal těžkosti. „Takže pokaždý, když je tam Maia půjde předat nebo vyzvednout, bude jí hrozit, že se potká s Anacritem."

„Taky jsem na to pomyslel. Starší děti jsou už dost velký, aby se tam i zpátky dostaly bez doprovodu, ale nejmladšímu jsou teprve tři nebo čtyři. A máš pravdu. Maie by se nezamlouvala představa, že se potloukají po ulicích, takže se teď bude u mámy objevovat častěji než dřív."

Chvíli jsme před strážnicí postávali mlčky. Měl jsem zvláštní pocit, že se mi Petronius chce svěřit s něčím důvěrným, ale nic už neříkal.

Pak se vydal za dalším pátráním a já jsem znovu vstoupil dovnitř. Nastávala už noc, proto tam bylo prázdno. Úředníkovi skončila služba, měl denní směny. „Zastrčím závoru u hlavního vchodu, Falcone. Nesmíme dovolit, aby dovnitř proniknul nějakej vzteklej šílenec, dokud jsou všichni chlapi pryč. Můžeš využít bočního východu ve skladišti s nářadím."

Vigilové teď byli v aktivní službě. Jejich hlavní úlohou bylo hlídkovat v ulicích během hodin, kdy vládla tma, sledovat, zda někde nehoří, a zatýkat jakékoli zločince, na které náhodou při pěší obchůzce natrefí. Později se skupiny se svým úlovkem z vod nemravného nočního života vrátí. Do té doby jsem seděl sám s olejovou svítilnou v tribunově úřadovně a společnost mi dělal jedině onen ztlučený chlapík v cele. Až dosud občas něco nesouvisle vykřikoval, ale teď už zmlkl, snad rozjímal nad svým osudem. Nenamáhal jsem se, abych mu odpovídal, takže si zřejmě myslel, že tu zůstal sám.

Rubella, tribun, jehož místnost nad schody jsem si zabral, byl někdejší centurio, který prahl po tom, aby mohl vstoupit do pretoriánské gardy, proto vyznával vojenskou úpravnost jako náboženství. S tím jsem se zakrátko vypořádal. Shrnul jsem jeho pečlivě rozmístěné vybavení na stole na stranu a přesunul všechen jeho nábytek. Z toho by se pominul. Sám pro

sebe jsem se tomu pochechtával. Propátral jsem mu to tam, co kdyby měl někde ulitou láhev s vínem, ale na to, aby se oddával něčemu takovému, byl příliš velký asketa – nebo se tímto způsobem utěšoval jenom doma, když měl dovolenou. Někteří tribunové jsou taky lidi. Pobývat na dovolené může být velice stresující.

Vyznat se v tom, jak se v bance zaznamenávají čísla, pro mě bylo nemalým oříškem. Úvěry se daly sotva rozeznat od vkladů a nedokázal jsem říct, zda byl do těch částek zahrnut i úrok. Nakonec jsem dospěl k tomu, že mám v ruce záznam dluhů a půjček rozepsaný po denních položkách, ale žádné celkové zůstatky u jednotlivých klientů. Nu, to mě nepřekvapovalo. Ani mně Nothokleptes nikdy neposlal souhrn mých transakcí. Spoléhal jsem na poznámky, které jsem si čmáral sám, a pokud jsem chtěl mít jistotu, jak si v danou chvíli stojím, musel jsem si transakce souhrnně sečíst na vlastní voskované tabulce. Zdálo se, že podobným praktikám byli vystaveni i ti, kteří měli nějaký obchodní vztah s bankéři se zlatým koněm ve znaku.

Přinejmenším to aspoň svádělo k nekalým krokům. Kohokoli z těchhle klientů mohli vzít na hůl. Až kdybych jim řekl, že k něčemu takovému došlo, rozlítilo by je to. Normálně by si toho nejspíš nikdy nevšimli. Z materiálu ve skutečnosti nevyplynul žádný podezřelý. Z čísel, která jsem před sebou měl, se opravdu nedalo určit, kdo by se měl cítit poškozený.

A přece tu byl někdo naštvaný. A já jsem měl pocítit, do jaké míry.

Na strážnici jsem zůstal déle, než jsem měl v úmyslu. Finance jiných lidí člověka nesmírně pohltí. Když už padla úplná tma a město se ochlazovalo po dlouhém horkém dni, najednou mi došlo, že už bych měl jít. A také jsem si čas od času uvědomil nějaké vzdálené zvuky. Neurčitě jsem předpokládal, že se vrací někdo z vigilů nebo že z jedné mimořádně hlučné krčmy poblíž určitě vyhazují zákazníky. Opustil jsem Rubellovu kancelář, zamkl jsem za sebou a položil mohutný klíč vysoko na překlad nade dveřmi (tam patřil, pokud byl Rubella mimo; když byl v Římě, klíč střežil v příručním měšci, aby mu někdo neštípl oběd). Všude vládla tma a připadalo mi, že to tu nepoznávám. Bez posádky to místo působilo až strašidelně.

Úřadovna nad schody byla novinka, kterou vymyslel Rubella, když ho sem přidělili, aby si dodal zvláštní statut. Domníval se, že disciplína se

nejlépe prosazuje zpovzdálí. Nikdo mu to nevyvracel, takhle se jim aspoň nepletl do cesty. Mládenci vždycky žili na verandě před zápražím. Tam se mohli Rubellovi posmívat, protože se nemohl objevit v doslechu, aniž způsobil hluk při scházení ze schodů. Teď jsem měl i já zalitovat, jaký randál vydávaly.

Přízemí strážnice tvořily místnosti pro výslechy, které byly, jak jsem věděl, ověšeny příšernými pomůckami opatřenými šrouby, jež sloužily ke zpracovávání zadržených. Bylo tu několik cel a jedna kasárenská místnost, kde mohla posádka při vzácných příležitostech odpočívat a spát. Žádná z těchto prostor dnes nebyla osvětlena. Vedle této budovy stálo skladiště hasičského vybavení, jedno ze dvou, jež měla na starost Čtvrtá kohorta v každé městské čtvrti, na kterou dohlížela. Když jsem opatrně scházel s napůl vyhaslou olejovou svítilnou ze schodů, našel jsem spojovací dveře otevřené. Ve skladišti někdy nechávali blikat další lampičky, ale zdálo se, že dnes se s tím nikdo nezdržoval. Nu, aspoň nemohla nastat trapná situace, že by hasičská budova náhodou začala hořet, když tu nikdo nebyl.

Na stupně schodů jsem sice došlapoval měkce, rozhodně ale ne potichu. Houkl jsem „Dobrou noc!“ směrem k muži zavřenému v cele. Žádná odpověď.

Jakmile jsem vstoupil do skladiště, jež bylo ponořeno do naprosté tmy, ucítil jsem a vnímal, že tu číhají nějací lidé. Byl jsem sám v cizím domě – unavený, neozbrojený a zcela nepřipravený na něco takového. Tu mi někdo poklepal po paži. Dveře se za mnou s prásknutím zabouchly. U všech bohů! Ocitl jsem se v pěkném průšvihu.

XXVII

Než svítilna zhasla, museli vidět mou siluetu ve dveřích. Docela určitě mě slyšeli přicházet. Vůbec jsem se neměl na pozoru. Člověk není nikde v bezpečí, dokonce ani na strážnici kohorty hochů bránících právo a pořádek.

V okamžiku, kdy se dotkli mé paže, vrhl jsem se na zem a překulil se. Nebylo to moc platné. Narazil jsem někomu do kotníků; zařval. Buď on, nebo někdo jiný mě chytil za tuniku, nahmatal mi ruku, smýkl mnou na stranu a vzápětí mě nakopl, až jsem se převalil opačným směrem.

Natočil jsem se, jako krab jsem se plížil pryč, ale to už se na mě sesypali. Sevřel jsem něčí tělo a kolenem kopl do nějaké jeho měkké části. Na ruce jsem ucítil zuby, ale podařilo se mi ji sevřít v pěst, a když jsem chlapa praštil do pusy, slyšel jsem, jak se zalyká. Ve druhé ruce jsem ucítil dosud horkou svítilnu, tak jsem jí mrštil tam, kde jsem tušil útočníka při dveřích. Zaklel, jak se hliněná nádobka roztříštila a pocákal ho horký olej. Někteří z nich se určitě vzájemně srazili, jak se dalo usoudit z jejich vzteklého vrčení. Jinak nemluvili. Když už jsme u toho, já vlastně taky ne.

Sklad byl plný různých potřeb. Sotva jsem si vybavoval, jak je to tam uspořádáno. Teď se na zem hlučně sesunula hromada kovových kbelíků. Největší strach jsem měl z háků na strhávání trámů, ale ať už byli tito vetřelci kdokoli, nic tak nebezpečného nezkoušeli – aspoň ne ve tmě, kde by mohli nabodnout masíčko nebo vypíchnout oko i někomu z vlastní tlupy. Když mě přece znovu našli, chopili se mě nejméně dva najednou. Zběsile jsem se vzpínal, přesto mě k něčemu přišpendlili – vzápětí jsem v tom poznal bok sacího vozu – nádrže na kolech, se kterou se dalo rychle vyjet ven a čerpat vodu k hašení velkých požárů. Bolestivě mě tlačilo něco kovového, netušil jsem, co by to mohlo být. Tvář mi mačkala něčí ruka, tak jsem zapojil zuby. Pak jsem prudce škubl hlavou na stranu, neboť jsem věděl, že za to odvetou dostanu ránu. Slyšel jsem, jak pěst narazila do vozu, a bez ohledu

na sevření těch, co mě drželi, jsem se schoulil ještě víc, takže i další rána šla příliš vysoko a minula mě.

Byli to odhodlaní lidé, ne ovšem tak vycvičení, jak měli být. Žádní profesionální bijci. Přesto jim někdo řekl, že mají s tím, koho najdou, tvrdě zatočit.

Přitiskli mě na podlahu. Pak na mě hodili něco škrábavého a nesmírně těžkého. Ti, co mě drželi, mi uvolnili ruce a nohy, a jak jsem je roztáhl, přistály kolem mě další z těch drsných předmětů. Vespod jsem se nemohl ani pohnout a stěží jsem dýchal. Cítil jsem jakousi ohořelou hmotu. V ústech a nose jsem měl nějaké kousky a drsné provazce. Bohové, teď mi došlo, co se děje. Pohřbili mě pod jednou z espartových rohoží – rozložitých tlustých čtverců, co se tkají z jedné hispánské traviny a vigilové s nimi dusí oheň. Teď jsem byl pod tím uvězněn a ti, co mě přepadli, vesele po mně tancovali, motali se sem a tam a sehrávali komickou scénku lisování hroznů. Espartová rohož, která už byla podle spečeného zápachu párkrát použita ke svému skutečnému účelu, mě sice možná uchránila od odřenin – ale za cenu toho, že mě začínala pomalu dusit stejně účinně, jako když se s ní hasily plameny.

Znehybněný a napůl udušený jsem si dodával odvahy a čekal na nejhorší.

XXVIII

V situaci nastala změna.

Muka poněkud polevila. Přestali po mně skákat. Většina se načas stáhla, ačkoli jedno rozložité tělo mi zůstalo sedět přímo na bránici, abych nadále zůstal bezpečně uvězněný pod vahou rohože. Tu a tam jsem zaslechl nějaké hlasy. Cítil jsem chvění podlahy. Lidé se kolem mě pohybovali. Možná že znovu zažehli nějaké svítilny, ale žádné světlo až ke mně tlustou espartovou rohoží neproniklo.

Podařilo se mi vtisknout nos a ústa do maličké vzduchové kapsy. Žebra jsem měl zmáčknutá, což mi ztěžovalo dýchání, ale stále jsem byl naživu. Takhle bych mohl ještě chvíli vydržet, ale dlouho už ne.

Během noci se dříve či později vrátí buď Petronius se svými vyšetřovateli, nebo řadoví vigilové. Kdy to ale bude? Jak jsem je znal, asi ne dost brzy. Pokud budou mít klidnou noc jen s pár zadrženými k dalšímu zpracování, dostanou chuť zapadnout do nějaké krčmy. Sám jsem si teď přejížděl po patře vyschlým jazykem, do úst se mi drala chuť a pach starého kouře a dřevěného uhlí – nikomu z nich jsem to otálení nemohl vyčítat, ale modlil jsem se, aby už zamířili domů.

Léto. Co kdyby někdo tady v sousedství nechal převrhnout hořící svícen? Nebo že by někde chytly závěsy od nočního světla? Vznítila se sama od sebe pánvička s rozpáleným olejem? V lázni vybuchla pec? Začalo doutnat skladiště plné klád? V běžném životě vždycky hrozila celá řada nebezpečí, i když život v létě nebyl tak riskantní jako v zimě. Přesto, dokonce i kdyby už třeba v celém Dvanáctém okrese všichni spořádali svůj salát a spali pod hvězdami, určitě přece musel existovat nějaký milý žhář, co by chtěl s nesmírnou chutí pozorovat, jak se vigilové ženou zpátky ke svému skladišti, aby popadli nářadí a běželi mařit jeho úsilí! Byl bych ochoten se za něj zaručit a dal bych pro něj dohromady příznivé svědecké prohlášení, jen kdyby si pospíšil a založil aspoň malinký ohníček, aby vy-

volal poplach a mohli mě najít…

To se rozumí, když potřebujete nějakého zločince, nikde není k sehnání. Celý Řím snad dneska mírumilovně chrupe.

Pokusil jsem se zasténat. To závaží jenom ještě důrazněji zavrtalo zadnici do rohože nade mnou. A buď náhodou nebo záměrně přesunulo těžiště přímo nad mou hlavu.

Tohle bude můj konec.

Snad jsem ztratil vědomí. Ale nakonec ta tíha zčásti polevila. Dokonce ze mě sundali rohož, až mi surově odřeli trup a nohy. Oslnilo mě světlo, takže jsem byl chvilku jako slepý.

Tiše jsem ležel. To nebylo nic těžkého. Člověk snadno předstírá mrtvého, když je to napůl pravda. Obklopil mě chladný vzduch, nesmírně příjemná změna. Dokud jsem mohl, zlehka jsem ho vdechoval, než se do mě zase pustí – bylo mi jasné, že to nebude dlouho trvat.

Mžoural jsem povolenými víčky a před sebou jsem zahlédl změť hrubých bot a sandálů. Špinavá chodidla s černými, zanedbanými nehty, křivými kostmi a kotníky podobanými od blech – nohy otroků. Zaslechl jsem nějaké šourání a nastalo ticho, jako by zazněl nějaký rozkaz.

Ozval se něčí mužský hlas, s nepatrným náznakem starosti: „Co jste mu udělali?“

Někdo mě uchopil za tuniku za krkem a zvedl mi hlavu. Nechal jsem oči zavřené. Ruka mě zase pustila. Třískl jsem hlavou o kamennou podlahu.

Do toho se ozvalo kovové zachřestění. Studená voda mě přivedla k vědomí, až jsem zaječel. Někdo na mě vychrstl plný hasičský kbelík. To nebyl zrovna můj nejoblíbenější způsob, jak trávit vlahou červencovou noc. Celý promočený jsem se posadil, vytřásal vodu z vlasů a protíral si oči. Vykašlal jsem chrchel. Jako by mě ani nezajímalo, kdo je kolem, přitáhl jsem si kolena a s povzdechem jsem si na ně položil hlavu.

„Ty jsi Didius Falco?“ zeptal se mě tentýž hlas. Teď už jsem mohl určit, odkud přichází. Tak tohle pitomé střevo to tu mělo na povel? Aby na to hoch nedoplatil. „Odpověz mi!“ Popošel blíž, aby mě mohl pošťouchnout nohou.

A pak jsem se překulil a jediným pohybem jsem si vytrhl nůž z boty. Prudce jsem se vztyčil, popadl ho, otočil si ho zády k sobě, chytil mu hlavu za vlasy, paží ho stiskl kolem krku, až se začal dusit, a přimáčkl jsem mu nůž k hrdlu. Sám jsem se zády bezpečně opřel o sací vůz a z muže si udělal štít.

„Nikdo ani hnout – nebo ho zabiju!“

⌘ ⌘ ⌘

Škubl jsem za vlasy ještě silněji. Musel už koulet očima a nepochybně se hrozně šklebil. Byl natolik rozumný, že se mi nevzpíral.

„Vy všichni,“ vyštěkl jsem na ně přísně, „ustupte pomalu zpátky tamhle k protější zdi.“

Když zaváhali, paží jsem surově trhl zajatcovou hlavou za hrdlo. Vyrazil ze sebe divoký vyděšený skřek, aby mě poslechli. Ve tváři byl celý rudý. Ustupovali. Bylo jich pět. Otroci v prostých tunikách, samozřejmě ne-ozbrojení. Vypadalo to, že nikdo z nich není na násilí příliš zvyklý. Byl jsem sám, ale věděl jsem, co dělám. Tedy aspoň jsem si to myslel.

„Jak se jmenuješ?“ Můj zajatec něco zaklokotal. Nelítostně jsem mu škubl krkem a křikl jsem na otroky: „Jak se jmenuje?“

„Lucrio.“

„Ále! Vida, vida. Tak tohle jsou tvoje obchodní metody, Lucrio? Nechváš svý klienty mlátit? Vydírání pod pohrůžkami – to by hodně vysvětlovalo.“

Jeden z otroků udělal nečekaný pohyb. Surově jsem Lucriem smýkl a zařval jsem na jeho muže, aby padli na zem a zůstali nehnutě ležet.

„Tváří k zemi!“

Jakmile všichni leželi na břiše, odtáhl jsem Lucria k hromadě lan, rozmotal jednu roli, svázal jsem mu ruce a připoutal ho ke kolu sacího vozu. Na podlaze jsem našel ležet nějakou železnou kotvici, tak jsem ji popadl na svou obranu.

S otroky jsem se nemohl příliš zdržovat, ale aspoň jsem jim nařídil, aby si jeden po druhém sedli, a spoutal jsem jim ruce na bocích. Abych jim ztížil případný úmysl vstát nebo se o cokoli pokusit, každému jsem ještě posadil na hlavu hasičský kbelík. Někteří schytali plný. Nu, aspoň si příště

rozmyslí vylévat ledově studenou vodu na zpola udušeného muže.

„Dobrá, Lucrio. Jestli se muži z toho tvýho otravnýho družstva podezřele pohnou, uslyším to, ale řekněme si upřímně – jsou k ničemu. Pod těmi kýbly ani nic neuslyší. Takže bychom si mohli důvěrně popovídat, co říkáš?“

Nejprve jsem si ho dobře prohlédl.

„Hmm. Uznávám, že nikdo asi nevypadá zrovna nejlíp s roztrženým lemem tuniky, když visí na kole od vozu.“

Ve skutečnosti ještě vypadal docela fešně, mohlo to být horší – a netvářil se zrovna kajícně. Bylo mu asi čtyřicet nebo o něco víc. Kdysi býval otrokem, ale už to na něm nebylo příliš znát. Viděl jsem i pár konzulů, co vypadali hůř.

Měl špatné zuby, ale byl zdravý a zdatný. Po dlouhý úsek života měl zajištěnu dobrou výživu, často navštěvoval lázně a mohl si dovolit dobrého holiče. Tunika, kterou jsem mu poškodil, byla z jemné tkaniny, obvykle praná do zářivé bělosti, až já jsem jí teď dodal poněkud ošuntělý vzhled. Byl snědý, jeho oči a tvář při bližším pohledu prozrazovaly thrácký původ, přesto mohl být pokládán za kohokoli. Na provozování obchodů na Foru nebyl nijak zvlášť exotický. Nevyhlížel natolik cizokrajně, aby neměl v Římě vyhlídky na kariéru.

„Šli jste po mně – nebo po tom, co jsem zabavil?“

„Falcone, nemáš právo brát cokoli z mého domu!“ Už byl zase klidný, přestože zůstával svázaný. Jeho výslovnost prozrazovala léta působení v obchodě. Dovedl bych si ho představit v nějakém nevěstinci s nálevnou za kurií, jak žertuje se svými kumpány o ohromných sumách peněz – hází desítkami a stovkami tisíc stejně ledabyle, jako by to byly pytle pšenice.

„Jsi na omylu. Měl jsem zmocnění, a všechno, co jsem vzal, bylo odvezeno za přítomnosti vigilů.“

„Jsou to soukromé záležitosti!“

„Nesnaž se mi něco nakukat. Bankéři vždycky vystupují u soudu jako svědkové –“ Já sám jsem jich hodně předvolal, když jsem se živil jako posel pro právní zástupce Baziliky.

Lucrio ale vypadal nadmíru sebejistě. „Jen tehdy, když si jejich svědectví vyžádá konkrétní majitel účtu.“

„Kde jsi k tomu přišel?“

„Tak je to podle práva,“ sdělil mi s určitým gustem. „Podrobnosti o financích jednotlivce jsou jeho osobním vlastnictvím.“

„Ne podle římského práva!“ zkusil jsem vzdorovat. Cítil jsem však, že tu ztrácím půdu pod nohama. „Vzal jsem jen možné důkazy v případu vraždy. Předpokládám, že snad i tebe zajímá, co se stalo Aureliovi Chrysippovi, nebo ne? Byl v Aureliánské tvým šéfem. Ty jsi jeho propuštěnec a zástupce banky – a jak jsem se dozvěděl, taky dědic jeho bohatství.“

„To je pravda.“ Teď už odpověděl tišeji. Možná byl pouhý propuštěnec, ale pálilo mu to. Chápal, co by se dalo vyvozovat z toho, když je někdo dědicem zavražděného.

„Takže ty, Lucrio, coby dědic muže, který zahynul za velice násilných okolností, teď vtrhneš do strážnice kohorty vigilů, kteří tu podezřelou smrt vyšetřují? Snaha o odstraňování důkazů působí hodně podivně!“

„Není to tvoje, abys to mohl brát – a ani moje, abych mohl dávat,“ pronesl Lucrio. Znal svá práva. Byl jsem v koncích. „Jeden magistrát už byl požádán o vydání soudního příkazu. Já jsem přišel čistě jen proto, abych zabránil jakémukoli porušení důvěrnosti, než sem ten příkaz dorazí.“ Možná že už byl přímo u soudu a domáhal se toho, abych dostal tučnou pokutu. „Je politováníhodné, že než jsem na místo dospěl osobně, moji lidé, zajisté v rozrušení a plni dychtivosti mi vyhovět, byli snad až příliš horliví… ačkoli se mohu domnívat, že to byla jenom odezva na provokativní chování.“

Povzdechl jsem si. Jeho výhrůžka nebyla jen tak do větru. Vigilové byli proslulí svým neurvalým jednáním. Napadnout někoho na strážnici, to mi moc sympatií nezíská. Lidé budou mít za to, že jsem ty nepříjemnosti vyvolal sám. Ale přece jen jsem mu odpověděl: „Musí mě prohlédnout lékař kohorty. Zmocňuje se mě ztuhlost. Z toho kouká nárok na tučné odškodnění.“

„S radostí zaplatím všechny mastičky, které doporučí,“ slíbil Lucrio pokrytecky.

„Budu to chápat jako přiznání zodpovědnosti.“

„Nikoli, ta nabídka není vázána na poškození.“

„To je ale překvapení.“ Ted jsem opravdu začínal cítit bolest a po těch

mukách pod rohoží se mě začínala zmocňovat únava. Upřeně jsem na propuštěnce zíral. I on na mě civěl, jako muž zvyklý zaujímat v obchodních jednáních pozici toho silnějšího. „Měli bychom si promluvit, Lucrio. A nikomu to neprospívá, když musíš být přivázaný k nějakému sacímu povozu."

Připomenutím, že je svázaný, jsem získal nějaké body. Vlastně jsem si zatím vedl docela dobře – až do chvíle, než jeden další otrok, o němž jsem nevěděl, že se skrývá nahoře na voze, konečně sebral odvahu k činu. Vynořil se s divokým výkřikem, vyskočil a dopadl na mě.

Vyrazil mi dech. Ničeho tím ale nedosáhl. Neboť v tu samou chvíli dovnitř vstoupil vchodem z ulice Petronius Longus. Mračil se a v ruce nesl něco, co vypadalo jako magistrátův soudní příkaz. Za ním se dovnitř hrnuli vigilové. Všichni se pravděpodobně někde párkrát zastavili na malé občerstvení, jak jsem už dřív předpokládal. To by vysvětlovalo, proč jim všem najednou přišlo tak legrační, když tu natrefili na řadu otroků sedících s hlavami přiklopenými kbelíky, na zajatce přivázaného lanem k jejich sacímu vozu, na mě, který jsem ležel na zemi a ani se nesnažil odrazit útok, a na jednoho smutného chlapa, který si na kratičkou chvíli připadal jako hrdina, ale jakmile spatřil červené tuniky, v hrůze se zhroutil a probrat ho muselo až pár kopanců vigilskou botou.

Nastal chaos. Natáhl jsem se na záda a nechal je, ať už si s tím vším nějak poradí.

⌘ ⌘ ⌘

Petronia, jenž býval obyčejně přeborníkem na choulostivé situace, ten soudní příkaz značně vyvedl z míry, to jsem poznal. (Nu, však také jeho jméno figurovalo na tom našem „zmocnění"). Rychle však obnovil svou autoritu, jakmile zjistil, že Lucriovi otroci pustili ven toho zloděje z lázní, který byl zavřený v cele pro zadržené. Petronius do cely náhradou za ztraceného vězně ihned zavřel všech šest otroků. S nesmírnou chutí jim stanovil nové zákonné tresty za to, co z hlouposti provedli.

Lucrio byl vysvobozen a řekli mu, že může jít domů. Všechny dokumenty mu budou nazítří navráceny, jakmile bude možno stáhnout muže z požárních hlídek, aby odtáhli káru do jeho domu. Lucrio se má hlásit na

strážnici k úřednímu pohovoru, až se Petronius Longus další den odpoledne vrátí do služby. S propuštěncem jsme se zdvořile rozloučili a unaveně jsme se protáhli, jako bychom se rovnou chystali domů dopřát si vydatného spánku.

Jakmile byl Lucrio pryč, Petronius zahodil soudní příkaz do hasičského kbelíku a hnali jsme se nahoru po schodech do tribunovy místnosti. Otroci dokonce ani neobjevili klíč na překladu nade dveřmi a nepochybně se je báli vyrazit. Petronius, Fusculus, Passus, Sergius a já jsme pracovali celou noc, propátrávali jsme denní knihy a hledali cokoli, co by stavělo buď našeho propuštěnce, nebo někoho z jeho klientů do špatného světla. Během práce jsme hlásili všechna jména dlužníků, na která jsme narazili, a Passus je horečně zapisoval. Většinu z nich jsme neznali.

Naneštěstí jsme nenašli nic, co by nás trklo jako možná stopa.

XXIX

Prospal jsem celé dopoledne. Když jsem se probudil, byl jsem sám.

Vzpomněl jsem si na dobu, kdy jsem se ještě za svobodna živil na vlastní pěst jako informátor a přebýval v ošumělém bytě v šestém patře na druhé straně Fontánového dvora, a dopřál jsem si mládeneckou toaletu. Skulil jsem se z postele, stáhl jsem ze sebe vrchní tuniku, vytřásl z ní kamínky a úlomky a znovu si totéž oblečení navlékl. Obličej jsem si ošplouchl studenou vodou, osušil rukávem, našel nějaký hřeben, ale vzápětí jsem se rozhodl, že se s vlasy nebudu zdržovat. Olízl jsem si zuby. Nechutné. Vycenil jsem je a přeleštil druhým rukávem.

Tou dobou už o mě začala projevovat zájem Nux. Až dosud jí nikdy nebylo dopřáno pozorovat takový způsob života, ale zdálo se, že teď se jí to – lenivé fence zaoblené blížícím se mateřstvím – docela líbí. Srdcem byla šupák.

„Jó, miláčku, kdybys mě tak znala v mých divokých dobách!"

Nux ke mně přiťapala a s mírným zafuněním se mi opřela o levou nohu. V Římě vládlo na březí fenku příliš velké horko. Dal jsem jí misku studené vody a další jsem si vzal sám. Nepořádně ji chlemtala. Já jsem dělal totéž. Po chvíli pátrání se mi podařilo najít ztvrdlý rohlík z chlebového těsta, který přede mnou Helena pečlivě ukryla, aby mi zkomplikovala život.

V celém bytě vládl mimořádný pořádek. Tím, že tu Helena nebyla, mi projevovala shovívavost, která znamenala jediné – že je na mě pořádně naštvaná. Vzpomínal jsem si, že jsem se doplazil domů, celý páchnoucí popelem z té espartové rohože. Když jsem se vedle ní svalil do postele, zakvičela odporem, chladná a škrobená jako po nějaké hádce. Když jsme pracovali na strážnici, Fusculus tam donesl velký věnec těžko stravitelných klobás a studených koláčů, a zřejmě jsem byl cítit i po nich. Nemohl jsem si pomoct a skučel jsem, jak mi natékaly odřeniny. Helena mi nepřipomínala, jak jsem jí sliboval, že se budu vyhýbat rvačkám. Neříkala vlastně vůbec

nic, a já byl příliš utahaný, než abych se pokoušel o nějaké vysvětlování. Ale teď byla ostentativně pryč.

„Jsme v bryndě."

Nux se na mě podívala a olízla mi nohu. Pečovali jsme o ni od doby, kdy se rozhodla skončit s pouličním životem a adoptovala nás, ale kožich neměla zrovna vykoupaný v růžové vodě. Nikdy to nebyl psíček do klína urozených.

„Kam šla, Nux?"

Nux si lehla a pomalu usnula.

Snědl jsem ten rohlík. Slyšel jsem, jak Řím venku kypí poledním životem, jen já byl dneska osamělý spáč, co pozdě vstává, pyšný na to, jak uvolněně si počíná – a všechno propásne. Z nostalgie po svobodě jsem předstíral, že se mi ta prázdnota líbí.

Za okenicemi hýkali soumaři a ozval se rachot padajících bedýnek se zeleninou. Nějaký ohleduplný soused rozbíjel o zem použité amfory, místo aby je vymýval, až se rámus rozléhal ozvěnou. Vysoko nad uličkou neustále pokřikovali rorýsi prohánějící střízlíky. Cítil jsem vedro, však už slunce pálilo několik hodin. Nikdo za mnou nepřicházel na návštěvu. Byl jsem úplně zapomenutý muž, což bývalo hlavní zaměstnání svobodného mládence. Najednou jsem si uvědomil, jak bezútěšně se cítím.

Nakonec už jsem to ticho a strnulost uvnitř nevydržel snášet dál. Vzal jsem Nux na vodítko, zašel do místních lázní, vydrhnul jsem se, nechal se hladce oholit, natáhl jsem si zářivě bílou tuniku a vydal se hledat svou ženu a dítě.

Byly doma u mámy. Instinkt mě vedl přímo tam.

Máma měla na hlídání Juniina klučíka, takže tam spolu na podlaze seděli Marcus Baebius s naší Julií a čmárali si na voskové tabulky. Marcus, kterému byly asi tak tři, vypadal spokojeně, že se mu daří stylus jakž takž zvládnout, ale jakmile dokončil další velký legrační obličej, pokaždé trval na tom, že musí běžet k mámě, aby mu vosk vyhladila. To Julia zase raději vosk vydloubávala v celých kusech a připlácávala ho na podlahová prkna. Když spolu děti chtěly komunikovat, buď si vystačily s diskrétním pochrochtáváním, nebo se navzájem zuřivě mlátily. Pro Marka byla omluvou

jeho hluchota, ale obávám se, že jako větší násilník se projevovala moje dcerunka.

Máma s Helenou se věnovaly šití. Takhle ženy vždycky vypadají zaměstnané a dodává jim to převahu.

„Zdravím vás, drahé ženy mého rodinného kruhu." Zkoumaly svou práci v rukou a čekaly, jak je pobavím, až se před nimi budu plazit. „Jak je milé takhle vás tu najít, kterak vzorně plníte povinnosti oddaných manželek."

„Podívejme, kdo to přišel," ohrnula nos máma. „A neříkej mi oddaná manželka!"

„No jo, já vím. Jsem ostuda – mrzí mě to."

„Cítíš se provinile, Falcone?" Helena se projevila rozumně, abych se cítil ještě hůř. Přidržel jsem si ji jedním prstem za bradu a zlehka ji políbil. Otřásla se. „Cítím dobře pastilky na svěží dech?"

„Já vždycky voním jako fialky." A to jsem nezmínil, že jsem před chvilkou zmobilizoval zubní prášek, tónovací pleťový krém, pomádu na vlasy i olejíčky na tělo. Inu, Říman si nemusí žít špatně.

„Smrdíš jak apatyka!" podotkla moje matka.

Helena vypadala obzvlášť odpočatě a upraveně – pilná matrona ohánějící se bronzovou jehlou, jak mámě pomáhala se začištěním lemu tuniky. Kdo ji vlastně naučil šít? To přece nemohlo být běžnou součástí výchovy senátorské dcerky. Nejspíš mámu dnes ráno požádala o rychlou lekci čistě proto, abych se cítil vážně pod psa.

Jak jsem si ji prohlížel, oči se jí zablýskly nepatrným úsměškem. Úhledně sepnutá róba střízlivé světle modré barvy. Obzvlášť umírněné sponky držící pohromadě rukávy. Jen tenounký zlatý řetízek kolem krku. Žádné prstýnky kromě stříbrného, který jsem jí dal na znamení lásky. Vlasy v prostém uzlu, s jednoduchou republikánskou pěšinkou uprostřed.

„Vidím, že hraješ raněnou."

„Nevím, o čem mluvíš, Falcone."

Věděla vždycky naprosto přesně, co mám na mysli.

„Doufám, že se nehádáme."

„My se přece nikdy nehádáme," odvětila Helena, jako by to myslela vážně.

Jistěže jsme se hádali. Povyk pro nic za nic, tak probíhal náš každodenní domácí život. Oba jsme zápolili o nadvládu. A oba jsme se zase s chutí vzdávali.

Tiše jsem jim vysvětlil, co všechno se seběhlo předchozí noci na strážnici, a bylo mi povoleno znovu zaujmout obvyklý stav neuspokojivé nicky, která zřejmě vede tajný život. „Takže zpátky k normálu."

„Znovu zamilovaní," hlesla Helena a obrátila oči v sloup.

Pak jsem se zmínil, že se chystám jít vyslýchat jednoho podezřelého v Chrysippově případu. A vzhledem k tomu, že Julia se zdála naprosto spokojená, když mohla cpát vosk do Marka Baebia, Helena prohlásila, že tu dítě na nějakou dobu nechá a půjde se mnou. Samozřejmě jsem jí to nemohl zatrhnout.

Když jsme vyšli z mámina bytu, Helena mě na schodišti vtiskla do kouta a podrobila mě tělesné prohlídce. Prozkoumala obě paže, prostudovala nohy, po částech mi nadzvedávala tuniku, otáčela mě, kroutila mi hlavou na obě strany a dívala se mi za uši.

„Chytilas tam nějakou nohatou havěť?"

„Očuchávám tě, jako to dělá Nux." Ta si teď ovšem jenom znuděně prohlížela vlastní ocas.

„Vždyť jsem ti říkal, kde jsem byl."

„Já se jenom ujišťuju," odvětila Helena.

Dotkla se jednotlivě každé oděrky, jako by je počítala. Žádný vojenský felčar by si nepočínal důkladněji. Nakonec jsem zkouškou kondice prošel. Pak mě objala a držela mě hodně těsně u sebe. Objal jsem ji taky jako hodný chlapec, a současně jsem zkoumal, nakolik se mi podaří jí ten úhledný republikánský drdol rozbourat, než pozná, jak si s ní hraji, a všimne si, že jí vytahuji vlásenky.

Znovu byl tedy obnoven náležitý vztah, a tak jsme se mohli vypravit hledat Urbana Tryphona, dramatika, jehož podporoval Chrysippus, toho potměšilce, co si myslel, že přede mnou někam zaleze a vyhne se výslechu.

XXX

Před bytem, kde se mi minule nepodařilo dramatika zastihnout, klečela nějaká žena a vytírala společné prostory. Byla k nám obrácena zády, a protože pracovala důkladně, měla sukně povytažené mezi nohama až k pasu – čímž se mi naskytl šokující pohled na zadnici a odhalené nohy.

Helena si odkašlala. Stočil jsem pohled stranou. Helena se té ženské zeptala, jestli je Urbanus doma, ta vstala, bez uzardění si ošacení zase spustila a vzala nás dovnitř. Podle všeho tu bydlela s ním.

„Anna," odpověděla mi, když jsem se jí zeptal na jméno.

„Jako sestra královny Didony," nadhodil jsem ve snaze naladit literární notu. Upřela na mě nevzrušený pohled, jímž mě příliš nenadchla.

Urbanus působil oproti svým kolegům příznivějším dojmem. Viděl jsem, že bude rozumný, společenský, nepříliš výstřední, ale na rozdíl od většiny ostatních čilý a temperamentní. Vypadal jako chlapík, se kterým by si člověk rád vypil pohárek, a přitom zase určitě nepatřil k takovým otravům, kteří by se k vám nejraději vraceli na večírek každý den.

Zrovna psal – nebo si po sobě alespoň upravoval nějaký rukopis. Nu, to samo o sobě už představovalo v nečinné Chrysippově skupině pokrok. Když jsme vešli, vzhlédl, a netvářil se, jako bychom ho obtěžovali, vypadal spíš jen nesmírně zvědavě. Anna nás předešla a opatrně svitek odložila stranou.

Byl neurčitého věku spadajícího do vrcholného období života. Měl oválný obličej se začínající čelní pleší a pronikavýma, inteligentníma očima. Ty si teď všechny a všechno prohlížely.

„Já jsem Falco a prověřuji svědky v případu smrti Aurelia Chrysippa. Tohle je Helena Justina."

„A ty děláš co?" zeptal se jí okamžitě.

„Já prověřuji Falcona." Její nenucená odpověď ho zaujala.

„Manželé?"

„Říkáme tomu tak."

Posadil se s námi. Jeho žena Anna se k nám možná chystala připojit, ale musela odběhnout do vedlejší místnosti, odkud se ozval křik haštěřících se dětí. Podle zvuků jsem hádal, že jde přinejmenším o velmi malá dvojčátka a možná ještě jedno další děcko.

„To takhle dokážeš pracovat?" usmál jsem se na Urbana. „Já myslel, že básníci prchají z domácího prostředí do města."

„Dramatik potřebuje rodinný život. Ve významných zápletkách vždycky figurují zajímavé rodiny." Sváry a rozklad, pomyslel jsem si, ale nahlas jsem to z úst nevypustil.

„Možná sis měl vzít za ženu nějaké děvče doma a pak ho tam nechat," nadhodila Helena s nepatrným náznakem kritiky mužů. Usmál se s doširoka otevřenýma očima, jako by právě dostal nápad.

„A domov znamená kde?" vybídl jsem ho, ačkoli Euschemon už mi to řekl.

„Pocházím z Británie." Pozvedl jsem obočí, jak asi čekal, protože hned vyhrkl. „Ne každý dobrý spisovatel sem musí přijít z Hispánie."

„Já Británii trochu znám," odpověděl jsem a překonal jsem přirozené nutkání, abych se otřásl. „Umím pochopit, proč jsi odtamtud odešel. Odkud jsi?"

„Ze střední Británie. Z místa, o kterém žádný Říman nikdy neslyšel." Měl pravdu. Většina Římanů věděla jen to, že se Britové natírají namodro a že na jižním pobřeží sbírají dobré ústřice (ovšem po dlouhé cestě do Říma v sudech naložené v soli už tak dobré nebývají).

„Já ho možná znát budu."

„Zalesněné místo, nemá žádné římské jméno."

„A jaký tam tedy žije místní kmen? Catuvellauni?" Byl jsem to ale pitomec. Neměl jsem se na to ptát.

„Ještě dál na západ. Takový zastrčený kout mezi oblastí Dobunnů, Cornoviů a Coritaniů."

Zmlkl jsem. Věděl jsem, kde to je.

Ve střední části Británie nebyly žádné doly s nerostným bohatstvím, jež by nás přitahovalo, nebo jsme aspoň až dosud žádné neobjevili. Ale za velkého povstání se královna Boadicea a její žhářské, vraždící hordy konečně

zastavily někde kousíček na sever od Urbanova domovského hvozdu.

„Takže tam, co probíhá hranice," podotkl jsem a snažil jsem se, aby to nevyznělo, že ta místa považuji za úplnou divočinu. A snažil jsem se rovněž nezmiňovat tu významnou silnici napříč krajinou, po níž povstalci na své barbarské výpravě táhli.

„Dobré pastviny," prohodil Urbanus stručně. „Jak to, že Británii znáš, Falcone?"

„Armáda."

„Byls tam při těch potížích?"

„Jo."

„Která legie?" Jistě zdvořilá otázka. Těžko jsem mohl něco namítat.

„To je citlivé téma."

„Á, takže Druhá!" odpověděl okamžitě. Přemítal jsem, zda předem doufal, že si bude moct rýpnout.

Druhá Augusta utrpěla pohanu tím, že se během povstání vyhnula bojům. Už to byla stará historie, ale pro nás, kteří jsme si kvůli neschopným důstojníkům uřízli ostudu, zůstávala stále palčivá.

Do rozmluvy se zapojila Helena, aby mi to trochu ulehčila. „Zajímáš se o politiku, Urbane?"

„Pro mou tvorbu je životně důležitá," odpověděl. Vypadal jako příležitostný odborník, který si umí vyhrnout rukávy a zabývat se jakoukoli špínou, stejně jako když jeho žena drhla tu chodbu.

Znovu jsem převzal iniciativu. „Urbanus Trypho je známé jméno. Nečekal jsem zrovna, že tak úspěšný dramatik nechá svou manželku drhnout podlahu."

„Náš domácí nás službami zrovna nerozmazluje," opáčil Urbanus. „Žijeme skromně."

„Někteří z tvých kolegů ze skriptoria opravdu zápolí o holé přežití. Včera jsem byl za Constrictem…" Sledoval jsem, jak na to bude reagovat, ale zdálo se, že ho záležitosti kolegů nijak nevzrušují. „Ten se domnívá, že básník by měl střádat všechny peníze, aby mohl jednoho dne všeho nechat, vrátit se do své domovské provincie a užívat si ve výslužbě slávy."

„To zní hezky."

„Určitě! Takže po všem tom vzrušujícím životě v Římě bys zamířil

domů do nějakého údolí mezi Cornovie a žil v kruhové chatrči s několika kravami?“

„Bude to náramně velká chatrč a já budu mít pořádný stádo krav.“ Ten chlap to myslel vážně.

Helena obdivovala jeho upřímnost: „Promiň, že se ptám, ale já znám Británii taky. Mám příbuzné na diplomatických postech a byla jsem tam. Je to poměrně nová provincie. Každý guvernér se tam snaží zavést římskou společnost a vzdělání, ale říkali mi, že tamní kmeny pohlížejí na všechno římské podezřívavě. Jak se ti tedy vůbec podařilo dostat do Říma a stát se proslulým dramatikem?“

Urbanus se usmál. „Divocí válečníci na pomezí možná věří, že kdyby se vydrhnuli v lázni, ztratí svou duši. Jiní zase dary říše přijímají. Vzhledem k tomu, že stát se Římanem bylo nevyhnutelné, popadl jsem příležitost za pačesy. Má rodina byla naštěstí docela bohatá. Chudí jsou chudí, ať už se narodí kdekoli. Mohovití, ať už jde o koho chce, ti si můžou vybrat, po které zemi budou šlapat. Já byl mladík, který mohl v dospívání snadno sejít na scestí. Místo toho jsem si uvědomil, kde čeká dobrý život. Spěchal jsem za civilizací, celou cestu k jihu Galií. Učil jsem se latinsky – i když užitečnější by možná byla řečtina, protože jsem chtěl studovat drama. Připojil jsem se k jedné divadelní skupině, přišel do Říma, a když jsem pochopil, jak taková hra funguje, začal jsem je psát sám.“

„Samouk?“

„Měl jsem dobrý začátek jako herecký učedník.“

„Ale tvůj dar pro slova je přirozený?“

„Nejspíš ano,“ souhlasil, i když skromně.

„Pro život je třeba pochopit, k čemu má člověk nadání,“ podotkla Helena. „Doufám, že to nebude znít nezdvořile, ale pocházíš z velice odlišného prostředí. Musel sis osvojit úplně novou kulturu. A dnes by se ti už řekněme těžko psala hra o tvé vlasti.“

„Zajímavá myšlenka! Ale dalo by se to udělat,“ odpověděl jí Urbanus bodře. „To by byla legrace, nastrojit nějakou skupinu řeckých pastevců, oprášit některé staré téma a tvrdit, že poskakují po lese v Británii!“

Helena se rozesmála, aby ho pochválila za troufalost. Jeho uším to znělo jako rajská hudba. Ženy se mu líbily. Nu, tím má autor vždycky zajištěno

dvojnásobné obecenstvo. „Ty tedy píšeš všechny typy her?“ zeptala se.

„Tragické, komické, romanticky dobrodružné, mystické, historické.“

„Tomu se říká všestrannost! To jsi toho musel o světě spoustu nastudovat.“

Zasmál se. „S tím se zdržuje málokterý spisovatel.“ Znovu se rozřehtal. „Ale taky nebudou mít nikdy tolik krav jako já.“

„Píšeš pro peníze nebo pro slávu?“ zajímala se.

„A má něco z toho smysl bez toho druhého?“ Odmlčel se a sám si na otázku neodpověděl. Musel už mít hodně peněz, přesto jsme slyšeli, že veřejnost o jeho reputaci pochybuje.

„Takže,“ vložil jsem se do toho mazaně, „co ti chtěl Chrysippus sdělit toho dne, kdy zemřel?“

Urbanus se utišil. „Nic, co bych chtěl slyšet.“

„Musím se na to zeptat.“

„To je mi jasné.“

„Měli jste spolu přátelskou rozmluvu?“

„Žádnou rozmluvu jsme neměli.“

„Jak to?“

„Nešel jsem tam.“

„Ale já tě mám na seznamu!“

„No a co? Řekli mi, že se mnou ten člověk chce mluvit. Já neměl žádný důvod, abych se s ním setkal. Tak jsem za ním nešel.“

Podíval jsem se do svých záznamů. „Tohle je seznam návštěvníků, ne pouze lidí, kteří byli pozváni.“

Urbanus ani nemrkl. „Potom je v něm chyba.“

Dlouze jsem se nadechl. „Kdo ti může dosvědčit, co mi říkáš?“

„Anna, moje žena.“

Jako by odpovídala na tu narážku, znovu se objevila, s děťátkem u prsu. Hlavou mi proběhlo, zda nás poslouchala. „Manželky před římským soudem vystupovat nemohou,“ připomněl jsem jim.

Urbanus pokrčil rameny a rozhodil doširoka rukama. Pohlédl na svou ženu. Z jejího výrazu se nedalo nic poznat. „Kdo mě chce obvinit?“ zamumlal.

„Já, pokud budu mít za to, že jsi vinen. Manželky neskýtají dobré alibi.“

„A já myslela, že právě k tomu všechny manželky jsou," hlesla Helena ze své stoličky. S Urbanem jsme na ni vytřeštili oči a vzápětí nám došlo, že žertuje. Anna si k sobě přitulila miminko. Žena, jež byla zvyklá tiše sedět a poslouchat, co se kolem ní děje, a která se chovala tak nevtíravě, až člověk zapomínal, že tam je…

„Neměl jsem žádný důvod se setkat s Chrysippem," opakoval dramatik. „Je to – byl – neřád, pracovat pro něho bylo jako za trest. Hry se neprodávají dobře, určitě ne moderní hry. Klasiky si lidi vždycky chtějí přečíst. Ale mně se daří psát tak, aby o to byl zájem, na rozdíl od většiny těch schlíplých voříšků, co Chrysippus podporuje. Proto jsem si taky našel novou písařskou dílnu, aby se mých prací ujala."

„Takže ty jsi hodil přes palubu *jeho?* Měli jste spolu nějakou smlouvu?"

„Jeho chyba!" odfrkl. „On to nedovolil! Myslel jsem – teda Anna myslela –, že si mě bude chtít zavázat. To byl další důvod, proč jsem se s ním chtěl rozejít."

„A byl by to i důvod pro jeho vraždu?"

„Ne! Tím bych nic nezískal a mohl bych o všechno přijít. Nezapomeň, že vydělávám peníze ze vstupného. On už pro mě nebyl důležitý. Pokud se moje díla hrají, jednám vždy zvlášť s edily nebo soukromými pořadateli. Když jsem byl mladší, honoráře za svitky pro mě byly otázkou přežití, ale dneska to považuju za nepodstatnou věc. A moje nové skriptorium má prodejnu na Foru – mnohem lepší."

„Věděl o tom Chrysippus?"

„Pochybuju."

Přemítal jsem, co se asi tak děje s navršenými hromádkami peněz za vstupné poté, co rodina zaplatí účty za své skrovné živobytí. „Využíváš jeho banku?"

Urbanus zvrátil hlavu nazad a nahlas se rozesmál. „To nemyslíš vážně, Falcone!"

„Všichni bankéři své klienty ždímají," připomněl jsem mu.

„Jistě, ale on už vytěžil dost z mých her. Neviděl jsem žádný důvod k tomu, abych se nechal odírat stejným chlapem dvakrát."

Zatímco jsem seděl a přemýšlel, ozvala se Helena s další otázkou: „Falco se pochopitelně snaží přijít na nějaké motivy. Ty působíš dojmem

úspěšnějšího člověka než ti ostatní. Přesně tak, šíří se o tobě závistivé řeči, Urbane."

„Ale, jaképak?" Pokud o nich věděl, nedal to na sobě znát.

Helena se mu podívala do očí. „Podezřívají tě, že své hry nepíšeš sám."

Tentokrát zlostně zavrčela Anna, jeho manželka.

Urbanus narovnal záda. Nebylo na něm patrné žádné rozčilení – musel toto obvinění slyšet už dřív. „Lidé jsou divní – což je pro dramatika nakonec štěstí, jinak bychom neměli žádnou inspiraci." Úkosem pohlédl na svou ženu. Tentokrát na tváři vyloudila mdlý náznak úsměvu. „Je to obvinění nejhoršího druhu – možná by se dalo dokázat, pokud by bylo pravdivé, ale je naprosto nemožné ho vyvrátit, pokud pravdivé *není.*"

„Záležitost důvěry," podotkl jsem.

Urbanus nyní projevil záblesk hněvu. „Proč se bláznivé myšlenky vždycky berou tak vážně? No ovšem! Někteří lidé se nikdy nesmíří s tím, že literárně a lidsky hodnotné psaní vytříbeným jazykem prodchnutým citovou hloubkou může pocházet i z provincie – neřkuli odněkud ze střední Británie."

„Nejsi zkrátka v uzavřené společnosti. *‚Ó, tohle mohl napsat jen vzdělaný Říman'…*"

„Ne. O nás se předpokládá, že nemáme co sdělit, nebo že to nejsme schopni vyjádřit… A kdo to podle nich místo mě píše?" vykřikl pohrdavě.

„Zazněly různé nepravděpodobné možnosti," odpověděla Helena. Možná jí to řekl *Scrutator,* možná se k těm klevetám dobrala sama. „Někteří z jmenovaných dokonce ani nejsou naživu."

„A kdo jsem tedy podle nich *já* – tenhle muž před vámi?"

„Šťastný chlapík, který přepočítává peníze ze vstupného," usmál jsem se. „A vynikající autoři, za které se ‚vydáváš', tě nechají rozhazovat jejich honoráře."

„No, tak to teda přicházejí o hodně legrace," odpověděl Urbanus suše a zdálo se, že najednou už je ochoten zase změnit téma.

„Takže zpátky k mému problému. Dalo by se argumentovat i tak," nadhodil jsem mu tiše, „že je to zlovolná pomluva, kterou začal rozšiřovat právě Chrysippus, když si uvědomil, že o tebe přichází. Dejme tomu, že tě

ta pomluva natolik potupila, že ses vydal k němu domů, aby sis stěžoval, pak jste se spolu pohádali a ty jsi ztratil rozvahu."

„Tak to je až příliš drastické. Já jsem autor, mám se co ohánět," namítl dramatik mírně, „nemám zapotřebí něco dokazovat a neohrozil bych své postavení. A pokud jde o nějaké literární spory – Falcone, na to já nemám čas."

Usmál jsem se a rozhodl se, že to vezmu z literární stránky. „Pomoz nám, Urbane. Kdybys měl ty sám psát o Chrysippově smrti, co bys napsal, že se stalo? Byly motivem jeho peníze? Nebo snad sex? Je za tím nějaký zhrzený autor, žárlivá žena, nebo snad syn?"

„Synové se nikdy k žádnému činu nevzchopí," usmál se Urbanus. „Jsou zvyklí žít se svou zlostí už příliš dlouho." Z osobní zkušenosti jsem s ním musel souhlasit. „Synové dumají, hryžou se uvnitř a trvale snášejí své nedůstojné postavení. Kdežto *dcery,* ty samozřejmě dokážou být fúrie!"

Ani jedna z přítomných žen mu na to nic neřekla. Anna, jeho manželka, se až dosud do rozmluvy vůbec nezapojila, ale teď jí Urbanus položil otázku: Koho by obvinila ona?

„Musela bych si to rozmyslet," řekla Anna opatrně s určitým zájmem. Někteří lidé by takovou odpověď označili za prázdnou a vyhýbavou, od ní to ale vyznělo, že by to doopravdy chtěla rozvážit. „Pochopitelně," obrátila se na mě s náznakem škádlení, „Chrysippa jsem mohla zavraždit *já,* kvůli svému manželovi." Ovšem ještě než jsem se jí stačil zeptat, zda to tedy udělala, dodala rázně: „Jenže jak vidíte, na to mám plné ruce práce s našimi malými dětmi."

Spokojil jsem se s tím, že zabít Chrysippa by od Urbana byla naprostá hloupost. Byl tedy mimo podezření, ale zajímal mě dál. Konverzace nyní sklouzla k obecnějším záležitostem. Přiznal jsem se, že i já sám jsem kdysi udělal zkušenost jako výkonný dramatik v jedné divadelní společnosti. Hovořili jsme o našich cestách. Dokonce jsem ho požádal o radu ke svému nejlepšímu pokusu o divadelní hru *Duch, který promluvil.* Podle toho, co jsem mu vylíčil, Urbanus usoudil, že by se tahle brilantní fraška měla předělat na tragédii. To byl přece nesmysl. Nakonec možná ani nebyl takový pronikavý divadelní mistr.

Když jsme si povídali, Anna stále držela miminko opřené o rameno a uhlazovala mu šatičky na zádech, kde se mu shrnovaly. S Helenou jsme si oba všimli, že má prsty od inkoustu. Helena mi později řekla, že podle jejího názoru by to mohlo být docela významné. „Že by ti klevetníci přece jen narazili na něco skutečného? Co když se za tou slovní tvorbou skrývá Anna?“

Pěkná představa. O tom by se dala napsat hra – žena, která na sebe bere mužskou identitu. Kdyby se ukázalo, že Urbanovy hry ve skutečnosti napsala žena, pak by z toho bylo teprve divadlo jaksepatří!

XXXI

Včera večer jsme si s Petroniem předvolali Lucria na dnešní pohovor. Ačkoli mu Petro určil hodinu, kdy má přijít, byli jsme připraveni na to, že se neukáže nebo přijde přinejmenším pozdě. K našemu překvapení se ale opravdu zjevil.

Za denního světla jsme se k sobě vesměs chovali jako nejlepší přátelé. Všichni jsme teď měli čas ujasnit si vlastní pozici.

S Petroniem jsme si coby úřední osoby přivlastnili jediná dvě křesla. Lucriovi to bylo jedno. Procházel se sem a tam a klidně čekal, až ho vezmeme mezi mlýnská kola výslechu. Neustále přitom s pootevřenou pusou žvýkal nějaké ořechy.

Byl to výrazný typ. Dovedl jsem si ho představit v mladších letech, jak vymýšlí fígle do smluv, poflakuje se a chvástá se svými obchody před ztřeštěnými přáteli, na plášti ozdobné vypouklé spony, opasky s parádními přezkami. Teď už byl vyzrálejší, z halasného chlapíka se změnil ve lstivého, z pochybného ve vysoce nebezpečného, z člověka, který jen zkouší štěstí, v mnohem úlisnějšího odborníka, schopného vlákat klienty do dluhů na celý život.

Než jsem došel na strážnici, stavil jsem se za Nothokleptem, který mi poskytl docela zajímavé informace o Lucriově minulosti. Petronius teď začal náš úřední rozhovor sdělením, že onen zloděj tunik si uvědomil možné následky a sám od sebe se do vězení vrátil. Proto nyní bylo možné propustit Lucriovy otroky (Petronius je poslal domů, aniž Lucriovi umožnil s nimi promluvit). Ani přitom nevěděl, že si užili své. Fusculus za nimi během denní služby dobrovolně zašel. Poté, co je nechali celé dopoledne hladovět, jim dal chleba a neředěné víno a se všemi šesti se „spřátelil“. I to přineslo své výsledky.

„Lucrio, vrátili jsme ti všechny dokumenty, takže je to v pořádku,“ pronesl Petronius, který se ujal slova, zatímco já jsem pouze zlověstně zapiso-

val poznámky. „Rád bych s tebou probral všeobecnou situaci a řízení Aureliánské banky. Založil ji tedy Chrysippus s přispěním své první manželky Lysy. Pocházel sám z finančnického prostředí?“

„Stará athénská rodina,“ prohlásil Lucrio hrdě. „Věnoval se pojišťování v lodní přepravě. Většina těchhle obchodů se uskutečňuje v Řecku a na Východě, ale on si všiml tržní příležitosti a s Lysou se přistěhovali sem.“

„Specializoval se na úvěry?“

„Většinou na úvěry spojené s lodním nákladem.“

„Je to riskantní?“

„Je i není. Musíš zapojit vlastní úsudek – je ta loď v dobrém stavu? Má schopného kapitána? Je pravděpodobné, že náklad vynese zisk a bude po ruce nějaký další, který by zase nabrala domů? A pak –“ Odmlčel se.

Petronius svým nenápadným způsobem naznačoval, že ví, o co jde. „Poskytneš tedy půjčku kupci na pokrytí nákladů plavby. Pojištění. Pokud loď ztroskotá, obchodník není povinen úvěr splatit. Ztrátu pokryješ ty. A jestliže se loď vrátí bezpečně domů, bankéř dostane úvěr splacený – plus ohromný zisk.“

„No, ne zase tak ohromný…“ vzpíral se Lucrio zdráhavě. To víš, to ti tak budeme věřit.

„Vzhledem k riziku, že kvůli bouři se náklad nepodaří dopravit, jsou poskytovatelé půjček rejdařům vyjmuti z běžných pravidel o maximální úrokové sazbě, že?“ pokračoval Petronius.

„…jen spravedlivý,“ dokončil Lucrio. „Nakonec my musíme finančně pokrýt všechny plavby, které skončí neštěstím.“

„Každá tak neskončí, řekl bych. Chráníte se do té míry, jak můžete.“

„Jak je nám umožněno, legáte.“

„Tribune,“ poopravil ho stručně Petronius, který si bez uzardění přivlastnil Rubellův titul.

„Omlouvám se. To už je zvyk.“

Můj přítel Petronius důstojně nachýlil hlavu. Měl jsem co dělat, abych potlačil úsměv. „Tahle vaše ochrana,“ lámal si dál hlavu, „může mít i takovou podobu, že období, na které půjčku poskytujete, nějak omezíte?“

„To jsou rutinní podmínky, tribune.“

„Takže plavba, kterou jste pojistili, musí být dokončena během vyme-

zeného počtu dnů?“

„Dokud je počasí pro plavbu příznivé. Ve smlouvě se běžně uvádí datum završení plavby.“

„Takže když se loď potopí, náklady nesete vy jako poskytovatelé půjčky – ale jenom v případě, že se plavba uskutečnila ve správném období, ano? Ale pokud se loď opozdí tak, že to překročí datum uplynutí lhůty pro půjčku, a *potom* někde klesne ke dnu oceánu – kdo pak nese odpovědnost?“

„My ne!“ zvolal propuštěnec horlivě.

„A to se vám pochopitelně zamlouvá,“ opáčil Petronius docela chladně. „Ale majiteli už míň. Přišel o loď a její náklad – a ještě k tomu musí splatit váš úvěr!“

„Zaznamená dvojí ztrátu. Ale je to jeho chyba.“

„Nu, spíš jeho kapitána.“

„Správně – neměl otálet. Taková už jsou námořní pravidla, tribune. Je to tradice. Máš snad k tomu nějaký zvláštní důvod,“ pídil se Lucrio přezdvořile, „že se o tuhle stránku věci zajímáš?“

Petronius si složil ruce na prsou a nachýlil se dopředu, aby se o ně opřel. Znal jsem už tenhle krok. Chystal se vytasit s některou klevetou z toho, co jsme vyštrachali. „Máte v bance klienta jménem Pisarchos?“

Prohnanému Lucriovi se podařilo zachovat si vlídný, nevzrušený tón. „To je samozřejmě důvěrné – ale soudím, že ano.“

„Velký dlužník?“

„Nepříliš chytrý.“

„Loni v zimě přišel o dvě různé lodě, v obou případech opožděné, co?“

„Hlupák. Teď potřebuje zásadně přeorganizoval své investice.“

„Zbylo mu tím pádem něco, co může investovat?“ zeptal se Petronius.

„No, teď jsi možná udeřil hřebík na hlavičku!“ zasmál se Lucrio, jako by zmínka o velikánských dluzích představovala výborný vtip.

Petronius zůstal chladný. „O rejdařích je známo, že nemají žádný velký osobní majetek. Jedna malinká myška mi zapištěla, že Pisarchos je kvůli svým ztrátám ve značné nouzi, že se mu možná nepodaří splatit to, co dluží, a že se s Chrysippem pohádali.“

„No ne!“ žasl Lucrio. „Tak to někdo tu myšku musel tahat hodně silně za ocásek. Doufám, že nezbední členové vigilského sboru nekladli mým

otrokům otázky, aniž by se o tom se mnou předem poradili?“

Nyní jsem do hovoru zasáhl já a vzal si slovo. „Ne, o Pisarchovi jsme se dozvěděli ze soukromého zdroje.“ Nothokleptes. „Na Janu Mediu je to volně dostupná zvěst.“ Tohle bylo snad poprvé v historii, kdy mi Nothokleptes něco svěřil, aniž za to oplátkou cokoli požadoval. „Dokonce jsem slyšel blíže neurčené náznaky, které z Pisarcha dělají vraha. Proto se na něj soustřeďuje i můj zájem. Přemítám, jestli nebyl on tím mužem s mizernou náladou, kterou jsem sám ve skriptoriu vypozoroval právě toho rána, kdy Chrysippa zavraždili.“

Lucrio lítostivě zavrtěl hlavou. „To mě velice mrzí, že to slyším, Falcone.

Pisarchos patří k našim nejstarším klientům. Jeho rodina doma v Řecku měla ujednání s Chrysippovou *trapezou* už po několik generací.“

Vykouzlil jsem na tváři úsměv. „Jen se netrap. Třeba to není on. Přesto nám to poskytlo jasný obrázek o tom, jak tvoje *trapeza* funguje.“

„Nic nezákonného.“

„Ale taky nic útlocitného!“

„Musíme chránit naše investory.“

„Ó, tím jsem si naprosto jist.“

Nechal jsem Petronia pokračovat s dalšími otázkami. „Pojďme si teď vyjasnit jednu choulostivou věc, Lucrio…“ Tak teď už určitě vyrukuje s tím, co Fusculus vymačkal z otroků. „Doneslo se mi, že sis s Chrysippem svého času prošel krizí.“ Lucrio vypadal podrážděně. Petronius to vybalil naplno. „Už řadu let jsi jako propuštěnec agentem banky. Předtím, když jsi byl ještě ve službě jako mladý otrok – muselo to být dřív, než jsi dosáhl třicítky, kdy tě mohli osvobodit –, svěřili ti jistý seznam investic, které jsi měl spravovat pánovým jménem. Byla to běžná situace: Směl jsi manipulovat s určitým obnosem zdrojů a ponechávat si zisky, ale základní jmění – to, čemu se říká *peculium* – nadále patřilo tvému pánovi a ty jsi byl povinen mu ho v řádném temínu vrátit. Tak, a teď mi řekni – nedošlo k nějakému problému, když jsi byl poprvé propuštěn z otroctví a měl vrátit *peculium* a předložit účty o tom, jak sis s investicí vedl?“

Lucrio přestal nenuceně přecházet po místnosti, jenom se žvýkáním ořechů stále nepřestal. „To bylo nedorozumění. Vyskytly se nějaké dotazy

k číslům. Všechny se mi je podařilo vysvětlit.“

„Čeho se ty dotazy týkaly?“ trval na svém Petronius.

„Ále – jestli jsem k té částce *peculia* něco nepřimíchal.“

„Nespojil ji s nějakými vlastními penězi? A udělal jsi to?“

„Ne záměrně. Byl jsem teprve mladík – velký horlivec –, však víš, jak to bývá. Vyjasnili jsme si to. Chrysippus si s tím nikdy nedělal hlavu. Zato jiní to nafoukli – nejspíš ze závisti.“

„Jistě. Předpokládám, že Chrysippus byl nakonec spokojen, protože zašel ještě dál a – fakticky tě nechal řídit banku.“

„To je pravda.“

„Možná dokonce usoudil, že jistá tendence hnát věci až na ostří je přesně to, co od muže odpovědného za řízení čeká.“

„Přesně tak,“ souhlasil Lucrio a zazubil se na nás.

⌘ ⌘ ⌘

Petronius Longus si klidně prohlížel svou sadu poznámkových tabulek. „Nu, zdá se, že už jsme všechno vyčerpali.“ Lucrio se nyní uvolnil. Ne že by se to dalo snadno poznat, neboť byl až pozoruhodně nenucený po celou dobu. Vykročil ke dveřím. „A co by ještě zajímalo tebe, Falcone?“ zeptal se mě Petronius.

„Máš slovo.“ Petro se posadil a já jsem začal to celé znovu ze svého pohledu. Předání výslechu ve chvíli, kdy se Lucrio domníval, že už je po všem, by snad našeho společníka mohlo vyvést z míry. Nebylo to moc pravděpodobné, ale za pokus to stálo.

„Pár otázek týkajících se sledu událostí, Lucrio: Kde jsi byl v poledne před dvěma dny, kdy byl Chrysippus zavražděn?“

„Na Foru. Obědval jsem se skupinou klientů. Můžu ti poskytnout jejich jména.“

Tohle nemělo valný význam. Buď to byla pravda, anebo ti svědkové už teď měli přesné pokyny, jak lhát v jeho prospěch. „Měl jsi s Chrysippem dobré vztahy? Vyskytly se v bance nějaké potíže?“

„To pusť z hlavy. Vydělávala peníze. Tím pádem byl šéf spokojen.“

„Neznáš nějaké méně spokojené klienty, kteří k vám pociťovali zášť?“

„Ne.“

„Kromě Pisarcha," opravil jsem ho. „Byli ještě nějací další zklamaní dlužníci?"

„Ne ve stejné kategorii."

„Jiný dlužník, který mě zajímá, je jedním z autorů spojených s písařskou dílnou –"

Lucrio ochotně doplnil jméno: „Avienus."

„Přesně tak, ten dějepisec. Pokud vím, vzal si od banky značný úvěr. Má nějakou konečnou lhůtu splatnosti?"

„Měl."

„Takže už vypršela?"

„Žel, je to tak."

„A má potíže, aby ty peníze sehnal?"

„Říká, že ano."

„Chrysippus zaujal tvrdý postoj?"

„Ne, měl jsem to na starost já, postupoval jsem běžným způsobem."

„Bylo to s Avienem choulostivé?"

Lucrio pokrčil rameny. „Při jednání s Chrysippem se vždycky odvolával na to, že je jedním z jeho spisovatelů, ale mě to nezajímá. Lidi vždycky kňourají a hrají divadýlko. Napoprvé by v člověku srdce usedalo." *Lucria* že by dojaly nějaké prosby dlužníků? „Pak už si toho ani nevšímáte. Ti, co doopravdy strádají, si nikdy nestěžují."

„Měl Avienus nějakou možnost nápravy?"

„Psát dál a předávat jako zástavu své svitky, aby dostal zaplacen svůj honorář a mohl svůj dluh uhradit," ušklíbl se propuštěnec. Nezdálo se, že by patřil k velkým čtenářům. A pak dodal: „Nebo to mohl udělat jako obyčejně."

„To znamená co?"

„Obrátit se na jiného poskytovatele půjček, aby jeho úvěr odkoupil."

Zamrkal jsem. „Jak to funguje?"

„Lhůta vypršela. Půjčku jsme vypověděli," vysvětloval Lucrio trpělivě. „Někdo jiný mohl Avienovi půjčit peníze, aby nám zaplatil."

Snažil jsem se ho sledovat: „Takže úvěr na splacení úvěru? Ten nový by pokryl sumu vašeho úvěru plus úroky, které vám dlužil, plus zisk nového poskytovatele? U Jupitera!" Složený úrok byl v Římě nezákonný – tohle ale

vypadalo jako úhledný způsob, jak se něčemu takovému vyhnout. Bankéři by se v tomto nepříjemném obchodě podpořili navzájem. „Takže pěkně po spirále dolů do bídy – nebo možná dokonce do otroctví?“

Na Lucriovi se neprojevil žádný soucit. „Koupí si tím čas, Falcone. Jestli se Avienus z těch svých potíží někdy vylíže a něco vydělá, bude moct tu půjčku splatit.“

Bylo mi to sice proti srsti, ale Lucriovo hledisko jsem vcelku chápal. Někteří lidé s ochromujícími dluhy se skutečně rozhoupou a dřou, dokud nepadnou. „Jakou zástavu dal Avienus na ten původní úvěr?“

„Musel bych se podívat.“

„To bych byl rád, a pak mi dej prosím vědět. A Avienovi neříkej, že se na to ptám. Možná je tvůj obchodní klient, ale mohl by být současně i vrahem tvého zaměstnavatele.“

„Budu si to pamatovat.“

„Co se s tím dluhem stane teď, když je Chrysippus po smrti?“

„Ó, nic se nemění. Avienus ho musí bance splatit.“

„Ty mu jdeš pěkně lačně v patách, co?“

Lucrio se usmál. Byla to spíše grimasa – bez špetky humoru.

Přišel čas zase si prohodit role. Petronius se ke mně naklonil. „Nezmínil ses taky o jednom dotazu k poslední vůli, Falcone?“

„Přesně tak.“ Všiml jsem si, že Lucrio pojednou strnul, jako by něco takového očekával. „Lucrio, došlo už na otevření závěti?“ Přikývl. „Kdo jsou hlavní dědicové? Je pravda, že Vibia Merulla jakožto současná manželka dostala jenom písařskou dílnu?“

„Je to tak.“

„A ta skutečně nemá valnou hodnotu?“

„Je to lepší než stánek s rybami v Ostii – ale ne o moc.“

„To zní tvrdě.“

„Její rodina dostala zpátky celé věno.“

„No skvělé! A komu připadla banka?“

„Lyse“ – poněkud zčervenal – „a mně.“

„Ale to je dojemné! Bývalá choť, která pomohla podnikání založit, spolu s věrným bývalým otrokem.“

„V naší zemi je to zvykem,“ podotkl Lucrio unaveně, jako by si uvědo-

moval, že to samé bude muset vysvětlovat různým známým ještě mnohokrát. „Po celé dějiny se řecké banky předávaly manželkám řeckých bankéřů a jejich stálým agentům."

„A copak si o tom myslí děti řeckých bankéřů?" nadhodil jsem jízlivě.

„Vědí, že to tak v Řecku chodí, co svět světem stojí," zopakoval Lucrio.

„A pak se mají řečtí chlapci učit milovat dějiny!" Všichni jsme se rozesmáli. „Vypadá to, že Vibia Merulla těžce prohrála," pokračoval jsem. „Řecká bývalá manželka dostane přednost před novou římskou? To je taky tradiční?"

„Mně se to zamlouvá," opáčil Lucrio směle. „Lysa ten podnik postavila na nohy."

„Jenže v tomhle případě má ten řecký bankéř jediného syna, který už důkladně splynul s římským prostředím. Diomedes musí vědět, že v Římě děláme některé věci jinak. Ty bys měl i tady nárok na odměnu za věrné služby. Ale Lysa by poté, co se Chrysippus znovu oženil, nehrála žádnou roli. Podíl by získala Vibia. A Diomedes by od otce očekával, že uzná i *jeho* postavení v rodině. Jak se na tenhle starý zvyk dívá Diomedes jako nový Říman, Lucrio?"

„No jak, kňourá!" připustil propuštěnec bez soucitu. „Ale vždyť to není žádné neštěstí! Dostal pár sestercií, pro život mu to bude stačit. Je to víc, než může většina synů očekávat, zvlášť takoví marnotratníci, líní jako veš, s lehkomyslnými nápady, kteří nedělají nic než potíže."

„Nevypadá to, že bys měl drahého Diomeda zrovna v lásce!"

„Soudím, že ses s ním taky setkal," zamumlal Lucrio – jako by tím bylo všechno zodpovězeno.

„Nu, jeho máti se stane významnou dědičkou. Jednoho dne se možná stane Lysiným dědicem?"

„To je možné." Nastala krátká odmlka. Vycítil jsem určité zaváhání, ale propuštěnec Diomedem opovrhoval tak silně, že byl ochotný uchýlit se ještě k jedné indiskrétnosti: „Ale Lysin nový manžel na to třeba bude mít taky svůj názor," dodal.

XXXII

Svou následující návštěvou u Lysy jsem Chrysippovu bývalou ženu a šťastnou dědičku zaskočil. Neočekávala mě, a tak udělala chybu a byla doma.

Teď, když jsem pronikl dovnitř, viděl jsem, že ve srovnání s mnoha jinými místy má velmi slušnou rezidenci. Seděli jsme v salonu, kde vládl i v červencovém horku chládek, přestože místnost byla dovedně osvětlena vysoko umístěnými okny. Mramorovou podlahu pokrývala řada vzorovaných koberečků. Stěny zdobily přepychové závěsy. Naše sedadla měla bronzovou kostru a byla bohatě čalouněná. Na polici v rohu stál luxusní ohřívač na víno, takový, v němž se pálí dřevěné uhlí ve velkém ohništi s prostorem pro uskladnění paliva vespod. Teď se nepoužíval, nepochybně kvůli horku. V průhledných skleněných mísách zářilo dokonalé ovoce bez skvrn.

„Ty nepracuješ na stavu jako pilná hospodyňka?“

Byl to vtip. Lysa předčítala sloupce čísel a otrok, který byl na tuhle práci zjevně zvyklý, je podle diktátu zaznamenával. Když jsem vstoupil, slyšel jsem bankéřovu bývalou ženu, jak důvěrným hlasem formuluje zprávy o klientech banky. Lysa mluvila lépe než Vibia, přestože jsem soudil, že nejspíš pochází ze skromnějších kruhů.

„Je tu tvůj syn?“

„Ne.“

Pravděpodobně lhala, ale neměl jsem žádnou záminku k tomu, abych dům prohledával.

„Jak se vyrovnává se ztrátou otce?“

„Cítí velký žal, chudák chlapec,“ povzdychla si jeho matka. Byl jsem přesvědčen, že lže dál. „Ale snaží se být statečný.“

„To, že je synem mohovitých rodičů, mu to zajisté ulehčí.“

„Jsi strašný cynik, Falcone. Diomedes je velice citlivá duše.“

„K čemu má nadání? Co se s ním chystáš podniknout?“

„Snažím se mu pomoct, aby se rozhodl, co chce v životě dělat. Jakmile si nějak zvykne na otcovu smrt, doufám, že se v něm znovu probudí ambice. Snad se zakrátko ožení. Usadí se, aby si vybudoval nějaké majetkové zázemí. A aby něčeho ve společnosti dosáhl.“

„Ve veřejném životě?“ pozvedl jsem obočí.

„Chrysippus si nesmírně přál, aby se společensky vyšvihl.“

„Řadě potomků bankéřů se to podařilo,“ připustil jsem. „Třeba náš vznešený císař.“ Peníze, to byla šikovná vstupenka do lepšího světa. Když začal takový následník dobývat Řím, zpočátku byl jen dobře vybaven penězi a zbývalo mu už jen dosáhnout společenské úcty. Jak jsem si vybavil, flavijská rodina to dokázala prostřednictvím mazaných sňatků. Civilní i vojenské funkce až po tu nejvyšší jako by jim jen tak padaly do dychtivě otevřené náruče.

„S kýmpak se chce Diomedes oženit?“

„Teprve se musíme rozhodnout, která mladá žena by pro něho byla vhodná. Ale zrovna to probírám s jednou dobrou rodinou.“

„Se svatbou se musí postupovat krůček po krůčku, což?“ vysmíval jsem se drze.

Lysa věděla, že jsem nyní dospěl k pravému předmětu rozhovoru. Už teď vypadala nesvá – ačkoli to bylo pravděpodobně tím, že jsem jí účel své pochůzky až dosud nevyklopil.

„Zrovna jsem získal určité překvapivé informace, Lyso.“

„Vážně?“ Vypadala sice nezaujatě, přesto ale nechala účtů a pokynula písaři, aby nás nechal v místnosti o samotě. Neobjevila se ani žádná komorná jako její garde. Lysa byla ostrá ženská a neměl jsem k ní zrovna důvěru. Docela bych přítomnost takového dozoru uvítal – tím myslím na svou vlastní ochranu.

„Slyšel jsem, že jsi zdědila polovinu *trapezy*“ Lysa nachýlila hlavu na stranu. „Šťastná to žena! Věděla jsi, jak se na tebe bude pamatovat v závěti, když jsme to probírali posledně?“

„Pokud jde o dědictví, takový úmysl tu byl vždycky.“

„A ty jsi o tom ze skromnosti pomlčela?“

„Člověk nikdy nemůže vyloučit," pravila se zábleskem čtveráctví, „že se plán na poslední chvíli změní." To by tedy byl hodně odvážný zůstavitel, který by změnil poslední vůli v situaci, kdy je Lysa přesvědčená o své pozici hlavního dědice.

„Že by to třeba jeho nová ženuška chtěla navléknout tak, aby si sama polepšila?" nadhodil jsem. „Naznačil snad někdy Chrysippus, že by si to mohl s dědictvím rozmyslet?"

„Ne."

„A po rozvodu ses nadále věnovala řízení záležitostí *trapezy?'*

„Ženám není dovoleno věnovat se bankovnictví," opravila mě.

„Ó. Nevěřím, že by ti to mohlo jakkoli svazovat ruce. Chceš snad říct, že všechno řídí Lucrio? Předpokládám, že dělá, co mu řekneš ty."

„Všechno rozhodování nikdy neleželo na jednom člověku. Chrisippus a já – a taky Lucrio – jsme tvořili společný rozhodovací výbor."

„No ne, takže Chrisippus k němu patřil taky?"

Teď vypadala překvapeně. „Byl to jeho podnik."

„Ale tím, kdo ho provozoval, jsi byla ty – a jsi pořád. A teď ho máš v rukou společně s Lucriem – já jsem ovšem slyšel, že se hodláš znovu vdávat!"

„Ano, nejspíš to udělám," odvětila Lysa, kterou můj přímočarý úder vůbec nevyvedl z míry. „Kdo ti to řekl?"

„Lucrio."

Přemítal jsem, zda si ji tím ten propuštěnec nahněval, ale podle všeho ne. „A sdělil ti i jméno muže, kterého si budu brát?"

„O tom se mi bohužel zapomněl zmínit." Ten chlap mi jenom opatrně řekl, abych se na podrobnosti zeptal přímo jí. „Kdopak je tedy tím šťastným ženichem, Lyso? Někdo, s kým se znáš už delší dobu?"

„Dalo by se to tak říct."

„Milenec?"

„To rozhodně ne!" Tohle ji rozzuřilo. Na to jsou informátoři zvyklí. Ať už si tvrdí, co chce, já už se tomu podívám na kobylku, jestli s novým manželem měla nějaké pletky z dřívějška.

„Jen s tím ven. Uvědomuješ si, že tímhle se dostáváš zcela do popředí mého seznamu podezřelých?"

„Proč bych měla?“

„Tebe a tvého milence čekala za Chrysippovu vraždu veliká odměna – otevřela ti cestu k získání banky.“

Žena se vlídně zasmála. „To přece nebylo nutné, Falcone. Vždyť jsem ji měla zdědit tak jako tak.“

„Tvůj nový přítel se možná chtěl dostat k poněkud přímějšímu spoluvlastnictví – a mohl být taky netrpělivý.“

„Nevíš, co říkáš.“

„Tak mi to laskavě pověz ty.“

Lysa promluvila mrazivě: „Už po staletí platí zvyk, že když se dědí řecká banka, získává ji společně vdova po majiteli a jeho agent, kterému důvěřoval.“ Takhle mi to vylíčil i Lucrio. Ovšem už si nechal pro sebe ten další ožehavý athénský fór: „V zájmu ochrany podniku je rovněž zvykem, že oba dědicové následně spojí své síly.“ A pak Lysa prohodila, jako by nešlo vůbec o nic zvláštního. „Budu si Lucria brát.“

Polkl jsem. A pak – i když z toho zrovna nekoukala nějaká zvlášť zamilovaná partie – jsem budoucí nevěstě popřál všechno nejlepší. Když si člověk představil společné bohatství tohohle páru, nějaká oficiální přání šťastné budoucnosti zřejmě byla skoro nadbytečná.

XXXIII

Dostali jsme se do nebezpečného stadia, kdy nám celý ten případ mohl přerůst přes hlavu. Tentokrát jsem neměl co do činění s obvyklým nedostatkem faktů – vyrojilo se jich naopak až příliš a začínaly se mi vymykat z rukou.

V žádném ohledu jsem ještě nebyl s prací hotov. A přes množství jednotlivých náznaků jsem přitom neměl v ruce žádné hmatatelné vodítko. Pro Petronia jsem připravil průběžnou zprávu, v níž jsem shrnul, kde jsme se ocitli ve slepé uličce:

- Vedoucí písařské dílny, písaři a otroci z domácnosti jsou vesměs mimo podezření vzhledem k tomu, že buď prokazatelně nebyli přítomni, byli viděni na jiných místech nebo u nich při prvním výslechu nebyly zjištěny žádné skvrny od krve.
- Až dosud jsme nenašli vrahovo oblečení potřísněné krví.
- Manželka, bývalá manželka, syn zavražděného a jeho bankovní agent vesměs předložili přijatelná alibi. Některá jejich tvrzení jsou sice pochybná, ale jejich pohyb v době smrti oběti se teoreticky dá zdůvodnit.
- Lidé, kteří si finančně polepšili, vycházeli s obětí dobře, byli předem finančně zajištěni a v každém případě se beztak měli stát dědici.
- Autoři měli tyto motivy:
  - Avienus, dějepisec, byl značně zadlužen.
  - Turius, idealista, oběť urazil a pohaněl.
  - *Scrutator,* satirik, se vzepřel tomu, aby byl zapůjčen jako otrok.
  - Constrictus, rádoby milostný básník, je opilec a jeho vyhazov byl na spadnutí.
  - Urbanus, dramatik, se od nich chce trhnout a zuří nad pomluvami, kterými ho shazují.
- Naneštěstí neexistují žádné jasné důkazy, které by kteréhokoli z nich

spojovaly se zločinem.

„Uniklo nám něco důležitého?“ zeptal se Petronius.

„Pisarchos, ten rejdař, co se mu potápějí lodě s nákladem, se s naší obětí pohádal právě v den její smrti. Prozatím se nám ho nepodařilo vyslechnout, není ve městě.“

„Je na moři?“

„Ve vnitrozemí. Zakotvil v Praeneste, má tam vilu. Právě tam chtěli poslat *Scrutatora* jako konejšivého veršotepce – snad aby tím rejdařovi vynahradil všechnu tu bolestnou finanční újmu.“

„Ale to je mimo naši pravomoc,“ zaúpěl Petronius. Vigilové mohli působit pouze v Římě. Pak však mazaně dodal: „Třeba ale nakonec zjistím, že vím o nějakém chlapíkovi, který má tím směrem cestu. Nebo ho čapneme a vyslechneme, až přijede do města příště a bude škemrat o další půjčku… Myslíš, že to udělá?“

„To dělají vždycky. Však on už si nějakou novou zástavu najde. Jak často se stává, že by obchodník v oboru dálkové námořní plavby zanechal své živnosti?“

„Měl bych vědět ještě o něčem?“

„Je tu velká záhada: jeden z návštěvníků mrtvého. Řekli nám, že Urbanus tam onoho dne byl, ale on to popírá. Skoro bych mu věřil. Rozhodně ho pozvali a vrátný si ho zjevně odškrtl. Že by to tedy byl někdo jiný? Vládne tam natolik volný a neorganizovaný řád, že to nikdo neví jistě. Pokud tam byl nějaký návštěvník navíc, nevíme kdo.“

„Blbost. To by nám mohl říct jedině Chrysippus, a ten je teď v pohřební urně. Je to všechno?“

„Pořád si myslím, že bychom měli vyšetřování zaměřit na osoby z banky.“

„A?“

„Nevěřím tomu synovi.“

„Ty nevěříš nikomu!“

„To je fakt. Napadá tě teda něco, Petro?“

„Podle mě se to všechno točí právě kolem banky.“ Nebylo divu. Sám byl opatrný investor, podezřívavý vůči mužům, kteří spravovali úspory

jiných lidí. „Zavolám si znovu Lucria a trochu si ho podám. Řeknu mu, že se nevyptáváme na důvěrné informace, ale musí nám sdělit pár jmen a adres, abychom mohli vyslechnout klienty sami. Můžeme si porovnat seznam, který nám dá, s těmi jmény, která jsme ukořistili tehdy v noci, kdy se nám dostaly do ruky jeho záznamy. Jestli se před námi pokusí nějakého klienta utajit, budeme vědět, kam si posvítit."

„To bude hodně pracný," podotkl jsem.

Můj drahý přítel Lucius Petronius se rozpustile usmál. „Však to je taky přesně práce pro tebe!"

Nu a právě pro tuhle práci jsem si přizval pomocníka, přestože Petronius mi odmítl hradit výdaje s ním spojené.

Aulus Camillus Aelianus, Helenin bratr, se jen tak protloukal bez opravdové životní kariéry, takže usoudil, že by mu nebylo úplně proti srsti zahrát si na vyšetřovatele. Nikdo se sice nedomníval, že by u toho vydržel, ale musel jsem si počínat zdvořile vůči Helenině rodině, a tak jsem ho teď měl na krku – do doby, než si to zase rozmyslí. Nic pořádně neuměl, ale jako senátorský syn měl aspoň určité vystupování – dost na to, aby dokázal zapůsobit na nějakého kupce, pokud by mi trochu přálo štěstí.

„A co mám dělat? Budu číhat v uličkách a špehovat je?" Byl horlivý – až moc horlivý. Přihrnul se v zářivě okrové tunice, která by se v končinách, kde jsem se běžně věnoval sledování, vyjímala na sto honů. Tetelil se chlapeckou dychtivostí, jaká se obyčejně tak za půl dne vytratí.

„Budeš jen klepat na dveře, synku. Naučíš se klepat třeba týden, dokud unudění otroci nepřestanou trvat na tom, že tvá kořist není doma. A když se přece jen setkáš s nějakým svědkem tváří v tvář, nezapomeň se zmínit, že jsme příliš čestní na to, abychom o někom tahali soukromé informace z jeho bankéře – že ale provádíme vyšetřování vraždy, takže by raději měli spolupracovat. Nadhodíš jemný dotaz ohledně jejich vkladů – nebude jim to vadit. S chutí se pochlubí tím, jaké mají úložky ve stříbře. Až trochu změknou, s vážností se zeptej na to, jaké mají úvěry."

„Když má někdo úvěr, je to vždycky mizera?"

„To kdyby byla pravda, celý Řím by se skládal ze samých zločinců, a zvlášť by se mezi nimi vyjímal tvůj vzorný tatík, který by dal do frcu i to,

co nemá."

„Ale on za to vůbec nemůže! Jakmile Říman dosáhne nějakého postavení, musí utrácet." Těšilo mě, když jsem slyšel, jak Aelianus brání Camilla Staršího, který do něho vložil veškeré naděje i hotovost. Aspoň to od syna znělo vděčně.

„Totéž se týká těchhle lidí, pokud nepřijdeme na nějaké dluhy, které jsou –"

„Obrovské?" vyptával se Aulus dychtivě.

„Ne, ne. Dluhy můžou mít vysoké, jak chtějí – pokud lidi věří, že je dokážou splatit. Já pátrám po někom, kdo se musel cítit pod tlakem."

„Budeš u toho se mnou?" Konečně se ho zmocnil slaboučký náznak nervozity.

„Ne." Upřel jsem na něj pohled, o kterém jsem doufal, že vypadá neoblomně. „Jsme podnik dvou mužů. Jeden musí zůstávat v záloze, aby mohl nastoupit později s omluvami, kdyby ses někoho dotkl."

„Ty tak rád žertuješ, Falcone."

Co že tu bylo k žertování? Camillus Aelianus byl pětadvacetiletý patricij, který ještě v životě nemusel jednat v delikátní společenské situaci.

Aelianus tedy odešel sám, vybaven seznamem adres. Musel jsem mu poskytnout tabulku na poznámky, ale řekl jsem mu, aby si příště přinesl vlastní. Na poslední chvíli usoudil, že se mě musí zeptat, zda je to nebezpečné. Odpověděl jsem mu, že nevím – a pak jsem mu poradil, aby si ve své tělocvičně řekl o lekci sebeobrany. Už tak dost rozmrzelý se zachmuřil ještě víc, když jsem mu připomněl, že nošení zbraní je v Římě proti zákonu.

„A co mám teda dělat, když se dostanu do potíží?"

„Stáhneš se. Pokud nebude vyhnutí, můžeš někoho praštit – v ideálním případě těsně předtím, než praští on tebe. Ale nezapomeň, že kdokoli z mizerů, na který narazíš, může být můj přítel."

Dalo se čekat, že ten mládenec způsobí pěkný chaos. Já jsem ho v tom klidně nechával. Zaprvé, myslel si, že spolkl všechnu moudrost – ale teprve chybami se člověk učí. A zadruhé, kdykoli případ uvízne na mrtvém bodě, trochu rozruchu nikdy nemůže uškodit.

„Předpokládám, že když nastanou nějaké potíže, budeš z toho vinit tak

jako tak mě, že, Falcone?“

Helenin milý bratr byl přece jen bystřejší, než jsem se obával.

Svému učedníkovi jsem přidělil jednodušší klienty. Aniž o tom věděl, sám jsem začal slídit kolem jmen, která podle mého názoru vypadala ošemetně.

Pár týdnů jsme se věnovali dlužníkům a věřitelům. Petronius mezitím oficiálně požádal odpovědné vigilské kohorty z oblasti Fora, aby se poohlédly po Pisarchovi. Nadešel další měsíc, dusný srpen. Musel jsem Aelianovi vysvětlit, že prázdniny si mohou dovolit pouze čestní muži a zločinci z povolání. V našem světě pološera musíme jít dál. V nejlepším případě budou lidé tak zaskočeni, až nás spatří, že je možná zastihneme nepřipravené. V nejhorším, jako u toho rejdaře Pisarcha, se vytratí pryč a nebudou k zastižení, zašití v nějakém doupěti ve stínu kapradin.

„Výprava do Praeneste by mi nevadila,“ nabídl se můj mladý pomocník s nadějí. Nevšímal jsem si ho. Na to byl příliš nový, abych mu říkal, že na výlety jsem tady já a učedník se zatím musí postarat o krám. Musel jsem dávat pozor, aby mladý člověk tváří v tvář nespravedlnostem života neklesal na mysli.

Až dosud jsme na nic nepřišli. Museli jsme si přiznat, že vůbec nevíme, co vlastně hledat. Sklesle jsem vyznačil Preaneste na cestovní mapě. Sám jsem zrovna nehořel touhou podniknout tuhle pouť v takovém vedru. Věděl jsem, že Petronius mi nebude schopen pokrýt cestovní náklady, protože cíl ležel mimo jeho jurisdikci. Rubella by ho za takové porušení pravidel s gustem zmáčkl.

A stejně, když už jsem musel vyrazit mimo město, nejraději bych se vydal do Tiburu, kde jsem měl statek a potřeboval jsem dohlédnout na jeho nového nájemníka. Ale kdepak! U informátorů se předpokládá, že nemají žádný soukromý život.

„Není tohle ztráta času, Falcone?“

„Většina téhle práce je ztráta času, chlapče.“

„Tak proč se s tím teda moříme?“

„Kvůli té nepatrné informaci, která to všechno vyřeší.“ Až – pokud – ji najdeme, dokonce si to nejspíš ani neuvědomíme.

V horku jsme se už málem hroutili, dokonale sklíčení, pořád jsme čekali,

že objevíme nějaké užitečné vodítko, a do toho má fenka začala přivádět na svět štěňata.

Nux už si nějakou dobu vytvářela podivné pelíšky. Mě si vybrala za pána. Byla to její chyba, ale jak už to s ženskými bývá, já jsem díky tomu začal cítit zodpovědnost. Očekával jsem vrh už několik dní, ale nebyli jsme si jisti, který z těch jejích děsných nápadníků se o štěňátka zasloužil – ani kdy k tomu došlo.

Jakmile mi Helena poslala vzkaz, že se něco děje, hnal jsem se domů, kde jsem se na schodech potkal se svým mladým synovcem Mariem. Helena si neodpustila poznámku, že psí těžká hodinka ve mně vzbudila větší ochotu pomoct než při porodu mé vlastní dcery, ale to už jsme se s Mariem přikrčili k Nux, která se s námahou pokoušela rodit. Měla s tím potíže.

„Strejdo Marku, to je beznadějný!" Marius byl zoufalý. Já taky, i když jsem to nesměl dát najevo. Jemu bylo devět, mně třiatřicet. Kromě toho nás poslouchala Helena. „Já se na to můžu vysrat!" zařval hoch. Marius už nějakou dobu pracoval ve skladu u mého otce a jeho mluva se nevídaně kazila. „Jeden tátův známej chová psy, zkusím ho sem přivést."

Marius tedy odběhl pryč a vrátil se doprovázen přihlouplým koňským zvěrolékařem od Zelených. Ten chlap byl typický Famiův přítel – zmatený, lenivý a zlomyslný. Přece jen byl ale o něco přičinlivější než můj zesnulý švagr. Vrčel a něco mumlal, ale ve chvíli, kdy už jsme se na to s Mariem nemohli dívat a schoulili jsme se k sobě, konečně pomohl Nux vrhnout jediné, neskutečně obrovské štěně.

„Je to pejsek."

„Kluk – je můj!" vykřikl Marius rozhodně. Se zvěrolékařem jsme předstírali, že se tím tvorečkem stále zabýváme – pokoušeli jsme se zabránit tomu, aby i Mariovi došla celá ta tragédie: Štěně nejevilo známky života. Mariovi jsme řekli, aby se postaral o Nux. Zvěrolékař si povzdechl. Srdce mi poklesávalo. Podle mého mínění tím dával najevo, že je po všem.

Ale on teď zvedl bezvládné, urousané štěně oběma rukama, jedním špinavým palcem mu zdvihl hlavu a dvěma prsty rozevřel světlou tlamičku. K našemu ohromení do ní vyfoukl vzduch z vlastních plic. Po chvilce pasivního odporu už štěně nedokázalo ten příšerný zápach česneku v jeho

dechu dál snášet. Začalo se dusit a kuckat a pokoušelo se uniknout. Muž ho podal mému synovci. Řekl mu, aby ho zabalil a silně třel, jinak nezačne dýchat samo. Zvěrolékaři jsem několikrát nalil, hlavně za to, že Maria ušetřil velkého zármutku. Obrátil to do sebe. Když se štěně zahřálo, položili jsme ho vedle Nux.

Nejdřív na nás jen zavrtěla ocasem. Pak si všimla toho ucouraného tvorečka a očuchala ho se stejně pobaveným výrazem, jako když se někdy Helena zmíní, že si Nux pšoukla. A tu se její potomek pohnul. Nux se ho dotkla tlapou – rozhodla se, že si ho očistí a dovolí mu, aby jí převrátil život naruby.

„Ví, že je jeho máma." Cítil jsem vzrušení. „Podívej, on začíná sát. Heleno, pojď se na to kouknout!"

Marius mě zatahal za tuniku. „Pojďme pryč, strejdo Marku. Teď jí musíme dopřát klid. Nesmíme ji rušit, nebo by ho mohla odvrhnout. Teď žádný přehlídky hlučných čumilů, a myslím, že vaše Julie by měla taky zůstat v jiným pokoji." Marius, srdcem intelektuál, začal jednat. Věděl jsem, že mu Helena půjčila příručku o péči o zvířata. Celý vzrušený svými znalostmi a vlastnictvím odmítl svěřit svého vzácného miláčka do rukou amatérů. „Když bude potřeba, budu Nux krmit místo vás. Vy dva," řekl Heleně a mně zlověstně, „se necháte až moc snadno unýst, jestli to tak smím říct. Mimochodem, zdá se, že Nuxinka vám zrovna připravila menší potíž…"

A to měl tedy pravdu. Ač jsem se snažil sebevíc, abych jí našel nějaký pěkný košík v tmavém výklenku, kde by měla se svým směšně přerostlým štěnětem soukromí, Nux si vybrala místo sama: na mé tóze, uprostřed naší postele.

„Doufejme, Marku," nadhodila Helena s velkým citem, „že v příštích několika dnech nebudeš muset podstoupit nějaká jednání, kde je potřeba formální oděv."

Nu, aspoň tohle teď nebylo pravděpodobné. Srpen má taky své výhody.

XXXIV

S Helenou jsme si toho večera ustlali na mé staré pohovce na čtení. Musím říct, že pro nás dva to tam bylo až příliš těsné, a tak jsme se začali vážně chovat jako děti a nepochybně jsme, jak by řekl důležitě Marius, až příliš podlehli vzrušení.

„Nevzbuzuje v tobě Nuxin nový potomek chuť pořídit si ještě jednoho vlastního?“ hihňal jsem se.

„A potřebuješ snad nějak pomoct, abys v tom směru něco udělal?“

„Mám to chápat jako nabídku?“

A právě tehdy mi Helena prozradila, že je podruhé v jiném stavu – a to jsme se oba hned zklidnili a najednou jsme byli o poznání víc potichu.

Po celou dobu, kdy Helena nosila pod srdcem Julii, pronásledovala ji hrůza z toho, že porod bude těžký. A také byl. Obě ho málem zaplatily životem. Teď se ani jednomu z nás nechtělo povídat o tom, jaký strach cítí o další miminko.

Marius s námi nazítří strávil větší část dne. Nebo spíš se svým štěňátkem, u kterého vysedával se zkříženýma nohama. Moje a Helenina přítomnost u něho nehrála žádnou roli.

Zůstal jsem doma a sepisoval záznamy pro vigily o dlužnících, se kterými už hovořil Aelianus. Pro senátorského syna bylo pořizování jakékoli dokumentace zcela pod úroveň. Měl-li i nadále pracovat se mnou, bylo načase naučit ho lepším způsobům. Jako by čekal, že zajistím celou kohortu sekretářů, aby z jeho poznámek sesmolili něco smysluplného.

Nu, však já už mu nějaké rady dám. A jestli je bude ignorovat, pak se mu jednoho dne stane, že se ocitne u soudu s klientem (někým, na němž mi nebude záležet, a takových jsou mraky), obhájce bude požadovat psané důkazy – a urozený Aelianus najednou zůstane celý schlíplý na suchu.

Odpoledne Marius zmizel, ale téhož večera byl zpátky, tentokrát se

srolovanou přikrývkou a vlastní miskou s jídlem.

„Chceš se k nám přidat jako nocležník? Jestlipak o tom ví máma?“

„Řekl jsem jí to. Štěně musí zůstat u Nux několik týdnů!“

„Štěněti ani Nux nic nechybí, chlapče. Můžeš se na ně přijít podívat, kdy budeš chtít. Nemusí být takhle pořád pod dozorem.“

„Arctus.“

„To je kdo?“

„Budu mu říkat Arctus. Velký Medvěd. Nestojí o tak pitomý jméno, jako je Nux.“

„To zní, jako bys nám s malým Arctem nevěřil,“ podotkla Helena. „Nux se o něj náramně dobře postará.“

„Ale to je jenom výmluva,“ odsekl Marius bez okolků. S Helenou jsme se zarazili. „Radši budu u vás. Je to otrava vrátit se domů po dlouhým dnu těžký práce ve skladišti…“ Od táty jsem věděl, že Marius dostává jen lehké úkoly a chodí tam pouze tehdy, když se mu to hodí. Jak tak naříkal nad svou dřinou, jako bych slyšel jeho zesnulého otce, i když si jinak s Famiem nebyli moc podobní, „…a vždycky tam najít Anacrita.“

„Cože?“ ztuhl jsem. „Co to znamená, ‚vždycky'?“

„No skoro každej večer,“ potvrdil Marius ponuře.

„A je to všechno?“

„Na noc tam nezůstává. Zatím to ještě nedospělo k tomu, že bys slyšel *‚Tohle je tvůj milý nový tatínek'*,“ ujistil mě synovec s ohromujícím sebevědomím. Maiiny děti si vedly zdatně. Na devět let už byl Marius docela protřelá osobnost. Kluk bez táty musel dozrávat rychle, ale až z toho šel trochu strach. „S Cloelií uděláme, co bude v našich silách, abychom to zarazili.“

„Doporučuju ti, aby ses do toho nemíchal,“ řekl jsem mu jako chlap chlapovi.

„Máš pravdu! Když jsme se o to pokusili, máma začala hned popotahovat. No hrůza.“

„Abys věděl, tvoje máma si může dělat, co uzná za vhodný,“ řekl jsem, ale kousal jsem se do rtů a myslel jsem si: *„Nemohla by, pokud bych do toho mohl jakkoli mluvit já.“* (Vemte na to jed, že ti idioti, co píšou o římské patriarchální moci, si podle všeho sami nikdy nezkusili k něčemu přimět sku-

tečnou ženskou.)

„Jasně, ale dopadne to špatně, strejdo Marku. On pak vezme roha, ale nám ten binec, co tam zanechá, zůstane na krku."

Zdálo se, že Helena stěží potlačuje úsměv. Začala chystat večeři v naději, že si nějak poradím sám.

Spiklenecky jsem ztišil hlas: „A jak si teda vedete, chlapče?"

„Máma říká, že Anacrites je její *přítel.* Brr!"

„A k čemu vlastně přítele chce? Vždyť ty a já se o ni postaráme."

„Máma říká, že ji hrozně baví, když si s někým může popovídat – s někým mimo rodinu, kdo si pořád nemyslí, že ví, co si ona myslí a co chce."

S Mariem jsme seděli bok po boku na lavici a přemítali o ženách a jejich povinnostech k mužskému plemeni. „Díky, žes mi tohle všechno řekl. Uvidím, co se s tím dá dělat."

Marius se na mě podíval pohledem, který říkal, abych to nechal na něm.

Pocházel jsem z rodiny, v níž se za největší životní úkol všeobecně považovalo, aby byl člověk první, kdo zasáhne u nějakého problému. Nejdřív jsem se vydal navštívit mámu. Vysvětlil jsem jí důvod, proč jsem přišel, a hned se mě začala zmocňovat nervozita. Máma zůstávala překvapivě klidná. „A udělal Anacrites nějaký krok?"

„Jak to mám vědět?"

„Možná hraje o čas."

„Ty z toho máš úplně škodolibou radost!"

„To bych si nikdy nedovolila," řekla máma upjatě.

Zíral jsem na ni. Máma nadále skládala za růžky maličké balíčky se sladkým pečivem. Dělala to velmi zručně. Uvažoval jsem o ní jako o staré dámě, ale možná že byla mladší než táta, který se chlubil, že je mu šedesát a pořád se mu daří dostávat číšnice do postele. Aby bylo jasno, ty, které proti tomu nic nenamítaly, už musely být samy poněkud vetchá stvoření.

Moje matka byla žena, jež dokázala postavit do latě tři darebné děti a přitom nadále míchat hrnec s barvou na tuniku, probírat počasí, hryzat si neposlušný nehet a vzrušeně přitlumeným hlasem předávat dál drby. A uměla přeslechnout to, co slyšet nechtěla.

„Doufám, že mu neděláš večeři," zabručel jsem. „Doufám, že od mé sestry nedostává předkrmy a hlavní chody a pak se k tobě nevrací na zákusek."

„Takové pěkné vychování," odsekla mi máma a zjevně měla na mysli Anacrita. Věděla, že mé způsoby si pochvalu nezaslouží. „Vždycky je tak vděčný za to, co pro něj člověk udělá."

No aby ne.

Potom jsem se donutil navštívit Maiu. Měl jsem z toho hrůzu.

Byl tam. Přesně jak Marius říkal. Klábosili na její slunné terase. Když jsem vnikal dovnitř s pomocí šperháku na zvedání závory, kterým jsem byl vybaven pro případy nouze, slyšel jsem jejich tlumené hlasy. Anacrites si hověl v proutěném křesílku s hlavou zakloněnou v posledních slunečních paprscích. Maia byla ještě uvolněnější, nohy bez sandálů měla natažené na poduškách.

Vůbec se nepokusil svou přítomnost nějak vysvětlit, ale zakrátko se zvedl a měl se k odchodu. Inu, zkazil jsem jedno dostaveníčko. Maia jen nachýlila hlavu a vyprovázela ho pohledem. Rozloučili se formálně. Nemusel jsem sledovat nic pohoršujícího. Vlastně jsem ani nedokázal odhadnout, jestli už to s nimi dospělo do takového stadia. Kdyby byli o samotě, nepolíbil by ji snad dokonce na rozloučenou na tvář?

Pokusil jsem se pokračovat, jako by tu vrchní špeh nikdy nebyl. „Zaběhl jsem, abych ti řekl, že je u nás malý Marius. Má starost o to svý štěně."

Maia mi věnovala pohled, který mi až příliš připomněl mámu. „To je od tebe hezké," odvětila mi stereotypní poznámkou.

„Mně to nijak nevadí."

Čekala, až něco spustím ohledně Anacrita. Trochu jsem počítal s tím, že mi něco poví na vysvětlenou sama, ale v tom jsem věru neměl štěstí. Jakmile Maia přestala být nepředvídatelná, byla jednoduše nepříjemná.

„Mám obavy, aby ten nový pejsan nevyrostl až moc." Zanedlouho už přeroste svou matku. „Marius je úplně mimo. Tu lásku ke zvířatům dozajista zdědil po tátovi. Stýská se mu po Famiovi. Víš, tohle by ho mohlo rozptýlit…"

„Dovolila jsem mu, že si to štěně může vzít," odpověděla Maia rázně.

Samozřejmě jsme se nehádali. Ale znal jsem svou sestru natolik dobře, že jsem dokázal vycítit, jak se v ní stupňuje napětí.

Chvilku jsem tam seděl, ne ovšem v křesílku po Anacritovi. Teď jsem vstal. „Marius se přesto pořád bojí, že mu to možná nedovolíš."

Maia dosud zůstávala klidná. „Zajdu se tam na ně podívat a povím mu to."

„Správně. Štěně je roztomilý. To jsou vždycky… Jak to jde u táty?"

Neutrální téma ji trochu rozjasnilo. „Postupně tomu přicházím na kloub, co je tam třeba udělat. Vlastně mě ta práce docela baví. On mi strašně nerad něco prozradí, ale mě ty starožitnosti zajímají."

„Cha! Nepotrvá dlouho a všechno to tam budeš řídit ty."

„Uvidíme."

Když jsem vstal k odchodu, Maia zůstala tak, jak byla, klidně opřená, jako když s ní byl Anacrites. Upravená, houževnatá žena, obdařená přirozeně bohatými kučerami a neméně přirozenou tvrdohlavostí. Odkázána sama na sebe po ten dlouhý čas, kdy si Famia přihýbal ze džbánů, dokázala si ve vlastním domově vypěstovat silnou nezávislost. Maie nemohl nikdo určovat, co má dělat. Byla až příliš zvyklá si o tom rozhodovat sama.

Dnes večer na ní byla patrná jakási zamlklost, jež na mě působila až zlověstně. Jako mužská hlava rodiny jsem si nicméně dal záležet, abych se nad ní sklonil a políbil ji na rozloučenou. Nebránila mi v tom – ačkoli, podobně jako tomu bylo u mnoha mých dalších ženských příbuzných, zdálo se, že si té neobvyklé obřadnosti ani nepovšimla.

XXXV

Sotva jsem ráno posnídal, už na mě zahvízdal Petronius. Zrovna jsem Heleně šeptal, jak to bylo s Maiou a Anacritem. Marius, který se v noci vyspal na podlaze v našem obýváku, sebral svou misku s nakrájeným ovocem a odešel s ní do ložnice zkontrolovat štěně.

„Ten špion je přímo tam, u ní. A zdá se, že Maia na to přistoupila."

„A co Anacrites?" zeptala se Helena, nadále klidná.

„Hraje opatrně. Jako by si nebyl jist, že mu to štěstí vydrží," postěžoval jsem si hořce.

„Nech to plavat. Tohle nevydrží." Zdálo se, že Heleně to nedělá zdaleka tolik starostí jako mně. „Maia si potřebuje zvyknout. Nikdy nezůstane s prvním chlapem, který o ni projeví zájem."

Petronius ztratil naději, že upoutá mou pozornost. Vyšel nahoru a zůstal stát – poslouchal a čekal, kdy nám bude moct skočit do řeči. Něco se muselo dít. To už jsem vstal a uvazoval jsem si řemínky na botě.

„Maia nebude pro nikoho snadná kořist, Marku, dej na mě," trvala na svém Helena. „Jen abys mu ji nakonec nevehnal do náruče."

Otřásl jsem se, abych se zbavil těch starostí. „Petro – co ten rozruch?"

„Dostal jsem zprávu o jedné mrtvole, možná je to sebevražda. Visí z Probova mostu."

„Bezpochyby nějaký nešťastník od rodiny… Mělo by mě to nějak zajímat?" Stále jsem byl ještě vyveden z míry svým rozhořčením nad Anacritem a zatetelil jsem se nadějí, že by se tam třeba mohl houpat on.

Petronius přikývl. „Chtěl bych, aby ses tomu naplno věnoval, Falcone. Ten mrtvý je možná jeden z autorů z Chrysippova případu."

Scházeli jsme rovnoměrným krokem k řece. Mrtvoly umějí počkat. Teď časně ráno bylo vcelku přirozené, že jsme kráčeli v tichosti. Jindy bych si pomyslel, že Lucius Petronius je nějak duchem nepřítomný.

Všechny ostatní mosty v Římě by byly mimo pravomoc Čtvrté kohorty. Pokud to člověk bral takhle, měli jsme štěstí. Hranice Třináctého okresu se dotýkala Tiberu těsně pod Trojitou bránou, a právě tudy jsme se z Aventinu blížili. Probův most stál kousek na jih. Vedle rozlehlých doků zvaných Mramorové nábřeží a na dosah rušného Emporia to bylo oblíbené místo sebevražd.

Za řekou jsme viděli Transtiberinu, vykřičenou čtvrť, do které si troufli vstupovat jen odvážlivci. Od protějšího konce mostu k nám přicházeli červeně odění členové Sedmé kohorty, do jejíž kompetence tato oblast patřila. Jejich strážnice stála jen kousek od mostu. Viděli jsme, jak jim jde naproti Fusculus, muž nezaměnitelné podsadité postavy.

„Vypadá to na konfrontaci?“

„Jsem si jist, že Sedmá na to bude nahlížet stejně jako my.“

„Že by si hledali práci?“

„To ne – ale pokud vytuší, že nám na tomhle případu hodně záleží, možná se budou hádat, aby nám to ztížili.“

„Kudy probíhá hranice mezi kohortami?“

„Oficiálně v polovině vzdálenosti na druhý břeh.“

„A kde bylo nalezeno tělo?“

„No, asi tak v půlce,“ odpověděl Petronius jízlivě.

„Budeme se muset postarat, aby došlo na naši stranu!“ Petroniovi muži se shlukli na konci mostu, který spadal pod Třináctou. „Soudím, že obyčejně, když to vyplaví nafouklou mrtvolu nějakýho skokana na břeh kousek od Emporia, spíš byste se ji pokusili odstrčit veslem pryč, aby skončila na druhým břehu a musela se o ni postarat Sedmá, není to tak?“

„Že se nestydíš, Falcone, to je ale nápad.“ Kdeže, přesně tak by to probíhalo.

Chlapi od Sedmé už ale museli být z lovení plovoucích mrtvol nějak otrávení, neboť ještě než jsme se s Petroniem stačili na scéně rozkoukat, už se obrátili a mířili pryč. Fusculus se k nám nyní vracel a byl samý úsměv. Raději jsem se v těchto delikátních záležitostech zdržel komentářů.

Tělo teď leželo na mostě. Okolo něj se nenuceně seskupil hlouček vigilů. Jeden z nich teprve chroupal snídani – půlku koláče, co vypadal dost

mastně.

„Tak copak to tu máme?“ nadhodil Petronius. Letmo pohlédl na snídajícího muže – a ten, místo aby se cítil provinile, nabídl veliteli, jestli nechce taky kousek. Petronius si od něho koláč vzal. Předpokládal jsem, že mu ho tím zabavil, jenže můj přítel se do pečiva vzápětí zakousl. Poté ho předal Fusculovi a sám si z brady stíral drobečky. Vzhledem k tomu, že jsem byl informátor, ti chlapi si dali náramně záležet, aby už nic nezbylo, když měla přijít řada na mě – jistě, omluvili se mi, drahouškové.

Vigilové případ probírali s Petroniem a používali při tom své vlastní lapidární vyjadřování.

„Sebevražda.“

„Skokan?“

„Oběsil se.“

„Takhle jednoduše?“

„Ne, veliteli, udělal to hodně nápadně.“

„A ne až moc?“

„Visel ve smyčce přehozený přes konzolu. Jsme jenom vigilové. Když to bije do očí, samozřejmě v tom máme hned jasno. Pro nás je to sebevražda oběšením.“

„Dopis na rozloučenou?“

„Nic.“

Petronius zavrčel. „Slyšel jsem o nějakým vodítku, co umožňuje určit jeho totožnost.“

„Dopisy ve vaku u pasu. Adresát Avienus. Jméno z Chrysippova případu.“

„To je spisovatel, ten by nám snad uměl zanechal nějaký vzkaz,“ ušklíbl se Petronius.

I já jsem se zmohl na trochu černého humoru: „Avienus měl vždycky potíže s plněním termínů.“

„No, tak máme na seznamu podezřelých o jednoho míň,“ odvětil Petronius.

„Myslíš, že se zabil kvůli pocitu viny, potom co zavraždil Chrysippa?“ zajímal jsem se.

Vtom se Fusculus rozesmál. Vigilové se nám chystali pochlubit něčím

ještě mnohem zajímavějším. „Ne – to není všechno! Tohle je první sebevražda, kterou jsem viděl, kdy si dotyčný vleze *pod* most – většina zoufalců přitom skáče rovnou dolů. A pak se nejenom přivázal ke kamenům do pořádně nepříjemný polohy, ale ještě si k tělu připoutal velikánský balík střešních tašek. *Možná* pro případ, že by mu povolily nervy a najednou se chtěl vyškrábat zpátky nahoru –“

„Nebo taky ne!“ zamručel kdosi.

Muži se rozestoupili. S Petroniem jsme se přiblížili k tělu. Byl to skutečně Avienus. Úředně jsem ho identifikoval. To hubené tělo a zobákovitý obličej nesporně patřily jemu. Oblečen byl do černého stejně jako prve, jen látka jeho tuniky teď byla ošklivě zválená a pomačkaná.

Už předtím mu ohleduplně odřízli lano omotané kolem krku, co kdyby snad náhodou začal znovu lapat po dechu. Vigilové tak u oběšenců postupovali běžně. Myslím, že jim to přinášelo lepší pocit. V tomto případě to jinak nemělo žádný smysl. Avienus už musel být několik hodin po smrti, když ho v časných ranních hodinách objevil jeden kočí.

„Ale jak ho tam vůbec ten kočí mohl vidět?“

„Slezl z káry, aby se vyčural přes okraj.“

„Když si všiml těla, muselo se mu to zarazit! Neviděl tam potulovat se ještě někoho dalšího?“

„Ne. Zapsali jsme si výpověď a pustili jsme ho.“

Oprátka vypadala jako kus námořnického lana spleteného z kozích chlupů, místy ještě znečištěného od dehtu. Možná tu šikovnou pomůcku objevil někde pohozenou na molu. Sebevrahové se podle mých zkušeností vydávají na zvolené místo plně vybaveni.

Už jsem viděl sebevraždy oběšením i předtím a tady to do jisté míry vypadalo v rámci všech zvyklostí. Ovšem až na ty dva velké žoky vlnitě tvarovaných střešních tašek sušených na slunci, které měl přivázané k tělu. Byly rozděleny podobně jako dva košíky, co nosí přehozené přes hřbet soumaři, a ten nešťastník je měl podle Fusculových slov upevněné přes hlavu kolem ramenou pomocí dvou provazů, jejichž opačné konce byly svázané uzlem na prsou. Dát tohle všechno dohromady muselo vyžadovat dost času. Ovšem někteří sebevrazi opravdu dokážou strávit obřadnou přípravou celé hodiny.

„Zkusili jste si tohle někdy zvednout?“ nadhodil Fusculus a ukázal na krytinu.

„Jsou pěkně těžký,“ souhlasil jsem. Pokud podobná taška spadla z dostatečné výšky, dokázala člověka zabít. Zvedání pokrývačských truhlíků už nenávratně zmrzačilo nejednu páteř.

„Co si o tom myslíš?“

„Mně to připadá hodně divný. Když o tom člověk moc nepřemýšlí, dělá to dojem, jako by chtěl mít jistotu, že dopadne správně – aby ho ta váha, až skočí, určitě stáhla dolů a lano mu zlomilo vaz.“

Petronius zkusil zakroutit dějepisci hlavou, aby si ověřil, jestli má vaz opravdu zlomený, ale posmrtná ztuhlost těla mu to znemožnila. „Zavolejte Scythaxe, aby to prozkoumal, ano?“ Scythax sloužil u kohorty jako lékař. Vyšetřoval jak zraněné, tak mrtvé, a napravoval, co se dalo. Měl mrzoutskou povahu a připadalo mi, že mrtvým dává přednost. „Někdy se stává, že se oběšení nezdaří. Avienus chtěl mít možná jistotu, a tak se rozhodl přijmout důkladný preventivní opatření.“

„Ale přes tohle zděný zábradlí přece nemohl jen tak snadno přelézt,“ namítl jsem a podíval se dolů na místo smrti, „když byl ověšený takovým závažím.“

„Ke všemu odhodlaní zoufalci dokážou člověka ohromit. Bylo by to snad úplně vyloučený?“

„Tam, kde jsme ho našli,“ vysvětloval Fusculus, „nejdřív musel slézt z mostu, na něco se zavěsit bez pořádný opory pro nohy, a přitom mít pořád volný ruce, aby si mohl upevnit to lano.“

„Nechtěl by ses tam vyšvihnout a vyzkoušet to?“

„Ne, díky! Dokud nepřelezeš to zábradlí, nemůžeš dosáhnout na žádný opěrný bod. Ale jakmile jsi za ním a dolů tě stahuje taková zátěž, uvázat tu smyčku ke konzole prostě není v lidských silách.“

„Že by měl nějakou pomoc?“ nadhodil Petronius.

„Pomoc – ať už o ni stál, nebo ne,“ souhlasil jsem ponuře.

Takže ho zavraždili.

Poklekl jsem vedle těla a na čele jsem mu objevil nezřetelnou skvrnku, snad modřinu způsobenou omračující ranou. „Rozhlaste, že jsme to vyhodnotili jako sebevraždu.“

Všichni přikývli.

„A co ta korespondence?“

Fusculus mi podal nějaký dokument. Byl to dopis pro Aviena od jeho matky, zjevně už staré a vetché vdovy, která se trápila otázkou, co se stane s domem, v němž bydlí. Bála se, že přijde o bydlení. Už dřív jsem se Lucria zeptal, jakou zástavu Avienus nabídl na krytí své půjčky od banky, ale Lucrio mi k tomu až dosud žádnou zprávu nedodal. Teď už jsem odpověď znal.

Nic víc jsme nemohli udělat. Petronius vydal pokyny, aby tělo odnesli. Někdo se bude muset za tou starou paní vydat a oznámit jí, že teď ji čekají ještě horší starosti.

„Proč,“ ptal jsem se, stále zmatený, „proč ho takhle oběsili? Člověk se přece může spokojit s tím, že by ho připoutal k těm závažím, shodil z mostu a počkal, až půjde ke dnu – tak by ho zabil stejně spolehlivě. A vypadalo by to stejně dobře jako odhodlaná sebevražda.“

„Někdo chtěl mít jistotu, že to tělo bude vidět,“ rozhodl Petronius. „Chtěli, aby ho našli – a to rychle.“

„A něco ještě horšího.“ Promýšlel jsem to dál. „Chtěli, aby se o tý události mluvilo. To, co se mu stalo, je varování pro ostatní.“

„Varování – ale čí, Falcone?“

Viděl jsem pouze jednu možnost. Zdálo se mi, že jsme právě přišli na další zvláštní zvyklost bankovního světa – i když jsem netušil, zda je zrovna tohle tradiční potrestání těch, co nestačí splácet půjčky, nebo v tom máme spatřovat odpověď na nějaké ještě horší ohrožení platební schopnosti.

Vydal jsem se za Lucriem.

XXXVI

Janus Medius je průchod vyúsťující na konci Portica Aemilia. Právě tady mi tehdy Anacrites řekl, že pokud by potřeboval projednat nějaké obchody, dal by si tu schůzku s tím propuštěncem. Byla to čistě náhoda, že první osoba z těch dvou, kterou jsem tu spatřil, nebyl Lucrio, ale právě sám Anacrites.

„To nemáš nějakou vlastní úřadovnu, kde bys mohl kout pikle?" zeptal jsem se ho co nejsladším hlasem. „Zdá se mi, že v těchhle dnech na tebe narazím všude, kam se vrtnu."

„Falcone!" Kdyby mě oslovil „Marku", nejspíš bych ho začal škrtit. Ale věřte tomuhle chlapovi, že se nebude mstít. I tohle patřilo k jeho nesnesitelným rysům. „Rád tě vidím."

„Radost není vzájemná."

„Poslyš." Vypadal ustaraně. Výborně! „O Aureliánské bance se šíří ošklivé pomluvy."

„Jaké pomluvy?" zeptal jsem se, proti své vůli s živým zájmem. „Že by Zlatý kůň najednou nějak zaškobrtnul?"

„Soudím, že to vyvolalo tvoje vyšetřování. S Camillem vyslýcháte klienty. Lidi ztrácejí důvěru. Díky té práci, kterou jsme spolu odvedli, máš přece jen nějakou pověst."

„Myslíš v Cenzu? Tak nebetyčnou slávu jsme si jako daňoví čmuchalové zase nevydobyli!"

Anacrites můj posměch ignoroval. „Lidi si myslí, že tě tam nasadili jako odborníka proto, že Chrysippova smrt musela nějak souviset s potížemi jeho banky."

„No, tak to jim můžeš povědět, že já slídím jenom po stopách od krve!" odsekl jsem.

Tak jako tak, začal jsem se kolem rozhlížet o to dychtivěji. Janus Medius byl místem, kde se vyskytovaly skupinky mužů, kteří zřejmě působili víc

tajnůstkářsky, než tomu bylo ve skutečnosti. Někteří budili dojem, že jsou cizinci. Většinu těch hloučků by vaše máma označila za tlupy, se kterými byste si raději neměli hrát. Jednu dvojici obklopovali šerední hřmotní otroci, nejspíš tělesní strážci. Tihle lidé by si vesměs mohli vybrat vhodnější místa, kde by se daly probírat novinky – místa, kde se dalo při klevetách koupat, číst, cvičit, nechat se masírovat nebo přikusovat smažené dobroty. Tím, že se shlukovali v tomhle slepém průchodu, vyčleňovali se vědomě jako důvěrně spolčená klika.

Zmocnil se mě silný pocit, že nás mnozí z nich sledují. Cítil jsem, že vědí, proč jsem tady.

K tomu už při takovémhle případu člověk dospěje.

„Chci jen vědět, na čem jsem," dotíral na mě Anacrites. „Hledal jsem Lucria, ale slehla se po něm země. A i kdybych ho někde přistihl, bude mi tvrdit, že je všechno v pořádku – Falcone, mám tam pořádný vklad. Měl bych ho snad vybrat?"

„Nemám žádnou informaci o tom, že by tvá banka měla potíže, Anacrite."

„Tak to mi říkáš, abych ty peníze opravdu stáhl!" Proč se mě tedy vyptával, když mi stejně nebyl ochoten naslouchat? Tenhle chlap kdysi dostal pořádnou ránu do hlavy, a pokud jde o starosti týkající se peněz, začínal propadat stále větší hysterii. Já sám jsem nikdy žádnou slušnou hotovost neměl, proto se mi panika ohledně peněz úspěšně vyhýbala.

„Udělej, co uznáš za vhodné, Anacrite."

Naposledy přejel okolí zoufalým pohledem a spěchal pryč, aby spustil nějakou chvatnou akci. Každý Anacrita znal. Pokud si bude počínat takhle rázně, sama jeho agitace vyvolá panický nápor klientů na Aureliánskou banku. Po krátký bláznivý okamžik jsem spekuloval, že by stačilo, abych položil pár necitlivých otázek a já sám bych dokázal spustit finanční krach, který by postihl celou říši.

Sotva Anacrites zmizel, jen o kousek dál jsem spatřil našeho propuštěnce, zabraného do vášnivé debaty s jedním mužem. Všiml si mě a podařilo se mu hovor přerušit. Jeho ustaraný partner tedy odešel. Zdálo se mi, že se po mně ohlédl téměř vzteklým pohledem, jako bych byl právě já domnělým

strůjcem jeho potíží. (Takových lidí už jsem viděl dost, abych dovedl pohled vyhodnotit, a hned jsem si ověřil, že mám v botě bezpečně připravenou dýku.) Lucrio se vbrzku vzpamatoval. Že by se v tom projevila jeho dlouholetá praxe?

„Didie Falcone." Možná jsem měl až příliš bohatou představivost, ale myslím, že mě nenápadně odváděl na místo, kde nás nikdo nemohl slyšet.

„Lucrio. Přináším žel špatné zprávy. Pověz mi, pokud někdo z vašich dlužníků zemře, úvěrová smlouva tím pozbývá platnost?"

„V žádném případě. Pak se domáháme zástavy."

„Že mě to ani moc nepřekvapuje…"

„Kdopak z našich klientů zemřel?" otázal se tak, aby to vyznělo jako pouhá zvědavost.

„Ten chudák Avienus, historik."

„U Dia! Vždyť byl tak mladý! Co se mu stalo?" Propuštěnec na mě zíral – podle všeho – ohromenýma vykulenýma očima.

„Sebevražda."

„Ach!" V tom okamžiku se Lucrio přestal vyptávat. Vsadím se, že tohle nebyl první pronásledovaný klient, který se opožďoval se splátkami a vydal se na zoufalou únikovou cestu.

„Ne aby sis to kladl za vinu," řekl jsem, sám s dokonalou obchodnickou přetvářkou. (Určitě to nemohla být náhoda, že si bankéři dávali tak rádi dostaveníčko v místě, jemuž dal jméno Janus, bůh dvou tváří.) „Podle všeho ten úvěr zajistil nemovitostí své staré matky. Bude úplně zničená, že přišla o syna a ještě k tomu o domov – ale snad bych se směl zeptat… Pro banku nepřichází v úvahu, že by na jeho dluh zapomněla?"

A tu mě Lucrio překvapil. „Tu smlouvu jsme už zrušili, Falcone."

„Že by taková útlocitnost? Přinesl vám tenhle postup zase nějaký prospěch?" ušklíbl jsem se.

„Ne – ale Avienus už svůj dluh vyrovnal."

Byl jsem úplně ohromený. Nemohl jsem tomu uvěřit. Vzpomněl jsem na to, co mi Lucrio říkal minule. Jestliže to Avienus splatil, musel peníze získat prostřednictvím dalšího úvěru. Takže až nastane jeho splatnost, na jeho ovdovělou matku se tak jako tak vrhne nějaký nový půjčovatel. „A nevíš, kdo od něj tu hypotéku odkoupil?"

„Tvrdil mi," řekl Lucrio zamyšleně, „že si na pokrytí toho dluhu žádný další úvěr nebere. Jednoduše přišel s hotovostí. V takovém případě se nedohadujeme! Muselo mu kápnout štěstí z nebe, co?"

„A než to splatil," zeptal jsem se, „měl jsi s ním nějaký důrazný pohovor?"

„Ale to pravidelně." Lucrio pochopil, že tou otázkou mířím na možné pohrůžky. „Mluvili jsme spolu tiše a v klidu. Šlo o naprosto profesionální jednání. Doufám, Falcone, že na moje obchodní metody nechceš vrhnout špatné světlo narážkami na nějaké nelítostné postupy?"

„Nezaměstnáváš vymahače dluhů?"

„Není to dovoleno," ujistil mě klidně. „Požádat v Římě třetí stranu o získání dlužných prostředků by z právního hlediska znamenalo, že by se na ni převedl úvěr jako takový. A my si naše úvěry držíme v rámci rodiny. Kromě toho dáváme přednost jen jednání s osobami, které známe a na něž se můžeme spolehnout, že půjčku splatí."

„Ale Avienus měl se svým úvěrem přesto značné potíže."

„Dočasné nesnáze. Splatil to. To dokazuje, co ti říkám. Byl vysoce váženým členem našeho kruhu," podotkl propuštěnec a vůbec se nezačervenal. „Je nám moc líto, že o něj v řadách našich klientů přicházíme."

Teď už mi to bylo jasné. Nyní jsem byl přesvědčen, že to byl právě tenhle prolhaný grázl, kdo poslal Aviena na smrt.

Pokračoval jsem dál a navštívil jsem Nothoklepta. Opět seděl u svého lazebníka. Pomalu jsem si začínal myslet, že v tom holičském křesle i přespává. Aspoň by ušetřil na nájemném. To by se mu líbilo.

Na holiče čekali dva další zákazníci, takže jak bylo jeho zvykem, v práci ještě zpomalil. Nothokleptes mě odtáhl stranou a pustil do křesla jednoho z čekatelů.

„Slyšel jsi, že jeden z klientů Aureliánské banky spáchal na Probově mostě hodně zvláštním způsobem sebevraždu?"

„To byla první zvěst, která se dneska ráno šířila po Foru," předvedl Nothokleptes po egyptsku posmutnělý úsměv. „Tak sebevražda? V řeckém bankovnictví vládnou velice staré tradice, Falcone."

„Zjevně! Varoval jsi mě, pokud jde o Lucria. Měl jsem z toho dojem,

že ho považuješ za nebezpečného – takže, jestlipak by někdy dokázal použít vymahače?“

„Ale ovšemže to dělá.“ Nothokleptes dal tentokrát poprvé pokyn holiči, aby se vzdálil a nechal nás mluvit o samotě.

„Tvářil se, že je to ve skutečnosti protizákonné.“

„To taky je.“ Nothokleptes to říkal tak klidně, až mi proběhlo hlavou, jestli vymahače náhodou nevyužívá sám. Ale nezeptal jsem se.

„Jistě! Měl jsem na mysli ty opravdu drsné.“

„On by řekl ‚rozhodné', Falcone.“

„Tak rozhodné, že by neváhali udělat z nesplácejícího klienta hrůzný odstrašující příklad?“

„Ó, žádný bankéř nesplácejícím klientům nikdy neublíží,“ napomenul mě Nothokleptes. „Chce, aby zase začali platit.“

Přesvědčil jsem ho, aby mi obecněji vysvětlil, jak vlastně bankéři – alespoň řečtí bankéři – pracují. Nothokleptes přede mnou vykreslil obraz athénského tajnůstkářství, v němž často nechybějí daňové úniky, skrytá ekonomika a maskování skutečného bohatství mezi elitou. Podle toho, jak to viděl – svým svérázným egyptským způsobem –, jeho konkurenti si vytvářeli hustě propletené sítě vztahů s klienty, k nimž přistupovali bezmála jako k rodinným příslušníkům. Většina z toho, co věděl, vyšla na světlo během soudních procesů, při nichž se řešily různé podvody – což je samo o sobě příznačné.

„Pochopitelně vůbec největším skandálem všech dob byl požár opisthodomu na Akropoli. Athénští správci státní pokladny měli tajné ujednání, podle nějž použili posvátný chrámový poklad k získání diskrétního úvěru od bankéřů. Takto ‚vypůjčené' peníze chtěli použít k dosažení ohromných zisků. Jenomže dobře neodhadli budoucí výnos, který jim pak nestačil k pokrytí kapitálu. A tak, aby ten podvod zamaskovali, opisthodomos, kde se měl nedotknutelný poklad bezpečně uchovávat, podpálili. Kněží za to šli do vězení.“

„A bankéři?“

Nothokleptes pokrčil rameny a usmál se.

„Nu, Nothoklepte, soudím, že na bankéře se všechna vina svalovat nedá. To kněží se rozhodli ukrást ten poklad a využít svět bankovní dů-

věrnosti, aby zakryli své vlastní zneužití posvátného pokladu."

„Přesně tak, Falcone. A chudáci bankéři v tom byli nevinně, svedeni posvátnou úctou ke svým zbožným klientům."

Rozesmál jsem se. „A dopustila se podobných chyb někdy i Aureliánská?"

„Kdybych řekl, že ano, byla by to urážka na cti!"

„Řekl bys tedy," otázal jsem se, „že Aureliánská jedná poctivě?"

Nothokleptes se skoro ani nezarazil. „Svého času měla mizernou reputaci – Lysa s Chrysippem to tu v podstatě rozjeli jako tvrdí úvěroví dravci. Bylo z toho dost řečí. Lucrio je všeobecně považován za tvrdého, ale poctivého."

„Jak tvrdého?"

„Až *příliš.* Ale pokud je snad Lucrio za touhle smrtí na Probově mostě, pokud doopravdy chce dát veřejně najevo, že s nějakým klientem pěkně zatočil, pak tedy zašel hodně daleko mimo běžné zvyklosti. I on k tomu musel mít dost mimořádný důvod." Nothokleptes se mě pokoušel k něčemu dovést.

„Co má tohle záhadné prohlášení znamenat?"

„Objevuje se podivná šeptanda, že ta ‚sebevražda' měla být pohrůžkou vůči bance."

„Jakou pohrůžkou?"

Víc už mi Nothokleptes neřekl. Snad to bylo všechno, co věděl. Nebyl schopen upřesnit, jakým vymahačům dluhů dávala Aureliánská banka přednost – podle všeho byla takových specializovaných výběrčích celá řada –, ale domníval se, že by to pro mě mohl zjistit. Slíbil, že mi dá co nejdřív vědět, a pak už si to zase hasil zpátky na lazebnické křeslo.

Přecházel jsem Fórum a měl jsem trpký pocit. Když už jsem byl tady, zašel jsem do lázní. Glaucus v tělocvičně podotkl, že jsem se s ním pustil do tréninku s takovou vervou, jako bych chtěl někomu srazit vaz. Doufal, že to nebude ten jeho. Když jsem mu řekl, že jemu bych určitě neublížil, že to spíš jednomu bankéři, ztišil hlas a prý jestli bych mu nemohl potvrdit, že jeden z velkých příjemců vkladů má být zlikvidován. Glaucus od svých zákazníků zaslechl, že zasvěcení lidé stahují úspory a zakopávají peníze

v rozích svých polí.

Poznamenal jsem, že to podle mě jenom nahrává zlodějům. A ví, o která pole jde?

Byl z toho opravdově neklidný. Poté, co jsem vyklopýtal ven, rozhodl jsem se, že si dám časný oběd, a to doma. Obešel jsem úpatí Palatinu, snažil jsem se volit cestu po rovině, jak to jen šlo. Glaucus věděl, jak mě za drzé chování potrestat. Potácel jsem se okolo konce Cirku a pak se pomalu vydal vzhůru svahem Cliva Publicia.

V Chrysippově domě už jsem nebyl několik týdnů. Rád jsem občas dohlédl na místa nevyřešených vražd. A pořád bylo ještě příliš brzy na to, abych se objevil ve Fontánovém dvoře. Proto jsem bezděčně vešel do domu. Když mě viděl otrok u vchodu, jako obvykle mi jen pokývl. Pravděpodobně mě znal a věděl, že smím vstupovat do latinské knihovny. Ale stejně, přišel jsem, aniž bych měl smluvenou schůzku, a jakmile jsem byl uvnitř, mohl jsem si to namířit kamkoli.

Neměl jsem žádnou určitou představu, o co mi vlastně jde, a tak jsem prošel nevelkým předsálím a vstoupil do knihovny, kterou jsem předtím využíval pro výslechy. Na chviličku jsem se zastavil a nasával atmosféru. Potom jsem zaslechl nepatrný šramot, vykročil jsem k paravánu, který byl nyní roztažen napříč místností, odtáhl jsem jej, abych viděl skrz, a nahlédl do řecké části. S úžasem jsem spatřil Passa. Domníval jsem se, že všichni vigilové už byli z tohoto případu odvoláni. (Že by snad Petronius chtěl, aby mě někdo špehoval?)

Passus seděl za stolem a cílevědomě četl. Muselo mi pěkně nahlas zakručet v prázdném žaludku, protože vzhlédl a docela provinile zrudl. „Passe!“

„To jsem se lekl, Falcone, až jsem málem nadskočil. Velitel mi zrovna připomenul, že jsem ti měl připravit ten seznam svitků.“

Bohové, a já na to úplně zapomněl. „Díky. Našel jsi něco? Vypadalo to, že jsi do práce úplně ponořený.“

Stydlivě se usmál. „Musím se přiznat, že jsem se do jednoho začetl a přišel mi docela zajímavý.“

„Copak to je za významné literární dílo?“

„Ó, myslím, že se to jmenuje *Gondomon, král trasimenský* – jen takový

dobrodružný příběh."

„Kdo to napsal?"

„No to se právě pokouším zjistit," svěřil se mi Passus. „Roztřídil jsem většinu těch svitků, ale zůstalo mi jich několik, co jsou hodně zmuchlaný a zasviněný. Musím je složit kus po kuse k sobě a u několika posledních jsem zatím nenašel titulní stranu. Nejspíš se během zápasu urvaly."

Měl typické nepřítomné chování čtenáře dokonale pohlceného dějem. Těžce nesl, že jsem ho z toho vytrhl a teď se mnou musí mluvit. Hned jsem ho tam proto nechal, aby se mohl znovu ponořit do toho napínavého svitku. To je sen každého autora.

S úsměvem jsem znovu tiše prošel předsálím. Tady se mě podruhé zmocnilo překvapení, a tentokrát vypadalo daleko významněji. To, že jsem přišel jako neočekávaný návštěvník, se určitě bohatě vyplatilo. V hlavním přijímacím prostoru se spolu zrovna loučily dvě ženy a objímaly se při tom jako sestry. Jedna z nich byla nepatrně rezervovaná, přesto dovolila své vřelé společnici, aby ji políbila, a sama pozdrav docela přirozeně opětovala.

A to bylo zvláštní – neboť těmi ženami nebyl nikdo jiný než Vibia Merulla a Lysa, žena, kterou Vibia podle všech předpokladů vyšťouchla z Chrysippova manželského lože. Rychle jsem se mezi nimi rozhodl. Obě byly mazané, jedna ale přece jen zkušenější. A já na sebe vždycky raději beru co nejtěžší úkoly. Jakmile Lysa v krytých nosítkách opustila dům a Vibia zmizela po schodech nahoru, spěšně jsem se vydal sledovat Lysu.

XXXVII

Venku se zase motala ta stařena s nákupem, která tak ráda pokoušela štěstí, jako by chtěla, aby se na ni vrhli lupiči. Nejistě klopýtala z kopce, až jsem se kolem ní musel prosmýknout takřka tanečním krokem. Svou kořist jsem dostihl poblíž dolního konce Clivu. Když jsem při sbíhání uličkou zavolal na Lysu jménem, nosiči nabyli dojmu, že jsem jistě nějaký neškodný známý, takže své břímě složili, abych si s ní mohl promluvit. Odtáhl jsem diskrétní závěs a nad nízkými dvířky jsem strčil hlavu do nitra nosítek.

„Lyso!“ pozdravil jsem ženu s úsměvem, jen co jsem popadl dech. „Vypadáš skvěle! Jsi ještě pořád nevěsta?“

Měla na sobě bohaté šaty, i když ušité s uměřeným vkusem. Masivní zlatý náhrdelník působil jako řecká starožitnost. Určitě stál dost na to, aby jí ho Vibia záviděla. Lysa vzdorovala letnímu vedru tím, že se zahalila – měla dlouhé rukávy a tmavé šaty. Olivově hladkou pleť nenarušovala jediná krůpěj potu. Oči měla namalované jen jemně, takže se líčidla nemohla roztékat, a z uzavřeného prostoru nosítek zavanula smyslná vůně drahého parfému.

„Co chceš, Falcone?“

„Asi se mi něco zdálo. Mohl bych přísahat, že jsem tě před chvilkou viděl, jak se nahoře v ulici objímáš s vdovou.“

Pokud ji rozčílilo, že byla vystavena špehování, dokonale se ovládla a nedala to na sobě znát. „Máme s Vibií civilizovaný vztah.“

Hvízdl jsem. Dobře jsem si pamatoval, jak Lysa Vibii nazvala „tou malou krávou“. „A já myslel, že nemůžeš přenést přes srdce, žes jí musela přenechat manžela. Jakpak k tomu došlo, že si teď spolu cukrujete jako dvě hrdličky?“

„No to sotva!“

„Pokud vím, Vibia ještě pořád bydlí ve tvém starém domově.“

V odpověď na tuto pokusnou udičku se jí tentokrát trochu zúžily oči. „Copak byl spolu s písařskou dílnou zahrnut do jejího dědictví i dům?“

„Věnovala jsem jí ho darem,“ přiznala Lysa značně neochotně.

Znovu jsem hvízdl. „To je tedy kapitální dar!“

„Mám štědrou povahu.“ Dokonce i Lysa si uvědomila, jak to od ní, obchodnice s železnými pařáty, vyznívá směšně. „Ale co, není to žádné tajemství. Vibia ho na mně vymámila.“

„Jak?“

„Na tom nezáleží.“

„Teď jsi říkala, že to není žádné tajemství.“

„Nu – byla to cena, kterou požadovala za to, že něco zařídí…“ Zatvářil jsem se skepticky, Lysa to proto musela dále vysvětlit. „Diomedes se má oženit s jednou mladou Vibiinou příbuznou.“

„Páni, vaše rodina těm svatbám nějak přišla na chuť! To plánujete společný obřad na stejný den, kdy do toho praštíte s Lucriem? A jaká vzrušující novina o Diomedovi – dobrá partie?“

Lysa mé narážky klidně ignorovala. „Okouzlující dívka. Elegantní a kultivovaná – a z významné rodiny. Dobří lidé se spoustou konexí.“ No ne! A já jsem Vibii považoval za prosťačku. To bylo ovšem důsledkem jejího vystupování, v žádném případě to nemuselo vylučovat vysoké postavení na společenském žebříčku. Mnoho solidních občanů udržuje vztahy se ženami, které vypadají jako prodavačky mušlí a jenom si na obličej plácají mraky pudru. Lysa dodala: „Byli samozřejmě po mnoho let klienty banky, známe je velice dobře.“

„Tvůj syn je tedy na správné cestě?“

Lysa se spokojeně usmála. „Pochopitelně,“ ujistila mě. „Všechno teď dokonale klape.“

Nechal jsem ji odejít. Získal jsem do své bizarní sbírky další kamínek.

V tu chvíli ke mně dovrávorala ta stará dáma nesoucí košík s nákupem a změřila si mě pronikavým pohledem. Řekl bych, že se nejspíš pasovala do role strážce dozírajícího nad životem místního společenství. Bezpochyby matka nějakého chlapíka, co věděl o sekýrování své. Byla ten typ, co šmejdí sem a tam, tu nabere půlku zelné hlávky a za chvíli se ještě vrátí pro

kapustu, v naději, že jí den poskytne pestrou příležitost ke špehování cizích lidí.

Když jsem se stejnou cestou vracel, téměř jsem se zastavil na rohu v oné popině. A zase tu stál ten číšník, vysoký mladík s úzkým obličejem a v krátké kožené zástěře, a dychtivě mě sledoval. V tomhle Clivu žili samí vlezlí lidé. To jeho čumění mi vzalo chuť. Věděl jsem, že v tomhle baru se scházejí Chrysippovi spisovatelé. Na číšníkovi bylo zřetelně znát, že by si rád popovídal, ať už se mi to líbí, nebo ne. Neměl jsem k němu důvěru, a tak jsem šel dál.

Mohl jsem zkusit zajít za Vibií, ale místo toho jsem vyhledal Euschemona, pořád stejně střapatou šourající se postavu s typicky nepěstěnými vlasy a nepřítomným výrazem. Byl zrovna na odchodu ze skriptoria, ale zastavil se, abychom si mohli pohovořit. Pověděl jsem mu o cituplném výjevu, jehož jsem byl před chvílí svědkem, a přemítal jsem, zda by to nemohlo zviklat jeho někdejší loajalitu. „Nechápu, jak to mohli udělat!" zavrčel.

„A co?"

„Lidi jsou divní, Falcone."

„To je pravda. Překvapilo mě, když jsem slyšel o tom sňatku. Dělalo to na mě dojem, že Chrysippova rodina Vibii využívá jako koně pro Diomeda, aby na něm mohl ve společnosti doskočit někam výš."

„Nu, Chrysippovci si vybírají vysoké úroky od každého," pravil Euschemon záhadně. Nenechal se do toho zatáhnout dál, já ale začínal chápat, co tím má na mysli. Diomedova cesta k přijetí vysokými společenskými kruhy musela být předem pečlivě zmapována. Že by se ten plán začal odvíjet už přímo od otcova druhého sňatku, táhlo mi hlavou. Není nakonec sama Vibia pouhou součástí Chrysippova plánu na vzestup, který pro svého syna vypracoval? A pokud ano, byla do toho po celou dobu zasvěcena i Lysa?

„Euschemone, myslím, že Vibia nevypadala tak docela šťastná jako Lysa."

Tiše se zasmál. „No, není divu."

„Ale proč?"

„Nemůžu ti k tomu nic říct, Falcone."

Sám tón jeho hlasu mi připadal jako určité vodítko. Zkusil jsem hádat. „Jen nepovídej – Lysa Vibii zatáhla do zařizování Diomedova sňatku – a neuvědomila si, že Diomedes, který chodil k otci domů na návštěvy, náhodou našel ve Vibii zalíbení sám, je to tak?“

Euschemon mě opravil jen v jedné maličkosti. „Lysa ví naprosto přesně, že po něm Vibia prahne.“

No skvělé. Z tohohle zašmodrchaného klubka se nakonec vynořovala dokonalá řecká tragédie.

„A Diomedes zájem své nevlastní matky opětuje?“

„Nestarám se o skandály a pomluvy. Nemám tušení.“

Kdykoli lidé něco takového řeknou, vždycky to znamená, že o tom vědí.

XXXVIII

Tohle bylo příliš šťavnaté sousto, než abych ho nechal bez povšimnutí. Znovu jsem tedy zašel do domu.

V řecké knihovně se ještě pořád zdržoval Passus. Teď už měl tu změť papyrů, co se tehdy válely na místě vraždy, roztříděnou. Rozdělil je do dvou hromádek, ale pořád ještě držel několik přebývajících svitků a vypadal bezradně.

„Tak jsi tu zas?" Tenhle nový chlapík už si na mě zvykal. Jemně šprýmoval, jak to ostřílení muži dovedou. „Koukej, Falcone, těchhle několik posledních kousků mi působí potíže. Myslím, že jde o dva různý rukopisy bez titulu, a jeden z nich je navíc podle všeho ve dvou rozdílných verzích."

Tentokrát jsem rovnou vstoupil do místnosti. „Co jsi teda zjistil?"

„No… přišel jsem na to, že ty svitky, co ležely na podlaze vedle těla, byly rukopisné koncepty všech autorů. Rukopis je kolikrát dost nečitelný a některé texty jsou samé škrtání. Hodně z nich je taky naškrábaných na zadní straně starších spisů – a v některých jsou vpisky kolmo k řádkům."

„Nejsou určeny na prodej. Chrysippus se nepochybně rozhodoval, které z nich vydat. Prostudovával si je – a pak si některé autory předvolával k rozhovoru. Mohlo to probíhat takhle nějak?"

„Ano." Passus se podíval na tabulku s poznámkami. „Našel jsem mezi nimi několik zavržených. K básním podepsaným jménem Martialis je červeným inkoustem připsáno: *‚Kdo je zas tohle? Ne – sračky!' A* Constrictus – jeden z pravidelných dodavatelů – si za jistou pasáž vysloužil Chrysippovu poznámku: *‚Obvyklé žvásty. Omezený náklad; snížit honorář.'*

„Nějaká pochvala?"

„Sex a drby. S tím jsem se nehodlal zdržovat. Poezie nebyla nijak rafinovaná, tu jsem jen zanesl do seznamu. Teď jsem se ale zasekl. Ovšem to, co zůstalo, je aspoň trochu podle mýho gusta." Mávl směrem

k nenadepsaným svitkům, které se dosud pokoušel roztřídit. „Dobrodružné příběhy. Mají romantickou zápletku, ale postavy v nich stráví většinu času odděleně a musí čelit mnoha nesnázím, takže to nikdy nesklouzne k přílišné ufňukanosti."

Rozesmál jsem se. „Člověče, tak z tebe se vyklubal obdivovatel řeckých románů!" Passus vypadal dotčeně, vzápětí se začervenal. „Ale ne, promiň, neposmívám se ti, Passe. Jen je to docela oživení, narazit mezi vigily na někoho kulturně založenýho. Poslyš, Helena má dlouhý historky ráda." Helena Justina četla všechno. „Chtěl bych, aby se tyhle texty s chybějícími názvy důkladně vyhodnotily. Ty bys mohl číst dál ty, s kterými jsi už začal, a já vezmu všechny zbývající domů a řeknu Heleně, aby to letmo probrala – ona umí číst velice rychle."

Passus teď vypadal nějak schlíple. S úsměvem jsem ho ujistil, že jakmile s tím bude Helena hotova, dostane svitky zpět a bude se do nich moct znovu začíst sám. Tvář se mu rozjasnila.

„Nu, snad by mohla přebrat ten příběh, co má dvě verze," nadhodil ochotně, aby ze sebe rychle setřásl nejméně příjemnou práci.

„Zkusím to s ní domluvit… A teď zajdu nahoru na slovíčko za naší líbeznou Vibií."

„Budu špicovat uši, Falcone. Kdybych slyšel nějaký křik, poznám, že potřebuješ zachránit."

„Jen hlídej. Ale hlavně se věnuj tomu dobrodružnýmu svitku. Třeba by nám mohl napovědět něco užitečnýho."

Schodiště do horních prostor začínalo poblíž hlavních vchodových dveří. Zakrýval je závěs. Kdybych dnes nezahlédl, jak tam vklouzla Vibia v třpytivých sandálech, sotva bych si schodů vůbec všiml.

Nikdo mi nezastoupil cestu. Kráčel jsem tiše, jako bych k tomu měl svolení. Trocha sebejistoty člověka dovede daleko, třeba i v cizím domě.

Nahoře jsem našel různé menší místnosti zdobené freskami, i když ne tak bohatě jako v přízemí. Většinou šlo o ložnice, některé zřejmě neobývané, jako by měly sloužit jen pro hosty. Ovšem součást jedné opravdu velkolepé soustavy pokojíčků tvořila i hlavní ložnice vybavená manželským ložem. Pokud tu nyní spávala Vibia, musela si připadat jako ztracená

malá bleška.

Konečně jsem ji našel v jednom menším salonu. Rozvalovala se na pohovce, zabořená do hromádky bohatě vycpávaných podušek, a okusovala na konci stylus.

„Tak ona taky píše! Bohové drazí, to tu dělají snad všichni. Kdybych tak měl smlouvu na dodávku inkoustu pro tenhle dům."

Vibia zrudla a odložila dokument. Přemítal jsem, proč to asi píše sama. „Nemáš žádného tajemníka? Neříkej mi, že sepisuješ milostný dopis!"

„Tohle je úřední výzva, aby si jeden nájemník odvezl věci z mé nemovitosti," odsekla mrazivě. Zkusil jsem štěstí a natáhl ruku, abych se na dokument podíval, ale zuřivě ho sevřela. Tohle byl její dům. A já pouhý nezvaný mužský návštěvník. Bylo mi jasné, že ji nemohu k ničemu násilím nutit.

„Jen si nedělej starosti. Já ti to neseberu. Informátoři se neradi nechávají obviňovat z útoků na vdovy. Zvlášť pokud jsou mladé a pohledné."

Byla natolik naivní, že stačil jakýkoli kompliment, aby se dala částečně obměkčit. Kdepak její rivalka Lysa, ta by se na nic tak prosťoučkého nenachytala. „Co chceš, Falcone?"

„Popovídat si chvilku v soukromí, prosím. Žel pouze o obchodních záležitostech." S Helenou Justinou jsem sice žil už tři roky, ale flirtovat jsem ještě nezapomněl. Nu, na Heleně jsem to nacvičoval s velkou chutí.

„Tak obchodních?" Vibia se začala hihňat. Pokynula svým služkám a ty se rychle vzdálily. Nejspíš se chystaly, že budou dál poslouchat za dveřmi, ale nezdálo se, že by na to Vibia pomyslela. Nebyla zjevně žádný zocelený bojovník. Ale na druhou stranu možná taky žádné neviňátko.

Teď už se posadila, jen s jednou drobnou nožkou skrčenou pod sebou. Posadil jsem se do čtenářské pohovky vedle ní. Do zad mě tlačily podušky s potahy napěchovanými k prasknutí, až mi to nepohodlí nepříjemně připomenulo, jak do mě v tělocvičně bušil Glaucus. Sáhl jsem za sebe, dva polštáře vyndal a pustil na podlahu. Tam už na ně čekal přepychový koberec, dovezený z kdovíjaké dálky z Východu velbloudí karavanou. Cvoky na botách se mi trochu zachytávaly o jeho jemné vlněné chomáčky.

Vibia se pěkně vypjala, když si teď s ní přišel hrát tak pohledný a mužný návštěvník. Jaká šťastná shoda náhod, že jsem se cestou v Glaukově

důmyslném zařízení vykoupal a nechal oholit. Cítil bych se hrozně už při pouhém pomyšlení, že bych ji sebeméně obtěžoval jako nějaký neotesaný špindíra. A teď jsme u sebe byli docela natěsno.

„To je ale půvabný pokoj!“ rozhlížel jsem se, ale dokonce ani Vibia nemohla předpokládat, že mě tu ze všeho nejvíc zajímají smetanově bílé šikmé stěny krbu a malované květinové girlandy. „Celý dům je úžasný – a pochopil jsem to správně, že teď spadl do klína právě tobě, šťastné to dívce?“

V tu chvíli najednou vypadala nervózně. Úsměv oněch širých rtů se poněkud smrskl, ovšem i tak stále ještě vězel v průrvě pozoruhodně rozpínavé. „Ano, je můj. Zrovna jsem dospěla k ujednání s rodinou mého zesnulého manžela.“

„Ale proč?“

„Co myslíš tím proč, Falcone?“

„Myslím tím, proč jsi o to musela žádat – a proč ti vůbec vyhověli?“

Vibia sevřela rty. „Chtěla jsem mít kde bydlet.“

„Á! Jsi mladá žena, která byla vdanou paní domu tři roky. Tvůj manžel zemřel, poněkud neočekávaně – nu, předpokládejme, že to bylo doopravdy neočekávané,“ podotkl jsem drsně. „A ty jsi přece měla možnost vrátit se jako dítě do otcovského domu. Cožpak by to tak nešlo?“

„Mám tatínka moc ráda.“

„No ovšem! Ale ruku na srdce. Stejně tak se ti zamlouvala tvá svoboda. Můžu tě ujistit, že bys nezůstala na ocet moc dlouho. Kterýkoli zodpovědný římský otec by ti brzy našel někoho jiného. Jsem si jist, že je obklopen lidmi, kterým je zavázán přízní a kteří by tě z jeho rukou převzali… Nebo se snad nechceš znovu vdávat?“

„Teď, když jsem si to vyzkoušela, už ne,“ ušklíbla se Vibia. Všiml jsem si, že můj odhad otcova postoje nijak nezpochybnila.

Povzdychl jsem si. „Nu, mezi tebou a Chrysippem byl rozdíl třicet let.“

Zaculila se – ne zrovna příjemně, spíš jízlivě. Zajímavé.

„Všichni ostatní si myslí, že jsi byla pletichářka, která ho Lyse odloudila.“

„Všichni ostatní? Koho tím myslíš?“ vyzvídala.

„Že to tak bylo záměrně navlečeno. Ty jsi s tím nejspíš původně měla

pramálo co do činění. Ale to neznamená, že jsi byla proti tomu – každá rozumná dívka by měla o tak bohatého manžela zájem."

„Říkáš hrozné věci."

„No a není to tak? Chrysippus zřejmě zaplatil vaší rodině ohromnou sumu, aby tě dostal. Oplátkou získal konexe na vhodné osoby. Posílené postavení mělo pomoci jeho synovi Diomedovi. A vzhledem k tomu, že Chrysippus dal za sňatek tvému otci tolik –"

„Ty z toho děláš, jako by si mě koupil!" vykřikla.

„Přesně tak," nenechal jsem se vyvést z míry. „Protože cena byla tak vysoká, ujednání Chrysippa zprošťovalo povinnosti zanechat ti významnější odkaz. Zůstalo jen u písařské dílny – ne zrovna prosperujícího podniku – a dokonce k ní nebyl připojen ani dům. Troufám si říct, že kdyby přišly na svět děti, udělala by se ještě další ujednání. On by byl děti jistě chtěl, spojení s vaší rodinou by se tím jenom upevnilo."

„Byli jsme oddaný pár," zdůraznila Vibia, a znovu tak vytáhla stejné falešně znějící tvrzení, se kterým to na mě a vigily zkusila toho dne, kdy její manžel zemřel.

Se zalíbením jsem přejel pohledem její štíhlou postavu, jak jsme to udělali už tehdy při prvním rozhovoru. „Ale s těhotenstvím jsi neměla štěstí? U Junony Matrony! Doufám, že se do toho nikdo nechtěl přírodě plést!"

„Tohle jsem si nezasloužila!"

„Ohledně toho hezkého prohlášení znáš pravdu jen ty sama…" Držel jsem se nadále otevřeně urážlivého stylu, ale nic na to neřekla. „Oddaná nebo ne, nemůže tě zrovna moc těšit, když tě koupí jako sud nasoleného masa. Chrysippus takhle zacházel se svými autory, ale ženě bývá spíš po chuti, když je oceňovaná pro svou osobnost. Myslím, že sis uvědomovala – nebo sis časem začala uvědomovat –, z jakých důvodů členové Chrysippovy rodiny, všichni včetně Lysy v zájmu jejího milovaného syna, stáli o váš sňatek."

Vibia už to dál nezpochybňovala. „Spojenectví sloužící povznesení všech zúčastněných stran – takové věci se přece dějí na denním pořádku."

„Když jsi zjistila, že je tomu nápadu nakloněna i Lysa, musel to pro tebe být šok. Nepopudilo tě to tehdy proti manželovi? Snad až k myšlenkám, že by ses ho měla zbavit?"

„Nebyl to šok. Věděla jsem to od začátku. Neměla jsem žádný důvod manžela zabít," bránila se Vibia. „A tak jako tak, šok potom čekal Lysu – Chrysippus si brzy uvědomil, že se mu manželství se mnou náramně zamlouvá."

„No to se vsadím, že z toho byla celá na větvi! A neobrátila se proti němu právě *ona?"*

„Natolik, aby ho byla schopná zabít?" nadhodila Vibia sladce. „No to já nevím – co bys řekl ty, Falcone?"

Její výzvu ke spekulacím jsem nepřijal. „Předpokládejme tedy, že jste si s Chrysippem žili spokojeně. Když pak nečekaně zemřel, tobě hrozilo, že přijdeš o všechno, co jsi tady měla. Tehdy jsi možná přitvrdila. A tak jsi Lysu přesvědčila, aby ti nechala rodový dům. Nikdy se už znovu nezapleteš do žádného sňatku, který by posloužil zájmům jiných."

„To tedy ne." Bylo to jednoduché prohlášení, vyslovené bez jakýchkoli emocí. Rozhodně ne přiznání k vraždě, pomyslel jsem si.

Tohle manželství nejspíš bylo hodně složité, jak už takové svazky bývají. Nemuselo to být nutně utrpení. Vibia měla své peníze i nezávislost. Tak jak jsem ji viděl, když jsme se setkali poprvé, a jak mi ji vykreslil Euschemon, mít ji rozhodně představovalo určitou hodnotu, jak v domě, tak i ve společnosti. Chrysippus do ní investoval peníze a nesmírně rád se s ní navenek předváděl. Lysa, která od ujednání očekávala čistě a jen sňatek z rozumu, musela být z toho, čeho se dočkala po tolika letech, opravdově rozezlená.

„Byli jste spolu šťastní v posteli?"

„Starej se o svoje záležitosti."

Vibia si mě změřila vyrovnaným pohledem. Nebyla to žádná panenka. Ten pohled byl náramně sebejistý – a až příliš vyzývavý. Nebyl to pohled ženy poznamenané – ještě víc duševně než fyzicky – tříletým sexuálním zneužíváním.

„Nu, nemyslím, že jsi nějak trpěla. Ale netoužila jsi po něčem lepším, drahoušku?"

„A to má znamenat co?"

„Schodiště do tvých soukromých komnat zůstává nestřežené, a jak jsem dnes zjistil, je stále opuštěné. Jestlipak sem za tebou občas vklouzne nějaký

milenec?“

„Přestaň mě urážet.“

„Ó, já jsem jen naplněn obdivem – k tvé odvaze. Jestli Chrysippus často pracoval v knihovně, podstupovala jsi dost značné riziko.“

„Mohla jsem – kdybych to udělala,“ pronesla Vibia stroze. „Ale náhodou jsem byla cudná a věrná manželka.“

Zůstal jsem na ni zírat a jen jsem tiše zamumlal. „No to je ale smůla…“

Ačkoli Vibia – jak se někdy říká – držela klíče od tohoto domu po tři roky (i když ve skutečnosti mám podezření, že zrovna Chrysippus byl chlápek, který by klíče nedal z ruky), chyběla jí zkušenost. V tom, jak mě odsud vyšťouchnout – nebo jak na mě zavolat nějaké pořízky, aby se o to postarali –, byla úplně bezradná. Ocitla se v pasti. Dokonce i mým hrubostem se dokázala jenom chabě vzpírat.

„Něco mi pověz,“ vyzval jsem ji se zářivým úsměvem. „Diomedes často chodíval za otcem na návštěvu. Mohl přicházet i odcházet, jak se mu zachtělo?“

„Samozřejmě. Tady se narodil a vyrůstal.“

„Aha! Takže milující syn tu měl přidělený i nějaký pokojíček?“

„Měl tu pokoj, který mu patřil vždycky,“ opáčila Vibia chladně. „Už od dětství.“

„No to je milé! Jestlipak nebyl blízko toho tvého?“

„Ne.“

„Ona blízkost je dost neurčitý pojem. Nebudu to měřit pravítkem… A nikdo tomu nepřikládal žádný zvláštní význam, že tu byl pečený vařený?“

„Byl to syn mého manžela. Jistěže ne.“

„Mohl chodit na návštěvy i za tebou,“ podotkl jsem.

„Ty jsi ale hulvát, Falcone,“ odsekla Vibia, a byl v tom právě ten náznak obhroublosti, která jí zabraňovala stát se všeobecně váženou osobností.

„Mladičká macecha a zahálčivý nevlastní synek v jejím věku – nebyl by to první případ, kdy by si příroda potají našla svou cestičku… Jedna osoba mi řekla, že jsi měla s Diomedem do činění víc, než bylo zdrávo.“

„Pak mě ta osoba uráží na cti.“

Nachýlil jsem hlavu na stranu. „Tak co – žádné tajné tužby?“

„Ne.“

Tahle úsečná krátká popření mě začínala fascinovat. Kdykoli po mně nějakým šlehla, cítil jsem, že se za ním ukrývá veliké tajemství. „Když jsme tě poprvé vyslýchali, vyjadřovala jsi se o něm značně hrubě.“

„Nechovám k němu city v žádném směru,“ pravila Vibia – s tak záměrnou neurčitostí, jaká *vždycky* znamená lež. Během celé této fáze mého zpovídání se vyhýbavě dívala na ten orientální koberec.

Najednou jsem změnil téma. „A jak pohlížíš na to, že se Diomedes bude ženit s tvou blízkou příbuznou?“

Na jediný krátký okamžik se ta široká ústa našpulila. „To se mnou nemá nic společného.“

„Lysa říkala, že jsi to pomohla dojednat.“

„Ne tak docela.“ Úporně se snažila znovu nabýt klid. Vycítil jsem, že Lyse se ji v tomhle podařilo do něčeho zatáhnout. „Když se mě zeptali, co si o tom myslím, nevznesla jsem žádné námitky.“

„A nebylo právě tohle *opomenutí ve vznesení námitek“* zajímal jsem se, „pro Lysu a Diomeda natolik důležité, že tě za to odměnili touhle kouzelnou nemovitostí?“

A tu Vibia pojednou vzhlédla. Vlastně byla docela pyšná. „Lysu to *tak* dráždí, že dům ztratila! Tohle je na tom pro mě vůbec nejlepší – ona zuří, když se musí jenom dívat, jak si bydlím v jejím bývalém domově.“

„Pro dohazovače sňatků je to opravdu neskutečně přemrštěná odměna,“ poznamenal jsem otevřeně. „Jako bankéř v zastoupení jsem ohromen, že na to Lysa přistoupila.“ Žádná odezva. „A když ses teď stala osamělou ženou bydlící bez mužské ochranné ruky, můžu se zeptat, co podnikneš s tím pokojíkem tvého nevlastního syna z dětských let?“

Vibia už byla o pěkný krok přede mnou. „Ovšemže by teď už nepůsobilo počestně, aby sem chodil. Lidi by z toho nadělali kdovíjak skandální klepy. V tom dopise, co jsem psala,“ – vytáhla na světlo dokument, nad kterým prve vraštila čelo, když jsem vstoupil dovnitř – „stojí, že Diomedes si musí vystěhovat své věci – a už se tu nesmí ukázat.“

„Jaká starost o slušnou pověst. Jeho nevěsta ti bude vděčná, Vibio!“

Mladá dáma dělala, co mohla, aby nějak rozptýlila mou pozornost.

Zdálo se, že úplně náhodou zvedla paži k zádům čtenářské pohovky a její ruka bohatě ověšená prsteny mi najednou ulpěla na levém rameni. Byla to opravdu náhoda, nebo si mě projednou taky vyhlédla Fortuna? Její drobné prstíky se teď začaly za jemného cinkání krásného stříbrného náramku zvolna pohybovat, laskaly mě po lopatce, jako by si to vůbec neuvědomovala. Ženské uskoky. Kolik už jsem jich za svou profesní dráhu poznal!

Zaklonil jsem hlavu jako muž, který se cítí zaskočen, a zmlkl. A pak, zrovna když bříška prstů začala zkoumat onu citlivou, pěkně šimrající oblast šíje, kde se okraj tuniky téměř dotýkal mých vlasů, zaklepal na dveře Passus. Úlevou jsem vydechl – nebo v tom snad bylo zklamání?

„Už jsem na odchodu, Falcone." Nesl si několik svázaných svitků. „Tohle jsou ty, co jsi chtěl –"

„Díky, Passe." Oběma se nám podařilo potlačit úsměv, jak jsem vyskočil z pohovky a vzal si od něho svitky. „Já jsem tady skončil." I tak se to dalo říct. „Půjdu s tebou. Vibio Merullo, děkuji ti za pomoc."

Rychle jsem se s vdovou rozloučil a bezpečně vyklouzl ven.

XXXIX

Už podruhé mě přešla chuť zastavit se na oběd v popině na rohu Clivu Publicia. Jednak jsem nechtěl, aby si Passus myslel, že se s oblibou potloukám po stáncích s občerstvením – zvlášť když mu Petronius a ostatní dozajista nakukali, že informátoři se v takových místech slétají jako letní havěť. A taky jsem teď zahlédl, jak se o bar opírají dva autoři z Chrysippova skriptoria. Ještě kdyby to tak byl dramatik nebo milostný básník, Urbanus nebo Constrictus, zašel bych tam a připojil se k nim, jenomže se tam klátil *Scrutator* a něco hučel do okázale oděného Turia. Neměl jsem náladu ani na jednoho z nich, a tak jsem zamířil opačným směrem, nahoru na Aventin a domů. Tam jsem zastihl Helenu a pozval jsem ji ven na časný oběd v jedné bližší jídelně.

„Falcone, ty se tváříš nějak poťouchle!“

„Ale co tě napadá.“

„Copak jsi dělal?“

„Mluvili jsme s Passem o literatuře.“

„Lžeš, až se hory zelenají,“ opáčila.

Dokonce i když jsem jí dal k přečtení ty svitky, z nějakého důvodu po mně nadále podezřívavě pokukovala. Předklonila se a očichala mi rameno. Srdce mi maličko pokleslo. Vytáhl jsem ji raději ven, abychom se zašli najíst, než výslech nabere drastičtější podobu.

Flořina caupona bývala vždycky tichá, i když tu obyčejně nevládlo takové napětí, jaké jsme vnímali dnes. U stolu uvnitř seděla dvojice skromných štamgastů a poslušně čekala, až si bude moci objednat. Vyšel nás uvítat číšník Apollonius. Byl to učitel ve výslužbě – právě on mě ve škole vzdělával. Nikdy o tom mezi námi nepadlo jediné slovo. Se svou obvyklou důstojností přehlížel tu podivnou atmosféru, jako by ji ani nevnímal.

„Falcone, dneska máme čočku nebo cizrnu.“

„U Jupitera, vy berete to nařízení o luštěninách nějak vážně.“ Ve většině

ostatních jídelen k stání zřejmě své hrnce s rybami nebo masem maskovali úplně jednoduše – prostě se o nich nezmiňovali na křídou popsaných tabulích s nabídkou.

„Nebo snad něco studeného?“ vyptával se.

„Tak si dáme něco studeného!“ vydechla Helena. Venku bylo takové vedro, že jsme ušli sotva pár kroků a už z nás lilo. „Junio, ve výnosu se sice píše o tom, že luštěniny musíte podávat teplé, ale to ještě neznamená, že vás někdo nutí nabízet dokonce i v srpnu kaše, ze kterých se valí pára!“

Moje sestra se opřela o dokonale čistý pult s hrnci. (Nemusela se moc dřít, Apollonius se ponižující práci s úklidem věnoval s jakousi zvláštní hrdostí.) „Můžeme vám udělat zvlášť na objednávku salát – vzhledem k tomu, že patříte k rodině,“ pravila blahosklonně.

Tam, kde kdysi stával druhý stůl, si teď hrál její synek se zmenšenou replikou vozu pro volská spřežení. Složili jsme Julii na zem k Markovi Baebiovi. Netrvalo dlouho a děti už na sebe začaly hlasitě pokřikovat. Čekal jsem, kdy to v tomhle randálu oba další zákazníci nevydrží a vypadnou. Jenže oni tam tvrdošíjně trčeli dál, jako dvě velikánská klíšťata, která se vám na dvacet let ukryla někde ve slabinách a přerostla do obřích rozměrů.

S Helenou jsme si vytáhli ven lavici, jediný zbývající kus zařízení, na kterém se tu ještě dalo sedět. Junia uložila Apolloniovi, aby připravil salát, ona že se nám chce věnovat, a sama se za námi přesunula ven.

„Jak se vám oběma daří? A kdy už se zase něco objeví v kolébce?“ Helena ztuhla. Bylo mi jasné, že od této chvíle vynaloží veškeré úsilí, aby své těhotenství před Junií utajila. „A jak to vypadá v tom vašem novém báječném domě?“

„To chceš, abychom se tu rozbrečeli?“ zeptala se Helena a bez okolků tím připouštěla, že koupě domu – *její* koupě – byla velkou chybou. „Kromě toho, že na nás štípou dříví nejhorší stavebníci v celém Římě – které nám doporučil tvůj otec –, taky jsem si uvědomila, že je příliš daleko od města na to, aby se Marcus mohl rozumně dostat do práce.“

„Táta se tuhle zmínil o tom, že by chtěl svůj dům prodat,“ nadhodila Junia. „Proč byste to s ním nemohli vyměnit?“

Ani jeden z nás jí neodpověděl, ačkoli jsme jen s obtížemi skrývali potěšení nad skvostnou představou, jak by se asi táta vypořádával s Glokkem a

Cottou. I kdyby to bylo nejlepší možné řešení – a i pokud by byla jakákoli naděje, že by na to otec přistoupil –, stejně bychom Junii rozhodně nemohli dopřát, aby se chvástala, že to navrhla ona.

„Zmíním se o vašem zájmu tátovi," pronesla panovačně. „Mimochodem, víte o tom, že Maia ho přesvědčila, aby ji nechal pracovat ve skladu?"

„No ne," zamumlala Helena, „kdo by si to byl pomyslel?"

„Ale ona tam nevydrží," řekla rozhodně Junia.

„Uvidíme," odvětil jsem a snažil se zachovat klid. „Připomenu ti tohle prohlášení za deset let, Junio, až se Maia stane špičkovým odborníkem na starožitnosti a dražební síň Favoniů bude pod jejím důvtipným vedením udávat tón v celým oboru."

„Ty jsi ale vtipálek," podotkla Junia. V duchu jsem prosil Merkura, boha obchodu, aby nechal Flořinu cauponu zkrachovat.

To už nám Apollonius nesl jídlo, Junia proto změnila téma a začala ho plísnit za drobné nedostatky, kterých se dopustil v kořenění salátu, a vysvětlovala mu, jak ho příště servírovat s větší ladností. Ponuře jí poděkoval. Zachytil jsem jeho pohled a hned jsem si musel nastrkat do pusy pár jarních cibulek, abych zakryl úsměv.

„U Jupitera, sestro – tohle je jídelna s rychlým občerstvením, žádná palácová hodovní síň."

„Nemluv s plnou pusou, Marku. A neříkej mi, jak mám dělat svou práci." Po dvou týdnech z ní byl odborník. Helena mě pod lavicí nakopla, aby mi dala najevo, že se nemám zbytečně hádat. Junia znovu zaujala svou královskou pozici, opřená o pult uvnitř. Neodolala však, aby si na závěr ještě nerýpla: „Měli byste si rázně promluvit s mámou – o tom chlápkovi Anacritovi."

Tentokrát jsem si do pusy nacpal velký kus šťovíku, abych ji vědomě naštval, a teprve s ním jsem odpověděl: „Máma ví, co si o tom myslím."

Junia zlostně pohodila hlavou. „Ona nemá tušení, co říkají ostatní lidi."

„Tak teď zase nevím já – o čem to mluvíš?"

„Ále, jen si nehraj na neviňátko."

Zmocnil se mě divný pocit. Pokusil jsem se neodpovídat.

„No, tak zaprvé," sdělila mi Junia s gustem, „přesvědčil mámu, aby mu svěřila všechny své úspory k investování."

„Tiše! Přece nebudeme probírat rodinné záležitosti takhle veřejně.“ Najednou jsem byl rád, že naše dítka dělají takový kravál.

Tak tohle byl šok. Neměl jsem ani tušení, že máma vůbec má nějaké úspory, s nimiž se jí chtělo spekulovat. Helena se po mém boku trochu pohnula, jako by už tušila, že se toho dozvíme ještě víc. Ať už si myslela cokoli, zůstávala pozoruhodně potichu. Teď se natáhla přese mě k místu, kam Apollonius postavil košík s chlebem, a vzala si jeden dalamánek. Pak se ho jala rozlamovat na maličké kousky a pomalu je jedla. Flořina caupona byla vždycky vyhlášená zvlášť nakynutým pečivem. Z domnělých semínek sypaných navrch se ovšem většinou vyklubal hrubý písek.

Poté, co jsem sežvýkal svůj šťovíkový list, abych získal čas na odpověď, zdůraznil jsem Junii, že pokud si máma při svém hospodaření každý týden odkládala pár měďáčků, sotva z toho mohla vzniknout nějaká větší suma. Vychovala bez pomoci sedm dětí, a dokonce i když jsme už všichni vylétli z hnízda, nechala se zatáhnout do další péče o toho nejméně schopného a nadějného potomka. Než se náš starší bratr Festus nechal na Východě zabít, vytvořil vskutku nový standard pro příživnictví. Já jsem pak podporoval finančně jeho dceru, ale máma vzala pod střechu hned několik vnoučat. Krmila je a v pár případech i protlačila základní školou jako jejich oddaná babička. Měla dva bratry (tři, pokud člověk započítával toho, co měl dost rozumu a utekl). Ti ji zásobovali zeleninou z venkova, ale jinak měla naše rodina jen nemnoho příležitostí, jak jí její štědrost oplatit. Táta jí dával nevelký příspěvek a já za ni vždycky táhl nájem.

Junia znovu vyšla ven a šeptem nám sdělila ohromnou sumu, která podle jejího mínění odpovídala tomu, co naše máma stačila nasyslit. Hvízdl jsem. „Jak by mohla dát tolik dohromady?“

Ovšem máma byla vždycky houževnatá. Jednou mě dokonce vyplatila z vězení. Věděl jsem, že někde zkrátka dokázala vydolovat přebytečné peníze. Představoval jsem si, že je měla schované v matraci, tak jak to prý stařenky dělají, aby je pomohly lupičům snadno najít.

„A co s těmi penězi Anacrites udělal, Junio?“ zeptala se Helena s ustaraným pohledem.

„Uložil je v nějaké bance, kterou sám využívá.“

„Cože – u Zlatého koně? V podniku Aurelia Chrysippa?“ Teď už se mě

zmocnila hrůza. Bylo mi fuk, kam si Anacrites ulil svoje prachy, ale nad Zlatým koněm se nyní vznášelo tolik otázek, že každý jiný by se tomu místu obloukem vyhnul. „Cožpak Anacrites mámě neřekl, že majitel byl nedávno nalezen mrtvý za podezřelých okolností – a že se v souvislosti s touhle bankou mluví o ne zcela čestných postupech?“

„Ó Ju-no-no!“ zaúpěla moje sestra nahlas. „No, tak to je máma v bryndě! Musím jí to hned říct – bude z toho úplně zničená!“

„Jenom jí potichoučku poraď,“ varoval jsem ji. „Pokud vím, v současnosti je banka zcela solventní. Anacrites se mnou mluvil o tom, jestli by neměl ve světle těch problémů vybrat vlastní peníze – ale pozor, tohle je neveřejná informace! Předpokládám, že pokud stáhne svoje prostředky, udělá totéž i za mámu.“

Bolelo mě, že se máma obrátila o radu ohledně investování na Anacrita. Ještě víc mě bolelo, že znal její finanční poměry, zatímco já – její jediný syn – o nich neměl potuchy.

Junia se posadila, podepřela si bradu rukou a vypadala zamyšleně. „Jistě, možná by nakonec bylo lepší, kdybychom mámě vůbec nic neříkali.“

„Ale proč ne?“ ozvala se zostra Helena. Nesnášela, když lidé jednali nezodpovědně. „Někdo přece musí Junillu Tacitu varovat. Může se rozhodnout sama, co v téhle situaci podnikne – anebo, ještě líp, požádá o radu Marka.“

„Ne, to bych neřekla,“ rozhodla Junia.

„No tak ven s tím, Junio,“ řekl jsem sklesle. Už jsem jí ale téměř nevěnoval pozornost. Hodlal jsem mámu kvůli bance varovat sám. „Co máš teda za lubem?“

Nebyla by to Junia, aby si dokázala nechat ten nechutný úsudek pro sebe. „Jestli máma kvůli Anacritovi přijde o prachy, třeba to aspoň zabrání něčemu ještě horšímu.“

„Co může být horšího, než aby máma přišla o úspory?“ Málem jsem se s ředkvičkou v ústech zakuckal, a nejen kvůli tomu, jak byla pálivá.

„Jen se nedělej, že to nevíš,“ ušklíbla se moje sestra. „Celý Aventin si láme hlavu nad tím, proč tak asi Anacrites bydlí v domě u naší máti. Však víš, jakmile začnou být lidi jednou zvědaví, brzo si odpověď najdou sami.“

„Ale jakou odpověď? A s čím by si zatraceně měli lámat hlavu?“

Ještě než mi Junia stačila sdělit, co si podle jejího mínění ti její pomlouvači mysleli, začala se mě pomalu zmocňovat palčivá vlna rozhořčení: „Ale Marku! Kolem každý kašny můžeš slyšet klepy, že Anacrites je milenec naší máti."

Už jsem schroupal dost toho jejich salátu s hnědými okraji a spolykal až příliš Juniiny nezodpovědné, žlučovité zášti. Vstal jsem. Helena se na mě ani nemusela podívat a ve stejnou chvíli už zvedala Julii.

Zmohl jsem se na jediné gesto rozloučení – pokývl jsem Apolloniovi, abych nepřetrhl pouto ze starých časů. Vysázel jsem na stůl útratu a nechal mu štědré spropitné. Po tomhle výstupu uplyne hodně vody, než se k Floře odhodlám zavítat znovu.

„Tvůj čuch pro pomluvy na mě udělal dojem, Junio. Poskytla jsi mi hodně námětů k přemýšlení – a nepamatuju, kdy jsem naposled slyšel něco tak naprosto směšnýho."

„Jen před tím neschovávej hlavu do písku," odsekla má sestra bezcitně. „Možná si říkáš informátor, ale když jde o získání skutečných informací, jsi úplně k ničemu!"

„Nesbírám nezodpovědný tlachy!" odbyl jsem ji a byli jsme pryč.

XL

Došli jsme skoro až domů, když jsem se náhle musel na ulici zastavit a vztekle jsem vybuchl. Helena trpělivě čekala, až přestanu vyvádět.

Já tomu nevěřím!“

„No tak proč tropíš takový povyk, Marku?“

„Nedovolím, aby někdo mámu takhle urážel!“

Teď už jsme došli před krámek s drůbeží na Fontánovém dvoře. Nikdo nám nevěnoval pozornost. Tady už na mě byli zvyklí. A v každém případě bylo srpnové poledne. Kdo jen trochu mohl, prchl někam na venkov. Kdo tu možnost neměl, teď někde ležel na břiše a snil o tom, kdyby tak mohl vypadnout taky.

Pot se ze mě jen lil. Tunika se mi lepila na záda.

Helena pomalu pravila: „Nevíš, jestli je to pravda nebo ne. Ale měl bys připustit možnost, že i žena ve věku tvé matky – v jakémkoli věku – by si mohla dopřát potěšení z mužské společnosti. Když přivedla na svět tolik dětí, ani nemůže být úplně chladná. Marku, teď už je to hodně let, co žije bez tvého táty. Mohla by, prostě jenom by opravdu *mohla* zatoužit po něčí blízkosti na loži.“

„Jsi stejně nechutná jako Junia.“

„Kdyby šlo o mužského s mladou dívkou, tetelil by ses závistí,“ odsekla mi Helena. Zvedla naši dcerku a vydala se nahoru k bytu. Mě tam nechala, ať si dělám, co chci.

Nezbývalo mi než vyrazit za ní. Začal jsem ze sebe vztekle chrlit další otázky: „Co o tom všem víš? Je to pravda? Co ti máma řekla? Snad jste se vy dvě nad tímhle sladkobolným románkem ještě spolu nehihňaly?“

„To teda ne. Koukej – třeba na tom ani nic není.“

„Takže ti máma nic neřekla.“

„Ani by to neudělala.“

„Ženský spolu vždycky klábosí.“

„O mužích ve svém životě? To jsi vedle, Marku, hned ve dvou ohledech – ty, co jsou sdílné, nejspíš klábosí o mužích, které *by rády* za milence, ale nemůžou je mít, nebo o jiných mužích, které někdy ztratily.

A jiné by o něčem takovém nemluvily nikdy. Třeba taková Maia. Nebo já," dodala Helena a otočila se ke mně na schodech zády.

„Ty sis o mně ještě nikdy nepovídala s jinými ženami?" Podařilo se mi natolik se zklidnit, že jsem se zmohl na slabý úsměv. „Nestál jsem ti za to, co?"

I Helena se už uvolnila. „Byl jsi pro mě příliš důležitý," prohodila. A aby mi ta lichotka náhodou nestoupla do hlavy, dodala: „Stejně, kdo by tomu věřil?"

„Každý, kdo nás spolu někdy viděl dohromady, lásko."

Tu mě najednou štípla do nosu. „No, nedělej si starost. Jestli někdy utečeš a necháš mě tak, jako tvůj táta nechal vaši mámu, nejspíš si nějakou náhradu najdu – ale stejně jako tvoje máma budu pravděpodobně čekat dvacet let a zachovám úzkostlivou diskrétnost."

To nebyla zrovna nejlepší útěcha. Docela jsem si totiž uměl představit, že Helena by to udělala přesně takhle.

Kdybych se byl rovnou vydal za mámou, zřejmě by to skončilo pohromou. Naštěstí na nás kdosi zvesela volal shora z balkonu naproti v uličce. Petronius Longus. A aby určitě upoutal naši pozornost, hodil k nám dolů starou botu, kterou nahoře přechovával jen pro tento účel. Helena zašla dovnitř a já jsem na něho zatím čekal. Nebyl by to ani Petro, aby si nezačal dávat načas, jakmile viděl, že jsem nějak zaražený.

„Pořád si ještě hraješ na tribuna, Petronie? Honem dál! Nemám na tebe celej den."

„Co je to s tebou, Falcone?"

„Strašně jsem se rozčílil na svou sestru."

„Aha. Nejde snad zase o Maiu a Anacrita?" ujasňoval si.

Cítil jsem se tak zdrcený, že jsem si v tu chvíli doslova rval vlasy. „O Junii!" zaječel jsem.

„Jo tak." Hned ztratil zájem.

Byl jsem si jist, že bude sdílet mé rozhořčení, a tak jsem mu to zkrátka

musel říct. „Na Maiu zapomeň. Tohle je tisíckrát horší – Junia tvrdí, že Anacrites má pletky s naší mámou."

Petronius se rozesmál. Na okamžik jsem se cítil líp. Ale přestal se smát dřív, než jsem čekal. Tiše si hvízdl. „Ten prašivej pes!"

„Pusť to z hlavy. To přece nemůže být pravda, Petronie."

„No – ovšem, ovšem!"

„Myslím to vážně."

„Samozřejmě."

Zíral na mě. Já zase civěl na něho. Pak se zamračil. „Ty teda nevěříš, že by mohl zajít tak daleko, aby laškoval současně s tvojí mámou i sestrou?"

„Ty mě neposloucháš! S mou mámou nemá nic společnýho –"

„Ne. Máš pravdu," uzavřel Petronius rázně. „Vím, že se tě jednou pokusil zabít – ale takhle by se ti přece ani Anacrites neodvážil ublížit."

„No, díky, příteli!"

„Ani by nikoho znovu nechtěl ovládnout…"

Petronius Longus byl k ničemu. Změnil jsem téma. Nic jiného se nedalo dělat. Zeptal jsem ho, proč přišel, a – jen co se přestal hihňat nad tou záležitostí s Anacritem – odpověděl, že se objevil onen rejdař Pisarchos a nyní ho mají v držení kvůli výslechu.

XLI

Jak jsem tušil po celou tu dobu, Pisarchos – zámořský obchodník, o kterém jsme věděli, že v době, kdy byl klientem Aureliánské banky, utrpěl významné škody – byl zároveň ten muž, kterého jsem tehdy viděl v písařské dílně při hádce s Chrysippem.

Vzpomínal jsem si, že byl výrazně opálený, s drsnou, ošlehanou pletí, jež svědčila o mnoha letech, kdy byl na otevřené palubě vystaven vlivům počasí. Pevné tělo, kdysi výsledek tvrdé práce a pravidelného zvedání těžkých břemen, už s postupujícím věkem a pohodlnějším způsobem života trochu nakynulo. Jemně tkaná tunika a masivní zlaté prsteny prozrazovaly, že má peníze – nebo je aspoň schopen získat úvěr. lnu, další Řek. Jak tělesné rysy, tak přízvuk ihned prozradily, že pochází odjinud, i když hovořil nedbalou obchodnickou latinou, jakou používají kupci, a nejspíš znal i pár dalších jazyků.

Než jsme s Petroniem dorazili, prozatím ho zadržoval Sergius, mohutný bijec od vigilů. Urostlý, pohledný muž s bičem si nebyl jist, zda si v této fázi vyšetřování může dovolit nějaké násilí, a tak nám zadrženého s úlevou předal. Jemné vyslýchání nepatřilo k jeho silným stránkám. Ale ani nemělo. Sergia zaměstnávali k tomu, aby z provinilce vymlátil duši – v tom doopravdy vynikal.

Chvilku jsme si s ním jen tak povídali, jako by pro nás Pisarchos nebyl důležitý. „Jak ho sem dostali?“ zeptal se Petronius Sergia tlumeně, zatímco já jsem předstíral, že si připravuji psací potřeby.

„Kdovíproč sem přišel úplně dobrovolně!“ vyjádřil Sergius neskrývaný obdiv nad mužovou odvahou.

„To je náš důstojník pro vykonávání trestů,“ vysvětloval Petronius s úsměvem rejdaři. „Podle všeho si myslí, že jsi podstoupil přílišné riziko, když jsi sem přišel.“

Pisarchos, který musel být zvyklý, že se mu všechno podřizuje, na tako-

vou narážku sotva pozvedl tmavé obočí. Seděl na stoličce, nohy roztažené od sebe, a opíral se o kolena mohutnými lokty, jež se dobře vyjímaly nad svalnatými lýtky.

„Občan, který nám nabídne pomoc, se samozřejmě ze strany vigilů nemá čeho obávat," prohlásil Petronius. Podařilo se mu, aby to vyznělo jako výhrůžka. „A teď ty, Falcone, máš slovo. Je to tvůj případ. Už jsi našel ten stylus?"

Jeden jsem právě žvýkal na konci jako nějaký nováček a pohlédl jsem na tabulku, kterou už měl Sergius vyplněnou. „Pisarchos? Rejdař? Obchodní činnost vykonáváš z Piraea a základnu máš v Ostii?"

„Přesně tak."

„Jsem Didius Falco a jsem v této věci pověřen zvláštními úkoly. Toto je Petronius Longus, úřadující tribun. Bude tu s námi přítomen během všeobecného pohovoru."

„Bude to trvat dlouho?" zeptal se Pisarchos s hrůzou, jako by sem byl přišel nahlásit ukradenou kachnu a zapadl doprostřed nějakého veledůležitého problému.

„Tak dlouho, jak bude potřeba," odvětil jsem s náznakem překvapení. „Víš, o čem si potřebujeme promluvit?"

„Ne."

„Aha!" Vrhl jsem na Petronia pohled, který jako by říkal, že mi ta odpověď přišla kdovíjak důležitá. Rozhodl jsem se, že Pisarchovi v tom zatím ještě jasno neudělám. „Tak mi prosím řekni, proč jsi vlastně přišel na strážnici."

„Slyšel jsem na Foru o nějakém úmrtí."

„Takže dneska jsi měl cestu do Říma? A jinak se obyčejně zdržuješ v Praeneste?"

Pisarchos byl najednou překvapený, tohle ho trochu vyvedlo z míry. „Jak jsi to věděl?"

„Nevypověděl jsi to snad prvnímu důstojníkovi?" předstíral jsem, že se dívám do těch čmáranic, které mi Sergius předal. „Ba ne. Nu, zdá se, že jsi tu docela známý! Co jsi tedy přišel nahlásit?"

Byl to bystrý muž. Jakmile mu došlo, že figuruje v nějakých úředních záznamech, naprosto zkrotl. „Ptej se mě na to, co potřebuješ vědět, Fal-

cone."

Usmál jsem se. „Dobrá." Dneska jsem si s chutí hrál na rozumného chlapíka. „Pověz mi prosím něco o svých obchodních vztazích s Aureliánskou bankou."

„O mých obchodních vztazích? V čem by měly být důležité?"

„Bavíme se s jejich klienty o tom, jakým způsobem měli sjednány úvěry. Je to široce pojatý průzkum."

Zdálo se, že ho to trochu přesvědčilo. „Několikrát mi poskytli úvěr."

„Úvěry na námořní přepravu, k najmutí lodí a financování nákladu?"

„Ano. Běžná ujednání mezi dovozcem a jeho bankéřem."

„Slyšel jsem, že několik tvých cest nedopadlo šťastně, je to tak?"

„Dvě lodě se mi potopily. Vloni."

„Byla to pro tebe rána?"

Pisarchos pokrčil rameny. „A pro koho by nebyla? Ztratil jsem dvě lodě. Posádky se utopily. Přišel jsem o náklad i o plavidla. Zklamal jsem zákazníky a nekápl z toho žádný zisk."

„Měl jsi při plavbě zpoždění oproti podmínkám své úvěrové smlouvy?"

„Naneštěstí ano."

„Takže banka ti úvěry vypověděla?"

„Měli na to právo."

„Přel ses s nimi o tom?"

„To by nemělo smysl. Nebyl jsem nadšen, ale tak už to chodí."

„Takže jsi utrpěl finanční újmu? Lodě se při plavbě dostaly do špatných povětrnostních podmínek, nepojištěné, takže když šly ke dnu, nejenže jsi přišel o veškeré zisky, ale teď ještě musíš uhradit Aureliánské všechny náklady? Přivede tě to na mizinu?"

„Ále, zas tak úplně ne," odpověděl Pisarchos ponuře.

„Je to ovšem rána – seženeš dost peněz, abys začal nanovo?" Přikývl. „Další úvěr?" zeptal jsem se ho.

„Jistě."

„Ale od koho tentokrát? Obrátíš se znovu na Aureliánskou?"

Pisarchovi přeběhl po tváři obezřetný výraz. „Původně bych to byl možná udělal." Takže ani takové ztráty nemusí nutně zcela rozmetat obchodní vztah. „Dneska jsem ale na Foru zaslechl pár drbů… Snad se poku-

sím dát dohromady nějaké jiné řešení. Sdružení členů rodiny a přátel. Dva z mých synů se pohybují ve stejném oboru."

„Myslíš v námořním obchodu, nebo v bankovnictví?" zajímal se hned Petronius.

„V námořním obchodu!" dal jasně na srozuměnou Pisarchos s určitým opovržením v hlase, jako by bankovnictví ani nepovažoval za obchod. „Oba moji synové si poslední dobou vedou velice dobře, naštěstí. Tak to chodí. Podporujeme jeden druhého."

„Takže v tom případě by ses nepotřeboval obracet o pomoc na banku." Usmál jsem se. „Mimochodem, jaké drby jsi to o Zlatém koni slyšel?"

„Nebudu šířit nějaké žvásty," pronesl Pisarchos.

„Dobře. Pověz mi, neměl jsi nedávno s Aureliem Chrysippem nějakou menší rozepři – možná zrovna kvůli těm svým půjčkám?"

„Ne," odpověděl kupec. „Když potřebuju úvěr, jednám o něm s Lucriem."

Pootočil jsem se k Petroniovi a vyměnili jsme si otevřeně skeptické pohledy. Už předtím, než jsme začali, jsem mu řekl, že právě Pisarchos je možná tím mužem, kterého jsem tenkrát zahlédl při hádce.

„Chybné určení totožnosti?" nadhodil Petronius. Pisarchos se zamračil, vrtalo mu hlavou, kdo a kde by měl koho identifikovat.

„Myslím, že ne!" řekl jsem pevně.

„Ten muž působí dost jistě."

„Já taky. Neboli on docela určitě lže!"

Znovu jsem pomalu pohlédl na Pisarcha. „Poslyš, nesnaž se nás vodit za nos."

Pisarchos vypadal nervózně, ale neztratil hlavu. Jednoduše seděl dál a čekal, co se z toho vyklube. Cosi se mi na něm docela zamlouvalo. Buď to byl mazaný podvodník, nebo naprosto upřímný chlap. Přistihl jsem se, že mu přeju, aby byl nevinný.

„Viděli tě," pravil jsem důrazně, „v Chrysippově písárně."

Ani nemrkl. „To souhlasí."

„No tak proč jsi nám to neřekl?"

„Ptal ses mě na úvěr. S tím neměla moje návštěva v obchodě se svitky

nic společného."

Zhluboka jsem se nadechl a poškrábal jsem se pisátkem na hlavě. „Myslím, že bys nám to měl vysvětlit líp – a ve vlastním zájmu důkladně."

I on se protáhl, jak to lidé dělají, když se rozmluva přesune na jiné téma. „Musel jsem s ním něco probrat – obchodní záležitost za někoho jiného."

„Nic kolem bankovnictví – takže námořní obchod?"

„Ne. Ani nic kolem lodí." Tentokrát jsem čekal zase já. Pisarchos se postupně začal červenat. Vypadal, že je na rozpacích. „Promiň – nechce se mi o tom mluvit."

„Ale já si doopravdy myslím, že bys měl," nabádal jsem ho tiše. Pořád jsem cítil, že svým způsobem si stále zachovává upřímnost. „Vím, že jsi tam byl, viděl jsem tě na vlastní oči. Viděl jsem, jak odcházíš, a byl jsi bez sebe zlostí."

„S Chrysippem to bylo těžké. On by nikdy nepomohl mému… příteli."

„Nu, víš, k čemu nedlouho potom došlo."

„Nevím nic," bránil se Pisarchos. Najednou u mě začal ztrácet nemístně nabytou důvěru.

„Ale víš!" Vždyť nám řekl před chvílí sám, že to ví. Zlostně jsem mu to zopakoval: „Krátce potom, co jste se pohádali kvůli tvému záhadnému ‚příteli', někdo Chrysippa v jeho knihovně ubil. Takže jsi byl jedním z posledních, kdo ho viděl naživu – a podle toho, co nám vypověděli ostatní návštěvníci, jsi poslední osoba, o které s jistotou víme, že měla se zesnulým mužem rozepři."

Pisarchos najednou pozbyl všechnu barvu, kterou měl ve tváři jen o pár okamžiků dříve. „Já nevěděl, že je po smrti."

„Ale, opravdu?"

„Na mou duši."

„Nu, byl jsi přece pryč v Praeneste, že?" ušklíbl jsem se, sotva schopen uvěřit něčemu takovému.

„Ano – a záměrně jsem se vyhýbal tomu, abych s Chrysippem navázal nějaký styk," hádal se Pisarchos, nyní už vášnivě. „Měl jsem na něho vztek – z několika důvodů!"

„Samozřejmě že jsi měl – neslíbil ti, že k tobě pošle na návštěvu básníka? Básníka, který potom odmítl přijet –"

„On shazoval vinu na toho básníka," podotkl Pisarchos. Pořád se snažil hrát rozumného. „Cítil jsem se dotčeně, ale sotva to byla nějaká smrtelná urážka. Že bych ho kvůli tomu zabil?"

„Ti, které tenhle básník někdy bavil, by řekli, že v tomhle bodě jsi z toho vyvázl nadmíru dobře," neubránil jsem se nemístně žertovné poznámce. Hned jsem se ale vrátil k předchozímu vážnému tónu. „Člověče, tady jde o vážnou věc! A co byla ta druhá záležitost, která tě tak trápila, Pisarchu? Co tedy Chrysippus odmítl udělat pro tvého záhadného ‚přítele' – chceme to slyšet!"

Pisarchos si povzdechl. Když mi říkal, jak to doopravdy bylo, pochopil jsem, proč se s tím muž jeho ražení nechtěl svěřovat. „Šlo o mého syna," začal a najednou se na stoličce nějak kroutil. „Toho nejmladšího. Nechce následovat své bratry na moře – v zájmu klidu a míru v rodině se s ním o tom nehádám. Má svou hlavu, protlouká se, jak nejlíp umí, a snaží se dosáhnout toho, po čem touží… Zatím neměl štěstí. A já se ten den zrovna pokusil přesvědčit Chrysippa, aby klukovi podal pomocnou ruku –"

„A o co tvému chlapci jde?" zeptal jsem se. Tohle vzbudilo můj zájem.

Pisarchos se konečně přinutil, aby to ze sebe vysypal. „On chce být spisovatelem," sdělil nám nešťastně.

XLII

Jakžtakž jsem se udržel, abych se nerozesmál. Petronius Longus nebyl tak vnímavý k pocitům tvůrčích umělců, a tak ze sebe vyloudil jen vysoko posazené odfrknutí.

Jakmile už bylo tohle rozpačité přiznání jednou venku, Pisarchos se trochu uvolnil. Ačkoli měl ve tváři stále vepsaný stud, zjevně cítil, že teď, když to ze sebe vysypal, může se vrátit k jednání s námi jako rovný s rovným.

„To se stává," ujistil ho Petronius Longus se strojenou vážností a neodpustil si píchnutí, jež tentokrát mířilo na mě. „I docela rozumní, běžní chlapi, o kterých si člověk svého času myslel, že by se s nimi dalo bezpečně zajít na pohárek, v sobě někdy zčistajasna objeví estetické cítění. Nezbývá než doufat, že dostanou rozum a vyrostou z toho."

„Vrchního vyšetřovatele si nevšímej," zavrčel jsem. Za tohle si Petronius zasloužil trochu zkrouhnout své funkční zařazení.

Pohovor jsem nadále vedl já. Nehodlal jsem se Pisarchovi svěřovat, že i já píšu nějakou poezii. Hned by ho to mohlo odradit. Místo toho se mi z něj podařilo jednoduchými otázkami vytáhnout, jak se to tehdy seběhlo: Toho dne, kdy jsem ho viděl poprvé, se pokoušel Chrysippa přemluvit, aby si přečetl něco ze synovy tvorby. Pisarchos nebyl tak pyšný jako já a v podstatě byl připraven vzít na sebe výrobní náklady, jen aby jeho syn viděl, že se jeho dílo opravdu přepisuje a prodává. Jenže tou dobou (zrovna přišel o lodě a musel bance splatit půjčky) si Pisarchos nemohl dovolit uhradit ohromný poplatek za vydání, který na něm Chrysippus požadoval.

„Byl bych ty peníze dokázal dát dohromady později, až bych prodal náklad z dalších lodí, ale skutečnost je taková, že kluk by mi za to vůbec nepoděkoval. Je odhodlán podstoupit tohle všechno sám. Když jsem trochu vychladl, uvědomil jsem si, že jsem se na to měl radši vykašlat."

„To chlapci slouží ke cti. Je v něčem dobrý?“

Pisarchos jenom pokrčil rameny. Nevěděl. Literatura pro něho byla záhadou. Viděl v tom čistě jen vrtoch svého nejmladšího syna a k potomkovi se snažil stavět velkodušně. Jeho hlavní starostí teď bylo, aby ze sebe setřásl jakékoli podezření. „Chrysippus mě naštval. Po těch letech, kdy jsem byl klientem Zlatého koně, a když vezmu v potaz všechny úroky, co ode mě získal, mi snad dlužil nějakou tu laskavost. Ale když řekl ne, jednoduše jsem ten nápad hodil za hlavu, Falcone. Takhle to doopravdy bylo.“

„Předpokládám, že jsi u Chrysippa nezanechal žádné svitky. Myslím ukázky synovy tvorby.“

„Žádné jsem ani neměl. Philomelus si všechno drží pod pokličkou. Kdybych ho požádal, aby mi nějaký svitek půjčil, došlo by mu, že mám něco za lubem.“

„Tvůj syn se jmenuje Philomelus?“

„Ano. Můj nejmladší, jak už jsem říkal.“

S Petroniem jsme hrdému rodiči poděkovali za jeho upřímnost. Myslím, že na nás oba udělal docela dobrý dojem. Rozloučili jsme se s obvyklým zdvořilým přáním úspěchů pro jeho syna. Aspoň jeden z nás určitě doufal, že ten nešťastník nebude jednou muset šplhat někde vysoko v plachtoví, když by mu ke štěstí docela stačilo, aby si mohl prostě jen psát. Třeba má nějaké nadání. Možná že má nejen nadání, ale jednoho dne by mohl být i úspěšný. To by pak jeho táta koukal! Naneštěstí jsem věděl, jak to ve světě literatury chodí, a tak bych byl překvapen sám. Byl to svět, kde kvetla průměrnost, zatímco tvůrčí génius často hynul na úbytě.

Poté, co Pisarchos odešel, řekli jsme si, že toho pro dnešek bylo dost. S Petroniem jsme na případu pracovali od časného rána, kdy našli pod Probovým mostem tu mrtvolu. Zmínil jsem se, že se Nothokleptes vynasnaží zjistit, které vymahače Lucrio využívá pro své bankovní obchody. „Měj se na pozoru, Falcone. Tyhle typy jsou pěkně záludný.“

„Ovšem. Pokud se mi připletou do cesty, dám ti vědět, ať můžeš vzít svý chlapce a probrat s dotyčnými, jestli náhodou dnes v noci toho dějepisce nepověsili oni!“

„To by byla hezká práce pro Sergia,“ souhlasil Petronius. Zvýšil hlas:

„Neměl bys chuť vzít si do parády pár vymahačů dluhů?“

„Já ne,“ odpověděl Sergius bez váhání. „Tihle prevíti jsou nebezpeční.“

Vida! Obyčejně neměl z ničeho strach. To mi dělalo starost. Nu, měl jsem k ní důvod, když jsem si pomyslel, že se s nimi budu muset zaplést *já. A* tak jsem se teď raději rozhodl podniknout něco, o čem by jiní lidé naopak předem nijak nedumali, i když já jsem věděl, že to bude taky pěkně riskantní: Vydal jsem se navštívit mámu.

Daleko jsem ale s tímhle šíleným plánem nepokročil. Zabránila mi v tom Helena Justina. Jakmile jsem se přiblížil k činžáku, v němž máma bydlela, málem jsem se srazil se svou družkou, která zrovna vycházela ven. Přísně se na mě podívala.

„Zmínila ses jí o té pomluvě s Anacritem?“

„Ovšemže ne! A ona sama na to téma nic neřekla, Marku. Jen jsem jí sdělila diskrétní varování ohledně problémů s Aureliánskou bankou a řekla jsem jí, že pokud bude potřebovat radu, mohla by to probrat s tebou.“

„Já tam přece jen zajdu.“ Helena mě zpražila ledovým pohledem, a tak jsem zůstal venku. „No dobře, dobře – směl bych teda aspoň varovat Maiu? Je ve velmi křehkém rozpoložení a někdo by jí měl říct, že její důvěryhodný ‚přítel' je možná krvesmilník na kvadrát –“

„Nepřibližuj se ani k jedné.“ Helena byla neoblomná.

Můj chabý pokus o odpor přerušil jeden z máminých sousedů, který se batolil kolem. Vyskytovaly se tu vesměs poněkud vetché osoby, tomuhle stařík ovi muselo být přes osmdesát. Byl holohlavý a vyzáblý, nachýlený dopředu jako vlásenka, ale klapal si to o holi docela křepce. Helena se s ním už jistě někdy musela setkat, protože se navzájem pozdravili.

„Dobrý den, mladá dámo. Tak tohle je syn Junilly Tacity?“ zaskřehotal, popadl mě za ruku, aby mi s ní potřásl – ve skutečnosti mi ji spíš jen rozvibroval.

„Ano, to je Marcus Didius,“ usmála se Helena. „Marku, tohle je Aristagoras, pokud se nemýlím.“

„Správně. Má dobrou paměť – kéž by mi ta moje sloužila taky tak. Rád tě poznávám, chlapče!“ Pořád se ještě celý třásl i s mou polapenou rukou. „Tvá máti je dobrá žena,“ sdělil mi – konečně aspoň jedna osoba, která nevěřila, že by si máma mohla něco začít se svým podnájemníkem.

Podařilo se nám ho setřást, i když se zdálo, že by se na nás nejraději úplně přilepil. Helena mě v tom zmatku dokázala odvést od původního účelu návštěvy a vzala mě na krátkou společnou procházku domů. „Musím si s tebou promluvit o těch svitcích, Marku."

„Svitky teď hoď za hlavu."

„Přestaň být naštvaný. Myslím, že tě to bude zajímat. Něco z toho, cos mi říkal, nesedí."

Dobrá, nechal jsem se tím upoutat – Fortuna mi dala jasné znamení, že záchrana mámy před hanbou dnes není na pořadu dne. Anacrites musel na nebeském panteonu uplatit některého znuděného boha.

Zabručel jsem. Informátor, který se předváděl jako trochu vypelichaný medvěd, však nemohl Helenu zastrašit „Tak co je teda s tím praštěným řeckým románem, zlatíčko?"

„Je to tak, jak jsi mi říkal – že byl Passus tím, co četl, docela okouzlen?"

„Skoro se od toho nemohl odtrhnout." Kromě okamžiku, kdy vycítil příležitost, že by mě mohl přistihnout v trapné situaci ve Vibiiných spárech… O tom jsem ovšem pomlčel.

„Nu, Marku, musel jsi mi dát něco docela jiného. Tohle je docela… no úplně strašný."

„Ale? Že by se nechal Passus okouzlit až příliš snadno?"

Helena vypadala pochybovačně. „Různým lidem se líbí rozdílný obsah nebo styl psaní. Ale domnívám se, že musel číst příběh od jiného autora než já."

„Nezapomeň, někteří lidé jsou schopni prokousat se úplně vším… Passus je pro mě nová osoba. Neznám ho tak dobře, abych dovedl posoudit jeho čtenářský vkus. Ale vypadá rozumně. Podle vlastních slov má rád dobrodružné příběhy, kdy se toho hodně děje. A nemusí se zrovna hrabat v nějakých milostných citech. Pro tebe by to třeba bylo příliš mužské čtení."

„To bych zvládla. Stejně, všechny tyhle příběhy mají vždycky tak romantický pohled na život…" Helena se odmlčela. Ráda mě škádlila, když jsem byl až příliš vážný. „Ale ne, dobrodružné báchorky jsou možná *opravdu* víc pro muže. Vždyť kdo jiný než muži sní o dokonalých ženách a ideálních milostných vztazích. Ženy znají tu druhou stránku: Že život je tvrdý a většinu ho vyplní tím, že dávají do pořádku ten binec, co nadělají

muži.“

„Teď mluvíš jako máma.“

Přesně jak měla v úmyslu, podařilo se jí získat mou pozornost. Bylo pozdní odpoledne a zvolna jsme se procházeli. Sluneční žár se s prodlužujícími stíny vytrácel, ačkoli bylo stále plno světla. U zamčených krámků tu a tam začínali otevírat okenice. Prodavači zametali rozšlápnuté fíky a vodou splachovali lastury a rybí kosti.

„A o čem tu teda mluvíme, drahoušku? Nějaké poetické drama?“

„O próze.“

„Ó. Myslíš samý tlachání.“

„Vůbec ne. Dobře napsaný únik před skutečností, který tě jako čtenáře přiměje odvíjet svitek dál, i když už ti dohasíná olejová lampička a začínáš dostávat křeče do zad.“

„Nebo dokud ti neklesne hlava a nepodpálíš si postel.“

„U nejlepších z nich,“ napomenula mě Helena, „nemáš ani *pomyšlení na.* to, abys usínal, dokud je nedočteš.“

„Jsou pitomý příběhy vždycky tak poutavý?“

„No, ty pitomé jsou v tomhle ohledu nejhorší… Příběhy mohou být hloupé, zápletky nepravděpodobné – ale lidské emoce budou nesmírně silné a opravdové. Víš, o čem tu mluvíme? To, co čtu, se pravděpodobně jmenuje *Zisimilla a Magarone.* Najdeš tam překrásnou dívku, která je ve skutečnosti tvrdší, než vypadá, a hezkého chlapce, který je zase ufňukanější, než si ona myslí. Potkají se náhodou –“

„To zní, jako by to bylo o nás dvou.“

„Ne, tohle je o opravdové lásce,“ usmála se Helena. „Ne o dívce, která na chvilku polevila v pozornosti, a o muži, který toho využil.“ I já jsem se zazubil, a Helena zatím pokračovala: „Nuže – ten pár se smí vzít, dokonce mají první dítě. Pak jim začne trápení. Rozdělí je neblahé neštěstí – a po něm se oba vydají na nesmírně dobrodružnou cestu –“

„Předpokládám, že to bude ta část, co se tak líbila Passovi.“

„Ano. Pokud je nedostanou piráti, zmocní se jich vojsko dobyvatelů. Každá z postav teď musí strávit celé roky pátráním v divočině po někom, koho považují za mrtvého. Mezitím se piráti pokusí jednu dívku znásilnit, ale duchapřítomný otrok nebo věrný přítel zachrání další postavu, snad

našeho hrdinu – ačkoli ten by ve svém žalu a osamění nejraději zahynul. Ale přece, jak tak bojuje s obludami a pokušeními, upne se k naději –"

„Slušné, ale není toho trochu moc?" ušklíbal jsem se.

„Hrdince vyhrožuje nelítostný sok a je neprávem odsouzena, získá si ale úctu vznešeného krále, který ji zajal a uvrhl do otroctví, a nyní se pochopitelně zamiluje do její skromnosti, moudrosti, vytrvalosti a zářivé přirozené krásy. A konečně, laskavou péčí božstev, která střeží každý jejich krok, aniž se jim zjeví, jednoho dne –"

„Tady někde už musí dojít papyrus –"

„- se dvojice znovu shledá, v slzách a úžasu. A otevře se před nimi život naplněný nekonečným štěstím."

„Báječné!" zasmál jsem se vítězoslavně. „Ale ten svitek, co jsem ti dal, nejspíš takových kvalit nedosahuje?"

Helena zavrtěla hlavou. „Ne. Podle všeho jenom ten, co má Passus."

„Ale ty jsi měla ten svůj teprve od oběda."

„Já čtu rychle."

„Ty podvádíš!" obvinil jsem ji. „Něco přeskakuješ."

„No, u tohohle opravdu vynechávám. Vypustila jsem nečestného zbojníka a cizokrajnou svůdnici – a nechtělo se mi mrhat časem nad nabubřelou velekněžkou. Ten příběh je děsný. Mám na práci lepší věci."

„Hmmm. To je divné. Chrysippus byl podle všeho zdatný obchodník. Určitě by něco tak mizerného odmítl."

Helena se zatvářila pochybovačně. „Neříkal o něm Turius, že má jako vydavatel špatný úsudek? V každém případě, ono to není tak jednoduché. Zdá se, že jsi mi dal dvě různé verze toho spisu *Zisimilla a Magarone."*

„Passus si to myslel taky."

„Vypadá to, že některé části byly předělané – myslím, že jiným autorem. Upřímně řečeno, Marku, výsledek je stejně žalostný. Rozdílný, ale stejně hrozný, protože se to snažili odlehčit a udělat veselejší. Ať už se toho přepisování chopil kdokoli, měl o sobě vysoké mínění – ale neměl tušení, co je v tomhle žánru potřeba."

„Mám dojem, že vydavatelé někdy požadují, aby se rukopis vylepšil, než ho přijmou k opisování… A co ty svitky, co čte Passsus? Zdá se, že kápl na dobrého autora. Třeba má tu pasáž se šlechetným zbojníkem a

nečestnou velekněžkou, kde se ze soka v lásce vyklube vzor velkomyslnosti," posmíval jsem se.

Helena mě doplnila: „Zatímco barbarský král, v jehož moci se ocitnou, je úplný darebák? Měla bych to probrat s Passem," nabídla se. „Můžeme si příběhy vyprávět navzájem a uvidíme, k čemu dospějeme potom."

Výborně. Ona bude taktní. A pokud jemu chybí úsudek, Helena problém odhalí, aniž se ho dotkne. Jak jsem Helenu znal, posléze z Passa udělá bystrého literárního kritika, aniž si ten chlapík vůbec všimne, že ho v otázce vkusu úplně přeškolila.

Byl to dlouhý den. Mrtvola, rozhovory s podezřelými, zděšení v rodině. Kráčeli jsme s Helenou přes Aventin a já jsem všechno záměrně pustil z hlavy. Aventin pro mě zůstával nejoblíbenějším ze sedmi pahorků. A teď, kdy se město koupalo ve slunečním světle podvečera a zvolna vychládalo, nastala i moje oblíbená denní doba. Lidé odpočívali po práci, někteří se strojili k večerní zábavě. Činžáky se rozléhaly ozvěnou, jak se na úzkých schodištích a v těsných bytech začínaly prolínat denní a noční stránky života. Vůně zvětralého kadidla se vytrácela, velké chrámy se vyprazdňovaly a zamykaly před příchodem tmy.

Kolem úpatí a na svazích pahorku jsme tu měli řadu důležitých posvátných budov. Spodní ulici podél Cirku Maxima lemoval Merkurův chrám a chrám Slunce a Luny. Na svahu stál Dianin chrám, jeden z nejstarších v Římě, vybudovaný ještě králem Serviem Tulliem, a velký chrám bohyně Cerery, vypínající se nad Trojitou bránou. A byl tu také jeden z mnoha římských chrámů zasvěcených Minervě.

Dřív bych na tato místa téměř ani nepomyslel. Táhlo by mě to spíš ke krámkům a vinárnám. Můj zájem informátora mířil k místům, kde se bavili a debatovali lidé. Chrámy k nim teoreticky patřily také, ale považoval jsem je za cosi příliš špinavého na to, abych se s nimi zatěžoval. Moje nedávná funkce prokurátora posvátné drůbeže Junony Monety v jejím státním chrámu na Kapitolu ve mně probudila větší vnímavost k náboženským místům – už jen z pocitu sounáležitosti k ostatním nešťastným držitelům bezvýznamných úřadů. Dodržováním náboženských úkonů se chytí do pasti nejen ošuntělí kněží z povolání, ale i mnozí smolaři jako já, který jsem

se najednou při svém občanském vzestupu ocitl připoután k nějaké svatyni. Věděl jsem, jak rádi by se z toho ulili – a touha po úniku je silný lidský motiv pro nejrůznější záhadné činy.

Máma bydlela nedaleko Minervina chrámu. Minerva, bohyně moudrosti a umění spojovaná s řeckou Athénou, patronka řemesel a řemeslnických spolků, má postranní kapli v monumentálním chrámu Jupitera kapitolského a velký oltář na úpatí Caelijského pahorku. A byla přítomna i zde, jako bohyně aventinská. Opožděně mi došlo, že ta klidná, asketická dáma, jejíž chrám dodával důstojnosti mámině čtvrti, figuruje i v Chrysippově případu. Její jméno mi přece sdělil jeden z podezřelých, a já jsem to pak nijak dál neprověřoval. Diomedes, Lysin a Chrysippův syn a zakrátko i Vibiin přiženěný příbuzný, přece jmenoval chrám jako jedno z míst, kde se měl zastavit onoho dne, kdy byl zavražděn jeho otec. Minerva byla jeho dosud neprověřené alibi. Když se mě Petronius ptal, zda ve vyšetřování nezůstaly nějaké velké mezery, na tuhle jsem zapomněl.

Chrám stál jen kousek od domu Diomedova otce, na dohled od horního konce Clivu Publicia. A taky nedaleko od mého vlastního bytu. Diomedovo spojení proto byla záležitost, kterou jsem mohl s úspěchem prozkoumat nazítří, jakmile se kněží vrátí do práce – pokud takhle mohu označit úkony ve svatyni zasvěcené rozumu a umění.

XLIII

Noc na Aventinu, mém milovaném pahorku.

Mezi chomáčky oblaků probleskují hvězdy a záhadný, klidný svit planet. Neodbytná, strnulá srpnová horkost, pořád jako by se nedostávalo vzduchu k dýchání. Spáči leží nazí nebo se nešťastně převalují na shrnutých pokrývkách. Jen tu a tam je slyšet výkřik milostného vytržení, vzácně se ozve zahoukání sovy. Těch několik málo hodin, kdy bujaří flamendři ztichli, skleslí na neosvětlených stolech v nejhorších nálevnách, kde už nad nimi i děvky zlomily hůl vyčerpáním či opovržením. Zapálení příznivci večírků se všichni přesunuli na pobřeží. Tam se do temnoty nad Kampánií ozývají jejich flétny, kastaněty a hysterický křik, takže Řím má aspoň trochu klid. Vozy, jichž za soumraku zaplnily město celé tisíce, teď snad konečně znehybněly.

Hluboké ticho noci, kdy se někdy začne k zemi snášet déšť, zprvu neznatelný, postupně sílící, až zazní první hrom – dnes ale žádný nepřišel. Této noci nad městem zůstalo jen dusivé srpnové horko i v onom krátkém čase, kdy se nic ani nepohne, chvilku před úsvitem.

Najednou mnou zatřese Helena, aby mě probudila. „Marku," šeptá. Její naléhavost se vkrádá do mého divokého snu, v němž mě pronásleduje velká smažená masová koule s křídly, z níž odkapává rybí nálev. Helenin strach mě naráz vytrhává k plné bdělosti. Natahuji se pro zbraň – ale pak začnu tápat po něčem, čím bych si mohl posvítit. Už jsem s ní prožil tři roky. Už mi došlo, co je zdrojem obtíží: Nikoli nemocné dítě nebo štěkající pes, dokonce ani žádný násilný rozruch aventinského podsvětí venku na ulici. Její odpočinek narušilo vysoké, pisklavé bzučení. Těsně nad hlavou zaslechla komára.

O hodinu později stojím rozzuřený se sandálem v ruce, s krhavýma očima. Pronásledoval jsem toho lstivého tyrana od stropu k okenici, pak do záhybů pláště pověšeného na dveřích, odkud zase nepozorovaně vyklouzl

ven. Helena má oči na stopkách, nyní už vidí obrysy té zatracené havěti v každém stínu, v každé prasklině veřejí. Právě teď zaplácla rukou suk v dřevěné stolní desce, který jsem se sám pokusil zabít už třikrát.

Oba jsme nazí. Není v tom nic erotického. Teď jsme jen přátelé, spojenci v nenávisti vůči tomu ďábelskému hmyzu. Helena je nepříčetná, neboť tihle netvoři jdou vždycky po její jemné pokožce. Komáři se na ní popásají s hroznými důsledky. A oba je taky podezříváme, že by mohli roznášet letní choroby, možná schopné zahubit naše dítě nebo nás samotné. Tohle je v našem obydlí nezbytný rituál. Máme uzavřenou dohodu, že každý komár je náš nepřítel, a tohohle tedy pronásledujeme společně. A zas od lože ke stěně, až jsem tu potvoru konečně zamáčkl. Krev na sádrové omítce – nejspíš naše vlastní – je znakem našeho triumfu.

Společně znovu klesáme do postele, nohy a paže propletené, náš pot se mísí navzájem. Okamžitě usínáme. Víme, že teď už jsme v bezpečí.

Začínám se probouzet. Jsem si jist, že jsem někde nad uchem zaslechl další neodbytné pištivé zabzučení. Ležím nehnutě, Helena spí dál. Pořád se mi chce věřit, že se mi o té nové potíži jenom zdálo. I já znovu usínám. Teď se mi zdá, že pronásleduji hmyz o velikosti ptáků.

Umím být ve střehu. Jsem vycvičený pozorovatel. Jako strážce klidné noci dohlížím na to, aby byla bezpečná pro ty, které miluji. A přece nic nevím o stínech, jež se teď míhají kolonádou kolem prádelny na Fontáno-vém dvoře. Neslyším kradmé kroky, které se plíží po schodech, dokonce ani ránu, jak humpolácká bota kope do dveří.

Ze všeho nejdřív si uvědomuji až to, jak do pokoje vbíhá Marius, můj synovec a svědomitý pečovatel o štěňátko, a ječí, že nemůže spát kvůli tomu binci, co je slyšet z bytu odnaproti.

Teprve v tu chvíli popadnu dýku a vyrazím ven. Jakmile jsem vzhůru, jasně rozpoznávám, odkud to pozdvižení přichází, a uvědomuji si – s mrazivým strachem v srdci –, že někdo napadl mého přítele Lucia Petronia.

XLIV

Na jeho tvář nikdy nezapomenu.

Ten výjev ozařoval jen přízračně mdlý svit nástěnné lampy. Petronius už byl skoro zardoušený. Plíce se mu musely málem rozskočit. Obličej měl úplně rudý, zkřivený úsilím, jak se pokoušel osvobodit. Vrhl jsem nůž přímo od dveří, nebyl už čas na to, abych překonal místnost. Poté, co jsem vyběhl šest dlouhých úseků schodiště, prostě jsem už sám ztrácel dech. Nezamířil jsem dobře. Nu, minul jsem. Čepel se tomu obrovskému chlapovi jenom mihla kolem tváře. Nebylo to ale docela marné. Přece jen Petronia pustil.

V hlavním pokoji panovala naprostá spoušť. Když vyrazili dveře, Petronius určitě vyskočil. Věděl jsem, že v určitý okamžik se musel ocitnout na balkoně – aby přivolal pozornost, shodil dolů celou lavici, převrhl ji přes kamennou římsu. Jak jsem sem spěchal, na ulici jsem do ní sám vrazil a ošklivě se odřel pod kolenem. Těsně potom jsem šlápl na rozbitý květináč, který mi pořezal chodidlo. Petronius nejspíš dělal, co mohl, aby zburcoval sousedy dřív, než útoku podlehne. Pak už ho ten obr vtáhl do hlavního pokoje, kde jsem je našel.

Nikdo jiný než já nepřiběhl na pomoc. Jak jsem vybíhal schody, věděl jsem, že kolem leží lidé, všichni už bdělí, ve tmě jako přimražení hrůzou, ale nikomu se nechce zasahovat, pokud není sám ohrožen na životě. Nebýt Maria, Petronius už by byl uškrcený. A teď nás ten obrovitý útočník možná zabije oba.

Ani Milo z Krotonu by proti němu nic nezmohl. Tenhle netvor by dokázal zápasit s nosorožcem – sázkovým naháněčům by pěkně zamotal hlavu, jak mají určit kurz. Kdyby chtěl, mohl by snad zastoupit cestu vedoucímu čtyřspřeží řítícímu se plnou rychlostí při vozatajském závodě, chopit se otěží a zastavit koně, aniž by vůbec musel příliš zatínat záda nebo své mohutné nohy. Už jsem pár svalovců viděl, ale tenhle zastiňoval všechny

vzpěrače a zápasníky, které jsem kdy spatřil bojovat.

Petronius nebyl žádný střízlík, teď ale ležel té obludě bezvládně u nohou jako vyřezávaná panenka. Do obličeje mu nebylo vidět, hlavou mi proběhlo, že už je možná mrtvý. Stůl z borového dřeva, tak těžký, že nám kdysi trvalo tři dny, než jsme ho vyvlekli do schodů, stál v jednom rohu místnosti s přeraženou hlavní rozpěrou. Všechno, co předtím bylo na něm, leželo rozmašírované na jedné hromádce. Stačil jemný pohyb kotníkem a obr trosky odkopl stranou. Všude se válely střepy z těžkých hrnců. Nic nenasvědčovalo tomu, že by tu zaznělo byť na chviličku nějaké *„Pojďme si o tom rozumně promluvit“…*

Popadl jsem jednu amforu a mrštil jí po něm. Odrazila se mu od hrudníku, a jak dopadla na zem, rozbila se a na všechny strany vychrstlo víno. Bezděčně mě to rozlítilo – Petronius byl na víno znalec, takže muselo jít o kvalitní pití – a vrhl jsem surovci do obličeje stoličku. Zachytil ji jednou rukou a roztříštil ji na hromádku štěpin. Ve své původní kanceláři – což byl právě tenhle byt – jsem nikdy neměl příliš mnoho nábytku, ale teď už tu nezůstal doslova jediný kousek pohromadě.

Petronius měl na vnitřní straně dveří zavěšenou tógu. Pohlédl jsem dolů na svou nahotu, jako bych se zastyděl, a popadl ten rozměrný bílý kus vlněného oděvu. Když se teď obr blížil, aby vymačkal život i ze mě, jednou jsem tógu protřepl, jako bych do ní chtěl vklouznout a zemřít ve vší slušnosti – a prudce jsem mu s ní švihl do očí. Bílý oblak látky ho přinutil zamrkat. Chňapal po mně, ale přehodil jsem mu tógu kolem hlavy jako kus vyváleného těsta. Uhnul jsem mu a pokusil se proniknout ke své dýce. Prolít krev bylo mou jedinou nadějí. Jakmile by mě dostal do spárů, byl by se mnou konec.

Zapotácel se, na chvilku uvězněný v záhybech tógy. Popadl jsem nůž, a protože jsem se mu nemohl dostat ke krku, vrazil jsem mu ho mezi mohutné lopatky. Moje dýka už svého času připravila pár mužů o život, ale teď? Stejně dobře jsem se mohl pokoušet naporcovat nejlepší býčí kýtu kudličkou se slonovinovou rukojetí na loupání švestek. Obr se otočil, trochu podrážděně zavrčel, a mně nezbývalo než udělat jedinou možnou věc: Skočil jsem mu na záda, kde jsem se načas ocitl mimo dosah jeho tlap. Věděl jsem, že mě může narazit na zeď, což by se mi při jeho síle stalo osud-

ným. Ovinul jsem ho paží kojem krku a stáhl mu tógu ještě níž, aby neviděl.

Jednou volnou rukou chňapal za sebe a klopýtavě vyrazil kupředu. Ohromné chodidlo minulo nehybného Petronia jen o nepatrný kousek. Netvor teď levou rukou nahmatal horní část mého stehna a začal je drtit, až jsem málem omdlíval. Klátil se dopředu, nabral rychlost – a čirou náhodou si to poslepu namířil rovnou do dveří na balkon. Ve veřejích se zaklínil a já tak stále zůstal v místnosti. Sklouzl jsem dolů na podlahu, vzepřel jsem se hlavou a ramenem o jeho pas a zabral vší silou, jež ve mně zbyla. Tím se mu paže ve veřejích přimáčkly k tělu. Pořád ho ještě oslepovala ta tóga, zaklínil se tam, ale bylo jasné, že to nebude trvat věčně. Dokonce ani moje veškerá tělesná váha tu nebyla nic platná a v čiré hrůze jsem horečně přemítal, co si mám počít.

Teď se ozvalo zapraskání látky. Tóga nevydržela. Cítil jsem, jak se ten surovec otřásl. Chystal se zabrat plnou silou. Buď se zhroutí zeď, nebo se násilím vytrhne a vyjde ven. Staré křídlové dveře, které si už v dobách mého bydlení užily své, zaskřípěly na protest. Zasténal jsem námahou. Do toho se ozvalo ještě nějaké jiné zaskučení. Svaly jsem měl napjaté k prasknutí, tlačil jsem do něj, až mi bosé nohy podklouzávaly. Slyšel jsem naříkavé zvuky, jako kdyby Petronius přicházel k sobě po těžké noci. A okamžik nato už se vzepřel vedle mě.

Ten obr by nám dvěma dokázal v boji vzdorovat stejně hravě jako jednomu, neuvědomil si však, co se chystá. Mžourajícíma očima, do kterých mě štípal pot z toho zápasu, jsem zachytil Petroniův mdlý pohled. Nepotřebovali jsme se nahlas domlouvat. Naráz jsme prudce zabrali veškerou silou jako jeden muž a vytlačili jsme útočníka dveřmi ven.

Vypotácel se na římsu. Musela být bytelnější, než jsem čekal, protože jeho drtivé váze odolala. Tápal kolem sebe, aby se zachytil nějaké kamenné opory, ale to už jsme se vyřítili vpřed. Každý z nás se chopil jedné nohy. Zvedli jsme je až nad hlavu, ustoupili dozadu a vzápětí ta ohromná chodidla odstrčili od sebe.

Bylo to drsné, ale neměli jsme na vybranou. To on napadl nás. S Petroniem jsme dostali tuhle jednu jedinou šanci a instinktivně jsme se jí chopili. V okamžiku, kdy jsme mu zvedli nohy, ten rozložitý chlap vyrazil hlasitý

skřek. Mohutnou hrudí a břichem žuchl o kamenné zábradlí, před očima se nám naposledy mihly jeho podrážky a vzápětí už se převalil hlavou napřed do prázdna.

Opřeli jsme se jeden o druhého, zaklesli jsme se jako dva opilci a lapali po dechu. Snažili jsme se neposlouchat ten krátký okamžik ticha, následovaný těžkým dopadem těla na zem. Když jsem se pak přece jen naklonil a podíval dolů, na kratičkou vteřinu se mi zdálo, že tam snad leze po čtyřech, ale ve skutečnosti ležel nehybně, nadobro mrtvý.

Potom to bylo docela zajímavé. Najednou se odkudsi zhmotnily tmavé postavy a skláněly se nad tělem. Viděl jsem, jak jeden bledý obličej pohlédl nahoru, ale na tu vzdálenost jsem ho nepoznal. Zmocňovala se mě slabost, takže jsem se možná mýlil, ale zdálo se mi, že se tělo pokusili odtáhnout. Jenže musel být příliš těžký. Po chvilce se všichni chvatně rozešli.

Muži, kteří přišli potom, byli vybaveni světly a píšťalou. To musel být docela určitě oddíl vigilů.

Čekali jsme, až jim dojde, že jsou v blízkosti Petroniova bytu, a vystoupají nahoru k nám. Oba jsme byli úplně vyřízení. Mohli jsme na ně dolů zavolat, ale byli jsme příliš vyčerpaní, tak jsme jen ochable zamávali.

„Kdo byl ten tvůj přítel, Lucie?“ zeptal jsem se ironicky.

„Myslím, že spíš tvůj, Marku.“

„Vážně už budu muset rozhlásit do světa, že jsem změnil adresu.“

„Výborně,“ souhlasil Petronius. Teď na tom byl opravdu špatně. Pokoušeli jsme se vzchopit, ale z větší části bez úspěchu. Tiše dodal: „Chtěl prý zarazit ty pomluvy o Aureliánské bance.“

„On ti to řekl? Copak mu nevadilo prozradit, že ho poslal Lucrio?“

Petronius měl skřehotavý hlas, jak měl pomačkané hrdlo. Jednou rukou se držel za šíji. „Měl mě nadobro oddělat.“

Chvilku jsme zůstali potichu. Těšili jsme se z tohohle okamžiku. Oba jsme si vychutnávali tu skutečnost, že Lucius Petronius Longus zůstal mezi živými.

„Hele,“ zakrákoral, „to byla moje tóga, co jsi zničil?“ Nošení tógy nesnášel, jako každý správný Říman. Patřila žel k nepostradatelným náležitostem života.

„Obávám se, že jo,“ Opřel jsem se o venkovní zeď, protože se mi uděl-

lalo trochu špatně. „Myslím, že je na cáry. Dal bych ti svou, ale Nux si na ní udělala pelíšek pro svý štěně."

Petronius se posadil na zem, protože by se už neudržel na nohou. Hlavu si zabořil do dlaní. „Můžeme si koupit nový, co se k sobě budou hodit, jako nejlepší přátelé." Nastala pauza. Nebylo to poprvé, co jsme se cítili jako nejlepší kamarádi, ale přitom nám bylo úplně nanic. Tentokrát jsme to ani nemohli přičítat nějaké prohýřené noci. „Díky, Falcone."

„Mně neděkuj." Petro si vytrpěl své, než jsem dorazil. Byl na pokraji mdlob. Já sám jsem byl tak zesláblý, že jsem mu mohl sotva nějak pomoci, ale teď už jsem konečně slyšel, jak po schodech stoupají vigilové. „Můj drahý Lucie, ještě jsem se ti nepřiznal, co jsem provedl s tvou amforou."

„Nemyslíš doufám tu s chalyboniem? Vážně jsem chtěl konečně ochutnat to…"

„Dovoz, co? Muselo tě stát jmění!"

„Ty zatracenej pacholku," zamumlal Petronius chabě. Pak se zhroutil, čelem napřed. Neměl jsem sílu ho nějak zachytit, ale podařilo se mi aspoň natáhnout levou nohu, takže jeho obličej – teď už nebyl tak přidušený a rudý – sklesl na moje bosé chodidlo. Byla to aspoň o něco lepší poduška než tvrdá podlaha.

XLV

Probudil jsem se pozdě, už zase ve své vlastní posteli. Ze dveří ložnice se na mě dívala moje sestra Maia. „Nechceš se napít? Udělala jsem trochu horkého *mulsa.*“

Opatrně jsem se doplížil do obývacího pokoje. Tělo mě bolelo, ale už jsem zažil horší věci. Tentokrát jsem neměl žádnou zlomeninu ani otevřené zranění. Hlouběji uvnitř jsem žádnou bolest necítil.

Nux i se štěnětem vrtěly ocásky jako u vytržení. Mrňous tím svým mával bez ustání, zato Nux mě teď skutečně vítala. Kolem se motala Julinka v chodítku na kolečkách. Už ho sice nepotřebovala, ale náramně se těšila z toho rámusu, který s jeho pomocí mohla tropit. Maia to tu zřejmě dostala na povel.

Po Heleně nebylo ani vidu ani slechu. „Nevíš, co dělá?“

„Ale jistě!“ odpověděla Maia důrazně. „Vím *přesně,* co podle svého mínění dělá.“ Chopil jsem se pohárku a vrhl na sestru tázavý pohled. Její tón se změnil. „Zdá se, že obrací vzhůru nohama celou knihovnu.“ Takže si s Passem navzájem půjčují svitky. Maia mi zřejmě nehodlala sdělit, co ji vede k tomu, aby se vyjadřovala tak rozhořčeně. Šlo asi o nějaké dámské záležitosti, na které jsem podle ní ještě dostatečně nevyzrál.

„Jak je na tom Petronius?“ Vigilové ho k nám v noci přitáhli na nosítkách a položili ho na naši čtenářskou pohovku.

„Je vzhůru.“

„Dost na to, aby vás dva mohl hlídat,“ zaskřehotal můj přítel. Teď se objevil ve dveřích, bosý, do půl těla nahý, jen s prostěradlem omotaným kolem boků. Hned si to k němu namířila Julia a chodítkem mu tvrdě vrazila do kolena. Škubl sebou bolestí. Maia mlčky ukázala na konec mé lavice a pak jen bez dalšího přispění sledovala, jak se Petronius vleče přes pokoj, aby se posadil. Jakmile dosedl, zazubil se na ni, jako by chtěl dát najevo, že málem upadl a ona dobře ví, že by ji minul jen o vlásek.

Maia nás oba přejížděla pohledem. „Vy jste mi teda páreček."

„Roztomilí malí drahoušci?" nadhodil jsem.

„Praštění troubové," ušklíbla se Maia.

Uvažoval jsem, kdy se asi tak vrátí Helena. Potřeboval jsem s ní mluvit. Moje sestra na své posměšky brzy zapomene. Zato Helena toho bezprostředně poté, co jsem se ocitl v nějaké bryndě, nikdy moc nenapovídala, ovšem zase si takovou událost pamatovala mnohem déle a vždy ji daleko víc děsilo, v jakém nebezpečí jsem se ocitl. Pokaždé, když se pak v noci venku ozvaly nějaké nepříjemné zvuky, musel jsem ji obejmout a bránit před vzpomínkami na hrůzu noci minulé.

Petronius natáhl ruku, aby si vzal pohár, který mu Maia nepříliš ochotně nalila. Tu mu prostěradlo sklouzlo a odhalily se početné odřeniny. V noci přivolali Scythaxe, vigilského lékaře, který prověřil, zda nemá polámaná žebra. Ranhojič usoudil, že všechna vydržela. Nechal mu tu nějaký výtažek proti bolesti, z něhož si teď Petronius trošku nenápadně odlil do poháru.

„Vypadá to dost hrozně." Maia měla pravdu. Petronius měl pěkné tělo, ale ten obr mu nejspíš chtěl nejdřív dát co proto a teprve pak ho zardousit. Právě to bylo možná něco z těch zvuků, které v noci zaslechl Marius. Maia nad mramorově černými a rudými šrámy nesouhlasně přivřela oči. Petronius se hned nadechl, aby jí ukázal, jak se umí udržovat ve formě. Zacukalo jí to koutky úst. „Měl by ses přestat honit za ženskýma. Pár šikovně rozmístěných jizev by možná působilo romanticky – tohle je ale jednoduše děsný."

„Přestanu je prohánět, až narazím na tu pravou," podotkl Petronius a zíral do svého horkého nápoje. Pohmožděný obličej mu zahalila hojivá pára, smíšená s vůní medu a vína ředěného vodou. Vypadal unaveně a pořád byl trochu v šoku, hnědé vlasy už mu ale zase vytvářely chlapeckou čupřinu.

„Vážně?" zeptala se Maia lehce nedůvěřivým tónem.

„Vážně." Petronius najednou vzhlédl a podíval se na ni s ochablým úsměvem, který jako by říkal – nu, třeba to není zase tak zlé.

Všichni jsme seděli tiše, nějak zmožení, když tu se u nás objevil Fusculus. Rozhlédl se kolem, jako by ho atmosféra přiměla k tomu, aby čekal to

nejhorší. Potom se zkušeností rutinéra ohodnotil rány svého nadřízeného a zdvořile se zašklebil: „Hezoučký ozdoby!“

„Docela efektní, co? No, bylo to o vlásek. A vidíš, přece ještě neplánuju pohřeb. Co je nového?“ Fusculus vrhl letmý pohled na Maiu. Nedůvěra se v něm mísila s mužským zájmem. Petronius ho stručně ujistil: „Falconova sestra. Můžeš mluvit.“

Fusculus si teď Petronia prohlížel důkladněji, když si všiml, že bolavý krk mu neumožňuje ani pořádně mluvit. „Tak je to pravda? Ten parchant se tě pokusil uškrtit…?“

„Jsem v pořádku.“

„Nu, veliteli, mám pro tebe hlášení. Víme, kdo to je. Rozhlásit jeho popis nebylo nic těžkýho. Byl to nebezpečnej zabiják, lidi ho znali pod jménem Bejk. Postava jako dělaná pro býčí zápasy…“

„To jsme si všimli,“ podotkl jsem.

Fusculus se usmál. „Šuška se, že vy dva jste ho shodili z balkonu?“

„S velkým citem.“

„A dokonalým vychováním? No, Bejk měl ohromnou reputaci. Nikdo kromě vás dvou pošetilců se ho neopovážil ani dotknout. Kdybyste dneska zašli na Fórum, budou vás tam uctívat jako polobohy –“

„Jaký měl postavení?“ skočil mu do řeči Petronius.

„Brutální nájemnej vymahač. Jeho úkolem bylo přimáčkout lidi ke zdi. Zmordovat ty, co odmítli spolupracovat. Většinou úplně stačilo, když se objevil u dveří, a hned mu šli na ruku.“

„To je ale překvápko!“

„A kdo si ho najímal?“ zeptal jsem se Fuscula se zájmem.

„Vyděrači, majitelé nemovitostí prahnoucí po činži – a jak správně hádáš: finančníci, kterým někdo nesplácí.“

„Byli to určití klienti?“

„Často sdružení výběrčích dluhů s názvem Ritusii. Krutí a nesmlouvaví. Proslulí kombinací surových metod a jemných zmínek o neskonalým násilí.“

„Takže ti, co berou právo za špatný konec?“

„Ne,“ řekl Fusculus suše. „V jejich oboru představujou právo *oni.* Je nikdo nežaluje o náhradu škody. Nikdo si nedovolí vyrukovat s žádnou stíž-

ností.“

Petronius se neohrabaně protáhl. „Myslím, že já bych mohl jednu podat.“

„Můžeme dokázat, že sem Bejka poslali Ritusii? Těžko,“ připomněl jsem mu. „Ani oni, ani Lucrio nepřiznají, že s tím mají něco společnýho. Předně se předpokládá, že banky si vymahače nenajímají. Udělali vážnou chybu, když napadli vigilského důstojníka – ale sotva připustí, že poslali Bejka, aby ti ublížil.“

„Ale přece jenom vědí, že je podezříváme,“ řekl nám Fusculus. „Museli jsme poslat zprávu prefektovi.“ Petronius se málem zakuckal zlostí. Chtěl to vyřešit sám a podle svého úsudku. Přesto netrval na tom, aby mu řekli, který přehorlivý člen kohorty vypracoval zprávu v jeho nepřítomnosti. „Prefekt vyslal oddíl, aby jim to tam důkladně prohledali.“

„To jsou mi věci! A našli něco?“ ušklíbl jsem se ironicky.

„A co bys čekal?“

Petronius nic neříkal. Maia mu odebrala prázdný pohár, protože to vypadalo, že by ho mohl upustit.

„A tihle surovci od Ritusii pracují otevřeně pro Lucria a Aureliánskou banku?“ zajímal jsem se.

„Ne otevřeně,“ vysvětloval Fusculus. Pak se mu po tváři rozlil dychtivý úsměv. Měl něco na srdci a těšil se, jak na to budeme reagovat. „Tak jako tak, Falcone, v tomto směru teď už nebudou mít tolik zakázek – Aureliánskou banku zaplavili klienti a chtěli vybrat svoje vklady. Lucrio dnes dopoledne zmrazil všechny účty a pozval zvláštní konkurzní správce. Banka zkrachovala.“

Pomohl jsem Petroniovi dokulhat k čtenářské pohovce, na kterou se unaveně sesul.

„Dokážeš se o sebe postarat?“

„Jsem v rukou sličné ošetřovatelky,“ zašeptal chraptivě s hranou diskrétností. Tradiční mužská odpověď na situaci, kdy se chlap ocitne na lůžku nemocného. Musíte hrát s sebou.

„Helena bude zpátky každou chvilku,“ odsekla Maia a vyrazila z pokoje, až za ní zavlály sukně.

Musel jsem ho brzdit. „Přestaň laškovat s mou sestrou. Možná jsi polobůh, který zneškodnil obřího Bejka – ale na Maiu se stojí fronta. Nenastavuj krk Anacritovi. Ten chlap je zatraceně nebezpečnej."

Myslel jsem to vážně. Pokud by si vrchní špeh něco začal s mou sestrou, bylo by to zlé samo o sobě, ale kdyby se mu ona v takové situaci rozhodla dát košem, ohrozilo by to celou naši rodinu. On měl moc. Ovládal nekalé zdroje a byl ztělesněním záludného nepřítele. Bylo načase, abychom si všichni plně uvědomili, že Anacrites má i svou temnější stránku.

Samozřejmě, pokud by ho ve stejnou dobu, kdy ho prokoukne Maia, odvrhla i moje máma, pravděpodobně bychom byli mrtví v tomtéž okamžiku, kdy by mu na jeho stole v paláci přistál dopis začínající slovy: *„Miláčku, užili jsme si spolu tolik radostných chvil a opravdu Ti jen s velkým zdráhání*m píšu tyto řádky…" Bylo mi zle už jen při pomyšlení, že někdo Anacritovi říká *miláčku.* Neznamenalo to ale nic proti tomu, jakou hrůzu jsem pociťoval z jeho reakce na to, kdyby jako milenec ztratil tvář – zvlášť kdyby z toho vinil mě. Už jednou se mě pokusil zabít – v Nabateji. Mohlo se to kdykoli opakovat.

Jak jsem tak dumal, Petronius tiše zavtipkoval: „Ó, mě s Maiou žádné štěstí nečeká. Jsem jenom nemožný kamarád jejího bratra – prošlé zboží."

No dobrá. Nesnášel jsem všechny své švagry. Smečka otravných lotrů. Ze všeho nejmíň jsem stál o to, aby se k nim zatoužil přidat můj nejlepší přítel. Zavrtěl jsem hlavou, abych tu představu zapudil, a vydal se na Forum – ne proto, aby mě tam vítali jako hrdinu, ale abych se pokusil vyhledat Lucria.

Cestou jsem přemítal, proč jsem vlastně Maie neřekl ten nechutný drb o Anacritovi a o mámě. Čirá zbabělost, musel jsem si přiznat.

Lucrio nebyl nikde k sehnání. Ani mě to nepřekvapovalo. Kdykoli nějaký podnik zkrachuje, šéfové už se postarají, aby během noci, než to vejde ve všeobecnou známost, odjeli do svých vil co nejdál od Říma – a vzali s sebou všechno stříbro i drobnou hotovost. Směnárenský stůl u Zlatého koně zůstal prázdný a nikdo se u něj nevyskytoval. Vydal jsem se na adresu Lucriova bydliště. Tady už byl naopak shromážděn docela početný dav. Někteří lidé tu jen tak beznadějně postávali, jiní v zoufalství házeli do okenic kamení. Pár z nich byli zřejmě dlužníci a teď si lámali hlavu, zda by

se jim v nové situaci nemohlo podařit vyvléknout ze splácení úvěrů. Dveře zůstávaly zavřené a okna důkladně zabedněná.

Cítil jsem zklamání. Jako vzpoura to bylo úplné fiasko. Začali tu přibývat další a další čumilové, zvědaví spíše na to, jestli v davu nedojde k nějaké sebevraždě, ale vypadalo to, že se tohle srocení, poněkud zaražené, nakonec začne poznenáhlu rozcházet domů. Ti, kteří přišli o nejvíc peněz, se zatím drželi stranou. Budou se ještě nějakou dobu vzpírat tomu, aby se smířili s realitou. Budou si dál namlouvat, že je všechno v pořádku, bojovat s beznadějí tak dlouho, jak jen to půjde. A až na ně všechno dolehne, nikdo už je znovu nespatří.

Tady jsem nebyl nic platný. Odněkud se vynořil smutný muž s tamburínou a začal zpívat truchlivé pijácké písničky. Vytratil jsem se, než se ke mně přitočil s kloboukem jeho žalostný pomocník.

Zapomeň na Lucria. Zapomeň na ty netečné povaleče klátící se ulicí. Neznal jsem je a ani mě příliš nezajímaly jejich ztráty. Ale pokud ta banka zkrachovala, dotklo se to i skutečných lidí, lidí, které jsem znal. Něco jsem teď musel rychle vyřídit. Nezbývalo mi než se vydat za mámou.

XLVI

Mámin soused Aristagoras, ten drobný stařík, se slunil pod sloupovím. Máma vždycky udržovala společné prostory domovního bloku ve vzorné čistotě. Za ta léta musela domácímu ušetřit celé stovky za počišťovače. U hlavního vchodu se skvěly i pestré květináče s růžemi, o které rovněž pečovala ona.

Aristagoras na mě zahalekal pozdrav, zvedl jsem v odpověď ruku, ale pokračoval jsem dál. Viděl jsem na něm, že by si chtěl hned popovídat.

Zlehka jsem vyběhl po schodech k bytu. Většinu dní bývala máma buď venku, kde kroužila na různých pochůzkách po Aventinu a tropila nepříjemnosti, nebo se zdržovala doma, drhla hrnce a oháněla se v kuchyni. Dnes jsem ji našel tiše sedět v proutěném křesílku, které jí kdysi věnoval můj zesnulý bratr Festus (na rozdíl od ní jsem věděl, že ten drzý škemral ho jednou vyhrál při dámě). Ruce držela pevně sepjaté v klíně. Oblečení i vlasy měla jako vždy vzorně upravené, přestojí ale obklopovala jakási tragická, ponurá aura.

Tiše jsem zavřel dveře. Zabořily se do mě oči připomínající dvě spálené rozinky. Přitáhl jsem si k ní stoličku, dřepl si na ni a opřel lokty o kolena.

„Slyšela jsi to o Aureliánské bance?“

Máma přikývla. „Jeden z mužů, co pracují pro Anacrita, se za ním dnes ráno zastavil. Takže je to pravda?“

„Naneštěstí ano. Zrovna jsem se tam byl podívat – všechno je zavřené. Stačil Anacrites vybrat svůj vklad?“

„Uložil svému agentovi, že to má udělat, ale žádné peníze doposud nedostal.“

„To je svízel.“ Podařilo se mi, aby to znělo neutrálně. Zíral jsem na mámu. I přes tu nervózní strnulost se tvářila pořád stejně bezvýrazně. „No jo, nejspíš věděli, že mají pořádné potíže, tak nechtěli vyplácet o překot. O něho bych se příliš nebál. Možná že u Aureliánské o nějakou částku při-

šel, ale určitě má ulitých spoustu dalších peněz na bezpečných místech. To už k jeho práci patří."

„Aha," podotkla máma.

„V každém případě," pokračoval jsem vážně, „už byli určeni konkurzní správci. Anacritovi postačí, když za nimi zajde, zmíní se, že je vlivný vrchní špeh. a oni už se postarají, aby poskočil do čela seznamu věřitelů, kteří dostanou zaplaceno v plné výši. To je jediná rozumná věc, kterou můžou udělat."

„Řeknu mu, aby to tak provedl!" zvolala máma a vypadalo to, že se jí ve jménu jejího chráněnce ulevilo. Zaskřípěl jsem zuby. Opravdu jsem neměl v plánu vykládat zrovna jemu, jak se z toho má vysekat.

Vyčkával jsem, ale máma si své vlastní starosti nadále nechávala pro sebe. Pocítil jsem rozpaky – co já tady jako jeden z máminých nejmladších potomků mám co mluvit do jejích financí! Předně jsme se celá léta hašteřili o to, jestli mohu dostat na starost vůbec něco. Kromě toho byla neskutečný tajnůstkář.

„A co tvoje vlastní peníze, mami?"

„Ale nic, nedělej si starost."

„Přestaň ze mě dělat hlupáka. Sama jsi u té banky měla velký vklad, nepředstírej, že ne. Vybírala jsi něco poslední dobou?"

„Ne."

„Takže jim to spadlo do klína všecko. Nu, to ten idiot Anacrites tě přiměl, abys to tam dala. Měla by ses obrátit na něj, aby teď na tom zapracoval i pro tebe."

„Já ho nechci obtěžovat."

„Skvělé. Koukej, já musím s Lucriem jednat zase v jiné záležitosti. Zeptám se ho, jaká je situace. Pokud je nějaká šance, jak dostat tvoje peníze zpátky, udělám, co budu moct."

„Není třeba zaplétat se do nějakých nepříjemností. Nemusíš si o mě dělat starost," bědovala máma lítostivě. To bylo naprosto typické. Kdybych ji tady nechal smažit se ve vlastní šťávě úzkostí, ani bych se o tom nedoslechl. Zdvořile jsem jí řekl, že to pro mě nejsou žádné nepříjemnosti. Jsem zodpovědný hoch, který svou matku miluje a s radostí bude věnovat svůj čas tomu, aby jí pomohl vyřešit její záležitosti. Máma na to udělala jenom

„Hmmm…“.

Tohle mohla být vhodná chvíle na to, abych se zmínil o těch řečech o Anacritovi, ze kterého se prý stává něco víc než podnájemník. Nervy mi ale selhaly.

Sotva jsem si vůbec uměl představit mámu a toho špiona pohromadě. Pečovala o něj, když byl těžce nemocný. K tomu jistě patřil i důvěrný tělesný dotyk – to bylo ale nesporně na hony vzdálené nějakému milostnému románku. Máma a on v posteli? Nikdy! Nejenom proto, že byla o tolik starší než on. Možná jsem si prostě nepřipouštěl představu své matky v posteli s kýmkoli…

„Co máš na srdci, synku?“ Máma si všimla, že přemýšlím, což byl proces, který vždy považovala za nebezpečný. Tradiční římské hodnoty výslovně vylučují filozofii. Hodní hoši nesmějí snít. Dobré matky je nenechají. Udeřila. Díky dlouholeté zkušenosti jsem sehnul hlavu právě včas. Podařilo se mi přitom nespadnout ze stoličky. Její ruka mi jen lehce projela kučerami, hlavu minula. „No tak!“

„Slyšel jsem poslední dobou pár pomluv…“

Máma se naježila. „Jakých pomluv?“

„Ále, samé nesmysly.“

„Jaké nesmysly?“

„To nestojí za řeč.“

„Ale stojí ti to za dumání, když se tak pitomě křeníš!“

„Kdo se kření?“ Cítil jsem se tak na tři roky. Správnost tohoto pocitu se vzápětí potvrdila, neboť máma mě popadla za ucho, pevným stiskem, který jsem si náramně pamatoval.

„O čem to tady plácáš?“ trvala na svém máma. Zatoužil jsem po tom, abych mohl znovu bojovat s Bejkem.

„Lidi mají zavádějící představy.“ Podařilo se mi vykroutit. „Podívej, mně do toho nic není –“ Máma mě propalovala pohledem Medúzy, který mi říkal, že v *tomhle* mám nejspíš pravdu. „Prostě jsem náhodou od někoho zaslechl, jak naznačuje – zcela zjevně na základě směšného nepochopení –, že ses snad zapletla s jistou osobou mužského pohlaví, která se někdy vyskytuje v těchhle prostorách…“

Máma se vymrštila z křesílka.

Uskočil jsem stranou a hnal se ke dveřím, přešťastný, že mohu zahanbeně zmizet. Když už jsem stál v bezpečně otevřených dveřích, otočil jsem se, abych se omluvil.

Máma procedila důrazně: „Byla bych ti velmi vděčna – a totéž platí pro všechny ostatní čmuchaly, co o mně šíří klevety –, abyste nestrkali nos do mých věcí."

„Promiň, mami. Já tomu samozřejmě nikdy nevěřil –"

Vysunula bradu. Tvářila se, jako by se někdo v botách zmazaných od čerstvých kravinců opovážil přepochodovat po podlaze, kterou právě vydrhla. „Pokud bych snad v závěrečných letech života zatoužila po troše útěchy, jistě bych na ni měla právo."

„Ale ovšem, mami." Snažil jsem se, abych nevypadal šokované.

„Kdybych snad opravdu měla přítele, kterého bych měla velmi ráda," vysvětlovala máma ztěžka, „pokud bych si ovšem vůbec dovolila pomýšlet na to, že mi to projde –, potom se na mě i se svými důvtipnými sestrami můžeš spolehnout, že umím být diskrétní." Takže usoudila, že ty zvěsti šíří jedna z mých sester. Snad bych měl Junii varovat, ať odjede někam do ciziny.

„Promiň, mami –"

„Na oplátku bych očekávala aspoň malou trošku soukromí!"

Bohové. Tak tohle bylo na vyvrácení důkazů mnohem slabší, než v co jsem doufal. „Ano, mami."

„Nejsem ještě tak úplně sešlá, Marku! Měla jsem dost příležitostí."

„Jsi dobrá žena," ujistil jsem ji, a nechtěně jsem tak papouškoval starého Aristagora. „Můžeš si dělat, co chceš –"

„To taky budu!" souhlasila máma s nebezpečným zábleskem v očích.

Jak jsem se pomalu vytrácel a sestupoval dolů do přízemí, cítil jsem se unavený, ačkoli jsem za celé dopoledne dohromady nic neudělal. Ve skutečnosti se mi zdálo, jako by mě do sebe vtáhl nějaký vír a vzápětí mě vyplivl nahého na obzvlášť ostrá skaliska.

Stařík pod sloupovím u vchodu se zrovna upnul na někoho jiného, takže se mi podařilo nenápadně proklouznout kolem – jenomže vzápětí jsem uslyšel, jak mě hlasitě zavolal jménem jiný, strašidelně povědomý

hlas. V hrůze jsem se otočil.

„Táto!“ Olympané, z tohohle se pomalu stávala hotová rodinná slavnost.

Zmocnil se mě úžas. Svého otce jsem v těchhle končinách neviděl od svých sedmi let. Od doby, kdy se vypakoval, se s mámou nikdy nesetkali. Máma dokonce po celé roky předstírala, jako by táta vůbec neexistoval. Když ještě tvořili pár, používal své pravé jméno, Favonius. Dražebník „Geminus“? To pro ni byl jakýsi zhýralý gauner, se kterým se oba její synové tu a tam nějak zapletli ve svém mužském světě, který se ona ani neobtěžovala blíže zkoumat. Pokud s ní chtěl jakkoli komunikovat, nebo jí dokonce poslat peníze, musel to udělat přes nějakého prostředníka a využít při tom zvláštní kódovaná sdělení.

Na okamžik mi hlavou proběhla šílená myšlenka o té mámině zmínce o jakémsi novém příteli, kterého by si mohla oblíbit. Co když tím chtěla říct, že když je teď Flora po smrti, třeba by mohla znovu rozpoutat to dávné válčení s tátou?

Ale kdeže.

„Pro všechno na světě, táto, jak to, že se tady motáš kolem mámina vchodu? Riskuješ, že tě zasáhne blesk!“

„Přišel čas, abychom si vyjasnili pár věcí.“ Ušklíbl jsem se. Táta se musel zbláznit. Jakýkoli zásah z jeho strany by nejspíš přivolal zkázu na hlavy nás všech. „Junia mi zrovna přinesla tržbu z caupony. Pověděla mi tu pěknou novinu, že si Junilla Tacita našla nápadníka!“

„Naše Junia s oblibou šíří obhroublý žvásty –“ Vrhl jsem rychlý pohled na Aristagora, který na nás mžoural zpod svého klobouku, v němž se slunil, s očima vykulenýma zvědavostí. Mrknutím jsem tátu upozornil, že bychom se měli přesunout do nějaké nálevny. Jako jeden muž jsme se na starého souseda na rozloučenou usmáli a společně jsme mazali pryč. Táta mě s nezvyklou vřelostí objal kolem ramen. Určitě jsme působili spíš jako dva bratři než jako otec se synem.

Jakmile jsme se ocitli z dohledu, vykroutil jsem se mu. Táhl jsem tátu tak daleko, jak to šlo – ale ne dost. Zakrátko už začal remcat a chtěl se napít. Připomněl jsem mu, že jsem to nenavrhoval ani tak kvůli občerstvení, ale proto, abychom si zachránili kůži pro případ, že by máma vyšla ven a

našla nás tam spolu klevetit. „Jen jsem to na ni trochu zkusil, a málem jsem přišel o ucho – doslova. A pak mi řekla, co si myslí o lidech, kteří šíří pomluvy – nechtěl bych už znovu zažít takovou jízlivost."

Můj otec se rozesmál. Mohl si to dovolit. Nebylo to jeho ucho, co málem ukroutily její surové prsty. Nu, aspoň tentokrát ne. Vypadal ovšem, že si na tu zkušenost ještě pamatuje. Zapadli jsme do putyky a sesuli se na lavice.

„Samozřejmě to musí být omyl," vztekal jsem se hořce. Nadešel čas, aby se někdo tátovi postavil. „Všichni si myslíme, že má v posteli toho podnájemníka – ale možná je to ještě mnohem nechutnější: třeba se zase dala tajně dohromady s tebou."

„No to je teda nápad! Myslíš, že by to strávila?" Táta nikdy neměl úsudek – ani takt. Teď se naléhavě natáhl přes pult. „Tak jak to teda s tím Anacritem je?"

„Mně se neptej. Já mám zakázáno pouštět se do veškerých skandálních spekulací. Nejsem tak pitomej, abych teď takhle riskoval."

„No to je hrozný, synu."

Málem jsem s ním souhlasil, ale pak jsem začal uvažovat – jako by to udělala máma –, co by s tím mohl mít společného on.

„Pusť to z hlavy, táto. Dost na tom, že je to špeh – a to si piš, že zatraceně nebezpečnej –, přece se dneska nebudeš míchat do máminých záležitostí."

„Nepoučuj!"

„Ty taky ne. Říká, že má právo na soukromí – a má pravdu. Možná to dělá jen proto, aby naštvala jiný lidi."

„Například mě?" zavrčel táta temně.

„Proč myslíš? Kdo ví, co se vlastně děje. Máma si vždycky užívala situace, kdy se všichni kolem mohli pominout, a ona je v tom zatím s gustem nechala, ať si myslí, co chtějí."

„Ale ne, když v tom figuruje ten slizoun Anacrites!"

„Budiž." Pokusil jsem se na věc pohlížet trochu filozoficky. „V poslední době se choval až moc jako jelimánek. Už bylo načase, aby zase spáchal něco příznačnýho."

„Opíchal tvou mámu?" Táta si drsně odfrkl. „Z toho se zvedá žaludek – " Najednou ho napadlo pěkné zdůvodnění vlastního okázalého postoje:

„Myslím na svoje vnoučata – hlavně na malou Julinku. Vždyť je to potomek senátorskýho rodu! To malý zlatíčko si nemůže dovolit, aby mu pošramotil pověst nějakej skandál."

„Moji dceru do toho netahej. Já už si Julii Junillu ochráním – pokud to bude někdy třeba."

„Ty bys neochránil ani zrnko cizrny," ušklíbl se táta svým obvyklým láskyplným způsobem. Natáhl hlavu a prohlížel si moje odřeniny. „Slyšel jsem, že tě včera v noci zase jednou pěkně zmlátili."

„Chceš říct, že jsem zachránil život Petroniovi Longovi, sám zůstal naživu a zbavil Řím násilnický špinavý obludy o velikosti menšího baráku."

„Tak to už bys měl trochu povyrůst, synku."

„Podívejme, kdopak nás tady poučuje! Potom, co jsi před pětadvaceti lety sám utek, a po všech těch flundrách, se kterýma ses předtím i potom pelešil, teď si klidně přijdeš a chceš něco kázat mámě – to mi přijde hodně groteskní."

„Mně je fuk, co si myslíš." Obrátil do sebe pohár. I já jsem do sebe začal lít ten svůj v obdobném gestu, ale pak jsem zpomalil a schválně jsem přešel do jemného kultivovaného pohybu, jako bych nechtěl vypadat stejně jako on. Přemýšlivý, umírněný člen rodiny. (Nesnesitelný dobrosrdečný neřád, řekl by můj otec.)

Vstal jsem. „Vida, tak jsem se stačil pohádat s oběma rodiči. To už je na jeden den žalosti tak akorát. Odcházím." Táta vyskočil ještě rychleji než já. Zmocnila se mě nervozita. „Co teď hodláš dělat?"

„Jdu tomu učinit přítrž."

„Nebuď hlupák!" Představa, že by měl zavést řeč s mámou na toto téma, byla natolik úděsná, že všechno víno, které jsem tady vypil, ze mě málem zase vyběhlo ven. „Měj přece nějakou sebeúctu. Nebo aspoň pud sebezáchovy! Ona ti teda nepoděkuje."

„Ta se o tom nedozví," odsekl mi. „Předpokládám, že ten její přítelíček dodržuje nějaký úřední hodiny – no, v tomhle parnu přece nebude venku nic riskovat. Panáček se určitě zašil v nějakým hezkým koutku v chládečku – ale brzy mu tam bude větší horko, než by se nadál. Tak zatím, synku. Už se tu nemůžu zdržovat!"

Když odsud Geminus vyrazil, neměl jsem na vybranou: Zaplatil jsem

účet za naše pití a v bezpečném odstupu jsem hopkal za tátou.

Myslel jsem si, že se už v palácovém protokolu dokonale vyznám. Vespasián žil v domnění, že na svém dvoře zavedl nový, přístupnější systém. Tento císař dovolil, aby ho směl navštívit kdokoli, kdo mu chtěl předložit jakoukoli naléhavou žádost nebo potrhlý nápad. Dokonce zrušil starou praxi, při které se všichni prosebníci prohledávali, zda nemají zbraň. Hlavním důsledkem tohoto nenuceného přístupu pochopitelně bylo, že komorníci a členové stráží za jeho zády propadali hysterii. Proniknout kolem domněle uvolněných podřízených, kteří teď měli na starosti provoz na Palatinu, tak mohlo ve skutečnosti zabrat celé hodiny.

Některé lidi, kteří tu pracovali, jsem znal. Ponechal jsem si také nejrůznější propustky, které jsem získal během plnění úředních úkolů. A přece, než jsem se přiblížil k řadě místností, kde někde číhal Anacrites, táta už tam podle všeho nějak proklouzl přede mnou. Úřadovna vrchního špeha přiléhala k temné, nepříliš slibné chodbě, kde jinak působili toho času nepřítomní revizoři účtů. Otevřené dveře vedly do zaprášených místností naplněných prázdnými lavicemi nižších úředníků a tu a tam tu byl uskladněn i nějaký ten starý trůn. Anacrites obyčejně míval dveře pevně zavřené, aby nikdo neviděl, zda si třeba neschrupl, když čekal na své lhostejné posly se zprávami.

Měl nebezpečné postavení. Oficiálně byl začleněný do oddělení pro spolupráci s pretoriánskou gardou, ačkoli ke dveřím jeho úřadovny nikdy neposlali na stráž žádného vojáka ve zbroji. Jako klíčová postava tajné služby mi sice mohl připadat nekompetentní, přesto se muselo počítat s jeho vlivem. Jedině hlupák by sem vpochodoval jen proto, aby se mu pokusil vyčinit kvůli nějaké osobní záležitosti.

Když jsem se blížil, srdce mi poklesalo. Kolem se motalo až příliš pozorovatelů. Míhali se tu drobní bledí otroci pověření různými pochůzkami. V dalších kancelářích vysedávali znudění byrokrati. V císařových soukromých prostorách sice možná vládl bezstarostný režim, zato tady bylo vidět vojáky v plné zbroji. Tu a tam se zřejmě objevili i Anacritovi vlastní lidé, ošuntělá sebranka, jež mu mnohdy nejspíš dlužila nějakou tu protislužbu. Jako špion si mohl kupovat loajalitu svého podřízeného personálu při-

nejmenším za přebytečné peníze ulité z úplatků.

Ze vzdáleného konce chodby se ke mně nesly nějaké vzrušené, rozčilené hlasy. Můj otec do téhle svatyně vrazil pěkně napěněný. Situace vypadala ještě choulostivěji, než jsem se obával. Zrychlil jsem a vběhl dovnitř. Anacrites byl ztuhlý rozhořčením, táta před ním poskakoval a chrlil na něho urážky.

„Didie Gemine, vzpamatuj se," zasyčel jsem. „Hrome, nebuď úplný hlupák, táto!"

„Táhni pryč – nežvaň mi do toho!"

„Nech to plavat, ty pitomče –"

„Jen se neboj! Však já si to s tímhle grázlem vyřídím!"

Zničehonic jsme se tak do sebe pustili my dva s mým bláznivým rodičem, zatímco sám Anacrites postával opodál a docela pobaveně nás sledoval.

„No tak, uklidni se, táto! Nic ti do toho není, a dokonce ani nevíš, co je na tom pravdy."

„Na tom nesejde, jestli je to pravda," vykřikl otec. „Lidi o tvý mámě nesmějí říkat takový hrozný věci –"

Anacrites zbledl, konečně pochopil, o co tady jde. Můj otec tu nyní poskakoval jako docela křepký boxer. Popadl jsem ho za paži, ale setřásl mě. „Nech toho!" domlouval jsem mu. „Když se uklidníš, možná přijdeš na to, že vůbec nejhorší, co Anacrites udělal, bylo, že připravil mámu o úspory ve zkrachovalý bance."

Bác! V ten okamžik se táta rozpálil doběla. „Připravil ji o úspory? No ale to znamená, že tady mluvíš o *mých* penězích! Vím docela určitě, že tvá matka odmítala utrácet to, co jsem jí pořád posílal –"

Říkal pravdu, měl jsem držet jazyk za zuby. Teď vybuchl. Než jsem ho stačil zastavit, znovu se k Anacritovi přitočil, sevřel ruku v pěst a zuřivě se po špehovi rozmáchl.

XLVII

Anacrites mě překvapil. Byl na to připraven a srazil tátovu ruku stranou. V tu chvíli jsem se na otce pověsil, ale jak jsem mu stáhl pravou paži dolů, podařilo se mu vyrazit levou pěstí a zasadit špionovi silný úder na ucho. Táhl jsem svého zběsilého rodiče pryč, ale to už se vrhl vpřed i rozlícený Anacrites a já jsem zase sám vymrštil paži, abych ho taky zasáhl na tátovu obranu. Najednou se mě někdo chopil.

Otočil jsem se a strnul. Všichni jsme se zarazili. Osoba, která mě sevřela železným stiskem, byla žena.

„U lítajících koulí, Falcone! Kvůli čemu ten povyk?“

„Perella!“ vydechl jsem ohromeně.

Byla to tanečnice. Myslím tím dobrá tanečnice, ne nějaká svíjející se holka v dvoudílném úboru, co hází očima po všech mužských. Perelle sice teprve zvolna táhlo na padesát, ale zdaleka už to nebyla dívenka – připomínala spíš maminu z domácnosti, co se špatně vzbudí s rozbolavělou hlavou. A byla to taky nejnebezpečnější tajná agentka, s jakou jsem se kdy setkal.

„To mě těší, že jsem na tebe zase narazil.“

„Ne – já narazila na tebe, Falcone,“ opravila mě a uvolnila mně opovržlivým pohybem zápěstí.

„Buď hodnej, táto,“ procedil jsem na otce mezi zuby. „Poslední osoba, kterou jsem viděl, jak Perellu naštvala, skončila hodně špatně. Je to velice důvtipná dáma. Jednou jsme na něčem spolupracovali v Baetice.“

„Tehdy jsi mi tu práci vyfouknul,“ podotkla Perella.

Usmál jsem se, možná trochu nejistě. „Tohle je můj otec,“ představil jsem tátu, ale o jejím povolání jsem se mu raději nezmínil, protože se zřejmě považoval za ďábelského svůdce tanečnic. „Táta je obyčejně jako jehňátko. Jenom se zrovna doslechl, že Anacrites má milostné pletky s mou starou matkou, a trochu mu ujely nervy.“ Anacrites, který byl po otcově

ráně celý brunátný, náhle znovu zbělel. Chytil jsem tátu za horní lem tuniky. „No tak. Už jsme si zahráli na bojovný Didiovic kluky víc než dost. Vezmu tě domů."

„Zdá se mi, že Didiovi kluci – a nejspíš i tvoje matka – by udělali nejlíp, kdyby vypadli z města," utrousila Perella. Naznačovala tím, jaká neskonalá pitomost byla napadnout vrchního špeha.

„Myslím, že to nebude nutné." Poprvé jsem se zadíval přímo na Anacrita. Mluvil jsem tiše. „Něco mi dlužíš za Leptidu Magnu, že?"

Zdálo se, že to Perellu zaujalo. Určitě poznala, že jsem právě vyslovil vážnou výstrahu. Dobře jsem věděl, proč ji říkám v přítomnosti dalších lidí.

Anacrites se opatrně nadechl. V Leptidě kdysi bojoval jako gladiátor v aréně. Z hlediska zákona to znamenalo skandál. Pokud by to vešlo ve známost, přišel by o své společenské postavení i sotva nabytou příslušnost k jezdeckému stavu. To, že je svobodným občanem, by mu bylo k ničemu. Stal by se z něj pan Nikdo. „Jistě, Falcone." Stál úplně vzpřímeně, jako by byl v pozoru na přehlídce.

Usmál jsem se na něj. Neopětoval mi to.

„Takže jsme teď zase vyrovnáni," zaprosil.

„Jak je libo." Ne tak vyrovnáni, jak naznačoval. Cožpak tahle roztržka s tátou, ta zakrátko ztratí na významu. Zato Anacrites zůstane zranitelný až do konce života. Nemusel jsem na něho ani příliš tlačit. Věděl, že ho mám v hrsti. „Něco ti poradím, Anacrite, starouši – je čas pohnout se z místa. Mojí máti bylo jistě potěšením mít podnájemníka, ale není už nejmladší. Dneska už je toho na ni trochu moc."

„Už jsem zvažoval, že se asi odstěhuju," vypravil ze sebe napjatě.

„A ještě jedna maličkost – dělá si hroznou starost o svý úspory, teď když se banka položila."

„Udělám, co bude v mých silách, Falcone." Pak se teskně zeptal: „A co Maia Favonia?"

Už jsem vykonal dost. Muže nesmíte nikdy zmáčknout tak, aby už neměl co ztratit. Maiu budu muset obětovat. „Ale kamaráde! To je samozřejmě jen mezi vámi dvěma."

Ani mi neděkoval.

„Co tím chtěl říct?“ slídil táta.

„Starej se o svý záležitosti,“ vyhnul jsem se odpovědi. Kdybych mu řekl, že Anacrites dostal zálusk hned na dvě naše generace najednou, jenom by ho to znovu rozparádilo. Ale i kdyby už táta zůstal klidný a já si začal příliš živě představovat, jak se Anacrites „přátelí“ s mou sestrou, možná bych se na něj znovu vrhl sám.

⌘ ⌘ ⌘

Vyvedl jsem tátu z paláce a vtáhl ho do uzavřených nosítek, mimo dohled zvědavců. Zůstal jsem při něm celou cestu do Saept. Ani jeden z nás toho moc nenapovídal. Ve skladišti jsme natrefili na Maiu, jak úhledným písmem zaznamenává čísla do denní dražební knihy. Vypadala jako vytížená osoba, kompetentní a spokojená. Když nás uviděla vejít společně, překvapeně vzhlédla.

„Copak jste to spolu vyváděli?“

„Náš ctěný tatínek jen zrovna praštil Anacrita.“

„Vy dva pitomci! Kvůli čemu, táto?“

„Ále… poskytnul vaší máti úplně nemožnou radu ohledně financí.“

Instinktivně jsme se s tátou rozhodli, že o skutečném důvodu rozepře před mou sestrou pomlčíme.

Maia už ovšem stejně myslela na něco jiného. Donesl se k ní totiž ten Juniin nápad, že bych si mohl s tátou vyměnit bydliště. Teď když nás tu měla pohromadě, rozhodla se toho využít a začala se rozplývat, jak by bylo skvělé, kdyby se táta uvolil k částečnému odchodu na odpočinek a přestěhoval se na Janiculus (blíž k Saeptám než jeho aventinský dům, a snad i stranou všech pokušení napadat ve vzteku vysoké úředníky), zatímco já bych se usadil v tátově vysokém, prostorném domě na říčním břehu (blíž ke klientům, s dostatkem místa pro rodinu). Oba jsme krotce naslouchali jejím rozumným slovům. Konečně už to Maiu vyvedlo z míry.

„Teda já už to snad nevydržím! Co je to s vámi dvěma? Proč se ani jeden nehádáte?“

Dnes už jsem si zahrál na usmiřovače víc než bylo zdrávo, a tak jsem to nechal na tátovi, jen ať si ji uklidní sám.

XLVIII

Došel jsem domů. Helena už byla zpátky a v našem třetím pokoji hovořila s Petroniem. Současně pátrala hluboko v truhle, kde jsme uchovávali moje tuniky, postupně je vyzvedávala za ramena a každou z těch mých drahocenných starožitností s posměchem prověřovala.

„Zrovna prohlížím tvůj šatník. Musíte s Luciem stejně navštívit krejčího kvůli novým tógám, tak by sis mohl rovnou pořídit i nějaké tuniky, co by se daly nosit." Najednou vzhlédla, trochu nesvá, jako kdyby si uvědomila, že pronikla do mých mládeneckých pokladů bez mého svolení. „Nevadí ti to, doufám?"

„To je v pořádku, drahá." Spatřil jsem sepranou tuniku vínové barvy, na kterou jsem už úplně zapomněl, popadl jsem ji a začal se do ní soukat. „Však tam neschovávám nic, u čeho by mi vadilo, když to objeviš."

Helena se tedy nanovo pustila do pátrání. Po chvilce ticha se mě pobaveně zeptala: „No a Marku, ty věci, které v tajnosti *držíš*, ty teda schováváš kde?"

Všichni tři i s Petroniem jsme se rozesmáli a já jsem se snažil, abych nezrudl.

Přece v mé bankovní schránce, tak by zněla odpověď – nebo, v případě choulostivých věciček, které se doma jen načas mihly, nacpané narychlo do pouzdra v matraci mého čtenářského lehátka.

Abych změnil téma, vyprávěl jsem Heleně a Petroniovi, co se dnes seběhlo. „Na rovinu, cítím se roztřesenější potom, co jsem se musel potýkat s vlastními rodiči, než jsem byl včera v noci, když jsme vyřídili toho obra."

Helena Justina už byla bezpečně pryč v našem hlavním obýváku, kde si rozložila své vlastní potřeby a pustila se do čtení nějakého svitku. Teď šlo určitě o jeden z těch, které si prohodila s Passem dnes ráno, kdy tu nechala Maiu. Usadila se do proutěného křesílka podobného tomu, co dal Festus

mámě, nohy si natáhla na vysokou stoličku a svitek si rozložila na kolena. Vycítil jsem její cílevědomé odhodlání. Mohl jsem s ní sice dál konverzovat, ale později by si vůbec nebyla vědoma, o čem se mluvilo. Její mysl uvízla v novém řeckém románu, toulala se cizokrajnými končinami s Gondomonem, králem trasimenským, jako to postihlo i Passa včera v řecké knihovně. Dokud s tím nebude hotova, je pro mě ztracená. Kdybych byl žárlivý jako táta, už bych se začal pídit, kdo to ten Gondomon je, abych mu mohl narazit květináč na hlavu.

„Přestaň už myslet na svou milovanou rodinu," zpražil mě Petro. Pořád měl nakřáplý hlas, i když u nás dostal oběd a vypadal trochu živěji než po ránu. „Co kdyby ses trochu soustředil na práci, kterou jsem ti svěřil? Hořím nedočkavostí, kdy už budem moct ten Chrysippův případ uzavřít, Falcone."

„Neříkej – čekáte, že už se Rubella vrátí?"

„Bystrý chlapec."

„Kdy?"

„Koncem srpna."

„Tak to si vyžaduje čin. Předpokládám, že se chceš před svým milovaným nadřízeným blýsknout úspěchem."

„Ovšem. Chci to mít vyřešený – *dřív* než zjistí, kolik jsem toho z našeho rozpočtu spotřeboval na tvoje nekonvenční služby," potvrdil Petro důrazně. „Další důvod je v tom," dodal už mírněji, „že jsem Fusculovi nařídil, aby dal sledovat nový majitele banky, teď když se položila. A podle jeho hlášení se objevují náznaky, že se Lucrio i Lysa chystají v rychlosti zabalit a zmizet do Řecka."

„A hrome. Takže nastal čas zúčtování."

„Jo – výsledky, Falcone, prosím."

„Mám plán, samozřejmě."

Petro mě přejel podezřívavým pohledem. „Já myslel, že jsi s tím uvíznul."

„Co, já?"

Můj plán až do této chvíle vypadal tak, že si dám omeletu a misku lesních jahod a potom hupsnu do postele a dopřeju si odpoledního šlofíka. Teď jsem jídlo místo toho jenom zhltal, na posteli jsem zůstal ležet v plné

bdělosti a rozvažoval, do čeho se pustím.

„Když nevíš, jak dál, udělej si seznam," odfrkl si Petronius ode dveří a natahoval krk, aby zahlédl aspoň něco z mých poznámek.

„Přestaň mě kontrolovat, na to mám Helenu. Jestli to tak můžu vyjádřit, zdá se mi, že už jsi na tom dostatečně dobře, aby ses mohl vrátit do svýho bytu."

„Mně se tady líbí… Tak jako tak, u mě je to v troskách," povzdechl si Petronius. A hned si do mě znovu rýpl. „Musíš s něčím přijít, Falcone – s čímkoli!"

Měl starosti. To mi vyhovovalo. Až ten případ rozřeším, uleví se mu a zahrne mě vděčností.

Jakmile jsem byl spokojen, že jsem na nic nezapomněl, vyskočil jsem, zastrčil si poznámky do mošny u pasu a připnul si své oblíbené boty. „Kam jdeš?" vyzvídal Petronius. Nejraději by vyrazil se mnou, ačkoli byl pořád ještě hodně bledý.

„Představ si, ven!"

„No tak, nebuď dětina, Falcone."

Když byl nemohoucí, pokaždé se k uzoufání nudil. Začalo mi ho být líto. „Poslyš, tribune, docela jsem pokročil –"

„I když pořád nevíš, kdo zabil Chrysippa, a nemůžeš dokázat, kdo oddělal Aviena?"

„Šťouro malicherná. Dobře víš, že připsat Aviena těm lidem z Ritusii se nám možná nikdy nepodaří. Profesionální vymahači nezanechávají stopy, a Lucrio je liška podšitá. Ví, že mu úplně stačí navždycky držet hubu, a jako by si je nikdy nenajal. Pokud to ovšem vůbec *byl* on. Mohla to být i Lysa."

„A co se teda děje?" zamračil se Petronius.

„Potřebuju ještě položit pár otázek skoro všem podezřelým a svědkům. Abych v tomhle letním parnu nemusel pobíhat jako cvok sem a tam, chci je svolat všechny dohromady na jedno velké výslechové shromáždění."

„U toho chci být, Falcone."

„Pššš, pššš, chlapče! Však tam budeš. Chci, abys viděl, jak tomu zločinci triumfálně strhnu masku."

„A kam se chystáš teď?" trval na svém.

„Prověřit jedno poslední alibi."

Nejdřív jsem položil prst na Helenin svitek přesně tam, kde se chystala pustit do dalšího odstavce. Zvedla hlavu a vzhlédla ke mně, celá jako na trní, jak chtěla číst dál. „Nedělej mi to, nebo tě kousnu!"

Rychle jsem s prstem ucukl. „Tenhle svitek je dobrý?"

„Jo. Passus měl pravdu. Výtečný. Něco úplně jiného než ta úděsná věc, co jsem za tebe četla prve."

„A působí to jako autorův vlastní rukopis?"

Helena mi před očima netrpělivě zamávala papyrem, abych se přesvědčil, že je psán těžkou rukou a text je samá oprava. Přesto ho jen hltala. „Ano, je to samá kaňka, jako když se dítě učí abecedu. A někdo poslepoval všemožné staré dokumenty, jen aby získal svitek, na kterém by mohl psát – je v tom dokonce i několik účtů za oběd."

„Plněné révové listy?"

„Cizrnová kaše. Jsi na odchodu, Marku?"

„Mám jisté chrámové povinnosti."

Helena se přece jen usmála. „Tvé husy na Kapitolu, prokurátore?"

„Ne, Chrysippův případ." Petronius si kdesi v pozadí odfrkl. „Budu zpátky včas, abych mohl uvařit večeři pro tebe a toho simulanta. Zatím si hezky užívej té svěží dobrodružné prózy. Kdybych něco kupoval na večer, mám počítat i s Mariem?"

„Ne, Maia ho odvedla domů."

„Chce mít svou krev pod dohledem."

„Spíš by potřebovala trochu času pro sebe. Ale Junia se rozhodla, že udělá dobrý skutek. Odjíždí s Gaiem Baebiem do Ostie." Gaius v Ostii dohlížel na práci celních úředníků. „Nabídla se, že by s sebou vzala všechny děti, aby si mohly zaplavat v moři."

„Junia na pláži? S mrňaty kolem sebe? A to tam budou muset zůstat na noc!" Zmocnily se mě pochyby. „Maia tam jede taky?"

„Pokud vím, tak ne," odpověděla Helena bezmyšlenkovitě. Pohlédl jsem na Petronia a oba jsme se zamračili. Helena nespouštěla oči ze svitku. „Jde o to, aby mohla být Maia taky někdy chvilku v klidu sama."

Sama? Jestlipak si spíš nebude užívat pár vzácných momentů se svým

obdivovatelem Anacritem?

IL

K chrámu bohyně Minervy na Aventinu jsem to sice měl jen pár minut chůze, nebudu ale předstírat, že by to bylo jedno z mých často navštěvovaných míst.

Teprve teď, když jsem začal přemýšlet o našich místních chrámech, najednou jsem na Aventin pohlížel jako na prastaré posvátné místo. Kdysi dávno ležel vně *pomeria*, oficiální hranice města, jak ji pluhem vyoral Romulus. To původní osamění umožnilo, aby zde vznikly svatyně, které měly pro naše předky zvláštní mystiku, vzdálenou městského ruchu. I u klidnějších náměstíček moderního Aventinu si tato místa stále uchovávala svůj starobylý, intimní ráz. Možná to tak zůstane napořád. Aventin měl opravdu zvláštní atmosféru. Kdysi se odsud musely naskýtat ohromující výhledy. My, kteří jsme tu nyní bydleli, jsme pořád dohlédli na řeku i vzdálené kopce a na otevřených prostranstvích jsme se cítili blízko nebi a měsíci.

V jeskyni na úpatí skály tu prý bydlíval obr Kakus, netvor chrlící oheň, dozajista pořádný rošťák. Poté, co ho udolal Herakles, se z jeho brlohu stal dobytčí trh. Nad ním následovala Ceres, veliká královna rostlinstva, plodnosti a úrody, Libertas se svou přehrnutou plstěnou čapkou, patronka osvobozených otroků, nechyběla tu Bona Dea, Dobrá bohyně, ani Luna, bohyně Měsíce, jejíž chrám se stal jednou z několika budov na Aventinu, jež padly za oběť Neronovu velkému požáru. Dva místní chrámy se nyní právě chystaly na své každoroční slavnosti. Jedním z nich byla majestátní Dianina svatyně v plebejské části pahorku, kde bohyni tradičně uctívali manuálně pracující lidé a otroci. Druhá byla malá svatyně Vertumna, boha ročních období, proměn a zrajících rostlin, zahradního božstva s ovocným věncem, které jsem měl potají nejvíc v oblibě.

Tradičním, nejvíce upjatým dojmem na mě působil Minervin chrám. Zdálo se mi zcela příznačné, že syn z rodiny s řeckými kořeny docházel

právě do tohoto chrámu. Proti tomu jsem nemohl nic namítat. Diomedes sice prošel důsledným pořímštěním, přesto jsem už předtím viděl, jak výrazně je pod vlivem své matky. Pokud Lysa milovala Athénu, jíž jsme dali v Římě jméno Minerva, i on se jistě modlil k bohyni moudrosti ve zbroji. Hodný hoch – inu, jeden z těch, jejichž kroky vedou pevnou rukou matky.

Ve svatyni, kde se zvuk rozléhal ozvěnou, jsem jednoho z kněží přiměl k hovoru. Měl jsem co dělat, aby mi vůbec věnoval pozornost – dokonce jsem se zkusil odvolat na své postavení prokurátora posvátné drůbeže Junoniny. Pcha! Kdepak, s tím jsem se nikam nedostal. A tak jsem se musel uchýlit k jednodušším metodám: Pohrozil jsem mu, že by svatyni mohli navštívit vigilové.

Jeden uhlazený kněz, co tam měl asi větší slovo, se poté uráčil vyslechnout mé otázky. Skoro mi to ale za tu námahu nestálo. Jeho odpovědi mi byly k ničemu. Zdálo se, že nedokáže posoudit můj pečlivý popis podezřelého, a už vůbec si nevzpomínal, že by někdo takový navštívil chrám v den Chrysippovy vraždy. Kněz ale již dříve přece jen aspoň *slyšel o* Aureliovi Chrysippovi a Lyse, neboť v minulosti patřili k dobrodincům chrámu. A tak jsem věděl, že určité spojení s rodinou zde je. Sotva ale znamenalo nějaké alibi vzhledem k vraždě.

Poněkud podrážděn jsem vyrazil k Lyse domů, abych znovu vyslechl jejího syna. Uvědomil jsem si, že Diomedes vlastně až dosud nebyl podroben skutečnému výslechu. Živili jsme v něm představu, že zůstal mimo hlavní pozornost, což pro nás mohlo mít své výhody. (Popravdě řečeno jsem si nedokázal představit jaké.)

Před domem jsem si všiml vigilského pozorovatele, kterého sem umístil Fusculus pro případ, že by se hlavní osoby pokusily rychle stěhovat pryč. Předstíral, že si jen tak popíjí v cauponě, což představovalo docela mírumilovnou formu špehování. Pokývl jsem mu, ale nepromluvili jsme spolu.

Dům byl teď poté, co se banka zhroutila, zatarasený a pozavíraný stejně jako Lucriovo obydlí. Vrátný mě ale pustil dál. Uvnitř jsem skutečně spatřil neklamné známky příprav na náhlý odjezd. Byl rozhodně nejvyšší čas jednat, jinak by nám Lysa i propuštěnec mohli vyklouznout. Všude kolem stály zabalené rance a truhly. Od dob mé první návštěvy rovněž sundali

některé závěsy a ozdoby ze stěn.

Ale aspoň Diomedes byl doma. Konečně se taky jednou nesnažil schovávat mámě za sukně, neboť po Lyse jsem tu neviděl ani stopy. V mezidobí si nechal narůst bradku, stejnou jako otec. Pověděl jsem mu o své bezúspěšné schůzce s knězem a požádal ho, aby se spolu se mnou vrátil do chrámu a na místě se rozhlédl, zda nenajde někoho jiného, kdo by si ho mohl pamatovat. „Pokud ne, můžeš si zase tu novou masku oholit."

Právě když jsme odcházeli, kdosi do domu naopak vstoupil – Lucrio, kupodivu vybavený svým vlastním šperhákem. Vypadal trochu uštvaně a unaveně. Má přítomnost ho poněkud vyvedla z míry, byl ovšem natolik mazaný, že ho ani nenapadlo, aby proti ní cokoli namítal.

„Počkej tam," štěkl jsem na Diomeda. „Lucrio, poslat na mě toho hrdlořeza, aby mě zabil, to nebyl zrovna nejlepší nápad!" Zkusil jsem mu dát co proto.

Lucrio byl příliš chytrý, anebo možná příliš unavený, než aby se tvářil, že vůbec neví, o čem mluvím. Jednoduše z nohou setřásl venkovní boty a vzápětí už se soukal do domácích pantofli.

„Je mi líto, že jste museli banku zavřít," podotkl jsem. „Ale něco si vyjasněme. Při svém vyšetřování jsem vůči ní nikdy neměl žádný zlý úmysl – a nikdy jsem lidem neradil, aby si rychle vybírali vklady. To, co se stalo, na mě nesvaluj. Chci jen zjistit, kdo zabil tvého bývalého pána."

K incidentu s Bejkem se Lucrio nijak nevyjádřil, ale pokud jde o banku, řekl: „Ten pád byl nevyhnutelný. Od chvíle, kdy Chrysippa zabili, ztratili jsme velkou část důvěry veřejnosti." Tváří mu přeběhl náznak úsměvu. „To by mohl být jeden argument proti tomu, abych byl vrahem já. Uměl jsem si představit následky. Nikdy bych nic takového neriskoval."

„A co teď bude dál?" zajímal jsem se.

„Opatrně a v tichosti budeme rozmotávat naše záležitosti v Římě. Neutrální zprostředkovatelé, kteří v tom mají zkušenosti, vyrovnají z našich pohledávek, co budou moct."

„Udělej pro mě něco." Nepřicházelo v úvahu, že bych ho nechal, aby se nějak vykoupil sám, ačkoli pokud by v něco takového doufal, mámě by to mohlo pomoct. „Buď tak laskav a podívej se na vklad jedné drobné staré dámy jménem Junilla Tacita. Obrátila se na tebe na doporučení špeha

Anacrita. Předpokládám, že ten obchod sjednával on."

„On ne," odpověděl propuštěnec trochu nevrle. „Na Junillu Tacitu si pamatuju. Dohadovali jsme se tváří v tvář."

„Nebudu se vyptávat, k jakým ujednáním pro ni jste dospěli. Nečekám, že bys porušil důvěrnost ve vztahu ke klientovi."

„Správně!" Ne, nešel mi zrovna na ruku. Z profesionálního hlediska to bylo v pořádku, ale cítil jsem podráždění. „Co máš společného s Junillou Tacitou, Falcone?"

„Je to moje matka," odpověděl jsem vyrovnaně. Napadlo mě, jestlipak máma s Lucriem taky jednala svým nenapodobitelným způsobem. Má úvaha se vzápětí potvrdila, když jsem si najednou uvědomil, že se na sebe s Lucriem ironicky usmíváme. „No tak, mrkni se, jak na tom je," pověřil jsem ho. „Můžeš mi to říct zítra – už bych rád své vyšetřování ukončil. Přijď prosím v poledne do skriptoria. A řekni Lyse, aby se tam dostavila taky."

Přikývl a zvědavě se ohlédl na Diomeda, který pořád stál vedle mě schlíplý jako mokrá slepice. „My si teď s Diomedem vyjdeme na hezkou procházku, Lucrio. Kdyby se jeho drahá matka podivovala, o co nám jde, můžeš dámu ujistit, že je to rutinní postup."

Diomedes se začal vzpouzet, když se dozvěděl, že to s vycházkou nahoru na Aventin myslím vážně. Zjevně se všude dostával v nosítkách. Nicméně byl natolik nervózní, že se tam přece jen nechal zavléct i pěšky. Myslím, že Lucria, jeho budoucího otčíma, který u nich kdysi býval domácím otrokem, tenhle pohled musel velice těšit.

Diomedes byl jako pěšák k ničemu. Na druhou stranu, když jsem si ho prohlédl, na hrudi a pažích neměl zase tak špatně vyvinuté svaly. Nebyl žádné nedochůdče, spíš bych řekl, že mu chyběl pořádný výcvik. Jeho matka ovšem nejspíš stejně tratila majlant za učitele v tělocvičně – takového, který Diomeda nechal donekonečna trénovat jen s nejlehčími kuželi a přehazovat sem a tam malé pytlíky fazolí.

Ještě jsme ani neobešli Circus a Diomedes už kulhal. Vyvlekl jsem ho nelítostným tempem vzhůru Clivem Publiciem, směrem k domu jeho zesnulého otce. Byl aspoň natolik zdatný, že s dechem pořád vcelku stačil.

Před popinou, kde se scházívali na pohárek písaři ze skriptoria, jsem náhodou zahlédl Euschemona. Zastavil jsem se.

„Diomede, zajdi do toho svého chrámu napřed. Pokus se tam vyhledat někoho, kdo by dosvědčil, že jsi tam byl v době otcovy vraždy. Já tam přijdu za chvilku." V jeho tmavých očích se blýskl mazaný výraz. „A nemysli si, že vezmeš roha," řekl jsem mu stroze. „Útěkem získáš jasnou nálepku vraha. A předpokládám, že i romanizovaní Řekové znají trest za otcovraždu." Tenhle trest byl natolik vzrušující, že o něm slyšela většina vzdělaných lidí. Kdykoli návštěvníci z provincií slyšeli vychvalovat římské právo, dozvídali se o tom všechny podrobnosti. Jistě o tom věděl i on. Přesto jsem mu s přátelským úsměvem připomenul: „Toho, kdo zabije svého otce, zavážou do velkého pytle se psem, kohoutem, zmijí a opicí – a shodí do řeky."

Nebyl jsem si jist, zda mi Chrysippův syn věřil, ale hned začal ve svých jemných botách cupitat napřed, aby si zajistil alibi.

⌘ ⌘ ⌘

Euschemon tiše přihlížel, jak posílám syna jeho někdejšího zaměstnavatele pryč. Tvářil se dost stísněně. O Diomedovi se vždycky vyjadřoval spíš zdráhavě než s otevřeným odporem, ale ani teď si nevyměnili pozdrav.

Vedoucí písařské dílny se opíral lokty o pult v popině a vychutnával si pohár naplněný nejspíš dobře vychlazeným vínem ředěným vodou. Teď s ním hovořil číšník, ten hubený mladík s utěrkou přes rameno a koženou zástěrou, kterého jsem si jako obsluhy všiml už několikrát. Přidal jsem se k nim a požádal o pohárek ovocné šťávy.

„Jak jsi s tím daleko, Falcone?"

„Už to skoro uzavírám. Zítra bych chtěl ještě vykonat několik závěrečných pohovorů, Euschemone. Mohl bych tě požádat, jestli by ses nezmínil Vibii Merulle, že bych potřeboval využít knihovnu – a že bych chtěl, aby tam byla taky? To platí i pro tebe, prosím."

„Vibia je doma, jestli si s ní chceš promluvit." Zdálo se, že si Euschemon uvědomuje, jak jsem obezřetný, mám-li se s ní setkat o samotě.

„Na to už mi naneštěstí nezbývá čas!"

Číšník mi přinesl pití. Vysázel jsem mu na podnos měďáky a snažil jsem

se vyhnout pohledu z očí do očí.

„Znáš tohohle mladíka?“ zeptal se mě Euschemon. Zavrtěl jsem hlavou. „Pracuje tady, aby si trochu přivydělal. Zrovna jsme probírali, jaké vyhlídky by mohl mít jako spisovatel.“ Zdálo se, že toho chce říct ještě víc, ale číšník upadl do rozpaků, otočil se a šel raději poklízet kolem lisu na jablka. Podíval jsem se na něj. Vypadal docela obyčejně. Pokud v sobě přechovával nějaké divoké sny, tvůrčí šílenství se navenek nijak neprojevovalo.

Tohle bylo dost ponuré místo, aby se tu člověk takhle honil jako poskok. Stejně jako většina ostatních podobných zařízení, sloužila i zdejší popina hlavně jako předsunutý prostor pro dostaveníčka s podřadnými prostitutkami, které pracovaly v několika pokojích nahoře nad schody. Vlys tesaný v kameni, který nabízel zdejší služby, tvořilo obvyklé smutné trio: malý pohár, hrníček na kostky – a velikánský falus. Nepochybuji, že číšník si mohl přijít na zvláštní spropitné, pokud klientovi dokázal naslibovat nejmladší a snad i nejméně nemocnou dívku.

Vlídně jsem se na mladého muže s optimistickými nadějemi usmál. Pak jsem se znovu otočil k Euschemonovi. „Zítra bych se tě chtěl zeptat, jaká budoucnost čeká autory ze skriptoria. A mohl bys zařídit, aby se na to shromáždění mohli dostavit i ti, se kterými už jsem o té vraždě mluvil?“

„Dobře. Ale mám pro tebe i jednu novinu: Vibia chce podnik provozovat dál.“

„Čekal jsi to?“

„Ne,“ odpověděl tiše. Jasně si uvědomoval, že ho zkouším: Dával by snad osud písařské dílny jemu – nebo Vibii – nějaký motiv pro Chrysippovu vraždu? „Popravdě řečeno, vždycky jsem si myslel, že to Vibia prodá. Vlastně tím možná překvapila sama sebe, když se rozhodla, že by ji vydávání svitků bavilo.“

„Ženy si dokážou s vedením různých řemeslných provozoven poradit velice zdatně.“

„Možná. Já teď působím jako vydavatelský poradce. To, co nakupujeme, do určité míry upravujeme. Zdá se, že Vibia je ochotna k mým radám přihlížet. S Chrysippem jsme se ne vždy shodli na tom, co by mohla být populární látka.“

„Toho rána, co zemřel, si prohlížel nějaké nové rukopisy.“

„Ano.“ Nečekaně stručná odpověď.

„Nic víc k tomu nemáš?“

„My ty svitky nemůžeme najít.“

„Jsou v mém držení jako důkazní materiál.“

„To je jistě tvé právo.“

„Pověz mi – jak vás takový nový autor se svou tvorbou obyčejně osloví?“

„Některé objevíme třeba na recitálu – asi jako tebe, Falcone.“

Uvědomil jsem si, že si ze mě střílí, ale přešel jsem to. „A jinak?“

Vypadal zamyšleně. „Doporučení – od jednotlivců, nebo velice vzácně prostřednictvím autorského a hereckého sdružení.“ Znovu se odmlčel, jako by se mu do toho dál nechtělo.

„A jak se potenciální spisovatel může stát členem takového spolku?“ zajímal jsem se.

„Na to nejsou žádné formální požadavky. Může mezi ně třeba jen tak přijít a stát se členem jejich spisovatelského kroužku.“ Euschemon zachytil pohled číšníka, který nám naslouchal. Oba se rozesmáli a Euschemon mi vzápětí vysvětlil: „Někteří z nás o takových skupinách spisovatelů nemají příliš valné mínění, Falcone.“

„Je to k ničemu,“ podotkl číšník. To bylo poprvé, kdy se zapojil do naší rozmluvy. „Sedí kolem dokola a debatují o tom, jak dosáhnout přirozeného stylu – a nikdy nic nevytvoří. Všichni chtějí objevit to, čemu říkají ‚hlas vypravěče' – ale problém je v tom, že většinou nemají co říct.“

Euschemon se souhlasně pochechtával. „Rozhodně jsem dospěl k tomu, že většina z nich je poněkud nepoužitelná.“

Podíval jsem se na mladíka. „A co je tedy *tvoje* silná stránka? Hry, filozofie nebo poezie?“

„Mám rád psaní próz.“ Číšník, který by se chtěl stát spisovatelem, znovu vypadal rozpačitě a už k tomu nic nedodal. Mohla v tom být skromnost, ale i obchodnická diskrétnost. Je docela možné, jako tomu v případě mnoha „nadějných autorů“ bývá, že to byl všechno pouhý sen a třeba ještě ani vůbec nic papyru nesvěřil. A nikdy to neudělá.

S prózou byla potíž. Znovu jsem se obrátil k Euschemonovi. „Ještě jedna věcná otázka, prosím. Ptám se tě jako vedoucího písařské dílny – v čem bys

viděl potenciál řeckého románu? Víš, co myslím, dlouhé historky naplněné láskou a dobrodružstvím."

„Kritikou samozřejmě zavrhované," podotkl prodejce svitků. A pak se usmál. „Nebo to řeknu jinak: nabité zábavou a nesmírně populární. Mají ohromnou budoucnost. Lidi to budou nadšeně kupovat."

Zamyslel jsem se. „Ty tomu věříš?"

„My do toho jdeme!" slíbil Euschemon vášnivě.

Když jsem odcházel z popiny, viděl jsem, jak se číšník, jenž se chtěl stát spisovatelem, ponořil do vlastního snění. Připomínal mi Helenu ve chvílích, kdy čte. Nevadilo mu, že je sám. Mohl vstoupit do společnosti vlastního vířícího kruhu živoucích postav.

A na rozdíl od opravdových lidí tyhle postavy budou dělat, co jim řekne.

L

Viděl jsem, jak na mě Diomedes čeká pod sloupovím před chrámem. Díky tomu vysokému hranatému čelu, jež zdědil po Chrysippovi, se nedal s nikým zaměnit. Přidal jsem do kroku v obavách, aby i přes mé varování neztratil nervy a přece jen nakonec neutekl. V téhle rodině měla pro strach uděláno jen Lysa.

„Někoho jsem našel!“ ujistil mě dychtivě. Jako by tím bylo všechno vyřešeno.

„Dobrá zpráva, Diomede. Tak to vezměme pěkně popořadě…“ Než jsem ho nechal, aby mě zavedl za tím knězem, ještě jsem ho zdržel a přiměl ho podstoupit výslech, kterému až doposud unikal. „Poslechnu si, co má ten chlapík na srdci, ale nejdřív bych chtěl, abys mi řekl vlastními slovy, co jsi dělal toho rána, kdy zemřel tvůj otec.“

Diomedes se zarazil. „Přišel jsem sem do chrámu. Strávil jsem tu celé dopoledne. Ten kněz ti to potvrdí.“ Nu, o tom jsem nepochyboval.

„Dobře,“ odvětil jsem mírně. „A co tedy předcházelo tvému nábožnému prožitku a co po něm následovalo?“

Na tohle ho nikdo nepřipravoval. Přesto si poradil: „Šel jsem z matčina domu přímo sem. A potom jsem šel rovnou domů.“

„Takže jsi tady nebyl jen celé *dopoledne* – ty jsi v chrámu ve skutečnosti strávil celý *den?*“

„Ano,“ opáčil vzdorně.

Přitvrdil jsem. „No promiň! Nikdo zas takhle bohy nemiluje. Většina z nás míjí místní chrámy stejně jako procházíme kolem bordelů u putyk – skoro si ani nevšimneme, že tu nějaké jsou. To se chceš stát knězem?“

„Jsem oddaný Minervě.“

Málem jsem se zalkl smíchem. „No, to je teda vidět! Mimochodem, co chceš vůbec se svým životem podniknout? Stát se městským mladíčkem podle představ své matky?“

„Mám za to, že budu muset," odpověděl Diomedes s úšklebkem. „Ona si teď půjde svou cestou." Jakoupak? přemítal jsem zvědavě. Ale než jsem se ho stačil zeptat, pokračoval: „Měl jsem své sny, ale to je marné."

„Co je to za sny? Předpokládám, že jsi určitě chtěl převzít banku, ne?"

„Radši bych měl písařskou dílnu," odpověděl se závistí v hlase, až mě to překvapilo.

„Cože? Co tě na tom láká?"

„Zajímám se o literaturu!"

„Ty mě udivuješ!" No ne, jako by se tu v okolí chtěl stát každý spisovatelem. „Takže teď pojďme k věci," rozhodl jsem se přejít k oné záležitosti s jeho alibi. „Navštívil jsi v kteroukoli hodinu onoho osudového dne dům svého otce na Clivu Publiciu?"

„Ne, Falcone." Další naduté odmítnutí, které neznělo pravdivě. Byl jsem si jist, že se tam ocitl.

„A kdy ses tedy dozvěděl, že zemřel?"

„Když jsem přišel domů. Řekla mi to matka." To byl průběh, kterým mě krmili až doposud. Paměť měl v pořádku – ale pamatoval si pravdu, nebo to, co do něho vtloukla jeho přísná matka? Pokud byl Diomedes tak horlivým patronem Minervina chrámu, proč sem za ním nikdo nepřiběhl, aby mu o ztrátě otce řekl dřív? Domníval jsem se, že na to znám odpověď.

„Jak se to má mezi tebou a naší půvabnou Vibií?"

„Co tím máš na mysli?"

„Otevřeně řečeno mám na mysli, že podle toho, co jsem slyšel, jste spolu měli nahoře nad schody románek."

„To není pravda."

„Teď tě pochopitelně vykopla – ale to může být jenom krok ke zmírnění podezření… Když byl tvůj otec naživu, pokud vím, býval jsi tam stálým návštěvníkem."

„Chodil jsem navštěvovat jeho, ne ji."

„To jste si byli tak blízcí? Oddaný svému drahému tatínkovi a bohům? Pokud je to pravda, pak musím říct, že jsi úplný svatoušek!" Diomedes k tomu odmítl cokoli dodat. Snad byl opravdu jenom normální syn a choval k tátovi stejné pocity jako já. Snad ho Lysa vychovávala v naprosté nevinnosti a moje obscénnost se ho přímo dotýkala. „Jak ses vyrovnával

s rozvodem svých rodičů? Pokud tomu rozumím, nevyvolalo to žádný konflikt v otázce, komu máš zachovávat věrnost."

„Měli k tomu své důvody. Já jsem byl dospělý. Udržel jsem si dobré vztahy s oběma."

„A jaké měli důvody? Dodat lesk rodině, aby ses mohl posunout výš na společenském žebříčku?"

„Nevím, co tím myslíš, Falcone."

„V otcově domě ti nechali vlastní pokoj – i když jsi žil s matkou? K čemu?"

„Matka mě o to požádala." Čekal jsem. Byl jsem připraven pochopit, že opuštěná žena potřebovala synovu podporu. Na druhou stranu jsem nyní docela silně věřil, že Lysa tajně spolupracovala na Chrysippově druhém sňatku s Vibií, aby Diomedovi poskytla společenskou prestiž. A pokud ten rozvod skutečně měl ne tak docela čestné cíle, pak jím nemohla být nijak zvlášť zlomená.

„A co tvoje matka, ta si nemyslela, že mezi tebou a Vibií vznikla vzájemná přitažlivost?"

„Opravdu měla pošetilý dojem, že na mě Vibia Merulla dělá oči."

„Olympané! To je otřesné! A byla to pravda?"

Diomedes už uměl mému úžasu čelit docela zdatně. „Možná."

„A co jsi tedy k Vibii cítil ty?"

„Byla to žena mého otce." To znělo opravdu až nechutně vzorně. Aby to trochu zmírnil, považoval za svou povinnost zahrát si trochu na protřelého muže: „Přirozeně jsem si všiml, že je velice hezká."

„Má moc širokou hubu," shodil jsem ji nelítostně. „No tak, měl jsi s tou kráskou nějaký románek?"

„Ne."

„Nikdy jsi s ní nebyl v posteli? Zdá se, že ona by na to byla hnedle připravená!"

„Nikdy jsem se jí nedotkl. Už jsem to řekl třikrát. S ní je pěkná otrava," postěžoval si Diomedes. „Jednou se tváří, jako by kdovíco chtěla – pak zase ochladne, pronic zanic!"

„Dostal jsi její dopis?" vypálil jsem na něho.

„Co?" Tentokrát, při neškodné otázce, Diomedes zrudl. Že by provinile?

„Pokud vím, dopisem tě požádala, abys sis z jejího domu vystěhoval věci."

„Á. Jo, požádala. Musím se přiznat, že jsem na to zapomněl…"

„Udělej to zítra," uložil jsem mu stručně. „Chci, abys přišel na moje shromáždění. Můžeš s sebou přivést otroky, ať ti svršky pobalí. Mimochodem, jak to vypadá se svatebními plány?"

Diomedes vypadal zahanbeně. „Dost se to zadrhlo – kvůli všem těm potížím s bankou."

„To je kruté! Vibia se od tebe pochopitelně mohla odtáhnout, jakmile jsi slíbil, že se oženíš s její příbuznou – ženy si někdy v podobných záležitostech počínají až nepochopitelně." Diomedes se k tomu nijak nevyjádřil. „Takže se chystáš uprchnout do Řecka, spolu s matkou a Lucriem?"

„Moje matka si myslí, že by to tak bylo nejlepší."

„Jestli nechceš, nikam nejezdi. Řím je místo, kde se dá žít. Před čím vlastně utíkáš?"

„Před ničím," vyhrkl Diomedes chvatně.

Rozhodl jsem se, že to v této fázi ukončím. Upřeně jsem se na něho zadíval. „Dobrá. Řecko je římská provincie. Pokud bude potřeba, dokážeme si tě odtamtud přitáhnout zpátky. Já ale doufám, že se všechno zítra vyjasní. To už bychom měli vědět, kdo zavraždil tvého otce, a ty budeš moct opustit zemi… Kde je ten tvůj kněz?"

Přivedl mi tedy onoho kněze. Byl to jiný muž než ten, kterého jsem se vyptával. Tenhle nedůvěryhodný, přiopilý keltský výlupek synkovi poskytl přesně to alibi, které potřeboval: Diomedes prý toho dne, kdy zemřel jeho otec, od svítání do soumraku uctíval Minervu, modlil se a obětoval jí ječné pečivo. Překvapilo mě, že je chrám otevřen tak dlouho. Postavil jsem údajného zaníceného vyznavače před zpodobení bohyně s ochranným štítem s Gorgoninou hlavou, s přísnou helmicí a starobylým kopím. „A teď odpřisáhni, v přítomnosti tohoto kněze a ve jménu nebeské Minervy, že jsi byl v této svatyni v den, kdy zemřel tvůj otec, od svítání do soumraku!"

Diomedes odříkal přísahu. Zdržel jsem se toho, abych mu vynadal do prolhaných psů. Nechal jsem ho odejít, jen jsem mu připomněl, že se má zítra dostavit na můj závěrečný rozhovor.

Zlehka jsem zvedl ruku, aby u mě kněz ještě zůstal. Jakmile byl Diome-

des z dohledu, povzdechl jsem si unaveně: „Nu dobrá. Nejsem takový důvěřivý hlupák, za jakého mě Diomedes má. Netahejte mě spolu za nos. Kolik chrámu slíbil a kolik od něj dostaneš ty?“

„Urážíš bohyni!“ vykřikl kněz. (Nebeská bohyně, opravdová ochránkyně moudrosti, k tomu nic nedodala.)

Zkusil jsem handrkování i vyhrožování, ale nikam jsme se nedostali. Zmínky o moci vigilů kněze naprosto nevyvedly z míry a mému závěrečnému proslovu na téma křivého svědectví se jednoduše vysmál. To bylo až skličující. Přitom jsem se domníval, že moje argumenty jsou jak pádné, tak elegantně vyjádřené. Jako informátor jsem měl k tomuto odpudivému zločinu rozhodně co říct – však jsem se ho ve jménu svých méně zásadových klientů dopustil bezpočtukrát.

⌘ ⌘ ⌘

Sklesle jsem se tedy vytratil a kněz s poťouchlým výrazem spěchal zpátky dovnitř. A právě tehdy jsem měl příležitost sledovat, jak do postranní budovy chrámového areálu vstoupilo celé procesí mužů nejrůznějšího věku, společenského postavení a neupravenosti. Byla to pestřejší společnost, než by člověk čekal u obřadného shromáždění většiny řemeslnických cechů. Tlustí i vyzáblí, mizerně odění i pedantsky vyšňoření, někteří připomínali spíš krátkozraké revizory účtů, jiní byli halasní chlapi, kteří se nahlas řehtali. Někteří byli úplně nevýrazní, jako by ke skupině skoro ani nepatřili, tu a tam bylo vidět i výrostky, jaké člověk vídá krást ovoce z trakařů. Nepovedené zubaté účesy, jež byly ostudou lazebnické profese. Polámané nehty. Špinavé flekaté hadry. Spojovala se v nich osobitost hudebníků s aurou servilní ostýchavosti, jež by slušela spíše otrokům na útěku.

Upoutalo mě především to, že většina z nich si nesla voskové tabulky nebo neúhledné svitky. Já taky, jenomže svoje potřeby jsem měl schované, pokud jsem je zrovna nevyužíval.

Chytil jsem posledního muže za rukáv tuniky. „Co se to tu děje?“

„Takové malé setkání amatérů, kteří se pravidelně scházejí ve svém spolku.“

Scházeli se zjevně proto, aby si dopřáli občerstvení. Před nimi se totiž nesly amfory a mnoho podnosů s lahůdkami.

„A co je to za spolek?“ nahlížel jsem dovnitř, kde už se někteří docela úspěšně vrhali na nezazátkované amfory.

„Sami tomu říkáme *Scribae et Histriones* – Škrabalové a hysterikové.“ Takže spisovatelé a divadelníci.

Zdálo se, že ten chlapík by si docela rád popovídal. Vzpomněl jsem si, co mi říkal ten mladý číšník: samé řečnění a skutek utek. Klábosení a víno, právě to je sem táhlo, místo toho, aby doma se skloněnou hlavou na něčem doopravdy pilně pracovali. „Jsme taková zvláštní sešlost, někdo by řekl trošku výstřední…“ brebentil, jako bych mu poskytl nějaké oblíbené téma.

„A co tu teda děláte?“

„Diskutujeme o psaní se sebou rovnými.“

„Je tu někdo známý?“

„Zatím ještě ne!“ A taky nikdy nebude, pomyslel jsem si. „Máme už dlouhou tradici – kořeny spolku sahají až do časů skvělého Livia Andronika. To on složil chvalozpěv na počest Junony Minervy, který byl *tak* nádherný, že zdejší chrám na oplátku spisovatelskému kroužku dovolil se tu na věčné časy scházet. Opisovači to přístřeší využívají přes den, ale když vyjde ve svém majestátu Hestia, naše večernice, pak patří lavice nám –“

„To je skvělé!“ zapěl jsem, až mi hlas tou přetvářkou přeskočil. Potřeboval jsem ale získat informace, a tohle mohla být moje poslední příležitost. „Promiň, ale neznám tě jménem –“

„Blitis.“

„Měl bys chviličku, abychom si trošku popovídali, Blite?“ Pocítil jsem náhlé vnuknutí. Vytáhl jsem svou vlastní poznámkovou tabulku. „Neměl bych to sice prozrazovat – ale píšu článek o moderních autorech pro *Denní zprávy…*“

Okamžitě to zabralo, samozřejmě. Hned mi zdvořile podával zvadlou studenou ruku. I dosud nevydaní autoři vědí, jak by se jim hodila trocha publicity.

LI

Tajemstvím úspěchu je dobrá příprava. Ať už plánujete válečné tažení, nebo tvoříte epickou báseň, musíte mít pohromadě veškeré vybavení a utříděné informace. Chystáte-li se uzavřít vyšetřování zločinu, není od věci věnovat trochu času a péče tomu, jak a s kým zajistit správné občerstvení. Většina informátorů si nic takového vůbec neuvědomuje. Proto jsou to taky v mnoha případech smutní ztroskotanci jen s polovičním seznamem klientů.

Zákusky jsem nakoupil sám. Měl jsem v úmyslu je poté naúčtovat Vibii. Inu, ona přece byla rozrušená vdova, která chce pomstít manželovu smrt. (V každém případě vigilové měli pravidlo, že nesmějí konzultantům hradit žádné potraviny, nebo to takhle aspoň tvrdil ten škarohlíd Petronius.) Bavilo mě, že jsem mohl pokrmy naplánovat sám: Na ubrouscích na malých podnosech budou spočívat drobné jednohubky a další dobrůtky na uždibování. Olivy, pár drahých korýšů, spousta laciných plněných révových listů a nějaké pečivo bez náplně, do něhož se teprve na místě dodá vaječná nádivka. Pak jsem nakoupil vejce. A další přísady do nádivky.

Jako samoobslužné občerstvení by se to docela vyjímalo na některém večírku pořádaném pro postarší matrony provozující charitativní sirotčinec. Ale to jsem nesměl vypustit z úst. Helena byla koneckonců patronkou jedné školy pro osiřelé dívky.

Většinu dopoledne mi zabralo právě úsilí o zajištění těchto domácích záležitostí. (Jen si to zkuste, sehnat na Liviině tržišti čerstvé kopřivové výhonky zrovna ten den, kdy je potřebujete!) Jakmile jsem měl nákupy pohromadě, zboží se muselo přepravit do Clivu Publicia a předat zmatenému Vibiinu personálu v čele s kuchařem. Vydal jsem jim přísné pokyny ohledně přípravy a servírování. Věřte mi, nemůžete vynakládat až příliš úsilí na detaily.

Podařilo se mi vyklouznout z domu, aniž mě polapila Vibia. Vyžádal

jsem si otroka, který roznášel zprávy. „Viděl jsi pak ještě ty autory? Přijdou dneska všichni?“

„Ovšem.“ Domácí kurýr vyřizující vzkazy byl čiperný hoch, který podle všeho věděl, co dělá.

Jen jsem si ho trochu vyzkoušel. „Jeden člověk mi povídal, že prý špatně předáváš zprávy. ‚Nikdy nedonese přesně to, co po něm chtěli,' takhle to říkal.“

„Pcha! Nebyl to náhodou Pacuvius? *Scrutator?* Trochu moc ukecanej. Nikdy pořádně neposlouchá. A v hlavě má několik věcí najednou. Kolem toho starýho kozla se musím mít hodně na pozoru – jestli mi rozumíš.“ Mrkl na mě, pár gesty naznačil, že je pěkný mládenec a *Scrutator* si ho nějak moc všímá. Mohla to být pravda, ačkoli na druhou stranu mezi otroky to byla docela běžná výmluva.

„Máš ještě nějaké další postřehy o těch ostatních námezdních pisálcích, co si Chrysippus najímal?“

„Constrictus na mě vždycky chce přehrát placení za pití.“ Vypůjčit si peníze od vlastního otroka byla jedna věc. Ale zkoušet pumpnout kurýra někoho jiného bylo nejspíš přímo protizákonné a v každém případě šlo o velmi hanebné jednání. „Turius, to je ztráta času. Avienus – ten je teď po smrti, co? – byl ještě horší. Vždycky po mně chtěl, abych donášel na někoho jinýho.“

„A co jsi měl donášet?“

„Jak to mám vědět?“ Pokud snad o nějaké špíně věděl, nechtěl mi to říct. Ale předával vůbec pomluvy dál Avienovi? Naneštěstí jsem už vypotřeboval svůj vigilský příděl prostředků na úplatky. (To nebylo těžké – Petronius mi nikdy žádný nedal.)

„Urbanus?“

„S Urbanem nejsou potíže.“ .

„Ovšem, mně se taky zamlouval. Třeba to znamená, že je to pěkný lotr…“ Oba jsme se na sebe usmáli. „Takže ty jsi onoho dne, kdy zabili tvého pána, dělal spojku. Mohl bys potvrdit správnost toho seznamu mužů, které si k sobě pozval do knihovny?“

Obával jsem se, že se mi z toho vynoří nějaký nový podezřelý, kterého jsem dosud neměl čas vyšetřovat. Otrok mi však jen znovu zopakoval starý

známý soupis.

„Je tu jedna potíž," svěřil jsem se mu. „Urbanus tvrdí, že na to předvolání nereagoval, ale podle vašeho dveřníka přitom počet hostů sedí. Napadá tě nějaké vysvětlení?"

„Urbanus to řekl předem, že nepřijde."

„A kdo ho teda nahradil?"

„Objevil se tu ten nový spisovatel."

„Jaký nový spisovatel?"

„Nevím, jak se jmenuje. Přišel sám od sebe. Potkal jsem ho u vchodu. Vzhledem k tomu, že tu ještě nikdy nebyl, ptal se mě, kam má jít."

„On ti řekl, že je spisovatel?"

„To už jsem věděl."

Zavrčel jsem. „Teď jsi mi tvrdil, že ho neznáš!"

Posel se triumfálně rozzářil. Nalákat mě do pasti a pak po mně takhle šlehnout, to pro něj byla největší zábava z celého týdne. „Já nevím, jak si *říká* – ale vím, kdo to *je."*

Pomalu jsem se nadechl. „No dobrá."

„Tebe to nezajímá, Falcone?"

„Ne." Bezmocného prosebníčka bych uměl hrát taky. Ale už mi došlo, kdo by tak ten „nový spisovatel" mohl být. „Počkej teď v latinské knihovně, až začne schůzka. Zůstaň tam – a snaž se nebýt na nikoho drzý -, dokud tě nevyzvu, aby ses do toho zapojil."

Před domem jsem se na okamžik zastavil mezi sloupovím portiku, abych si pročistil hlavu. Chvilku jsem se těšil z poměrného chládku pod mohutným kamenným baldachýnem, a teprve pak jsem zašel domů pro Helenu a Petronia. Byl jsem vzhůru už od doby krátce po svítání, jakmile začali trhovci rozkládat své stánky. Teď už bylo dopoledne v půli. Rozumní lidé se chystali zalézt a přečkat těch několik následujících hodin uvnitř. Ve vchodech domů se protahovali psi a hledali si poslední kousky stínu. Po ulicích se pohybovali jen ti z nás, kdo měli na práci něco neskonale důležitého – nebo potrhlé stařeny. Zrovna teď se kolem belhala ta stará paní, která často navštěvovala Clivus Publicius, a nesla si obvyklý proutěný košík.

Tentokrát jsem ji zastavil a pozdravil: „Tak si zase neseš košík, ba-

bičko?“

„Kliď se mi z cesty!“

„To je v pořádku. Já pracuju pro vigily.“

Nezabralo to. Odhodlaná dáma se po mně rozmáchla nákupem. Tuhým proutím nemířila špatně. „Uklidni se,“ vydechl jsem. „Nemusíš na mě hned takhle zostra. Koukni, jevíš se mi jako bystrá, rozumná žena. Připomínáš mi mou drahou matku… Jenom bych ti chtěl položit pár otázek.“

„Ty jsi ten chlápek, co dělá na tý vraždě, co?“ Tak už si mě přece ocejchovala. „Už bylo načase!“

Držel jsem se z dosahu košíku a vyptával se jí na několik věcí. Jak jsem tušil, osudného dne se kolem poledního šourala kolem Chrysippova domu.

Zklamalo mě, že neviděla nikoho vyběhnout ven ve zkrvavených šatech. Byl jsem si ale jist, že vraha vidět musela. S mnohem větší zdvořilostí než v jiných případech jsem ji požádal, zda by se asi za hodinu nepřipojila k mé rozšiřující se skupině svědků. Tvářila se, že ji snad chci uchvátit jako návnadu do nevěstince. Její zvědavost by zřejmě tak jako tak nabyla vrchu, ale abych si to pojistil, řekl jsem jí, že tam bude občerstvení zdarma.

Docházel jsem k rohu. Ten hubený mladý číšník v jídelně zrovna otevíral amforu. Vyvažoval ji, aby mohl vyndat zátku zalitou voskem. Pracoval tu už dlouho, takže v tom nabyl zkušenost. Amforu si bezpečně opřel o levé koleno, jednou rukou zátku vytáhl a okraj hrdla přejel hadříkem, aby setřel zbytky těsnicího vosku. Ke mně byl otočen zády.

„Philomele!“

V mžiku se otočil. Naše oči se setkaly. Číšník se nijak nepokusil popřít, že je nejmladším Pisarchovým synem.

Nu, proč by taky měl? Byl to jen potenciální spisovatel, který si našel práci, aby mohl platit nájem a mezitím si škrábat. Práci, která mu dovolovala toužebně prodlévat v blízkosti písařské dílny pod znamením Zlatého koně.

LII

Petronius Longus už doma vypadal o trochu víc ve své kůži, i když byl zamlklý. S Helenou jsme ho táhli nejdříve kolem bydliště mé sestry Maii. Chtěl jsem, aby byla Helena na konfrontaci přítomná jako můj odborný svědek na literaturu. Těžko ale mohla nechat doma naši dcerunku, aby se tam jen tak sama motala v chodicí ohrádce. Chtěli jsme proto Maiu požádat, zda by malou Julinku nepohlídala, ale když jsme tam dorazili, zrovna se loučila s vlastními dětmi, které odjížděly k moři s mou druhou sestrou Junií.

Všichni byli obtížení ranci, neboť napřed museli dojít až k Ostijské bráně, kde je měl teprve čekat Gaius Baebius s volským potahem. Čtyři Maiiny děti vypadaly mrzutě, protože cítily oprávněné podezření, že za vší touhle „péčí" se skrývá nějaký utajený důvod. Dvě starší, Marius a Cloelia, vedli Anka a Rheu za ruku, jako by přejímaly zodpovědnost za ta nebohá neviňátka, která posílají do Ostie, aby se tam utopila, a jejich nezodpovědná matka tak získala volnou ruku k tančení a prostopášnostem.

Dostávala svobodu pro Anacrita. On to věděl, však byl taky na místě a pomáhal Maie její potomstvo vypakovat. Jak jim utahoval ranečky, působil téměř zkušeně. Špeh si zřejmě jednání s dětmi osvojil, když tenkrát podrobovali neviňátka mučení, aby zradila své rodiče Neronovi. Vypadalo to však, že na Maiu i Helenu udělal docela dojem. My dva s Petroniem jsme postávali stranou a celému výjevu jen zasmušile přihlíželi.

„Vzal jsem si trochu volna na slavnost Vertumnalií," vysvětlil mi Anacrites téměř omluvně. Nijak nepřipomínal incident, při němž ho můj táta uhodil, ale s potěšením jsem viděl, že mu ucho napuchlo jako zelný list. Popravdě řečeno, jakmile si toho kdokoli z nás všiml, jen těžko od jeho boltce odtrhával užaslý zrak. Přemítal jsem, jak to asi vysvětlil Maie, jež teď zrovna mávala dětem na rozloučenou. Marius s Cloelií tvrdošíjně odmítli zamávat jí na oplátku. Marius si dokonce nechtěl všímat ani mě, když jsem

na něj mrkl. Považoval mě za zrádce a já jsem se podle toho taky cítil.

„Vertumnalie? Ty ale budou až zítra.“ U Háda. Z toho vyplývalo, že moje sestra a špion mezitím stráví všechen čas spolu – kupříkladu v posteli.

„Já zahradničím hrozně ráda!“ zaštěbetala Maia zvesela.

Když jsme se jí zeptali, zda by si na několik příštích hodin nemohla vzít Julinku, odpověděla neobyčejně důrazně: „No to tedy opravdu ne, Marku!“

Nebylo pochyb, že Maia s Anacritem neměli v plánu vykopávat kořoví ručními lopatkami. Proklel jsem celého Vertumna. Zahradní slavnosti chodívaly odedávna ruku v ruce s politováníhodným chováním. Lidem stačí pověsit si kolem krku pichlavé věnce s listím a jablíčky a hned začnou myslet na to, jak to na světě kypí životem, a to na těch nejnevhodnějších místech. Představa, jak Anacrites přináší obětiny božstvu změny a obnovy, byla až příliš strašidelná.

Nezbývalo nám tedy než odvést Julii k mámě. Prosit ji o hlídání se tam vydala Helena. Na to, abych tam ukazoval svůj obličej já, uplynul příliš krátký čas od doby, kdy jsem ji naposledy naštval.

S Petroniem jsme tedy zůstali na ulici a sledovali skupinu otroků, kteří z mámina bytu vynášeli nějaké rance a nakládali je na několik mezků. Zeptal jsem se, kdopak se to stěhuje pryč, a bylo mi řečeno, že Anacrites. Už jsem si ho pro dnešek užil dost, ale tohle jsem ještě vydržel. Potajmu jsem přemítal, kam tak asi budou jeho movitosti stěhovat. Petro se jich zpříma zeptal. Prý na Palatin.

„Má tam nahoře dům,“ sdělil mi Petronius zasmušilým hlasem. „Parádní místo. Starý republikánský palác. Hodí se k jeho práci.“

To mi ale byla novina. Až dosud jsem věděl pouze o Anacritově úřadovně na Palatinu a o jeho vile v Kampánii. „Jak to víš?“

„Bydlí už nějakou dobu v mým rajonu,“ prohodil Petronius jako zkušený profesionál. Oči se mu nenávistně zúžily. Vigilové nemohli tajné službě přijít na jméno. „Držím si místní špehy pod dohledem.“

Konečně vyšla ven Helena, tentokrát už bez dítěte. Ulehčeně na mě mrkla na znamení toho, že jednání proběhlo mírumilovně. I ona pak pohlédla na otroky, kteří balili zvědovy svršky. Teď zase mrkla na Petronia a

na mě.

„Jak se vede mámě?“ nadhodil jsem nervózně. Měl bych za ní zajít, až se tu později zastavíme vyzvednout malou.

„Vypadala v pořádku,“ ujistila mě Helena a na někoho zvesela zamávala – zahlédla starého souseda. Aristagoras se přidal k hloučku přihlížejících, kteří civěli na skupinu stěhováků. „Pochopitelně,“ řekla mně a Petroniovi zvláštním hlasem, „vždycky je tu možnost, že zatímco si Anacrites myslel, že zahýbá tvé matce s Maiou, skvělá a duchaplná Junilla Tacita možná zahýbala *jemu.“*

Trochu moc představivosti. Přečetla už příliš mnoho napínavých milostných příběhů. Taky jsem jí to řekl.

Poněkud podrážděná Helena se poté rozhodla, že si mě během krátké cesty na Clivus Publicius nebude všímat, a zavěsila se do Petronia. „Chtěla jsem se tě optat na tu noc. Kdybys zůstal spát v posteli, ten obr by tě byl zabil dřív, než bys stačil vyvolat poplach. Ty jsi ale vyhodil do ulice tu lavici a květináče. To jsi byl na balkoně, když vtrhnul dovnitř?“

„Určitě s pohárem!“ uchechtl jsem se. Jestli tomu bylo opravdu tak a on tam trčel skoro až do svítání, to mi bylo úplně fuk. Měl jsem dost svých starostí. Nenamítal jsem nic proti tomu, aby si můj nejlepší přítel užíval dobrého rozmaru, pokud se totálně nezřídil.

Ovšem tu noc opilý určitě nebyl. Jinak by už byl po smrti.

„Tenhle týden mám noční služby,“ vysvětloval klidně. „Zrovna jsem přišel domů.“

„A co jsi tedy dělal?“ vyzvídala dál Helena.

„Přemýšlel. Koukal po hvězdách.“

„U všech bohů,“ zamumlal jsem. „To je přece každýmu jasný – ty máš novou ženskou a po nocích o ní dumáš.“

„To teda ne,“ odporoval. Zrovna jsme se snažili protlačit úzkou uličkou, takže se musel soustředěně vyhýbat rozlámaným kamenům v dláždění.

„Lháři. Rád bych ti připomněl, že kdykoli jsem se zamiloval já, vždycky jsem ti to řekl.“

„Prej kdykoli!“ povzdechl si. Urážky jsem si nevšímal.

Pořád se držel nějak potichu. Začalo mi vrtat hlavou, jestli to nebyla ve-

likánská chyba, nechat ho sledovat, jak Maia vyprovází děti do Ostie. Tam teď žily jeho vlastní tři dcerky. Petroniova žena je tam vzala se svým milencem, prodavačem nakládané zeleniny, který se tam pokoušel zajistit živobytí prodejem občerstvení na přístavních molech. Teď jsem se cítil provinile. Kdybych byl skončil ten Chrysippův případ dřív, Petronius by si mohl přisednout na ten volský povoz k Junii a Gaiovi Baebiovi a navštívit své děti.

Cosi v jeho výrazu mě ale upozornilo, abych nic takového nevypustil z úst, a to ani na omluvu.

Před domem na Clivu Publiciu na nás čekal Fusculus a Passus s několika vigily v červených tunikách. Hovořil s nimi Helenin bratr Aelianus, pro něhož jsem dal poslat. Tohle sice nemělo mnoho společného s vyšetřováním klientů banky, ale mohlo to pro něho znamenat cennou zkušenost.

Dovnitř jsme vstoupili všichni společně. Passus se začal s Helenou okamžitě stranou bavit o svitcích, které přečetli. U Fuscula jsem si ověřil, že se mu podařilo spojit s rejdařem Pisarchem a uložit mu, aby se také dostavil.

Petronius zvolna míjel velkou ruční káru, která stála v první rozlehlé přijímací síni. Dneska se snad všichni stěhují. Jak jsme tam kolem čmuchali jako zvědaví pouliční vořížci, řekli nám, že tenhle vůz sem dal dopravit Diomedes, aby si mohl odvézt majetek. Zrovna vyklízel pokoj, který tady míval.

Aelianus si náklad prohlížel s trochou závisti. V téhle vysoko naložené změti se dalo rozpoznat klukovské dětství, rozmazlené dospívání i zahálčivé mužské mládí. Pokrývky, tuniky, pláště, krabičky ze santalového dřeva, poloprázdné karafy s vínem, skládací židle, sada kopí, svícny, dvojitá flétna, zašmodrchaný koňský postroj, jemné bytové zařízení – a vzhledem k tomu, že jeho zesnulý otec byl zámožným obchodníkem se svitky, i pár bohatě zdobených stříbrných pouzder na svitky. Vůz byl nebezpečně zatížený, ale snad se nepřevrátí. Byla to taková ta ruční kára, příliš malá, než aby se počítala mezi „kolová vozidla“, kdy už by se na ni vztahovala zákonná ustanovení o nočním klidu. Nějaký otrok bude tuhle hromadu

převyšující lidskou postavu táhnout a tlačit hlemýždím tempem a celou dobu s ní bude obtěžovat obyvatele.

„Kde je Diomedes?“ zeptal jsem se jednoho z otroků. Byl nahoře, dohlížel na vyklízení svých věcí. „Řekni mu, ať za mnou laskavě hned sejde dolů do řecké knihovny.“

Uvažoval jsem také, kde je teď asi Vibia, ale ne dlouho. Najednou už cupitala dolů v mimořádně přitažlivých letních šatech, lehoučkých a vhodných do sálajícího srpnového vedra. Závěs, který obyčejně zakrýval schodiště, dnes odhrnuli, aby mohli vynášet Diomedovy věci. My muži jsme Vibii sledovali po celou dobu, jak schází ze schodů, zatímco ona s chutí předstírala, že si nás nevšimla. Helena se odtrhla ze své debaty s Passem a nenápadně, leč zjevně se ušklíbla.

„Byla jsi v pokojíčku s přítelem?“ zeptal jsem se.

„Pokud snad míníš Diomeda, s ním jsem nemluvila už celé týdny.“

Očima letmo přeběhla po Aelianovi. Mladík Vibii posuzoval jen podle nákladného domu a šatů, proto se zdvořile usmál. Marná práce. V pětadvaceti ještě neuměl rozeznat, jestli je žena něco mimořádného. Zato ona jeho zkušeně ohodnotila jako mladého, znuděného muže, mnohem lepšího původu než vigilové.

Helena udělala k bratrovi v ochranitelské reakci několik kroků. Vibia ji sjela pronikavým pohledem, neboť na našem setkání žádnou ženu nečekala. Mezi oběma nakrátko zajiskřilo hmatatelné nepřátelství.

Počkal jsem, dokud nebyla Vibia z doslechu, pak jsem ukázal k naložené káře a pošeptal Fusculovi: „Toho prvního dne jste samozřejmě prohledali i všechny pokoje nahoře, ano?“

„Ovšem.“ Fusculus se zatvářil dotčeně, že o tom snad pochybuji, ale posléze otevřeně doznal: „Tou dobou jsme ovšem nevěděli, že Diomedes v tom hraje nějakou důležitou roli.“

„Jistě. Nech otroky, ať dokončí to nakládání – a potom ať ten vůz zůstane tady, prosím.“

„A jakmile budeme z očí, nech ten náklad prohledat,“ dodal tiše Petronius. Fusculus se rozzářil vzrušením a dal pokyny jednomu ze svých mužů, aby se nenápadně opřel o sloup a nespouštěl káru z očí.

Malým předsálím jsme vstoupili do latinské knihovny. Už tu byli shro-

mážděni moji méně významní svědkové. Polohlasem jsem Passovi vysvětlil, jaké výpovědi by tu měl zaznamenat, a pak už jsem to nechal na něm. S Helenou, Aelianem, Petroniem a Fusculem jsme pak pokračovali dál do řecké knihovny, kde se sebevědomě procházeli sem a tam hlavní svědkové.

LIII

Pro jednání jsem zajistil rozlehlý čtvercový prostor vybavený sedadly všeho druhu, která jsem si vypůjčil z ostatních místností. Lemovala všechny čtyři strany a směřovala do středu.

Petronius, Fusculus a já jsme vytvořili hlouček na konci jakési audienční síně, kde by se dobře vyjímal trůn, a na přebytečné stoličky jsme naskládali působivou sbírku poznámkových tabulek (většina jich byla přespočetná, ale vypadaly zlověstně). Helena se usadila úplně na konci vpravo od nás, v mírném, skromně působícím odstupu. Vedle sebe rozložila na dvě větší a jednu menší hromádku různé svitky. Lavice přímo proti nám zůstaly prázdné, abychom je později využili pro další svědky, až je budeme předvolávat z druhé knihovny. Aeliana v jeho zářivě bílé tunice jsme postavili poblíž spojovacích dveří. Zde měl být připraven vyřizovat Passovi můj pokyn, že chci někoho vyslechnout.

Napravo, do řady vybíhající z kouta, kde seděla Helena, jsem usadil hosty, kteří měli s mrtvým mužem rodinné vazby. Jeho dvě manželky, Lysa a Vibia, se tu nyní s tlumenými vzlyky objaly a zůstaly ruku v ruce v okázalé ukázce společně sdíleného žalu. Doplňoval je Diomedes po matčině boku a Lucrio, který hlučně dosedl na opačné straně vedle Vibie, jako by neměl ani pomyšlení na to, že by si snad sedl k Lysinu protivnému synkovi. Diomedes zíral do prázdna a jako obvykle působil, že je tu přebytečný, jako nějaký stálý záskok v divadelní hře. Lucrio chvilku seděl se zavile založenýma rukama, brzy se ale uvolnil a už to byl zase ten starý známý kliďas, co se kradmo šťourá mezi zuby zlatým párátkem.

Po mé levici seděli spisovatelé: Turius, *Scrutator,* Constrictus a Urbanus. Prohlédl jsem si je, když se nedívali. Turius vypadal nadmíru okázale v další úplně nové tunice a klapajících sandálech. *Scrutator* hořel dychtivostí, jen aby zachytil něčí pohled a mohl dotyčného zahrnout nějakými nudnými historkami. Constrictus se snažil vyhýbat hovoru se *Scrutatorem* a

už nyní přemítal, že by si dal nějaké pití, jež bylo připraveno k obědu. Urbanus jen tiše seděl, aby si mohl ukládat do paměti, co uslyší. K jejich skupině si přisedl i vedoucí písařské dílny Euschemon, který se zrovna nenápadně přikolébal z chodby, jež vedla ke skriptoriu.

I když se mi podařilo všechny dostrkat na místa, prostorná řecká knihovna i přes to množství lidí působila poloprázdným dojmem. Začalo se mírně oteplovat a uvědomil jsem si, že v téhle chladivé, tiché síni se zřejmě ještě nikdy nesešlo tolik lidí najednou. Vysoko nad námi se mezi nespočetnými přihrádkami plnými dokumentů tyčily tři stupňovité řady sloupů z bílého mramoru. Okny vysokými až ke stropu sem jemně procházelo sluneční světlo, v jehož paprscích stále tančila smítka prachu. Uprostřed elegantně dlážděné podlahy, tam, kde našli mrtvého Chrysippa, se rozkládala kruhová mozaika, jejíž políčka a spáry po neodborném čištění stále nesly stopy jeho krve. Bez dalšího komentáře jsem vzal vlněný kobereček a přehodil jsem ho přes hlavní motiv, abych skvrny zakryl.

Lidé si mezi sebou povídali, ale nyní jejich repetění náhle ustalo. Na jedinou bláznivou chviličku jsem si vybavil situaci, kdy jsem naposledy oslovil větší množství sezvaných hostů – ano, to bylo v Maecenatově Auditoriu při našem společném recitálu s Rutiliem Gallikem. Z nějakého důvodu jsem měl pocit, že dnes mám všechno mnohem pevněji v rukou. Tady jsem byl na slovo vzatým odborníkem. Petronius si stále šetřil hlasivky poté, co ho Bejk málem uškrtil, proto mi svěřil hlavní slovo. Nepotřeboval jsem se držet poznámek. A jakmile jsem byl připraven promluvit, hned jsem plně zaujal pozornost přítomných.

„Přátelé, Římané, Řekové – a Brite –, všem vám děkuji, že jste přišli. Se smutkem si připomínám onen večer v uplynulém měsíci, kdy jsem se poprvé setkal s Aureliem Chrysippem. Při té příležitosti se zhostil úvodního slova on, ale dnes mám tu čest sám. Jmenuji se Didius Falco a vyšetřuji Chrysippovu násilnou smrt. Činím tak jako poradce vigilů" – pokynul jsem mužům zdvořilým gestem – „v naději, že jeho opuštěné rodině přinesu útěchu a jistotu." Vibia, Lysa a Diomedes se kousli do rtů a statečně zírali do země. Lucrio, propuštěný otrok mrtvého muže, zůstával netečný. „Chrysippus strávil své poslední okamžiky v této knihovně. Tím, že se dnes scházíme na tomtéž místě, bychom snad mohli vyburcovat něčí pa-

měť."

„Cítí vrah mrazení v zádech?" nadhodil stranou Petronius hlasitě. Zatímco já jsem nadále hrál roli mírného muže, on se pozorně rozhlížel a snažil se ve všech probudit neklid. Jeho poznámka pochopitelně naznačovala, že vrah je tady mezi námi.

Znovu jsem se vrátil k hlavní myšlence. „V kruhu blízkém písařské dílně poslední dobou ve skutečnosti došlo ke dvěma vraždám. Avienus, který byl uznávaným historikem, byl naneštěstí nalezen pověšený pod Probovým mostem. O tom budu mluvit nejdřív."

„Musíme u toho být my?" vybuchla Vibia a vyskočila. „To není náš příbuzný. A navíc mi řekli, že spáchal sebevraždu."

„Prosím o trpělivost," zvedl jsem mírně ruku a počkal, až znovu klesne na židli, škubajíc prsty jako posedlá skvělou látku svých šatů. „Chci, abyste byli přítomni celému vyšetřování. Důkaz z úst jedné osoby může roznítit zpola zapomenutou vzpomínku někoho jiného a přinést nové vodítko. Abych se tedy vrátil k Avienovi: Dvojí smrt v malém kruhu osob, které se vzájemně znaly, může být jistě náhoda. Ale oba případy spolu také mohou souviset."

„Chceš říct, že mého manžela zavraždil ten historik?"

Stiskl jsem rty. „Je to jedna z možností."

„No, po Avienovi asi budeš těžko chtít, aby se přiznal!" Tenhle Vibiin výlev byl nejenom dost nechutným vtipem, ale vyzněl také značně hystericky. Vibia Merulla vypadala pěkně vynervovaná. To bylo výtečné. Vždyť jsem sotva začal.

Obrátil jsem se k řadě, v níž seděli autoři.

„Promluvme si teď o vašem nešťastném kolegovi. Když Chrysippus zemřel, Avienus byl první osoba, která se ke mně dostavila na pohovor. Podle mé zkušenosti to může znamenat různé věci: Byl nevinný a chtěl se vrátit k normálnímu životu, nebo byl vinen - a snažil se kolem sebe vytvořit kouřovou clonu. Možná se jen pokoušel zjistit, kolik toho vlastně vím. A zde ve společnosti spisovatelů jsem si stejně tak vědom i toho, že si možná jenom chtěl na vlastní kůži vyzkoušet vyšetřování vraždy z důvodů své profese – protože v tom viděl poutavý zdroj výzkumu."

Fusculus se za mnou neupřímně zasmál.

„Náš první rozhovor byl nemastný neslaný," pokračoval jsem. „Přišel jsem ovšem o příležitost položit mu později ještě další otázky." Byl-li Avienus obětí vraždy, tato ztracená příležitost mohla mít svůj význam. Někdo ho umlčel. „Hovořili jsme spolu převážně o jeho práci. Říkal mi, že se potýká s určitou ‚překážkou'." Podíval jsem se zpříma na Turia, dalšího muže, který nějakým způsobem protahoval své termíny. „Avienus nesplnil termín odevzdání své práce. Ví někdo z vás, nakolik se opozdil?"

Nestydatý Turius jen povýšeně ohrnul nos a zavrtěl hlavou.

Rozhlédl jsem se a spočinul zrakem na dramatikovi Urbanovi, který mi poskytl stručnou odpověď: „Celé roky!"

Scrutator si přisadil poněkud obhroubleji: „Jasně, celý zatracený roky!"

„Jak jsem pochopil, tyhle ‚překážky' byly docela pravidelné," podotkl jsem. „Zdá se, že Chrysippus v tom byl docela velkorysý. Projevoval stejnou shovívavost i vůči vám ostatním? Pacuvie?"

„Nikdy," ušklíbl se hřmotný, hlučný satirik. „Od nás čekal zboží vždycky včas!"

Většina členů této skupiny tam seděla pasivně, ale napjatě. Jedině Urbanus působil uvolněným dojmem. „Měla ta domnělá Avienova sebevražda nějaké zvláštní rysy, Falcone?"

Podíval jsem se po Petroniovi Longovi. „Zvláštní rysy – mám poznamenáno!" odpověděl, jako by ho teprve teď napadlo, že by na těchto zvláštnostech mohlo nějak záležet.

Diskusi o dějepiscově smrti jsem se vyhnul: „Nebudu zacházet do podrobností. Nechci předjímat budoucí soudní jednání," pronesl jsem zlověstně. „Ale proč *měl* Avienus spáchat sebevraždu? Mysleli jsme si, že ho tížily finanční starosti. Ve skutečnosti ale svůj dluh nedávno vyrovnal. Odkud ale najednou pocházela jeho hotovost? Nebyla to záloha za to, že konečně odevzdal svůj rukopis?" Podíval jsem se na Euschemona, ale ten zavrtěl hlavou.

Nyní vstal Petronius a připojil se uprostřed síně ke mně: „Falcone, na jaké velké práci se to Avienus tak dlouho lopotil?"

Předstíral jsem, že se dívám do poznámek. „Cituji: *‚Svěřenské transakce od Augustových dob'*. Zní to trochu suše. Avienus sám připouštěl, že je to

úzký obor."

„Promiň, že jsem se na to ptal!" Petronius opět začínal chraptět a okázale se vrátil na své místo.

„Blížil se Avienus ve své práci ke konci?" obrátil jsem se na autory. „Někteří z vás se s ním pravidelně stýkali v té popině dole v ulici. Probíral s vámi někdy, jak už pokročil?"

Navzájem se na sebe dost neurčitě podívali, *Scrutator* pak šťouchl do Turia a úskočně mu řekl: „To tys byl jeho kamarád!" Ano, tenhle satirik do toho opravdu uměl s chutí namáčet ostatní.

„Jednou jsme o jeho práci mluvili," připouštěl Turius a tvářil se podrážděně, že na něho takhle ukázali. „V tu chvíli byl opilý."

„Nebyl jsi tam taky?" zeptal jsem se žertem Constricta – básníka, který si tak rád přihnul.

Starší muž zavrtěl hlavou. „Na nic takového si nevzpomínám! Avienus dělal kolem svého výzkumu velké tajnosti. Kdyby byl střízlivý, Turius by z něj nic nevytáhl."

„Někteří autoři nenávidí, když mají odhalovat detaily své práce, dokud ještě není hotová," nadhodil jsem.

„Jistě," zabručel Constrictus. „A některá práce zase nikdy nespatří světlo světa. *Já* jsem nikdy nevěřil, že Avienus vůbec někdy něco napsal." To Constrictus se aspoň mezi rukopisy skutečně objevoval. Passus tehdy našel jeho poslední báseň, ke které Chrysippus připsal: *„Obvyklé žvásty. Omezený náklad; snížit honorář."*

Dál jsem Turia zpracovával. „Ty jsi musel mít s Avienem do jisté míry společný okruh námětů. Chceš psát o ideálním budoucím státu. On zase zachycoval minulost. Oba jste si navzájem museli do svých témat zasahovat. To, kam by mohla společnost směřovat dál, očividně souvisí s tím, kam už dospěla. Co ti tedy k tomu mohl Avienus dodat?"

Turius se ocitl pod tlakem. Neohrabaně se kroutil, což příliš nesvědčilo jeho skvělému novému koženému opasku, neboť ho tímhle trápením připravoval o tvar. „Avienus se zajímal o ekonomické otázky. Já jsem ve své ideální republice zvolil přístup prostřednictvím morálky."

Krátce jsem se zasmál. „Finance a morálka spolu zase tak moc těsně spojené nejsou – co říkáš, Lucrio?"

Lucrio nás neposlouchal, kdoví na co myslel, když jsme probírali intelektuální úvahy. Podařilo se mu ale vyloudit mdlý úsměv. Lidé určitých povolání vystavují úředníky nekonečné řadě nechutných vtipů, takže na to musel být zvyklý. Mě by ani nenapadlo, že by na sarkastických vtipech o bankéřích mohlo být byť jen zrnko pravdy.

Turius se domníval, že už se mi vykroutil, ale já jsem udeřil znovu: „Jakou oblast to vlastně Avienus zkoumal, Turie? *‚Svěřenské transakce'* –dává to nějaký smysl?"

Pokrčil rameny v předstíraném nezájmu.

Znovu jsem pohlédl na Petronia. Ochotně mi do toho vstoupil: „Svěřenské – někomu svěříš důvěru. Transakce – to mi zní jako něco kolem peněz."

„Bankovní vklady!" svižně jsem se otočil, abych se podíval do tváře Lucriovi. „Zkoumal snad Avienus Aureliánskou banku?"

Lucrio se posadil trochu víc zpříma. „Pokud vím, tak ne."

„Ty jsi byl přece agent. První osoba na ráně, na kterou by se obrátil."

„Je mi líto. Asi ti nepomohu, legáte," prohlásil. Součástí tajů jeho obchodování byla diskrétnost, takže jsem ani nemohl čekat nic jiného.

„Banka nám nepomůže," povzdychl jsem si a znovu se otočil k Turiovi. „Takže mi dovol, abych svou teorii vyzkoušel na tobě – předpokládejme, že Avienus se pustil do psaní jakýchsi hospodářských dějin. Dal dohromady materiál vykreslující aspekty římské sociální skladby, snad o tom, nakolik soukromé finance ovlivnily formování společenských vrstev, nebo něco podobného. Pro nás, obecnou veřejnost, to zní podivínsky, jenže znáte historiky… Možná zkoumal způsoby, jakými se jednotlivci mohou posouvat na společenském žebříčku tím, že vylepší své finanční poměry. Nebo se třeba zajímal o obchodní investice… Tak či tak, v určitém bodě, snad už před několika lety, musel proniknout až trochu moc blízko ke Zlatému koni."

Bylo slyšet, jak několik lidí zadrželo dech. Rychle jsem se otočil k další řadě míst a znovu jsem oslovil Lucria: „Na Foru se říká, že váš podnik má v současnosti dobrou pověst – nebo aspoň měl, než jste ho včera zavřeli –, ale že tomu tak vždycky nebývalo. Když Chrysippus původně dorazil do Říma, počínal si v temných úvěrových vodách jako hrozivý žralok."

Lucrio už se chystal přít, ale vzápětí se rozhodl jinak. „To bylo předtím,

než jsem tam začal působit já, Falcone."

„Lyso?" nadhodil jsem a dal dotyčné ženě možnost vyjádření. Mračila se na mě. „Máš k tomu co dodat?"

Lucrio by na ni zoufale rád viděl, ale v cestě mu seděla Vibia. Lysa, bývalá žena jeho patrona a jeho vlastní budoucí manželka, se spokojila s tím, že mi věnovala odměřený pohled plný pohrdání.

„Nemáš nic na srdci, Lyso? Další silný zastánce zásad obchodní důvěrnosti! Neobviníš mě z nactiutrhání, když řeknu, že tam musela být nějaká špína a Avienus na to přišel? Zdá se, že to sehrával šikovně. Vydíral Chrysippa – ne moc chamtivě, prostě na něm jenom chtěl trvalý závdavek. To vysvětluje, proč na něho nebyl vyvíjen žádný tlak, aby opravdu předložil své dějiny. V zájmu banky naopak bylo, aby své odhalení *nikdy nedokončili* Přežíval tak náramně pohodlně. Mohlo to trvat celé roky –"

„Tohle je čirá spekulace, Falcone," vzepřela se Lysa.

„Ale zní veskrze přesvědčivě!" usmál jsem se na ni. „Když Avienus se svými požadavky přitlačil, dostal ohromný ‚úvěr'. Chrysippus pak z nějakého důvodu ztratil trpělivost a požadoval jeho splacení." Odmlčel jsem se. „Ale možná to nechtěl ani tak Chrysippus…" znovu jsem se otočil k Lucriovi. „Ve skutečnosti jsi o splacení požádal ty, že?"

Lucrio už mi to jednou řekl. Přinutil jsem ho, aby zopakoval, že jako bankovní agent v rámci svých běžných povinností předložil výzvu ke splacení. Neobracel se kvůli tomu nejdříve na Chrysippa.

„Takže Chrysippus neměl možnost ti v tom zabránit. Ty jsi o tom vydírání nevěděl – Chrysippus je držel v tajnosti dokonce i před tebou, svým nejdůvěryhodnějším propuštěncem. Nu, věřme, že nejšpinavější etapa života téhle banky se odehrála v době, kdy jsi byl ještě otrok. Je to tak, Lucrio?"

„Nevím, o čem mluvíš, Falcone."

„Ale můj drahý Lucrio, to ti přece slouží ke cti, pokud tě Chrysippus považoval za příliš čestného na to, aby tě obeznámil s hanebnou minulostí své banky." Lucrio vypadal zmateně, že ho někdo nazval čestným. Podařilo se mi potlačit úsměv.

„Tohle je naprosto nepřijatelné!" vyštěkla Lysa. Obrátila se na Petronia Longa, aby zasáhl, ten však jenom pokrčil rameny.

Ze zdvořilosti k němu, svému zaměstnavateli, jsem řekl: „Tohle všechno vyšetřím později.“ Petronius přikývl a dal mi pokyn, abych pokračoval.

„To jsou samá nepodložená obvinění!“ trvala na svém Lysa vztekle.

„Já už se postarám, aby byla oprávněná.“

Pak jsem dodal, že bych chtěl dokončit své vyšetřování příčin, proč Avienus zemřel. „Mohlo by to působit tak, že vydírání vedlo k vraždě. Když začal Lucrio Aviena obtěžovat se splacením úvěru, Avienus ztratil trpělivost. Setkal se tu s Chrysippem, ne proto, aby debatovali o dějinách, ale aby si mu stěžoval na Lucria a pohrozil, že všechno zveřejní. Chrysippus mu z nějakého důvodu odmítl pomoct, snad už byl tím vydíráním sám unaven. Avienus nemohl přenést přes srdce, že by o ty peníze přišel – a tak Chrysippa utloukl k smrti.“

„Opravdu si myslíš, že to takhle bylo?“ zeptala se Vibia, zjevně dychtivá po tom, aby se smrt jejího manžela vysvětlila tímto způsobem. Naproti tomu Lysa k tomu nic nedodávala.

Chvíli jsem na Vibii upřeně zíral. „Nu – a pak se nám Avienus zabil na Probově mostě. Že by ho hryzalo svědomí?“ usmál jsem se uštěpačně. „Ó, to bych neřekl. Jeho s tou vraždou nic nespojuje. Pokud by to udělal, nejspíš by z toho vyvázl. Ale on přece po řadu let soustavně vydíral protřelého obchodníka – který proti němu nutně musel vyzkoušet řadu výhrůžek a protiopatření. Avienus si uměl zachovat chladnou hlavu. Když jsem se s ním sešel, o svém setkání s Chrysippem mluvil s dokonalým klidem. Měl jsem z toho dojem, že se cítil pevně v sedle a s tím, čeho dosáhl, byl spokojen.“

„Tak co se tedy stalo?“ dožadovala se Vibia. Podezříval jsem ji, že toho ví víc, než přiznává, a napadlo mě, že právě proto se domáhá odpovědí.

„Chrysippus, který si udržel postavení díky tomu, že mu léta platil, v tom pokračoval dál. Zní to ironicky, ale podle mého názoru to bylo tak, že aby udržel tajemství pod pokličkou, *on sám* dal Avienovi ty peníze, aby to s Lucriem vyrovnal. Tím pádem sám splatil úvěr, který původně poskytl. Nu, bankovnictví je velmi složitý obor! Tohle se Avienovi muselo náramně zamlouvat!“

„To je všechno jenom spekulace,“ zavrčel Lucrio.

„Ovšem,“ souhlasil jsem. „Tak se podívejme na malé potvrzení…“ Dal

jsem pokyn Aelianovi, který stál u spojovacích dveří. „Aule, mohl bys laskavě požádat Passa, aby nám sem poslal Pisarcha? Jo, a abychom rodinku nerozdělovali, ať sem přijde i jeho syn.“

LIV

Rejdař a jeho nejmladší syn, kteří se společně přišourali dovnitř, si fyzicky nebyli příliš podobní. Aby sem mohli proklouznout, pootevřeli jim spojovací dveře. Na obou byla vidět nervozita z toho, že vstoupili do síně plné lidí, kteří vypadali vesměs také napjatě. Aelianus je usadil do poslední řady lavic. Seděli tam jako na bidýlku – podsaditý, čilý, osmahlý otec a jeho městsky bledý, hubený, asketický syn. Alespoň ve tvářích se jim ale daly zachytit společné rysy. Seděli těsně pospolu, skoro jako nejlepší přátelé.

Tiše jsem jim vysvětlil, že jsme tu hovořili o smrti dějepisce Aviena a o možnosti, že vydíral Chrysippa.

Pisarchos a jeho syn se na sebe na kratičký okamžik podívali, ale vzápětí se zatvářili jakoby nic. Zajímavé. Usoudil jsem, že otázka vydírání pro ně nebyla žádnou novinkou.

„Pisarchu, mohl bych se tě na něco zeptat? Když jsi onehdy dobrovolně přišel na vigilskou strážnici, předpokládali jsme – tím myslím vrchního vyšetřovatele“ – pokývl jsem směrem k Petroniovi – „a sebe, že jsi nám přišel poskytnout svědectví k případu smrti Aurelia Chrysippa. Ve skutečnosti se vzápětí ukázalo, že jsi byl pryč v Praeneste, a dokonce jsi ani nevěděl, že je Chrysippus po smrti.“ .

Pisarchos trochu sklonil hlavu. Teď už se poněkud uvolnil. Doufal jsem, že svou jistotu nabyl díky tomu, jak klidně zvládám situaci. Na druhou stranu na mě od začátku dělal dojem sebevědomého muže. Počínal si opatrně, ale cítil jsem, že nemá příliš co skrývat.

„O čí smrti jsi nám tedy přišel povídat?“ Když mi neodpověděl, nadhodil jsem sám: „Šlo o Aviena, že?“

Pisarchos nepříliš ochotně souhlasil.

„Co ses nám to chystal sdělit?“

Pisarchos se znovu podíval úkosem na svého syna. „To nemůžu říct.“

„Ale možná že bys mohl," opáčil jsem a obrátil se k Philomelovi. „Číšníci nejsou vázáni přísahou důvěrnosti. Pouze lékaři skládají Hippokratovu přísahu, i když pochopitelně i bankéře" – mrkl jsem na Lucria – „chrání zákon před tím, aby museli odkrývat podrobnosti o účtech svých klientů. Takoví kněží," přemítal jsem dál, „by si snad mohli dělat nějaké morální zábrany – ale stejně pravděpodobně mohou i lhát, aby chránili ty, kteří podporují jejich chrám." Šlehl jsem pohledem po Diomedovi. „Takže, Philomele, ty nepodléháš žádným závazkům. Avienus je mrtev – a já bych ti tady rád pomohl. Už vím, že Avienus se svěřil skupině jiných lidí, že přišel na nějaký skandál. Byl značně podroušený, takže předpokládám, že ona rozmluva se mohla odehrávat nad pohárem – budiž, nad několika poháry – v popině, kde pracuješ. Řekl bych, že jsi ji slyšel, co?"

Mladý Philomelus polkl. Můj názor nepotvrdil, ale ani nepopřel.

„Ten, kdo si tu důvěrnost vyslechl, byl Turius – sám nám to prozradil." Zdálo se, že se tím Philomelovi ulevilo. „Nuže, Philomele, slyšel jsi, jak Avienus říká, že mu Chrysippus platí za to, aby držel jazyk za zuby?"

Philomelus přikývl ještě dřív, než si to stačil rozmyslet.

„Souhlasíš tedy? Díky." Nasadil jsem zamyšlený výraz a zvolna jsem kráčel zpět k lavici autorů. „Tiberie Turie! Mohli jsme si ušetřit spoustu námahy, kdybys nám byl tohle řekl dřív." Došel jsem přímo k autorovi, zvedl ho a vyvlekl do středu síně. „To je ale pěkná tunika! A doopravdy blednu závistí nad tvým opaskem. Znamenitě opracovaná kůže. Úžasná přezka – to je nějaká severská glazura, nebo jsi to koupil tady v Římě? Turie, řekněme si to na rovinu – docela mě na tobě zaráží, že vůbec nevypadáš tak zbědovaně, jak by spisovatel měl vypadat. Zvlášť ten, co trpí tak chatrným zdravím, že nikdy nic nevyplodí."

Turius setřásl z ramene mé sevření a vyhladil si rukáv tuniky. „Nech mě na pokoji, Falcone."

„A nezaznělo onehdy náhodou spíš ‚Nech mě na pokoji, *Turie'* – neřekl to Avienus nějak takhle? Nerozhodl ses taky přidat ke zdroji penízků? Nedonutil jsi Aviena, aby po Chrysippovi vyžadoval ještě víc, abyste se vy dva mohli dělit?"

„Nebuď směšný," zamumlal Turius.

„Ale? Že by ses byl vydal za Chrysippem sám?"

„Ne!“

„Vážně? Podívejme se – co o tobě vlastně vím? Stěžoval sis, že Chrysippus se svými autory zachází jako s otroky. A přitom jsi byl až podivuhodně nerozvážný: Otevřeně jsi mu odmítl lichotit a zesměšňoval jsi jeho kritické schopnosti.“

„Neměl žádný úsudek!“ zavrčel Turius. Obrátil se ke svým kolegům. „Nu, však ty o tom víš všechno, Pacuvie!“ Právě Pacuvius, *Scrutator,* Heleně řekl o Turiovi. Uložil jsem si do paměti, že musím zjistit, proč si Turius myslí, že právě *Scrutator* utrpěl největší literární příkoří.

Teď jsem ale potřeboval zmáčknout Turia. Autor utopií se nyní ocitl pod mimořádným tlakem. Potil se, přestože v knihovně dál panoval příjemný chládek, a jeho neklid vyplouval na povrch stále zjevněji. Ať už bylo důvodem cokoli, připadalo mi, že se už zakrátko zlomí.

„Chrysippus měl aspoň tolik soudnosti, aby Aviena na několik let umlčel! Avienovi se dokonce podařil ten ohromný kousek, že Chrysippa přiměl, aby za něj zatáhl tu jeho půjčku a zastavil nároky agenta Lucria. Pak jsi ale do toho vpadnul ty, viď?“ Turius vypadal uštvaně, ale k odpovědi se neměl. „Nenáviděl jsi Chrysippa za to, jak hanebně nakládal se spisovateli. Myslel sis, že ho musíš přitlačit ke zdi, co nejvíc to půjde. Je to tak?“ Turius se na mě nedokázal podívat, nyní vypadal nešťastně a zoufale. „Co se stalo pak? Ty jsi znal i to tajemství – nebo sis byl přinejmenším vědom, že nějaké tajemství existuje. Neměl Avienus strach, že tím, jak ses do toho připletl ty, všechno ztratil? Proto se ten ubohý žebrák zabil?“

„Tak dobře!“ zvolal Turius, dokonce o něco uvolněněji, než jsem čekal. „Už toho nech, víc toho nesnesu – ano, já jsem za to zodpovědný. Zabil jsem ho!“

Kolem nás zazněl sílící šum vzrušené konverzace, ale ruch vzápětí znovu ztichl. Odvedl jsem Turia zpátky na jeho původní místo a zase ho usadil.

Smutně jsem zavrtěl hlavou. „Doufám, že se cítíš líp, potom, cos nám to řekl. Teď už ve vlastním zájmu nic neříkej. Tohle znamená velmi zneklidňující vývoj – proto všichni poslouchejte.“ Zvýšil jsem hlas, abych znovu naplno upoutal jejich pozornost, a kývl jsem na Aeliana, aby otevřel dveře.

„Všem by nám teď přišla k duhu kratší přestávka. Pojďme si dát něco na zub, a pak se do toho pustíme znovu.“

Nato odsunuli dělicí dveře do latinské knihovny a dovnitř vpochodoval zástup otroků nesoucích připravené podnosy s občerstvením.

LV

Lidé vypadali značně překvapeně, ale s pohoštěním se nikdy nespletete. Napětí díky němu povolilo. Mezi shromážděnými se pohybovali otroci a zdvořile jim nabízeli různé lahůdky, zákusky a po nich malé pohárky s pitím. Turius se sesul na lavici, třásl se a zakrýval si tvář, zatímco ostatní se od něho odtahovali. V malých hloučcích se tiše hovořilo a tu a tam někdo pohlédl mým směrem. Zašel jsem k Heleně a posadil se vedle ní.

„Byl jsi skvělý, miláčku," cukrovala. Vždycky dobře věděla, jak mě znejistět, když už jsem začínal působit až příliš suverénně.

Přitočil se k nám Lucrio, který právě dožvýkal s plnou pusou obřího garnáta. „Jak se daří tvé matce, Falcone?"

„Je celá špatná kvůli svým úsporám, však víš."

„Nemusí si dělat starost." Nepřišel tedy jen tak. „Nemohu se zmiňovat o výši té sumy – ale všechny prostředky má v zapečetěném vkladu."

Nabral jsem si pár oliv z podnosu, který nás zrovna míjel. „Co to znamená?"

Ušklíbl se nad mou nevědomostí. „Zapečetěné neboli zavřené vklady doslova znamenají, že mince nebo jiné cennosti se uloží do váčků, které se úředně zapečetí a označí visačkami. Musejí zůstat netknuté. U otevřených vkladů má bankéř právo použít peníze k dosažení zisku – může je investovat do vhodných nástrojů, aby získal nějaký příjem."

„Pro vkladatele, nebo pro sebe?" ušklíbl jsem se na oplátku zase já.

Mou poznámku ignoroval. „Zapečetěné vklady zůstávají výhradním vlastnictvím vkladatele a musejí mu být na požádání vráceny v neporušeném stavu. Upřímně řečeno, Aureliánská banka zastávala názor, že je to plýtvání zdroji. Snažil jsem se, jak jsem mohl, abych Junillu Tacitu přesvědčil, že by jí jistina mohla taky něco vydělávat, ale trvala na svém."

Tak tohle byla radostná novina. Helena se usmívala. „Takže jí šlo jenom o to, aby svěřila peníze do nějaké bezpečné úschovy a nepodstupovala

přitom žádné riziko? To je celá tvoje máma, Marku! Úplně ji vidím, jak si říká, že se jí nikdo jiný do její hotovosti nebude míchat!"

Lucrio se kysele usmíval. „Zdá se, že je to velice bystrá dáma. Když jsme zkoušeli pravost těch mincí, našli jsme tam vůbec nejmenší počet padělků, s jakým se náš směnárník u jedné várky kdy setkal."

Rozesmál jsem se. „Moje máma nejenže zkusmo kouše do všech drobných – ale umí pěkně zatopit každému, kdo třeba jen vypadá, že by jí chtěl padělek podstrčit…! Co teď z toho pro ni vyplývá, když se banka položila?"

„Při likvidaci není možné sáhnout na její peníze," potvrdil Lucrio téměř nenuceně. Řekl by to vůbec mámě, kdybych se ho sám nezeptal? „Pokud je chce zpátky, měla by o to požádat."

„Já se pro ně zastavím."

„Musí se dostavit osobně, Falcone. To je běžný postup," zavrčel Lucrio. Jak rozumné. Nenecháte přece nemravné syny okrádat ubohé staré matky.

Po celou dobu jsem jedním okem sledoval ostatní. Shromáždění teď získalo možnost se uvolnit. Teď už si pomalu začínali přidávat z podnosů s pitím. Nastal čas, abych je znovu trochu vyvedl z míry a zarazil to.

„Všem vám velice děkuji. Mohli byste se nyní vrátit na svá místa?"

Poté jsem se ještě chvíli radil s vrchním číšníkem a dával si záležet, aby bylo vidět, jak si zapisuji, co mi říká.

„Omlouvám se za malé zdržení. Mimochodem, právě jsem si udělal takový testík. Víme, že poté, co Chrysippus zemřel, vrah se zastavil venku v předsálí a sebral z jeho podnosu s obědem kus kopřivového koláče." Lidé se začali neklidně vrtět, bystřejším z nich už to došlo. „Jak jste si možná povšimli, dnes jsme tu měli pěkně velké podnosy. Nejdražší a nejchutnější dobroty jsme rozmístili podél okrajů, aby se na ně dalo snadno dosáhnout, a doprostřed, tam, kam se člověk musí natáhnout, jsme dali řezy kopřivového koláče. Zrovna jsem si ověřoval, kdo si vzal ten koláč –"

„Ale u bohů na nebesích!" vykřikla Lysa, vzteky celá bez sebe. „Snad nehodláš použít takový druh důkazů k tomu, abys někoho obvinil!"

Usmál jsem se. „To asi sotva. Je mi jasné, jak by se na to tvářil Marponius, magistrát pro vraždy – a jak by to sepsul obhájce. Navíc," dodal jsem zvesela, „pokud by ten kopřivový koláč stačil jako usvědčující důkaz, mu-

sel bych zatknout hlavního vyšetřovatele Lucia Petronia!“

Petro předstíral, že upadl do rozpaků. Schválně jsem mu předal seznam dalších osob, které si taky vzaly kopřivový koláč. Nehnul ani brvou, když si ho pročítal, a já zatím pokračoval.

„Dobrá. Turie, ty jsi tedy učinil docela šokující doznání,“ šťoural jsem. „Vrtá mi hlavou, proč jsi to udělal?“

Turius zůstal po celou přestávku přikrčený na lavici, žádného pohoštění se ani nedotkl. Teď celý žalostně zrudl. Hluboce litoval svého výlevu. Byl to hlupák, a kdybych ho zavřel, patřilo by mu to – já jsem byl ale stále přesvědčen, že historikovu smrt mají na svědomí bankovní vymahači.

„Někdo ti s touhle údajnou vraždou pomáhal?“

„Ne –“

Znovu jsem ho dotáhl do středu síně. Ani to nebylo příliš obtížné. Jak tam tak stál, svěsil hlavu a snažil se uhýbat mému pohledu. „Jakýpak jsi asi tak silák, Turie? Dokázal by vetchý muž sám praštit Aviena, až by ztratil vědomí, potom ho přetáhnout přes zábradlí, držet ho pod ním a současně mu ještě navléknout hlavu do oprátky?“

„Já –“

„Řekněme, že jsi ho zabil, Turie. A jaký jsi měl motiv? Avienus odmítl požadovat od Chrysippa víc peněz? Snad. Tak jsi ho zabil, aby ses stal sám jediným vyděračem? V určité fázi jsi jistě musel něco dostávat – to by vysvětlovalo tvé módní ošacení, viď, Turie?“ Nic neříkal, čímž snad potvrzoval, že opravdu dostával zaplaceno. „Ale pokud bys chtěl Chrysippa sám vystavit přímému tlaku, musel bys *přesně* vědět, co Avienus na banku vyštrachal. Řekl ti to?“

„Ne!“ zaječel Turius, nyní už zcela vyvedený z míry. „Když byl tehdy opilý, nechal si vlastní důkazy pro sebe. A potom už mi k tomu odmítl cokoli říct.“

„Takže jsi nikdy nepřevzal roli vyděrače?“

„Ne.“

„Trvej na tom i dál,“ vyzval jsem ho. „Protože pokud někdo usoudí, že ty podrobnosti *znáš, i* tebe by si mohli podat surový násilníci zvaní Ritusii. Měli mezi sebou siláka s přezdívkou Bejk, který zřejmě dopomohl Avienovi ke smrti a pokusil se uškrtit i Lucia Petronia.“ Všiml jsem si, jak se

Lucrio trochu nachýlil dopředu, aby se mohl zvědavě podívat na Lysu. Znamenalo to snad, že si Ritusie najala *ona* a jemu to došlo teprve teď? „Bejk je po smrti," – Lucrio se strnule opřel a tvář se mu stáhla do užaslého výrazu – „ale Ritusii mají takových surovců v zásobě pořád dost –doporučuju ti, aby ses jim držel z dosahu, Turie."

„Děkuju," hlesl.

„Mně neděkuj. Vigilové a já máme rádi čisté město – nestojíme o to, aby tu v tomhle horku páchly nějaké mrtvoly. Hrozně nerad bych viděl idealistu, jako jsi ty, jak se s rudým obličejem houpe někde ve smyčce na laně."

„Ach, u Háda…" Turius, úplně na dně, znovu zabořil hlavu do dlaní.

Nyní jsem promluvil laskavěji. „Tak a teď už dost těch nesmyslů. Proč jsi mi řekl, že jsi toho dějepisce zabil?"

Vzhlédl, lesklé vlasy rozbrázděné prsty. „Nikdy jsem ho neměl ponoukat k tomu, aby žádal víc peněz. To vedlo k jeho smrti. Cítím se za ni zodpovědný."

Skutečně nesl zodpovědnost, ale na druhou stranu nemohl nikdy domyslet, k jakým osudovým koncům jeho jednání povede. Tak proč ho v tom vláčet dál? Ti, kteří se rozhodli s Avienem skoncovat, nesli mnohem větší vinu než tahle žalostná postava. „To zní jako lítost," nadhodil jsem.

„Samozřejmě toho lituji, hořce lituji."

„Potom ti navrhuji, aby ses dohodl na vyrovnání s jeho starou matkou, jestli můžeš." Odmlčel jsem se. „A byl bych rád, kdybys nám vysvětlil, jak si můžeš dovolit to skvělé ošacení, když nemáš žádný příjem z psaní. Jak jsi přišel k těm báječným tunikám, Turie?"

Turius se vůbec neměl k odpovědi, chápal však, že je tak stále vystaven podezření, proto se musel očistit. Zavřel oči a zřetelně prohlásil: „Chrysippus mi nikdy neplatil dost na živobytí. Přivydělávám si jako soukromý recitátor pro bohaté dámy. Dělám to už roky."

Měl tím na mysli víc než jen hlasité čtení pastorálních básní. Klientky, které ze sebe vyrážely vzdychavé „Ó Turie, ty máš tak nádherný hlas!", si kupovaly i jeho tělo. Až dosud jsem ho měl spíše za zženštilého, a zatím si ho vdovy hýčkaly jako svého krásného chlapce.

Teď už s nervy nevydržel. Zhroutil se a bezmocně zašeptal: „Rozumí se, že jsem ti to řekl jenom důvěrně…"

Bez ohledu na ten pestrý oděv na něm vlastně ani nebylo vůbec nic zvláštního. Pocítil jsem zhnusení nad těmi bohatými starými čarodějnicemi, co se k němu lísaly. Otřásl jsem se a nechal ho odplazit zpět na jeho místo.

Nyní jsem upřel pohled na Chrysippovu rodinu. Nadešel čas, abych přitvrdil.

„Tak kdopak poslal ty Ritusie, aby čapli Aviena? Chrysippus byl po smrti, ale kdo další se ještě chtěl vyděrače zbavit? Ty, Lyso. Zdědila jsi banku – na jejímž provozu ses v prvních letech značně podílela. Sama jsi mi řekla, že rozhodnutí nikdy nedělal jednotlivec. To znamená, že jsi věděla, co se děje. Co bylo tím důvodem, proč vám dějepisec vyhrožoval? Nehorázné provize? To, že jste dlužníky s pochybnou platební schopností nutili k úrokovým sazbám nad zákonem povolené maximum? Nebo šlo o zneužití svěřených prostředků? Ty jsi Řekyně – a já znám ten nechvalně proslulý příběh o požáru opisthodomu, kdy chrámový poklad v Athénách shořel jen proto, že došlo k protizákonnému zneužití zapečetěných vkladů ke spekulaci, která nevyšla. Nepřipomíná něco z toho praktiky, které jste s manželem využívali?“

„Nic nám nedokážeš,“ odsekla Lysa klidně.

„Můžeme prověřit bankovní záznamy.“

Naprosto ji to nevyvedlo z míry. „Nenajdeš tam nic, co by nás zdiskreditovalo. Všechny úvěry z dávnějších dob už byly splaceny. A v řeckém bankovnictví platí tradice, že jakmile je úvěr vyrovnán, smlouva se zlikviduje.“

Jak šikovné! „Však už si vigilové najdou svědky.“

Lysa mě propalovala pohledem. Zmocňoval se mě divný pocit, že musím takové záležitosti probírat zrovna se ženou. Naopak Lysa teď působila zcela vyrovnaně. Už jen z titulu svých pravomocí byla rozhodně zapletena do všech černot, kterých se banka dopouštěla. Mohla se hájit tím, že jako žena o jejích postupech neměla tušení, ale podobný nápad jí vůbec nepřišel na mysl.

„Bankéři od Zlatého koně byli proslulí lačností po vysokých úrokových sazbách,“ pokračoval jsem. „Petronius Longus se domnívá, že vás dostane na základě obvinění z lichvy. Já sám bych rád rozpletl ty ‚svěřenské trans-

akce', které vyčmuchal Avienus a využil je k vylepšení své vlastní platební schopnosti. Mám podezření, Lyso, že když jste rozjeli obchodování tady v Římě, využívali jste zapečetěné vklady – nebo zavřené či jak se jim říká – ke spekulacím ne zrovna čistými způsoby."

„Dokaž to!" Už byla zase pěkně rozezlená – a to dokonce ani nevěděla, že tohle vodítko mi nevědomky poskytl Lucrio teprve před pár minutami. Lucrio si to uvědomil a najednou se zdálo, že mu není dobře.

„To se tedy vynasnažím," slíbil jsem. Lysa mě znovu zpražila pohledem, ale já uměl být vůči rozzuřeným ženám imunní. „Dala jsi tedy odpravit Aviena, Lyso? Když Chrysippus zemřel, Aviena muselo napadnout, že přišel o svou dojnou krávu, a co hůř, ještě ho obtěžoval Turius. Nepokusil se přitlačit na tebe? Dovedu si představit, že by ses uměla bránit vydírání mnohem účinněji než Chrysippus!"

„Nesnáším práskače," souhlasila Lysa a na vzácný okamžik projevila naplno svůj nesmírný hněv. Věděla, že tohle přiznání vůči ní ještě nic nedokazuje. Rozhodl jsem se, že to nechám být. Vigilové se dostávali do potíží, když se u té vraždy snažili dokázat přímou souvislost mezi Lysou (nebo Lucriem) a Ritusii. A přece se té dvojici mohlo podařit odstranit Aviena a vyváznout z toho, zvlášť kdyby teď odplula do Řecka. Dokonce i kdyby Rubella po svém návratu usoudil, že případ si zaslouží další čas na vyšetřování, Petronius by si mohl dovolit přivléct oba zloduchy z ciziny zpátky jedině na základě nezpochybnitelných důkazů. Domníval jsem se ovšem, že kdyby Rubella na vyšetřování skutečně trval, pravda by nakonec vyšla najevo.

Otočil jsem se k bankovnímu agentovi. „Lucrio – na slovíčko. Dokonce i kdybys o tom vydírání až do Chrysippovy smrti nic nevěděl, v době, kdy jsme zabavili vaše záznamy, už ti muselo svitnout." Bylo dost možné, že se chtěl těch záznamů znovu zmocnit co nejrychleji hlavně proto, aby se přesvědčil, zda jeho pán nezašel příliš daleko. Ještě pravděpodobnější bylo, že moc dobře věděl, k čemu došlo. „Pokusil ses uchvátit záznamy násilím a v noci – to byla pořádně přehnaná potřeštěnost. Mohl jsi postupovat klidně a dovolávat se zákona. Proč byla situace tak naléhavá, že jsi přepadl strážnici? Díky tomu jsme zpozorněli. Pěkně hloupé, Lucrio."

Na sebejistého Lucria jsem neudělal valný dojem. Bylo jasné, že se

s Lysou domluvili, jak držet jazyk za zuby. Dokonce mi připadalo, že Lysa je skoro ráda, že se jich vyptávám na banku.

To mohlo mít svůj důvod. Odvádělo to pozornost od nějakého jiného tématu.

Změnil jsem taktiku. „Rád bych tohle uzavřel. Pojďme se teď věnovat Chrysippovi a tomu, co se mu stalo."

Několikrát jsem se zhluboka nadechl a obešel střed síně. Každému z podezřelých jsem se při tom podíval do očí.

„Jaký muž to byl? Mazaný obchodník, který přišel do Říma jako cizinec a z ničeho tu vybudoval finanční impérium. Zpočátku možná používal hodně ostré metody, ale totéž se dá říct o tisících jemu podobných. V době, kdy zemřel, už byl uznávanou osobností, která se věnovala několika oborům podnikání, stal se patronem umění, byl otcem, jehož syn – Diomedes – se zapojoval do římské společnosti a jednoho dne se chystal dobře oženit."

Diomedes se ospale probral ze zjevné strnulosti. I když se mu jistě dostalo nějakého vzdělání, nepůsobil na mě zrovna bystrým dojmem. Sledování spletité debaty točící se kolem řady témat bylo nad jeho síly. Ožil už jednou v době, kdy do síně přinesli pohoštění, ale po většinu času jen nehybně, sklesle seděl vedle své matky a vypadal znuděně, jako by mu bylo teprve deset. Potěšilo ho však, když na veřejnosti zaslechl svoje jméno.

Kdyby byl dnes skutečně sledoval moje postupy, možná by se spíš zalekl, že se chystám zaměřit právě na něj.

Usmál jsem se, nejdřív na Diomeda, pak na Lysu. Ta věděla, co dělám. V jejích očích jsem zachytil strach o syna.

„Soustřeďme se teď na události toho dne, kdy zemřel. Chrysippus byl tady v knihovně." Všichni jsme se rozhlédli. Těm z nás, kteří sem zavítali poté, co bylo objeveno tělo, se znovu vybavilo ticho, jež tu onoho strašného dne vládlo: dlouhé stoly s poházenými svitky, převrácená křesílka, mrtvola, chaotická změť, krev.

„Diomede," řekl jsem rozkazovačným tónem. „Jsi svému otci hodně podobný, zvlášť teď, kdy sis nechal narůst bradku. Pojď sem, prosím. A ať sem přijde i Philomelus – mimochodem, toho jsem vybral namátkou."

Oba mladí muži se ke mně trochu bojácně přikolébali.

„Oběma vám děkuji. Pomozte mi teď připomenout, co se tu seběhlo, třeba to u někoho vyvolá vzpomínku. Heleno, mohl bych tě obtěžovat?“ Hubenému číšníkovi Philomelovi jsem dal prázdnou cívku od svitku, kterou pro mě měla připravenou. „Vezmi si tohle. Teď oba předstírejte, že spolu máte ostrou hádku.“ Byli to mizerní a nervózní herci, ale trochu jsem je postrčil po místnosti sem a zase tam. Diomedes se chtěl bránit, což snad bylo pochopitelné. Philomelovy svaly možná nestály za řeč a chyběl mu výcvik v tělocvičně, byl však zase o trochu obratnější. „Tak. Philomele, ty dělej vraha: Bodni Chrysippa tou cívkou.“ Mladík naznačil chabé gesto směrem k Diomedově hrudi. „Tak aspoň trochu bojujte, dejte si navzájem pár ran – teď je po tobě, Diomede. Padneš na podlahu – tady, kde jsem rozložil ten kobereček.“

Diomedes poklekl a pak se celý natáhl na zem, kde zaujal docela působivou pozici. Snad při tom do určité míry splynul s duchem oběti, neboť si lehl napříč přes kobereček tváří k zemi. Pomohl jsem mu vstát, oběma jsem poděkoval a nechal je, aby se vrátili na svá místa.

Zadíval jsem se na Diomeda s hlavou trochu nachýlenou na stranu. „Zajímavé! Položil ses tváří dolů. Podle svého alibi jsi tělo nikdy neviděl. Ale náhodou sis lehl obličejem k zemi – přesně tak, jak našli tvého otce. Vigilové ho později převrátili.“ Nechtěl jsem, aby měl Diomedes čas spustit nějaké výmluvy, a tak jsem rychle pokračoval: „Samozřejmě jsi o otcově smrti nejspíš mluvil s otroky a snad i s Vibií. To by bylo zcela přirozené.“

Poté, co jsem se zmínil o Vibii, hned jsem se otočil k ní. „Vibio Merullo, Diomedes má alibi. Byl v Minervině chrámu – dosvědčí mu to jeden kněz, nepochybně čestný. Pověz mi, ty jsi věděla, že je právě tam?“

„Jistě,“ odpověděla a zarděla se, jak se k ní najednou obrátila všechna pozornost. „Ano, věděla. Chodí tam často.“

„Pak mi tedy řekni – když jsi tu našla ležet Chrysippa, proč jsi nedala poslat do chrámu, který odsud stojí, co by kamenem dohodil, abys Diomeda vyrozuměla, že jeho drahý tatínek je po smrti?“

„To mě vůbec nenapadlo,“ prohlásila Vibia až trochu zbytečně nahlas. „Byla jsem naprosto otřesená.“

„Pochopitelně. Ještě jedna věc – kdysi jsi měla Diomeda docela v oblibě,

ale tvé city se změnily. Nechtěla bys nám o tom něco povědět?“

„Ne!“ zaječela rozhořčeně.

„Řekl mi, že se velmi zajímá o literaturu. Nedošla jsi k závěru, že se kolem tebe točí jen proto, že máš zdědit písařskou dílnu?“

„Nikdy jsem se o něho nezajímala a on o mě taky ne.“

„Nu, teď ho rozhodně nemáš zrovna v lásce. Netoužíš s ním mluvit a chceš, aby si z tvého domu vystěhoval všechny věci. Stalo se něco, že jsi zaujala tak rázný postoj? Neudělal něco *on*?“

Vibia jen tiše zavrtěla hlavou.

„Tohle potřebuju vědět, Vibio. Proč jsi Diomedovi neřekla, že je jeho nebohý otec mrtvý? Někdo méně útlocitný by si mohl pomyslet: ‚*Třeba usoudila, ze už to ví.*‘“ Vibia se do toho nadále tvrdohlavě odmítala namočit. „Samozřejmě, on věnoval celý ten den náboženskému zanícení, že? Musím tě upozornit, Vibio – pokud se mi podaří prokázat, že Diomedes v chrámu v uváděné době *nebyl*, posvítím si na něj velice důkladně jako na podezřelého, a o tobě to platí taky!“

Vibia zřejmě pod těmi vrstvami líčidel zbledla. Už se nezmohla na žádný další protest. Zdálo se mi, že by se chtěla hájit, ale cosi jí v tom bránilo.

Znovu jsem prošel místností, překročil kobereček, který ležel v místech, kde bylo tělo nalezeno, sklonil jsem se a přehnul látku tak, aby ležela ve směru, kterým se položil Diomedes. „Diomede, všiml jsem si, že sis lehl směrem od východu k západu. Ovšemže jsi tím napodobil skutečnou polohu mrtvého.“ Udělal jsem krátkou teatrální pauzu, jako bych zesnulému vzdával čest. „Každý by řekl, že jsi ji znal.“

Zdálo se, že Diomedes chce něco říct, ale matka ho pevně chňapla za paži.

„A teď vy!“ oslovil jsem autory a Euschemona. „Chrysippus strávil to ráno pročítáním nových rukopisů. Ze všeho nejdřív mě napadlo, že ho možná zabil některý rozladěný autor. Avienus i Turius potřebovali, aby zůstal naživu a mohl dál plnit jejich vyděračské požadavky. Plynuly snad z Chrysippovy smrti nějaké výhody či nevýhody pro vás ostatní? K čemu to vedlo? Euschemone, udržel jsi od té doby všechno při starém?“

Euschemon vypadal neochotně, ale přece jen ze sebe pisklavým hlasem

vypravil: „Ve skutečnosti vyřazujeme celou tuhle skupinu z našeho seznamu. Jsem si jist, že to pochopí. Byli to Chrysippovi osobní klienti, těsně spřízněný okruh, který on podporoval jako patron umění. Jakmile písařská dílna připadla do jiných rukou – ať už ji Vibia prodá, nebo si ji ponechá –, z těchhle autorů se stali kandidáti na propuštění. Jsou to vesměs bystří muži, Falcone," podotkl, „jim byla tahle rizika určitě jasná."

„Takže za ochranu a publikování vděčili pouze Chrysippovi a věděli, že po jeho smrti by o to všechno mohli přijít." Přejel jsem očima jejich řadu. „S výjimkou tebe, Urbane. Ty už jsi ho stejně opouštěl."

„A toho dne jsem za ním vůbec nepřišel," připomněl mi.

„Věřím ti. Místo tebe ho navštívila jedna osoba navíc," řekl jsem. Poté jsem dal pokyn Passovi, aby nám sem poslal toho otroka, co sloužil jako kurýr.

Muž sebejistě vpochodoval dovnitř, teprve potom se trochu zachvěl, když viděl, kolik je tu shromážděno lidí. Příliš jsem se s ním nezdržoval.

„Jen jedna otázka. Toho dne, kdy zemřel tvůj pán, jsi viděl, jak do domu vchází jeden muž, který se chtěl stát spisovatelem, a přitom nebyl na seznamu. Můžeš nám teď toho člověka ukázat?"

„To je on!" vykřikl otrok, až mu přeskočil hlas. Jak jsem očekával, bez váhání ukázal přímo na Philomela.

LVI

„Přišel jsi sem tenkrát, Philomele?“

Mladý číšník se znovu postavil. „Přišel, Falcone.“ Mluvil tiše. Ačkoli vypadal nervózně – a jeho otec za ním vyhlížel bezmála zoufale –, mládenec opětoval můj pohled bez zakolísání.

„Viděl jsi Chrysippa?“

„Ano.“

„Byl sám?“

„Ano.“

„Řekni nám, o čem jste spolu mluvili.“

„Napsal jsem takový příběh,“ hlesl Philomelus a tentokrát se stydlivě začervenal. „Chtěl jsem, aby ho vydal. Viděl ten rukopis už před pár lety a svitky mi nevrátil. Přišel jsem ho poprosit, aby je použil k publikování, mezitím jsem se ale rozhodl, že pokud o ně nebude stát, vyžádám si je od něho zpátky.“

„Co se toho dne stalo? Souhlasil s tím, že tvou práci koupí?“

„Ne.“

„Nechtěl na tobě třeba, abys mu něco zaplatil, pokud ti ji vydá?“

„Ne.“

„A co bylo pak?“

„Chrysippus se nejdřív různě vykračoval. Nakonec mi řekl, že to prostě není dost dobré.“

„A dostal jsi rukopis zpátky?“

Philomelus vypadal zcela sklíčeně. Zoufale rozhodil rukama. „Ne, Falcone. Chrysippus se mi přiznal, že ty svitky ztratil.“

Rozhlédl jsem se po knihovně. „Nu, je tady dozajista značné množství dokumentů. Snadno to mohl někam založit. Je to ovšem nesvědomité. Měl tvé rukopisy hledat. Byl to tvůj majetek – jako věc i jako výsledek tvého tvůrčího úsilí. Pro tebe znamenal celé měsíce práce a všechny tvé naděje.

Jak jsi na to reagoval?“

„Byl jsem úplně zničený.“ Bylo jasné, že Philomelus se z toho ještě zdaleka nevzpamatoval.

„Rozezlený?“

„Ovšem,“ přiznal mladík čestně.

„Pohrozil jsi mu nějak?“

Zaváhal. „Ano.“

„A čím?“ Philomelus neodpověděl. „Násilím?“ zeptal jsem se ho příkře.

„Ne, to mi nikdy nepřišlo na mysl,“ vzdychl Philomelus a lítostivě tak přiznal, že na to nemá ani dost drsnou náturu, ani fyzické předpoklady. „Pověděl jsem mu, že řeknu tátovi, co se stalo, a naše rodina už s ním nikdy nebude udržovat obchodní vztahy. Já vím, že to zní dost chabě!“ zachvěl se. „Byl jsem úplně na dně. Ale nic jiného mě v tu chvíli nenapadlo.“

Pisarchos vstal a objal mladíka pádnou paží kolem ramen. Ta pohrůžka přerušením obchodních styků by se byla naplnila – i když Chrysippus by si z toho rozhodně nedělal těžkou hlavu.

„A co dál?“ zeptal jsem se.

„Vrátil jsem se do popiny,“ odpověděl Philomelus. „Potom mě poslali dřív domů, protože vigilové si stěžovali na teplé pokrmy. Částečně jsme zavřeli, než je přestalo bavit hlídat, co děláme.“

„Vrátil ses potom sem?“

„Ne. Šel jsem rovnou tam, kde bydlím, smířil jsem se s tím, co se stalo, a začal jsem psát celý příběh znovu.“

„Velmi profesionální!“ pochválil jsem ho, ale hned jsem to ošklivě obrátil: „A taky velice chladnokrevné – pokud jsi Chrysippa rozmlátil na maděru, než jsi z této knihovny vypadl!“

Philomelus se chystal bránit, ale hned jsem ho zarazil. „Nemusíš být nešťastný,“ řekl jsem mu konejšivě. „Možná že se tvůj rukopis nakonec tak docela neztratil.“

Dal jsem Aelianovi pokyn, aby dovnitř poslal Passa, a sám jsem k sobě přivolal Helenu Justinu. Jak bylo předem domluveno, Passovu úlohu u svědků se vydal převzít Fusculus. Když šel kolem mě, pološeptem jsem mu připomněl to prohledání, jež nařídil Petronius.

Znovu jsem zahájil diskusi.

„Rukopisy v tomto případu hrají důležitou roli. Moji pomocníci si vzali na starost roztřídění a zaznamenání svitků, které tu byly nalezeny po Chrysippově smrti. Passe, nejdřív ty. Mohl bys nám něco říct o té většině – o svitcích, které mají titulní stranu?“

Passus zopakoval, co už dříve řekl mně: Že se Chrysippus zjevně zabýval obchodním rozhodováním a většinou docházel k negativním závěrům. Passus tu zprávu podal přesvědčivě, i když před početným obecenstvem vystupoval s větší trémou, než jsem čekal. Pokynul jsem mu, že se může posadit vedle Petronia.

Teď byla řada na Heleně. Bez obav z přítomných tiše čekala, až ji uvedu. V modrých šatech vypadala půvabně, neměla zapotřebí se soukat do ničeho extravagantního či se ověšovat zbytečnými šperky. Vlasy měla vyčesané nahoru jednodušeji než obvykle a na rozdíl od Lysy a Vibie, které tu seděly s nestydatě odhalenými rameny, měla rukávy po lokty a přes jedno rameno prostou štolu. Mohla být klidně mou tajemnicí pro korespondenci, nebýt toho kultivovaného hlasu a sebedůvěry.

„Heleno Justino, požádal jsem tě, aby sis přečetla jeden dobrodružný příběh.“ Pokývl jsem k sedadlům za námi, kde ležely svitky. Philomelus v tu chvíli vypadal, jako by se tam chtěl vrhnout a začít pátrat po svém milovaném rukopisu. „Můžeš nás seznámit se svými postřehy?“

Neměl jsem to s ní předem dopodrobna nacvičené, ale Helena věděla, že chci, aby nejdřív mluvila o díle, které se podle našeho mínění nejspíš jmenovalo *Zisimilla a Magarone, o* onom úděsném sáhodlouhém vyprávění, jež jako by nemělo nikdy skončit. Teď, když jsem věděl, že Philomelovo dílo bylo označeno za nedostatečně kvalitní na to, aby mohlo být publikováno, soudil jsem, že tohle možná napsal právě on. To by ovšem znamenalo, že Chrysippus nakonec přece jenom měl dostatečný kritický úsudek, když rozpoznal nezdařilý pokus. Turius přitom tohoto patrona umění označil za naprostého diletanta, který o literatuře nemá páru. A nikdo z ostatních autorů, ba ani vedoucí písařské dílny ani jednou nenaznačil, že by to byla od Turia urážka.

„Doufám, že je vhodné, abych tu promluvila,“ zdráhala se trochu Helena.

„Vystupuješ v přítomnosti žen se skvělým obchodním nadáním," zavtipkoval jsem a ukázal na Lysu a Vibii.

U soudu by Helena poskytnout svědectví nesměla, ale tohle bylo v podstatě soukromé shromáždění. Vigilové za mnou se zatvářili trochu podmračeně, když se tady objevila, ale bylo to moje představení, a tak nic neříkali. Petronius by se se ženou, která by se podobného práva domáhala, nejspíš rozvedl. (A Helena by zase tvrdila, že právě jeho staromódní morální postoj možná vysvětluje, proč se s ním rozvedla Arria Silvia.)

„Můžeš hovořit jednoduše ke mně, pokud ti ta situace dělá nějaké těžkosti," nabídl jsem. Helena se usmála, rozhlédla se po knihovně a klidně oslovila všechny přítomné.

„Passus a já jsme byli požádáni, abychom prostudovali různé svitky, od kterých se při zápase předcházejícím Chrysippově vraždě odtrhly titulní listy. Podařilo se nám dát všechny sady znovu dohromady. U jednoho rukopisu jde o autorův vlastní opis velice dlouhého dobrodružného příběhu v řeckém stylu. Námět je rozvinut velmi chabě a autor silně přecenil své síly." Philomelus zasmušile sklopil hlavu. „Ráda bych zdůraznila," pokračovala Helena a vyslala k němu vlídný pohled, „že je to jen můj osobní názor – ačkoli se obávám, že se v tom s Passem naprosto shodujeme."

„Dosahovala kvalita toho díla standardu, jaký bývá publikován?"

„Řekla bych, že ne, Marku Didie."

„Blížila se mu?"

„Zdaleka ne."

„Helena Justina je zdvořilá," zamumlal Passus z řady mezi vigily. „Je to naprostá hrůza."

„Děkuji, Passe. Vím, že jsi znalec." Vypadal potěšeně. „Heleno Justino, chtěla bys nám speciálně o tomhle rukopisu povědět ještě něco?"

„Ano. Tohle by mohlo být důležité. Byly tam svitky navíc, psané jiným rukopisem a odlišným stylem. Někdo se tu zjevně snažil o úpravy."

„Aby vylepšil původní koncept?"

„Pokoušel se o to," potvrdila mi Helena svým zdrženlivým způsobem.

„A s úspěchem?"

„Obávám se, že ne."

Cítil jsem, jak se nálada v řadě, kde seděli autoři, mění. Obrátil jsem se

k nim. „Ví někdo z vás cokoli o tomhle anonymním psaní?“ Nikdo mi neodpovídal.

„Možná že tomu říkají redigování,“ nadhodila Helena. Znal jsem její suché vyjadřování. Tohle byla velice nezdvořilá poznámka. Několik lidí se zachichotalo.

„Rád bych věděl, kdo provedl tenhle pokus o úpravu,“ naléhal jsem.

„Podle stylu bych soudila,“ pronesla Helena ostře, „že to byl Pacuvius.“

„Ale? Že by ses pustil do prózy, *Scrutatore*?“ Dali jsme dlouhánovi možnost odpovědět, on ale jenom pokrčil rameny a tvářil se netečně. „Co tě vedlo k tomu, že jsi pomyslela na něj?“ zeptal jsem se Heleny. „Jsi bezpochyby dobře obeznámena s jeho dílem. Čišela z toho pečlivě propracovaná společenská satira, aktuálnost, pichlavé šípy vtipu a vytříbená poetika?“

„Ne,“ odpověděla. „Nu, vzhledem k tomu, že se k těm úpravám nikdo nehlásí, mohu se vyjádřit bez obalu. Ta nová verze byla upovídaná, naprosto průměrná a těžkopádná. Postavy jsou bez života, vyprávění nudné, pokusy o humor nemístné a výsledný dojem je dokonce ještě matnější než u první verze.“

„To stačí!“ zařval Pacuvius, kterého se konečně podařilo donutit k přiznání, že v tom měl prsty. „Na mě to shazovat nemůžeš – pokoušel jsem se jen přebrat jednu velkou hromadu hnoje!“

Chvíli trvalo, než se nastalý rozruch trochu utišil. Abych ho uklidnil, ujistil jsem ho, že Helena se ho jenom snažila vyprovokovat, aby doznal, že se na tom podílel. Helena zůstala klidná. Pacuvius si zřejmě uvědomil, že její zdrcující kritika je oprávněná. Požádal jsem ho, aby nám vysvětlil svou úlohu.

„Podívejte se, nejde o žádné tajemství,“ zaburácel. „Chrysippus mě někdy využíval, abych trochu učesal neuspořádané práce amatérů. Tohle byl z nějakého důvodu projekt, na kterém měl svého času zájem. Celou tu dobu jsem mu říkal, že je to k ničemu. Ukázal to i některým dalším a ti na tu věc odmítli sáhnout.“ Spisovatelé se křenili, vesměs úlevou, že za to nenesou žádnou odpovědnost. „Zápletka byla úplně beztvará, v každém případě postrádala pořádnou expozici. Helena Justina ty chyby zhodnotila s velkou bystrostí.“

Pacuvius se snažil, aby to znělo blahosklonně, ale na Helenu si nepřišel.

„To se rukopisy často detailně předělávají, než se zadají k formálnímu opisu?“ vyzvídal jsem a zatvářil se ohromeně.

Většina autorů se rozesmála. Euschemon si bezradně odkašlal. Po chvilce mi vysvětlil: „Jsou díla, Falcone, někdy i od hodně slavných lidí, která prošla bezpočtem verzí. Některá jsou ve své zveřejněné podobě už téměř zcela výtvorem jiné osoby.“

„U Jupitera! A ty to schvaluješ?“

„Osobně ne.“

„A tvůj zesnulý pán?“

„Chrysippus zastával názor, že pokud je dokončená sada čtivá a dobře se prodává, co na tom záleží, kdo ta slova ve skutečnosti napsal?“

„Co si o tom myslíš ty, Euschemone?“

„Vzhledem k tomu, že pro autora je jedním z důvodů publikování touha po zvýšení vlastní reputace, považuji zásadní přepracovávání jinými osobami za pokrytectví.“

„Měli jste o tom s Chrysippem nějaké rozepře?“

„Ne násilné,“ usmál se Euschemon, dobře si vědom, kam tím mířím.

„Nu, existují i závažnější zločiny,“ usoudil jsem nakonec, ačkoli jsem s ním souhlasil. „Kdyby o tom veřejnost věděla, mohla by se cítit podvedena.“

„Někdy to pro lidi může být zavádějící,“ řekl Euschemon. „Nemůžeme ale obvinit zklamanou čtenářskou obec z toho, že kvůli tomu vydavatele zabije.“

Ten vtip mi připadal trochu nemístný. „Když už mi pomáháš, Euschemone, mohl bys mi říct – přichází do dílny, kde se práce opisují, velké množství tvorby, která se nedá publikovat?“

Euschemon rozhodil rukama. „Celé fůry! Mohli bychom z té hromady marastu postavit Hannibalovi další Alpy – a ještě by zbylo na několik sloních modelů.“

„Tvá ‚hromada marastu' je tedy z větší části odmítnuta – jak to autoři všeobecně přijímají?“

„Buď schlíple v tichosti odtáhnou – nebo začnou nesmírně vytrvale protestovat.“

„Předpokládám, že to asi nemá moc smysl, co?“

„Rozhodnutí se málokdy přehodnotí."

„A co by tak *mohlo* změnit vydavatelův názor?"

Euschemon si zachoval svůj ironický výraz. „Kdyby se doslechl, že konkurenční podnik o to má zájem, možná by si to rychle rozmyslel."

Stejně suše jsem se usmál i já. „Nebo?"

„Předpokládám, že kdyby šlo o správného autora, přijetí by se dalo koupit."

„Vida! A uvádějí vydavatelé na trh práce, kterým sami nevěří?"

„Cha! Dnes a denně, Falcone! Mizerné knihy od známého jména, nebo třeba kniha nějakého osobního přítele."

„A funguje to vůbec někdy i jinak? Tohle přece odrazuje dobré autory, kteří by jinak zastínili nějakého moulu, nad nímž se vydavatel rozhodl držet ochrannou ruku!"

Euschemon se hořce usmál.

Znovu jsem oslovil Pacuvia. „Zpět k těm svitkům – když jsi sem toho osudného dne přišel, probírali jste s Chrysippem tvou snahu o přepracování onoho spisu?"

„Ano. Nejdřív jsme se spolu tahali jako obvykle o to, jestli mi ten skrblík za tu zbytečnou práci vůbec něco zaplatí. Chtěl, abych v přepisování pokračoval. Já jsem trval na tom, že je to marná snaha. Nakonec jsme se dohodli, že už jsem udělal, co jsem mohl – jinak by to musel použít tak akorát na zátop v peci. Škoda že to nespálil dřív, než mě do toho zatáhnul.

Byl to náladový hlupák. Vkusu neměl ani za mák, jak říká Turius. Jednoduše jsem nechápal, proč se Chrysippus tak urputně pokoušel z téhle břečky něco udělat."

„Věděl jsi, kdo to napsal?"

Scrutator znejistěl. „Nikdy mi to neřekl přímo."

„Ale měl jsi na to svůj názor, ne? Poslední otázku. Pacuvie, proč ses tak bránil tomu, aby tě poslali jako domácího básníka do Pisarchovy vily? Bylo to jen kvůli tomu, že se ti příčilo, jak tvrdě ti to nařizovali?"

„Věděl jsem, že Pisarchův syn píše dobrodružné příběhy. Zmínil se o tom v popině. Měl jsem tušení, že tahle nepovedená věc by mohla být od něho." *Scrutator* se omluvně podíval na rejdaře a Philomela. „Myslel jsem si, že Chrysippus mě posílá do Praeneste, aby mě zatáhnul ještě víc do toho

upravování. To jsem si žel vůbec neuměl představit.“

„Díky,“ řekl jsem a zavolal na Aeliana u dělicích dveří: „Aule, mohl bys teď přivést svědka z Minervina chrámu?“

LVII

Pokud snad někoho pohled na mého svědka překvapil, nikdo to na sobě nedal znát.

„Díky, že jsi mezi nás přišel. Omlouvám se, že jsi musel tak dlouho čekat. Dospěli jsme do závěrečné fáze vyšetřování vraždy, ale nemusíš se cítit nijak znepokojen. Stačí, když se omezíš na přesnou odpověď na několik otázek, které ti teď položím. Jsi členem sdružení spisovatelů a divadelníků?“

„Ano,“ odpověděl Blitis, můj známý z minulého večera.

„Poznáváš tady některý z dalších členů?“

„Ano, a –“

„Děkuji!“ skočil jsem mu rychle do řeči. „Jenom mi prosím odpovídej na otázky. Pokud je mi známo, členové spolku spisovatelů se pravidelně scházejí v Minervině chrámu a probírají tu svá rozpracovaná díla. Člen, kterého tady poznáváš, to dělal taky?“

„Ano.“

„Často?“

„Ano.“

„Debatovala tam někdy vaše skupina o dobrodružném příběhu, co se jmenoval nějak jako *Zisimilla a Magarone?*“

„Ehm – ano.“ Blitis najednou vypadal poněkud rozpačitě.

„Jen klid,“ usmál jsem se na něj. „Nebudu po tobě chtít jeho otevřený rozbor.“ Hned vypadal, že se mu ulevilo. „Ten už jsme tu udělali.“ Svědek znovu upadl do rozpaků. „Napsal to někdo z přítomných v této místnosti, je to tak?“

„Ano, Falcone.“

„Jedna věcná poznámka – když jsi v chrámu slyšel předčítat tuhle nešťastnou práci, viděl jsi ty svitky? Zajímám se hlavně o to, jestli to mělo titulní stranu.“

„Vzpomínám si, že nejspíš ano."

„Díky. Teď se jen posaď tamhle do zadní řady, prosím." Vedle vigilů ještě pro něho zbývalo volné místo. Nyní už tam byli usazeni všichni moji svědkové.

Kráčel jsem po podlaze a překročil kobereček na středové mozaice trochu jako obhájce, který si rozmýšlí závěrečné prohlášení, když se jeho čas podle posledních vodních hodin naplnil.

„Tak jako je tomu při každém vyšetřování vraždy, potřebujeme skutečné důkazy. Jedním z prvních problémů u tohoto případu bylo, že podle všeho nikdo neviděl vraha bezprostředně po činu. Víme, že musel být značně potřísněn krví, a přesto jsme nikdy nenašli jeho oblečení. A na scéně chybělo víc věcí: část cívky od svitku, která posloužila jako vražedná zbraň, a samozřejmě titulní list rukopisu, který Chrysippus četl."

Otočil jsem se k Heleně, která mi až dosud trpělivě postávala nablízku. „Co s tím rukopisem? Heleno Justino, i když tě to pramálo těšilo, většinu z toho jsi přečetla. Dokázala bys nám poskytnout určitou představu o člověku, který to napsal?"

Helena se zamyslela a pak pomalu řekla: „Čtenář. Někdo, kdo zhltal spoustu podobných románů, aniž si dostatečně uvědomil, co jim dodává takovou poutavost. Je to příliš odvozené. Namíchal to ze samých klišé, chybí tomu originalita. Napsal to někdo nezkušený, kdo si ale mohl dovolit věnovat psaní spoustu času. Dovedu si představit, že autorovi na tom projektu nesmírně záleželo."

Znovu jsem se obrátil k Blitidovi. „Když se ten spis *Zisimilla a Magarone* probíral na setkání vaší skupiny spisovatelů, vysloužil si nepříznivé hodnocení. Jak na to reagoval autor?"

„Odmítl to poslouchat. Naše poznámky byly dobře míněné náměty do diskuse. On tam udělal zlostnou scénu a hnal se pryč."

„Je to obvyklé?"

„Taky už se to stalo," připustil Blitis.

„Se stejnou mírou zuřivosti?"

„Já osobně jsem nic takového nezažil."

Zeptal jsem se Heleny: „Zapadá to do tvých předpokladů?"

Přikývla. „Marku Didie, dokážu si živě představit, k jaké scéně tady došlo, když se k Chrysippovi dostavil autor textu *Zisimilla a Magarone,* který zjevně hořel touhou, aby mu ho vydali. Chrysippus mu vysvětloval – možná ne úplně taktně –, že ta práce je nepřijatelná, ačkoli se ji snažil vylepšit tím, že do toho zapojil úspěšného a dobře známého úpravce. V autorovi to vyvolalo hluboké zklamání a zřejmě začal být hysterický. Vzplanuly vášně, ke slovu se dostala cívka od svitku a Aurelius Chrysippus byl brutálně zavražděn."

„Víme, že vrah pak ve svém běsnění pokračoval dál, shodil na zem inkoust, rozlil olej a po místnosti rozmetal různé svitky."

„Umím si představit, že právě tehdy ze svitků strhal titulní strany," doplnila Helena.

„Nejen z toho jednoho?"

„Přesně tak," potvrdila mi Helena klidně a udělala maličkou pauzu, aby to ještě zdůraznila. „Je tady totiž ještě druhý příběh, Marku Didie. Tentokrát vysoce kvalitní. Jak Passus, tak já jsme byli jeho četbou uchvácení. Řekla bych, že pokud Chrysippus tenhle druhý příběh četl, bylo mu dozajista jasné, že ho musí přijmout."

Euschemon se na lavici dychtivě narovnal. Nepochybně se chystal Helenu vyzpovídat ohledně této lákavé a slibné novinky.

„Takže předpokládám, že Chrysippus možná tomu zklamanému autorovi řekl, že mu vypálil rybník někdo jiný?"

„Pokud byl Chrysippus hodně nevlídný," dodala Helena.

„A ještě tím posílil zklamání odmítnutého kandidáta."

„Ten musel prožívat nesmírné utrpení a frustraci."

„Děkuji ti."

Helena se posadila a položila ochranitelsky ruku na hromádku svitků vedle sebe, o nichž jsme nyní věděli, že obsahují možný budoucí trhák.

Nyní jsem odvedl Blitida před Philomela. Opatrně jsem se postavil tak, abych byl připraven zasáhnout, pokud by nastaly nějaké potíže. „Znáš tohoto mladého muže?"

„Setkal jsem se s ním," řekl Blitis.

„V té skupině v chrámu?"

„Jednou jsem ho tam viděl."

„Díky. Posaď se prosím zase tamhle k vigilům." Sám jsem tam Blitida odváděl. Nečekal jsem, že by se něco zvrtlo, ale v tuhle chvíli jsem musel být velmi opatrný.

„Philomele." Philomelus vypadal strnule. „Jsi příjemný mladý muž, který tvrdě pracuje na tom, aby se mu splnil jeho sen. Pocházíš z dobré rodiny a máš oporu v milujícím otci. Věří ti dokonce i nyní, kdy jsi opustil tradiční rodinné řemeslo a toužíš po mnohem nejistější dráze. Aniž jsi o tom věděl, tvůj otec se dokonce pokusil ovlivnit Chrysippa ve tvůj prospěch. Pisarchos byl ve skutečnosti ochoten zaplatit za to, aby tvou práci vydal – věděl ale, že ty bys to považoval za něco nepřípustného. Tvůj otec tě považuje za upřímného člověka, ale mě se teď zmocňují opačné myšlenky. Jsi adept na spisovatele dobrodružných příběhů a navštívil jsi krátce Chrysippa bezprostředně předtím, než zemřel. Přiznal jsi, že jsi byl rozlícený a vyhrožoval jsi mu. Zdá se, že nemám jinou možnost, než tě zatknout pro jeho vraždu."

Philomelus vstal. Poskytl jsem mu prostor a měl jsem se dál na pozoru. Očima jsem čelil jeho pohledu, nyní tvrdšímu než kdykoli předtím. Otec chtěl vedle něho vyskočit, ale dal jsem mu pokyn, že tohle musí nechat mladíka zvládnout samotného. Pisarchos vysunul bradu, jako by se tvrdohlavě dál držel víry ve svého syna.

Philomelus byl tak rozhněvaný, že sotva hledal slova. Přece jen však svou zlost udržel na uzdě. „Ano, přišel jsem do téhle síně. Něco z toho se stalo tak, jak říkáš. Chrysippus mi opravdu řekl, že můj příběh za nic nestojí a že si nezasluhuje, aby ho dával opisovat. *Ale já jsem mu nevěřil!"* Teď už mu oči plály. Nechal jsem ho pokračovat. „Věděl jsem, že je to dobré. Cítil jsem, že se tu děje něco divného. A teď už to začínám chápat, Falcone – on mě klamal! Můj rukopis nikdy *neztratil.* Ten chlap ho chtěl ukrást a tvrdit, že ho napsal někdo jiný –"

Pozvedl jsem ruku. „Je tohle jenom výlev naprostého šílence? Nebo na svou obhajobu můžeš říct něco podstatného?"

„Ano!" vykřikl Philomelus. „Musím ti něco říct, Falcone! Můj příběh se nejmenuje *Zisimilla a Magarone* – nikdy bych nedal žádné postavě jméno Zisimilla, vždyť se to skoro nedá vyslovit. A ‚Magarone' taky zní spíš jako prášek na břichabol. Můj román se jmenuje *Gondomon, král trasimenský*!"

Otočil jsem se k lavicím za sebou a spatřil jsem Helenu Justinu, rozzářenou potěšením. Položil jsem Philomelovi ruku na rameno a přiměl ho, aby se opět posadil. „Přestaň křičet," řekl jsem mu jemně. Pohlédl jsem na Helenu. „Jak zní verdikt?"

Byla pro toho mladíka úplně zapálená. „Zářivý nový talent! Strhující příběh, napsaný až s mystickou naléhavostí. Autor, který se bude prodávat a prodávat."

Krátce jsem se na rejdaře a jeho ohromeného syna usmál. „Seď klidně a přemýšlej o svém talentu a o tom, jaké se na tebe usmálo štěstí. Philomele, moji posuzovatelé dospěli k závěru, že jsi dobrý."

LVIII

Kolem mě zavládl jistý neklid. Síň bzučela vzrušeným hukotem, jako kdybychom byli na nějaké hostině a dovnitř právě vpustili nahé tanečnice. Jak jsem se vracel do středu knihovny, mihl se kolem mě Euschemon. Přisedl si k Philomelovi a začal s ním tlumeně diskutovat. Helena vzápětí posbírala svou kolekci svitků a prosmýkla se řadou, aby vzrušenému mladému spisovateli vrátila jeho ztracený rukopis. Přisedla si k němu a k Euschemonovi a viděl jsem, jak výstražně zvedá ukazováček. Jak jsem ji znal, určitě Philomelovi radila, aby si předtím, než podepíše nějaké postoupení svých práv, obstaral spolehlivého obchodního poradce.

V dělicích dveřích se objevil Fusculus. Zdálo se, že je se sebou spokojen. Pokývl mně a vigilům. Dumal jsem, co tím mohl myslet. Pokud jde o vigily, zřejmě to znamenalo jediné – konečně dorazila bedna s objednaným obědem. Gestem jsem ho požádal, aby k nám vpustil tu stařenku, která se tak ráda procházela Clivem Publiciem. Fusculus se zamračil. Možná si ho taky pěkně podala košíkem.

Lysa něco hučela do Diomeda. Nadešel čas, abych těm jejím hrátkám učinil přítrž.

„Prosím o pozornost – a *ticho!*" zvolal jsem velitelským hlasem.

Fusculus přivedl opatrně tu babičku a dál ji při chůzi podepíral pod paží. Pomalu s ní přešel síní ke mně. Požádal jsem ji, aby ukázala na všechny lidi, o nichž si vybaví, že je viděla v den vraždy.

Dáma v letech se tetelila blahem, že se teď dostala do samého středu dění, a nyní si každého zvlášť pozorně prohlížela. Přítomní opětovali její pohled s jakýmsi napjatým neklidem – dokonce i ti, o kterých jsem si byl jist, že se nemají čeho bát. Moje svědecká hvězda postupně ukázala na všechny autory kromě Urbana (znamenitý test spolehlivosti), poté na Philomela a dokonce i na Fuscula, Passa, Petronia a mě. To bylo vskutku důkladné – ale pro můj účel zcela k ničemu.

Vzal jsem ji za volnou paži a přivedl ji před Diomeda: „Nezapomněla jsi na jednoho?“

„Ó, tohohle jsem viděla mockrát… Je mi líto, Falcone, opravdu nevím.“

Diomedes se rozesmál, pronikavě a až přespříliš sebejistě. Fusculus zachytil nad babiččinou hlavou můj pohled a úplně jsem cítil jeho zášť. Veškerá jeho antipatie vůči Řekům se nyní soustředila na tohohle jednoho. Obdařil Diomeda i Lysu nepěkným úsměvem a odváděl zvědavou stařenu k místu mezi vigily, aby mohla celou tu zábavu sledovat dál.

„Za pokus to stálo,“ prohodil jsem smutně. „Jsi šťastný chlapík!“ řekl jsem Diomedovi. „Opravdu jsem byl přesvědčen, že jsi mi lhal. Soudil jsem, že jsi tady byl. Viděl jsem to tak, že jsi zabil svého otce, Vibia tě zastihla na místě činu celého od krve a pomohla ti zahladit stopy – v případě některých krvavých šlápot doslova. Možná dokonce sama vymyslela, že bude příhodné vypustit tě ven, jak si jen tak nenucené chroupeš kopřivový koláč. A jakmile jsi byl čistý a vypadl z domu, vyrazila na ulici a křičela, jako by našla tělo teprve v tu chvíli…“

Lidé se už utišili a nyní mi naslouchali. Uvědomovali si, jak dokonale tato teorie odpovídá faktům. Vibia Merulla na sobě nedala znát žádné emoce.

„A na oplátku za Vibiino mlčení o tvé vině – myslel jsem si – jí tvoje matka dala tenhle dům. Sama Vibia se tak zhrozila, když tě viděla na místě činu, Diomede, že se ti začala vyhýbat… A proto se jí nezamlouvala představa, že se máš ženit s její příbuznou. A přece!“ zvolal jsem hlasitě. „Že by bylo všechno docela jinak?“

Otočil jsem se k zarytě mlčící vdově.

„Nemáš k tomu co dodat, Vibio? Pokud kryješ vraha svého manžela, abys získala ten dům, panečku, to po tom bydle musíš prahnout jaksepatří! Jistě, korintská síň není nic jen tak ledajakého. A pochopitelně, ta nemovitost ti spadla do klína plně vybavená – zařízení je skvostné, že? Tak přepychové. Podušky do posledního kusu napěchované k prasknutí.“

Pohlédl jsem na Diomeda.

„Nemám v úmyslu volat sem toho tvého kněze jako svědka. Jsem si jist, že lhal, když říkal, že jsi tam celý den vykonával obětiny. Chodíš do Minervina chrámu, ale ne se modlit. Je tu jiný důvod k tomu, abys tam pravi-

delně okouněl – především ten spisovatelský spolek. Pověz nám, Diomede: Ty taky píšeš?“

Tvářil se vyhýbavě, ale seděl nepohnutě a zíral na mě. I jeho matka měla prázdný výraz.

„Blitide!“ zvolal jsem. „Věnuje se Diomedes psaní?“

„Ano,“ potvrdil Blitis. „Je autorem příběhu *Zisimilla a Magarone.*“

„Vážně! Tajný pisálek?“ pokračoval jsem neúprosně. „Schováváš se ve svém pokojíčku, abys tam snil a vybrušoval svůj mistrovský tvůrčí kousek, mladý muži? A Diomede, stojíš si za ním, i když všichni kolem tebe tvrdí, že za nic nestojí?“

Zprudka jsem se znovu natočil k vigilům a rychle jsem se zeptal Petronia: „Vzal si kopřivový koláč?“

„Vzal,“ odpověděl okamžitě Petronius, ani se nemusel dívat do záznamů. „Popadl poslední kousek, zrovna když už jsem si ho skoro bral sám.“ Zahlédl jsem, jak Helena potlačuje smích, a také vigilové se na sebe navzájem usmáli.

Udělal jsem několik kroků a sklonil se nad stařenou. „Mohl bych něco zkusit? Myslím si, že Diomedes sem vešel někdy v době oběda a později vyklouzl zase ven a mířil úplně nenápadně někam k Minervinu chrámu.“

„No ano, už si vzpomínám.“ I staré paní se na bezzubých ústech rozhostil úsměv. Byla to mazaná babča, která si svou roli báječně užívala. „Opravdu jsem ho viděla, jak vchází dovnitř, když jsem si nesla trochu čočky k obědu. A když jsem se později vracela pro cibuli, všimla jsem si, že zase vychází ven. Hned jsem si pomyslela, že je to zvláštní, protože měl na sobě jiné šaty.“

„*Ale*? Pročpak?“ obořil jsem se na Diomeda. „Že by ty první byly od krve?“

„Ona se plete,“ zaškaredil se.

Dal jsem pokyn Aelianovi. Požádal ty, co seděli na krajní lavici, aby si přesedli jinam. Fusculus mu hned spěchal na pomoc. Společně sedadla odkopli stranou, otevřeli dveře dokořán a dovnitř přitáhli tu velkou káru, na níž byl naložen Diomedův majetek.

Přešel jsem síní k navršeným věcem. Ze všeho nejdřív jsem vytáhl jeden

svitek z tepané stříbrné skříňky. „Heleno, buď tak hodná, podívej se na tohle. Řekni mi, jestli poznáváš rukopis z toho příběhu, co se tobě a Passovi tak hrozně zajídal.“ Přikývla téměř okamžitě. Zezadu se ke mně přitočil Fusculus – zřejmě mi chtěl naznačit, kde bych měl v nákladu hledat dál, ale poradil jsem si i bez jeho pomoci. „Diomede, souhlasíš, že tohle všechno je tvůj osobní majetek?“

Všiml jsem si papyru, nešetrně vraženého do vysoké boty. „Copak to tady máme? Zajímavé kopyto do bot. Dva úplně pomačkané listy, které měly sloužit jako – podívejme – titulní stránky spisu *Zisimilla a Magarone* a taky *Gondomon, král trasimenský.* Kde se to tu vzalo, Diomede?“ Popadl jsem mladíka za tuniku a postavil na nohy. „Vypadá to jako důkaz o tom, kdo napsal *Gondomona* – tahle titulní strana je napsaná na rubu použitého účtu za pití ve zdejší popině.“

„To je moje!“ vzpouzel se neúnavně Diomedes, celý rozzuřený. „Já se tam často chodím napít –“

„Je to psáno na Urbana.“

Urbana to nevyvedlo z míry a vzápětí mi vysvětlil: „Já tam ty účty nechávám. Philomelus si je schovává do mošny. Sám nemá peníze na to, aby si kupoval vybavení, a já mu účty rád dávám, aby je mohl znovu využít na psaní.“

Tu se po synově boku vztyčila Lysa, zářné ztělesnění mateřského hněvu. „Kluku pitomá!“ vyštěkla na Diomeda. „Já teď řeknu sama, jak to bylo!“ Otočila se ke mně. „Tohle nic nedokazuje!“ supěla. „To si můžeš připsat Chrysippovi. Chtěl zaměnit titulní listy těch svitků, co ukradl rejdařovu synovi. Dělal si plány, že bude ten příběh publikovat pod jménem našeho syna. Ale ten je příliš citlivý a čestný, než aby s něčím takovým souhlasil… A proto Diomedes ten originál sebral a schoval, aby mohl dokázat, co se stalo, kdyby jeho otec zašel příliš daleko –“

Lidičky, že jí to ale šlo!

„Velice ušlechtilé!“ Mezi záhyby bohaté brokátové tkaniny závěsů, poduškami a koberečky ležel jeden polštář, který vypadal mimořádně neforemný, špatně vycpaný a do tohoto obydlí naprosto nezapadal. Ničím nepřipomínal hladké, bachraté podušky, jaké jsem onehdy shodil na zem z Vibiiny pohovky. Vytáhl jsem obludu z hromady. „Tohle je taky z tvého

pokojíčku?“ Hluboce rozrušený Diomedes krátce přikývl.

Roztrhl jsem část volného a neumělého stehování, jímž byl žok spíchnutý v jednom švu, a vyhodil jsem mu celý obsah na podlahu k nohám. Všichni vydechli ohromením.

„Jedna silně zkrvavená tunika. Pár zakrvácených bot. Ozdobná zarážka svitkové cívky s delfínem na pozlaceném podstavci – náhodou přesně pasuje k té části cívky, kterou jsi tak surově vrazil svému otci do nosu.“

Diomedes se najednou natáhl přese mě a z hromady svých věcí popadl kopí. Helena vykřikla.

„U Jupitera!“ zavrčel jsem a zachytil násadu. Chvilka přetahování, několik prudkých pohybů a už jsem se opíral o Diomedovu hruď. „Kam přesně jsi to chtěl vrhnout?“ ptal jsem se ho kousavě.

Byli jsme těsně u sebe, ale Diomedes pořád nechtěl kopí pustit. To už k nám přiskočil Petronius. Spolu s Fusculem se Diomeda chopili. Konečně se mi podařilo vyrvat kopí z jeho sevření. Zkroutili mu ruce na zádech.

Popadl jsem po obou stranách ničemova krku jeho přepychovou tuniku. „Chci slyšet tvoje přiznání.“

„Dobrá,“ podvolil se chladně. Lysa propukla v nekontrolované, hysterické kvílení.

„Děkuji ti,“ pronesl jsem zdvořile. Za prémii mi to stálo. „Teď by bylo užitečné slyšet podrobnosti.“

„Odmítl přijmout mou práci, i když jsem byl jeho jediný syn. Moje dílo nebylo o nic horší než od jiných – on mi ale tvrdil, že objevil něco skvostného. Chystal se předstírat, že Philomelův příběh nestojí za nic, aby mu za něj nemusel platit. Dokonce chtěl přimět Pisarcha, aby uhradil náklady na výrobu, a potom shrábnout všechny zisky. Byl úplně bez sebe vzrušením. A pak řekl, že jako vydavatel prvotřídního díla si nemůže poskvrnit jméno tím, že by můj příběh prodával spolu s tamtím.“

„A tak jsi ho zabil?“

„Vůbec jsem to nechtěl udělat. Jakmile jsme se začali prát, přišlo to prostě samo.“

Jeho hysterická matka do mě začala bušit, jak se snažila rozprostřít kolem svého chlapce ochrannou náruč. Přestal jsem se mu věnovat a odtáhl ji pryč.

„Přestaň, Lyso. Jemu už nepomůžeš. Je po všem."

A plně se to vztahovalo i na ni. Ve vzlycích se zhroutila. „Já to nepřežiju. Přišla jsem úplně o všechno –"

„O Chrysippa, o banku, tenhle dům, písařskou dílnu a o svého bláznivého syna – a bez banky ti nejspíš frnkne i Lucrio…" Pokusil jsem se vykřesat aspoň nějaké povzbuzení: „Přiznej, že jsi dala zabít Aviena, a zavřeme tě taky."

Avšak některé ženy bojují až do posledního dechu. „Nikdy!" vyprskla. Tak skončily mé naděje, že si budu moct nárokovat ne jednu, ale hned dvě prémie za doznání.

Vigilové zapisovali důkazy a chystali se zadrženého odvést. Diomedes zatím zůstával překvapivě klidný. Jako tomu bývá u mnoha provinilců, kteří se doznají k úděsným zločinům, zdálo se, že prolomení dlouhého mlčení mu přineslo určitou úlevu. Byl velmi bledý. „Co bude teď?"

Fusculus mu to stroze připomněl. „Bude to trochu připomínat tenhle tvůj důkaz," kopl do prázdného žoku. „Čeká tě Tiber. Zašijou tě do pytle pro otcovrahy!"

Fusculus už nedodal, že ten ničemný mladík bude svou temnou smrt utonutím v pytli sdílet se psem, kohoutem, zmijí a opicí. Jenže to už jsem mu včera řekl sám. A hrůza, jež se nyní zračila v Diomedových očích, svědčila o tom, že si svůj osud naplno uvědomil.

LIX

Zdálo se, že dokončení všech formalit trvá celé hodiny. Vigilové jsou tvrdí chlapi, ale ani oni si nikterak nelibují v případech, kdy jde o otcovraždu. A hrůza z toho děsivého trestu jako by se přenášela na všechny zúčastněné.

Ze strážnice jsme odcházeli společně s Petroniem. Vraceli jsme se domů, ale nejdřív jsme se zastavili u mámy, kam se už předtím vydala Helena pro Julii. Vyložil jsem mámě, že podle toho, co mi řekl Lucrio, jsou její peníze v bezpečí. Máma přirozeně opáčila, že to přece dobře věděla sama. A pokud už mi do toho vůbec něco je, úspory si prý už vyžádala zpět. Zmínil jsem se, že jako dobrá volba by mi coby bankéř připadal Nothokleptes. Nato máma prohlásila, že to, jak naloží se svými vzácnými měšci s penězi, je jen a jen její věc. Vzdal jsem to.

Když se mě zeptala, jestli jsem nezaslechl nějaké zvěsti o tom, že se můj otec onehda dostal do rozmíšky s Anacritem, popadl jsem Julinku a všichni tři jsme vyrazili domů.

A jaká náhoda – když jsme na konci přecházeli ulici nedaleko místa, kde bydlela moje sestra, kohopak jsme spatřili? No jistě, Anacrita osobně.

Petronius ho uviděl první a chytil mě za paži. Sledovali jsme ho. Vycházel z Maiina domu, kdo by to čekal? Kráčel s oběma rukama zasunutýma za pasem, záda nahrbená, s hlavou svěšenou. Pokud nás viděl, předstíral, že si nás nevšiml. Ale spíš si myslím, že o nás opravdu nevěděl. Pohyboval se ve svém vlastním světě. Nezdálo se, že by to bylo nějak zvlášť šťastné místo.

Helena zvala Petronia, aby s námi povečeřel, ale on řekl, že si musí trochu uklidit byt po té bitce s Bejkem. Poté, co jsme se s Helenou najedli, posadil jsem se na chvilku na verandu a odpočíval. Slyšel jsem Petronia, jak dělá naproti rámus. Čas od času shodil dolů z balkonu nějaký odpad, hezky

tradičně po aventinsku: Vždycky jen křikl výstrahu a občas dokonce chodcům poskytl dostatečný čas, aby se na ulici stačili klidit do bezpečí.

Nakonec jsem se s Heleniným svolením vydal sám ven. Zamířil jsem za Maiou.

Sestra mě vpustila dovnitř a zašli jsme spolu na její terasu. Zrovna si tu pochutnávala na nějakém pití a taky mi nabídla. Nevyklubalo se z toho nic ostřejšího než kozí mléko, jež obyčejně schovávala pro děti. „Co chceš, Marku?“ Vždycky se uměla vyjadřovat hezky břitce.

Byli jsme si po mnoho let hodně blízcí, a tak jsem se kolem toho ani nesnažil chodit jako kolem horké kaše. „Přišel jsem se podívat, jestli jsi v pořádku. Viděl jsem Anacrita, vypadal jako schlíplý pes. Měl jsem za to, že spolu máte nějaké plány?“

„On měl plány. Až moc.“

„A příliš brzy? Tys ještě nebyla připravená?“

„Byla jsem připravená dát mu tak jako tak košem.“

Možná že ještě před chvílí plakala, nedalo se to říct s určitostí. Pokud ano, teď už necítila potřebu se o svůj žal dělit a působila klidně. Vypadala smutně, ale ne zbědované. Nedávala navenek znát žádné pochyby. Přemítal jsem, kdy se asi takhle rozhodla. Nevím proč, ale nezdálo se mi, že by se Maie vůbec donesly ty zkazky o Anacritovi a naší mámě. Mohla se však doslechnout o tom, jak mámě mizerně poradil s financemi. A tím by si u mé sestry udělal pořádný vroubek, větší, než si vůbec uměl představit.

„Mrzí mě, že jsi ztratila přítele.“ Uvědomil jsem si, že to tak opravdu cítím.

„Mě taky,“ připustila Maia tiše.

Poškrábal jsem se za uchem. „Určitě na něho někdy ve městě natrefím. Když bude mít příležitost se mnou mluvit, nejspíš se mě zeptá, jestli se domnívám, že to opravdu myslíš vážně.“

„Tak mu řekni, co budeš chtít,“ odvětila, a už to zase byla ta stará známá Maia. Pokrčil jsem rameny a napil se mléka.

Najednou jsme uslyšeli, jak někdo klepe na dveře. Maia se šla podívat a já zatím zůstal dál venku na sluníčku. Však ona sem dotyčného přivede, pokud to bude nějaký náš. společný známý. A jestli přišli jenom podomní prodavači bobů, vyhodí je a za chvilku bude s klením zpátky.

Zaslechl jsem tlumený hovor. Rozhodně nemám ve zvyku poslouchat za dveřmi, jsem ovšem informátor. Ten nový návštěvník se mi zdál nějaký povědomý. Natáhl jsem se, špičkou boty jsem zachytil za kliku a na škvíru pootevřel dveře na terasu.

„Je tu můj bratr," říkala zrovna Maia pobaveně.

„Skvělé!" odpověděl Petronius Longus, můj domnělý nejlepší přítel, a jako bych v jeho hlasu cítil potměšilý úsměv. „Rodinná konference?"

„No a? A jakoupak konferenci jsi chtěl uspořádat ty?" odsekla mu Maia o něco tišeji. Určitě si musela uvědomovat, že je nejspíš slyším. „A co jsi to přinesl?" zajímala se podezřívavě.

Zaslechl jsem skřípění pantů vchodových dveří, jako by se ještě víc otvíraly. Ozvalo se nějaké zašustění. „To je Vertumnův věnec. Začaly přece jeho slavnosti –"

Maia se drsně rozesmála. „Ale ne, neříkej, že teď je řada na mně, abych se nechala zahnat do kouta Luciem Petroniem, králem aventinských svůdců, a nalákat k noci veselých oslav Vertumnalií?" Maia byla má nejmilejší sestra a vzor římské matky – vyvolávala ve mně ovšem dojem, že pokud by se nerozhoupal sám Petro, začala by uvažovat *sama,* jak nalákat *jeho.* Z těch narážek to bylo jasně cítit. On si musel pomyslet to samé.

„Nemluv tak," prosil Petronius zvláštním hlasem. „Maio Favonio, to by mi zlomilo srdce."

„Ty to snad myslíš vážně!" Maia se tvářila překvapeně. Já jsem byl ovšem překvapený určitě víc.

„Nechci přijít o ty veselé oslavy," natřásal se. Podvodník.

„Nebudu se tě radši ptát, co bys teda *chtěl."* Cosi se tu dělo, něco natolik netušeného, že jsem se zarazil a nehoukl k nim žádný neslušný vtípek. „No?" prohodila Maia.

A nato Petronius pronesl vážným a uměřeným hlasem: „Dávám zase dohromady svůj byt. Chtěl bych nakoupit jako náhradu pár květináčů a rostlin, co bych si dal na balkon…"

Maia se znovu rozesmála, tentokrát tlumeněji. „Můj drahý Lucie, tak takhle na to jdeš! Nejdřív pomalu *‚nedotýkejte se mě, jsem příliš počestný'*, *a* pak spustíš o kytkách do truhlíků."

Petronius si trpělivě vedl svou, jako by mu ani neskočila do řeči. „Zdá

se, že v tom stánku pod skálou mají pěkné zboží. Nezašla bys tam se mnou, abys mi pomohla vybrat?“

Chvilku bylo ticho. Najednou Maia vyhrkla: „Dobrý nápad. Ten krámek se mi líbí. Viděla jsem, že tam prodávají i zvláštní džbány na zalévání. Ponoříš je do kbelíku s vodou, a ty rostlinky, co to potřebujou, pak s nima můžeš zavlažovat jemnou sprškou…“ Zarazila se, trochu roztouženě, jako by si uvědomila, že už si takové dárky nemůže dovolit.

„Rád bych ti jeden koupil,“ nabídl se Petronius.

„Počkej tady,“ řekla mu Maia zvesela.

Má sestra strčila hlavu mezi dveřmi na terasu a zářivě se na mě usmála. Okolo krku měla zavěšený směšný věnec z listí, proutků a ovoce. Odmítl jsem ho jakkoli komentovat.

„Zrovna si chci vyrazit na výpravu s jedním známým, koupíme pár zahradnických drobností,“ oznámila mi bezstarostně sladkým hláskem jakoby nic. Taky jsem rád zahradničil, ale nenabídli mi, abych tam zašel s nimi. „To mlíko můžeš dopít. A prosím tě, až budeš odcházet, určitě dobře zavři.“

Cítil jsem se, jako by Maia toho dne nedala košem jenom Anacritovi.

Vydal jsem se domů ulicemi plnými poněkud nebezpečných hýřilů, kteří se chystali na Vertumnovy a Dianiny oslavy. Tu a tam kdosi ve zvířecích kůžích vyskočil zpoza sloupu. Cítil jsem slabý dým – snad z nějaké spálené kožešiny. Další lidé nesli luky a šípy a mířili na bezmocné kolemjdoucí. Na Aventinu nikdo nepotřeboval měsíční svit, aby se začal chovat jako úplný cvok. Nepříjemní šašci si nasadili zvířecí rohy a všude bylo vidět zahradní bohy vyšperkované falickými symboly. Uličky byly díky úplné záplavě zeleně téměř neprůchodné, pouliční kramáři nabízeli podnosy s mazlavým pečivem a pití teklo proudem. Tam, kde na sebe narazily skupiny slavící oba bujaré svátky, rivalové se hned hotovili k pořádné šarvátce. Nejvyšší čas vklouznout do bezpečí domova.

Doma jsem Heleně vysypal, že má sestra bezostyšně nadbíhá mému příteli a on ji v tom ještě povzbuzuje.

„Drazí bohové! Nikdy by mě ani nenapadlo, že někdy uvidím Maiu a Petronia, jak spolu cukrujou nad balkónovým kapradím a kropáčem.“

„Tak si jich nevšímej," smála se mi Helena a žvýkala konec pera. Měla přes koleno volně rozložený přehled účtů, vedle dvojitý kalamář s červeným a černým inkoustem a doplňovala záznamy. „Hoď to za hlavu, ty staromilče. Dnes večer se třeba chichotají nad květináči – ale zítra je taky den."

„Jako by to byla nějaká ztřeštěná zamilovaná holka, co se chce utěšit." Natáhl jsem se po karafě s vínem a nějakém svitku, abych si přečetl něco pěkného. Jakmile jsem uchopil cívku a odvinul první sloupce slov na nepatrně zažloutlém papyru, závan psacího inkoustu a cedrového oleje ve mně vyvolal nostalgii.

Helena Justina si založila ruce a dlouho nic neříkala. Tak to dělávala, když nechala naplno pracovat svou představivost. Přestal jsem číst a zadíval jsem se na ni. Naše pohledy se setkaly. Její bystré, pronikavé, temně hnědé oči byly plné lásky a dalších tajemství.

Usmál jsem se na ni, abych jí naplno projevil svou oddanost, a znovu jsem se pohroužil do obsahu svitku. U záhadných žen s bohatou představivostí člověk nikdy neví, jaká překvapení se skrývají v jejich snech.

LINDSEY DAVISOVÁ se narodila a vyrostla v Birminghamu a dosud se tam mezi své čtenáře ráda vrací. Na Oxfordské univerzitě vystudovala angličtinu, pak pracovala ve Státní správě, od roku 1985 se plně věnuje literatuře. Je to autorka velice pilná, ostatně její čtenáři jí nedopřejí žádný delší oddych. Téměř dvacet let vydává prakticky jednu knihu ročně, osmnáct z nich spadá do Falconovské série. Tvoří s neobyčejnou invencí a vtipem.

S Falconem jsme se poprvé seznámili v Římě v I. století za Vespasiánovy obnovy státu po období občanských válek, poznali jsme, jak se žilo v tehdejším nejrušnějším velkoměstě světa, a vydávali jsme se také do různých provincií v době ohromného rozmachu Římské říše. A protože je Falco nepokojná duše, informátor pracující často v císařských službách a řešící pestrou škálu zločinů, čtenář se ani chvilku nenudí.

Autorčiny knihy jsou překládány do řady jazyků (v Británii také dramatizovány pro rozhlas a televizi) a získaly významná ocenění. České překlady už dnes počtem vydaných titulů rychle dohánějí původní vydání

Romány Lindsey Davisové s Markem Didiem Falconem jako hlavní postavou patří „k nejlepším historickým řadám". A ne nadarmo získala autorka (kromě dalších cen) také Sherlockovu cenu za nejlepšího komického detektiva. Jako vždy má v rukávu nepřeberné množství humoru, často blízkého satiře.

